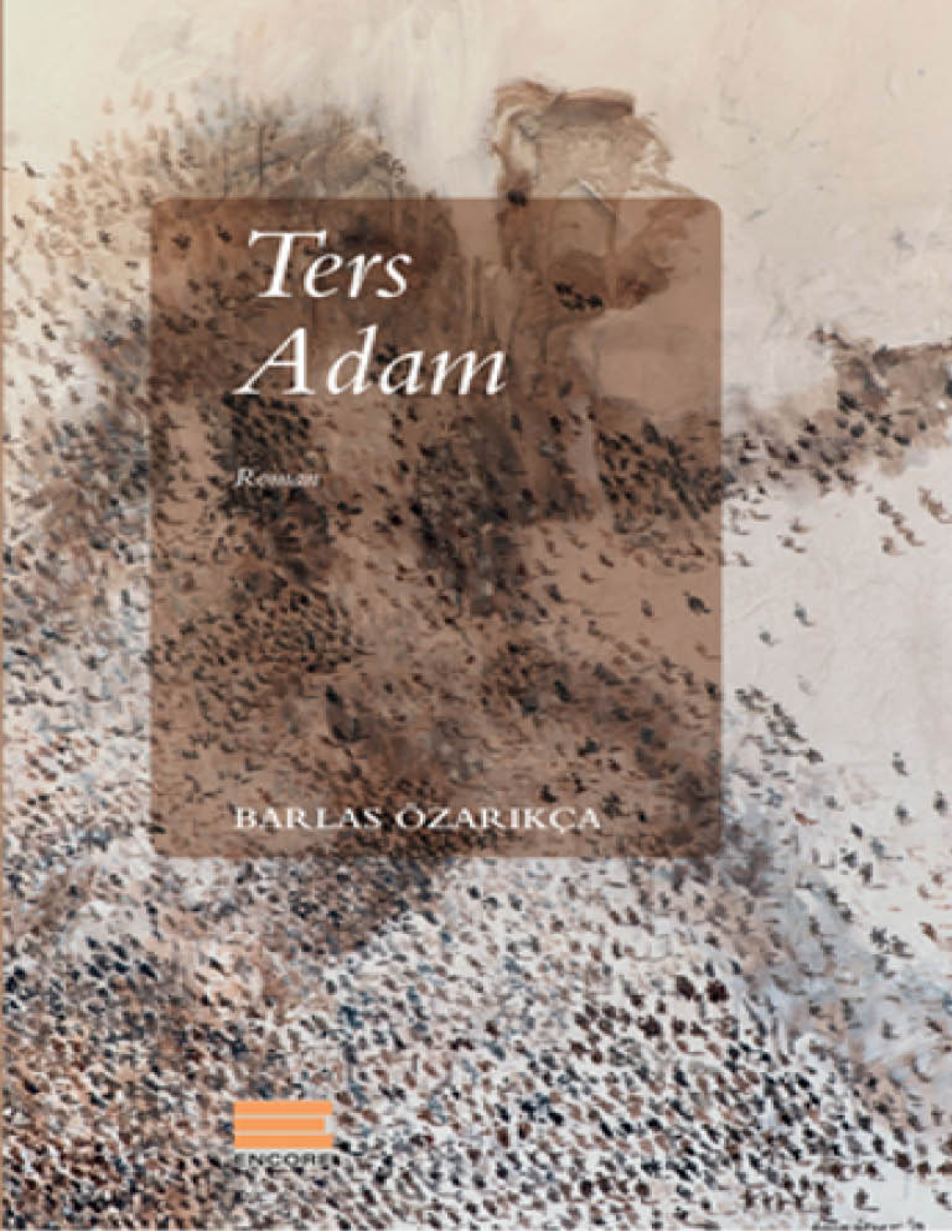

Ters
Adam
Roman
BARLAS ÖZARIKÇA
ENCORE

TERS ADAM

Barlas Özarıkça, 1948 yılında İstanbul'da doğdu. Üniversite eğitimine Alman Filolojisi'nde başladı. Gazetecilik Yüksek Okulu'nu bitirdi. Yeni romanı *Kaçkınlar Kahvehanesi* .Encore'dan yayımlanacaktır

BARLAS ÖZARIKÇA

TERS ADAM

ENCORE

ENCORE EDEBİYAT

İlk olarak 1986 yılında Habora Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

Encore Yayınları
Tekrar Yayıncılık Bilişim ve Tic. Ltd. Şti. Sertifika No: 29423
Zambak Sokak, No:13/3 34435 Beyoğlu İstanbul
iletisim@encorekitap.com
www.encorekitap.com

ISBN 978-605-9949-19-4

Yayıma Hazırlayan: Ahmet Ergenç
Redaksiyon: Ufuk Keskin
Kapak Resmi: Derya Ülker
Kapak Tasarımı: Cemal Gürsel Soyel

ÖNSÖZ

Bir "Kayıp" Romanın Hikâyesi

İlk yayımlandığında (1986) kıymeti pek bilinmemiş bu "kayıp" romanı keşfedişim bir bakıma Oğuz Atay sayesinde oldu. Geçen sene Atay'a dair bir atölye çalışması hazırlarken, Yıldız Ecevit'in biyografisinin bir kısmında bir iki cümleyle *Ters Adam*'dan ve yazarı Barlas Özarıkça'dan bahsediliyordu. Bu "Oğuz Atayvari" romanın yazarı aynı zamanda Oğuz Atay'ın yakın arkadaşlarından biriydi. Ama her ne hikmetse, günümüz okurları –Atay "fanları" dahil– bu romanın ve yazarının varlığından bihaberdi. Bir kayıp hazine bulduğum hissiyle, Nadir Kitap'tan (evet "nadir") kitabı ısmarladım. Ve evet, kayıp bir edebi hazineyle karşılaştım. Türkçe edebiyattaki kayıp "demonik" anlatılardan biri sahaflarda sararmış bir baskının içinde keşfedilmeyi bekliyordu. Modern Türkçe edebiyat çizgisinde Yusuf Atılgan ve Oğuz Atay arası bir yerde duran Barlas Özarıkça'nın bir anlamda "yeniden keşfedilmesi" farzdı. Encore'u arayıp Mehmet Öznur'a kitaptan bahsettim: "Şahane bir roman buldum." Böylece kitabın yayın serüveni başladı.

Bu romanı günümüz okurları ve yakın edebiyat tarihi açısından mühim kılan çok şey var. Her şeyden önce bu bir "öfke" metni (çağdaş edebiyatta gitgide azalan bir özellik); yaşadığı dünyaya öfkeyle bakan ve şeylerin temelini sarsmaya çalışan bir "ters" adamın, aksi bir anti-kahramanın hikâyesi. Ve bütün anti-kahramanlar gibi kötülüğü sahiplenerek, dünyayı mahveden sözde "iyileri" teşhir etmeye girişen bir sese ve bakışa sahip. Özarıkça bu açıdan arkadaşı ve çağdaşı Oğuz Atay'a benziyor. Ve "öfke damarı"nı *Tutunamayanlar*'ı ve *Tehlikeli Oyunlar*'ı akla getiren bir "tür çeşitliliği" ve ironiyle edebiyata tercüme ediyor. Tarihi

metinleri, siyasi propoganda metinlerini, romantik şiirleri, resmi devlet dilini, tiyatro metinlerini ve hatta bilimkurgu metinlerini iç içe geçirerek bir “postmodern parodi” sunuyor.

Romanın aksi anti-kahramanı Fahri’nin hedefinde, tıpkı Atay’ın metinlerinde olduğu gibi, yavan ve konformist orta-sınıf burjuva hayatı var. Romanda “Korkuyu Beklerken”deki tehdit mektuplarını andıran bir “tehdit yayını” bile var. “Radyolardan, tehlike bir gün sizin de kapınızı çalar anonsları verdirtmeliydim... Aynı ses avizelerden, prizlerden, gölgelerden, ışıktan fışkırmalıydı: Tehlike bir gün sizin de kapınızı çalar...” Romanın üstlendiği bu “diğerlerini sarsma” misyonuna, anlatıcının kendini deşelediği bir “varoluşçu” ton da eşlik ediyor. Bu açıdan da isim benzerliği taşıdığı *Aylak Adam*’ı akla getiriyor. C.’yi biraz daha karanlık ve daha öfkeli düşünün, Fahri’ye ulaşabilirsiniz.

Romanı kayda değer kılan bir diğer şey de ülke tarihiyle, Cumhuriyet anlatısıyla ve elbette Doğu-Batı meselesiyle Tanpınar’ı akla getiren bir tonla hesaplaşmaya girişmesi: *Saatleri Ayarlama Enstitüsü*’nün gizli varlığını kitabın çeşitli yerlerinde hissetmek mümkün. Yazıldığı dönemin, yani 80 sonrasının siyasi ve iktisadi fecaatlerine dair de ustaca göndermeler var kitapta. Askeri ve yeni kapitalist rejimi parodileştirerek anlattıktan sonra, 80 öncesi kuşağın “başka türlü bir dünya” arzusunu da yepyeni ve ironik bir kanunname sunarak dile getiriyor: “Hepbana hepbize dönüşecektir. Bu başarılmazsa hepbirlikte hepyoka dönüşülecektir. Kanunnamemin birinci maddesine böyle yazılsın.”

Romanın bu yerli referanslar dışında Marquis de Sade’ı çağrıştıran “profan” bir dile, Kafka’yı andıran gerçeküstü ama gerçek tuhaflıklara, William Burroughs’u akla getiren fantazmagorik ve distopik şehir tasvirlerine ve Salinger’i anıştıran bir çocuk öfkesine ev sahipliği yaptığını da belirtmek isterim. Bu unutulmuş roman hak ettiği ilgiye umarım bu yeni baskıyla mazhar olur.

Ahmet Ergenç

TERS ADAM

Yayımlatanın Notu

Akşam saatleriydi. Bir arkadaşımla buluşacaktım. Gecikmemek için kestirmeden vurdum. Geniş, kuytu ve oldukça loş koca bir parktan geçiyordum. Birden bir bank üzerinde duran bir şey ilişti gözüme. Yaklaştım. Siyah, deri ve oldukça da ağır bir çantaydı bu. Kilitliydi. Bilinçsizce sapından yakaladım, buluşma yerimize yöneldim. Gelmemişti. Uzun süre bekledim. Gelmeyecekti... Eve dönüp kilidi kırdım. İçinden ses bantları çıktı. Öylece bakakalmıştım. Ertesi akşam, çantayı aldım ve arkadaşıma gittim. Teypte bantların dili çözüldü. Bir adamın konuşmalarıydı. Sesleri dikkatle dinliyor, anlatılanları tek sözcük atlamadan algılamaya çalışıyorduk. Sabah olmuştu. Uzunca bir süre sonra yeniden buluştuğumda umarsız bir hastalıktan altı aylık ömrü kaldığını söylüyor ve bantlardaki konuşmaları çözüp yazmamızı öneriyordu bana. Kabul ettim ve çalışmaya koyulduk. Fakat ecel doktorun saptadığı tarihi hiç beklemedi. O öldü. Artık bantlar ve ben yapayalnızdık. Ben de tek başıma işi sürdürdüm. İşte burada okuyacağınız anlatı, bu bantların çözülüp kağıda dökülmesiyle ortaya çıktı. Ancak burada şunu da belirtmeliyim: Birlikte iken, arkadaşım, anlatım özelliğinin pek önemli olmadığını, konuşmaların olduğu gibi kağıda geçirilmesinin yeterli olacağını öne sürüyordu. Bir kere, kasetler numaralanmamış, gelişigüzel doldurulmuştu ve bazen bu yüzden sıralarını karıştırdık, sanırım. Arkadaşımın ölümünden birkaç gün önce bantlarda adı geçen kurumlarla yazışmaya kalkıştım ve bunu ondan gizledim. Ama girişimim hiçbir sonuç doğurmadı. Aydınlatıcı bir ipucu olsun

elde edemedim. Bantların kahramanı Fahri Tekben'in varlığından; yaşayıp yaşamadığından bile habersizdiler.

Son bir çabayla, çalıştığım gazetede üst üste ilanlar yayımlattım. Çantayı, içindekileri, bulunan yeri, her şeyi açıkladım. Bu da boşa gitmişti. Bir Allah'ın kulu da ortaya çıkıp "Çanta benim" dememişti, demiyordu. Bunlar bir yana, iyice kendimi kaptırmış olmalıyım ki, çevremde de iyiden iyiye alay konusu olmaya başlamıştım. Bulduğum çantaya, içinden çıkan kasetlere, anlatılanlara, her şeye ama her şeye "saplantı" diyorlardı ve başka bir sözcük çıkmıyordu ağızlarından. Hele bazıları "Bu zaten..." diye başlayan gerisini duymadığım bir şeyler daha diyorlardı. Desinlerdi. Zaten kepenklerimi kapamıştım iyice. Daha önce sanki daha mı barışıktık ki. İşin kötüsü, arkadaşımı da tanık gösteremezdim artık. "Zorunlu işim" dışında tüm çabamı, zamanımı, dikkatimi, her şeyimi bantlarıma, bu sorunun derdine veriyordum. Bant şeritleri hayatımın her noktasıyla adeta kesişiyor; seslerinden, sözcüklerinden oluşan anlam yükünden beynim zonkluyor, kendilerine esir ediyorlardı beni. Bu bantları dolduran bilinmez kişi dinleyicisini ve bir ses de sahibini bulmuştu sonunda. Giderek bütünleşmiştik de. Bir o ben, bir ben o mu oluyorduk? Bilemiyorum. O konuşuyor, ben mi dinliyordum, ben konuşuyorum, o mu dinliyordu? Bilmiyorum. Olsun. Biz bir arada olmaktan mutluyduk ya...

EFENDİ

Soru çengel gibi takılı duruyor boğazımda. Niçin ben Fahri Efendi'yi? Kuşkulanmayın. Söz verdim. Anlatacağım. Ama hangi .olayların ve sözlerin önce geldiğini birbirine karıştırıyorum

Sizi bunca zaman bekletmemi bağışlayacağınızı umarım. Kafamda belirsiz tasarılar kuruyordum. Elle tutulur, işe yarayan bir tasarı uğruna vazgeçmeyeceğim şey, katlanmayacağım çaba yoktu. Gece gündüz ah ulu akıl bana bir tasarı sun diye yalvarıyordum. Herhangi bir tasarının peşinde didinmek rahatlatacaktı beni. Öfkelenmeyecektim. Kimseyi eleştirmeyecektim. Kendi gözümdeki merteği çıkarmakla uğraşacaktım.

Beyim burnunuzu karıştırmayın. Ayıptır! Hele yüzüme doğru esnemeniz katlanılır gibi değil. Benim ciddiyetime karşı saygısızlık doğrusu. Elbette beni dinlemekte kusur etmeyen diğer baylara duyduğum sevgiden dolayı, anlatıyı kesmeyeceğim. Teşekkürlerimi kabul buyurun lütfen. Evet, o zamanlarda niçin'ler, nasıl'lar, niye'ler kaynaşıyordu düşüncemde. Hiçbirini cevaplamıyordu kör yazgım.

Söylemesi tuhaf kaçacak ama karar verdim; sabahın erken saatlerinde sütünü satmak uğruna zil çalıp beni uyandıran hödük köylüyü, kapıya gazetelerimi bırakan genç öğrenciyi dövecektim. Aslında uysal, edilgen bir adamım. Apartman kapıcılarından, işçilerden, sarhoşlardan korkarım. Yatmadan önce çalar saatimi ayarladım. Yataktan kalkınca tıraş oldum, yüzümü pudraladım. Kırmızı bir gömlek giydim. Pantolonumun kemerini iyice sıktım, göğsümü şişirip aynada görüntümü seyrettim. Kavgaya hazırdım. Sevdim kendimi. Kıvanç duydum. Çözemediğim bütün sorulara karşı kendimde diklenme kuvveti buldum. Salondaki pencerenin yanına geçerek kurbanlarımı beklemeye başladım. Karşımızdaki evin pencerelerinde henüz ışık yoktu. Gökyüzü, beyaz tenli genç bir kadının koyu renkli gözleriymişçesine karanlıktı. Sabırsızlanıyordum. Haydi, gelin de kibar bir bayı, sabah sabah

rahatsız etmenin dersini alın diye söyleniyordum. Ayaklarım terliyordu. Yine niye diye sordum. Yine cevapsız kaldım.

Arkadaşım Şevki'ye sorsam, bilgisizliğinden derdi, hiçbir sorunun yanıtını bulamıyorsun. Hakkı ise toplumdaki yerimi saptayamadığımı söyler, sorumsuzluğumu anlatır, yaşama deneyimimin azlığını, günlerimin mücadelesiz geçtiğini kakardı başıma. Şair Tarık yaratıcı olmadığından derdi böbürlenerek. Cevdet makinesini gösterir, bol bol fotoğraf çekmemi öğütlerdi. Karım çocuk istemediğinden ötürü, derdi. Hepsi kolayına kaçıyordu. Cevapsız yaşamanın rizikosundan kaytarıyorlardı.

Bir sigara yaktım. Aile albümümüzü gözden geçirmeyi arzuladım. General büyükbabam. Karısı büyükannem. Sayıştay üyesi babam, annem... Açıklanabilir bir dünyada yaşamışlardı. Tuttukları her şey daha canlı ve daha gerçek gözükmüştü onlara. Bu yüzden mutlu olma payları artmıştı. Albümü yazı masamın çekmecesine kilitledim. Salonda sağa sola dolaşmaya koyuldum. Şu sütçüyle gazeteci niçin gecikiyorlardı? Belki beklediğimi sezmişlerdi; benimle alay etmek amacıyla, bu sabah bana uğramayacaklardı. Yoksa yanılıyor muydum? Beni sabahları rahatsız eden yok muydu? Kuruntum muydu olmadık sorunları yaratan? Süt içmek, gazete okumak istiyordum. Ağlamaklıydım. Nasıl düşmüştüm bu duruma? Utanmasam hırsımdan tepinecektim. Tüm sorular suçluydu. Acı veriyorlardı insanlara. Savcılar soruları tutuklamalıydılar. Durun bir dakika! Yanlışlık yapmayalım. Ya sorunsuz yaşanmazsa? Öyle ya insanoğlu acılarla olgunlaşmıştır. Bana kalırsa elektronik beyinlerin olgunlaşmaması, içlerinin cevaplarla dolu olmasına bağlıdır.

Beyim, sigaranızın külünü üstünüze dökeceksiniz. Tabii, bacak bacak üstüne atabilir, biraz gevşeyebilirsiniz. Çok çalışıyor, çok yoruluyorsunuz mutlaka. Doğal haklarınıza karışmak bana düşmez. Uyumak, güzel bir düşe dalmak da çaredir. Neye mi çaredir? Bütün hastalıklara elbette. Siz yataksız hastane hiç gördünüz mü?

Gerçeği söylemem gerekirse, ben ilk gün bu oteli hastaneye benzetmiştim. Kat aralarında beyaz giyimli işçi kadınlar. Resepsiyonda harıl harıl fiş tutan kepli hanım. Odalara girip çıkan

beyaz gömlekli baylar… Odamdan telefon ederek komiyi çağırdım. Ortalarda dolaşan beyaz giyimli insanların kim olduklarını sordum. Komi, bu otelin insan zekâsının yeni bir bulgusu olduğunu, bambaşka bir otelcilik anlayışının denendiğini söyledi. Yani, otel yöneticilerinin benimle bir akşam sohbet etmekten zevk duyacaklarını bildirdi. Otel yöneticilerinin müşterileriyle yakından ilişki kurmalarının, bu kuruma zamanla büyük kazançlar sağlayacağına inanıyorum. Tebrik ederim! Yalnız beyaz önlükleriniz...

Aslında ben insanların dış görünüşlerine pek dikkat etmem. Önemli olan, insanın kendi labirentlerinden çıkmayı becermesidir. Gözlüğünüz çok hoş bayım! Yüzünüze saygınlık, görünüşünüze miyopluk kazandırıyor. Uzağı görebiliyor muyum? Düşünmedim. Kuşkulanmadığımdan doktora da gitmedim. İnançlarım, birisinin bir başkasını esenliğe kavuşturabileceğinden yana değildir. Yürüdüğüm yolun haddi hesabı yoktur. Karışık sokaklardan, geniş ana caddelerden geçerken, başımı yere doğru eğme alışkanlığım vardır. İlgilendiğim şeyleri belli etmek istemem. Balık pazarlarında, çiçekçilerde, meyve pazarlarında dolaşmayı severim. Cümbüşlü renklerle doludur oraları. Satıcıların bağırışında yaşamın müziğini duyarım.

O sabah ne sütçü, ne de gazeteci kapımın zilini çaldı. Kendimi uygunsuz bir durumda hissettim. Güneşin doğmasından korkuyordum. Pipomu tıka basa tütünle doldurdum. Eyvahlar olsun diyordum, insanlar birazdan güne sökün edecek, ben iki tasasız adamdan ötürü ortalarda kalacağım. Söz aramızda, gönlüm onları suçlamaya tamamen razı değildi. Gece yarısı inekleri kısırlaştırma enstitüsü kurmuş olabilirlerdi. Belki bir general, bir komutan, bütün gece basımevlerini dolaşarak rotatiflerin vidalarını gevşetmişti.

Karşımızdaki evin pencerelerinin birinde, aniden ışık yandı. Büyükbabamın tozlu sandığından aceleyle, eskiden korsanların kullandığı dürbünü çıkararak salona koştum. Uzun saçlı, sakallı, pipolu bir adam ritmik hareketlerle omuzlarını sağa sola indiriyor, avuçlarını açmış, ellerini biteviye öne arkaya oynatıyordu. Şaşkın ve

sabit gözlerle bakıyordu. Yüzünün derisi cilalanmışçasına parıltılıydı. İşaret mi veriyordu? Kime? Niçin? Bana beni andırıyordu. Cevabıma kavuştuğumu sanıyordum. O halde biraz daha özgürdüm. Hayır yanılıyordum. Özgürlüğü ne yapacağımı bilemediğimden dolayı, serbestlikten ve yalnızlıktan çekindiğim için, cevabım kısıtlıyordu beni. Yarım saat sonra, çevre ışımaya başlayınca adam perdeyi çekti. Birkaç dakikada silüeti de silindi. Ona bir de Efendilik ekleyerek kendi adımı verdim: Fahri Efendi, dedim.

Her gün aynı saatlerde gözüküyordu. Gün ışımadan çekiliyordu arkaya. Yoksa birilerinden mi kaçıyordu? Eğer bu doğruysa nedensiz bir kaçıştı. Kim, sabahın sıcağında karşısındaki pencereler için uyanırdı? Benden kuşkulanmış olmasın sakın! Buna inanamam. Belki inanmak istemediğim için inanamam. İnançların ne önemi var? Karım semtin yedi buçuk otobüsüne inanır. Otobüs durağa dakikasını şaşmadan gelirmiş. Bütün yolcular semtimizin yedi buçuk otobüsüne güvenirlermiş.

Fahri Efendi'yi gördüğüm ilk andan itibaren iç huzurum bozuldu. Geceleri uyku tutmuyordu gözlerimi. Yorganı sırtıma alarak salondaki pencerenin yanına geçiyor, karşı pencereyi gözlüyordum. Fahri Efendi karşı pencerede belirince, aman dostlar bendeki sevinci seyretmelisiniz. Yerimden kalkıp zıplıyor, el çırpıyordum. İşte Fahri Efendi her günkü pandomimasıyla karşımdaydı. Omuzlarını sağa sola daha uyumlu indiriyor, avuçlarını biraz daha yetkin açıyor, ellerini öne arkaya bazen neşeli bazen de keyifsiz oynatıyordu. Günden güne aramızda bir anlaşma dili kuruldu. Günceme, yazı yerine Fahri Efendi'nin her defa değişen hareketlerindeki işareti çiziyordum. Mürekkep lekesinden kurtulmuştum. İyi bir öğrenci olacaktım. Ama çizgi sanatımı geliştirdikçe, profesyonel insan halini aldığımı fark ediyordum. Herşeyde beceri kazanıyor, korkuyordum. Bu durum karımın dikkatini çekmişti. Bir sabah, işine gitmeden önce, Doğu illerinden getirttiği fincanla kahvesini içerken, evinde ördüğün dantelanın dışına çıkabilirsin artık dedi. Kafes hayvanından

son model arabaya kadar, her tür eşyanın satıldığı büyük bir mağazada çalışıyordu.

Beyim derecenizi verir misiniz? Galiba ateşim çıktı. Ağzıma koymayın. Konuşamam. Koltuk altıma yerleştireyim. Kıpırdanmayın. Sinirleniyorum.

Geçen akşam, büyük bahçeyi seyrediyordum. Burada Fahri Efendi’siz yaşamaktan bunalıyordum. Ağaçların yaprakları gecenin karanlığında hışırdadıkça ürperiyordum. Aşağıda, binanın duvar yanında iki şezlong duruyordu. Konuşmaları işitiyordum: seni seviyorum diyordu birisi. Karşı tepelerde ateş öbekleri yanıyordu. Kimseye benzemediğin, yıkık saray gibi toprağından kovulmuş olduğunu bildiğim için seviyorum seni, diyordu. Bana anlattıklarının içtenliğini duyumsadığım için seviyorum. Bahçenin üstünden serin bir yel esiyordu. Adamın biri şezlonga uzanıyor. Bahçe garsonu ona bir bardak şarap götürüyordu. Kadının saçları onun yüzüne dökülüyor. Bir gün kendini öldüreceğini sezinliyorum diyordu. Eğilip bakıyorum: iki şezlongdan biri boş. Fahri Efendi piposunu çekiştiriyor. Sonra şezlongdan kalkarak ağaçlara yürüyor.

Telefona sarılarak hemen resepsiyonu arıyorum. Ürkek ve yumuşak sesli bir kadınla konuşuyor resepsiyondaki adam. Bugün ziyaret günü değil diyor, hele gecenin bu saatinde sizi görüştürmem olanaksız. İkinci hattı açıyor. Buyurun Fahri Efendi, diyor. Ben Fahri Efendi değilim, buyuramam diyorum. Kitaplığınızdan Collodi’nin romanını yollamanızı rica edecektim. Karşımdaki ses azarlanmışçasına sertleşiyor. Sözcüklerin üstüne küçük sürüngenleri çiğniyormuşçasına basarak, kurumumuzda bu adla hiçbir kişi konuk kalmadığına göre o kitabı size vermeye izinli değilim, diyordu. Demin kiminle konuştuğunu soruyorum. Adının Seko olduğunu söyleyen bir hanım sizi rahatsız etmek istiyordu, diyor. Telefonu kapatıp yatağıma oturuyorum. Cebimden kırışık bir kağıt çıkarıp yazıyı okuyorum:

“Her şey kalbimde, bir gölge içindeymişçesine saklı kalmalıydı.”

Hayır, her şeyi dışa vurmalıydım. Ama bunu nasıl başaracaktım? Asıl hayat, yoğun insan kalabalığında kimsenin kimseye

açıklayamadığı türden itiraftı. Sonsuz ve iç içe girmiş insan dünyalarında, kendime suskun bir yer mi edinmeliydim? Evrende yolunu şaşırmış, düştükçe sönen göktaşı gibi. Her anlatı, her itiraf uydurulmuş ve çarpıtılmış dahi olsa, sınırsızlığa karşı sınır koymaktı. Yapabileceğim her atılım, tanrının ödünç verdiği şeyi, evinin imgesel bacasından girip çalmaktı. Nihayet günün birinde, mal sahibine inat, kapıyı arkamdan çarparak geceye çıkacaktım. Artık ıslığım olmayacaktı. Hayatın genel gerçeklerini sizlere bırakacaktım. Zaten genel gerçekleri hep yadsımış, hayatı olmayan biçimiyle istememiş miydim?

Duymamış gibi davranmak için, başlarınızı havaya kaldırarak öksürüyor, aşağıya indirerek hapşırıyorsunuz ama zamanla gerçekten hiçbir şeyi duymamaya başlıyorsunuz. Can kulağıyla dinleyecek neyiniz var? Başkalarının tenine özgü ter kokusunda, olaylarla yüklü bir dünyadan kendimi buraya kovulmuş sayabilir miyim? Ben bir kavramdan ibaret değil miyim? Şu karşıdaki soytarı Fahri değil mi? Gene her şeyi karıştırıyorum. Ben yoğun bir kitlenin içine karışarak, sert bir çelişkinin temelini kurdum. Ezildim. Vah vah bana! Ama yanılmayı göze aldığım kadar ulaştım bir başkasına. Bana karşı onlar oluşuyordu. Bütün bunları niçin anlatıyorsun, diyorsunuz. Ya da yüzleriniz o sorunun anlatımıyla kırpışıyor. Ben onlardan biriydim. Sonra aramıza başkaları da katıldı, çoğaldık. Bu çoğalmada eksilerek, hangisi olduğumu unuttum. Kimliğimi kaybettim. Bu otele onu anımsamak için yerleştim, değil mi? Kimin öyküsünü yaşamış, hangisinin öyküsünde kendimi kaybetmiştim? Yoksa bütün bu anlattığım öykülerin hepsi bana mı ait? O zamanlar evli değildim. Fahri Efendi yoktu. Bir eski çağ kadar önceydi hayatımın o dönemi. Başarılacak, üstesinden gelinecek çok iş vardı önümde. Günler içine girilip yıkanılan su gibiydi. Kısacık geçmişimin ve çevremin benliğime bıraktığı büyük tortuyu, beni kımıltısız kılan toz yığınını, sadece saf bir iyi niyetle temizleyemeyeceğimi anlamaya başlamıştım. Kendimi, başkaları tarafından edindirildiğim kişiliğimi, yavaş yavaş yıkmaya başlamıştım. Duyguları, algıları, kavrayabildiğim her nesneyi ufak

parçalara ayırıyordum. Her parçaya öznel bir öykü uydurarak, karşısına geçiyor, bilebildiğimle anlamaya çalışıyor, onunla alay ediyor, öz yaşama temellerimi ayağımın altından çekiyordum. Fahri diyorlardı, bugünlerde sende bir tuhaflık var. Sadece tuhaflığımın farkına varıyorlardı. Oysa toprak her geçen gün biraz daha ayağımın altından çekiliyordu. Arkadaşlarım birbirlerine dıştan yakın, içten ise birbirlerini görmeyen dağlar kadar uzaktılar. Her biri, kendi tepesinde bağdaş kurmuş, dünyayı biçimlendirmeye sevdalanıyorlardı.

Aman beyim, kulağınızın arkasında bir eşek arısı dolanıp duruyor. Dikkat etmezseniz sokacak sizi! Onlar, sizler gibi suskun değildiler. İnfilaka hazır hırıldayarak konuşurlar, caddelerden güzellikleri görmemezlikten gelerek koşarcasına yürürlerdi. Şehrin deniz yanı bir mahallesinde otururlardı. Uzun, gürültülü çarşı mahalleyi ikiye bölerdi, istasyondan çıkan yolcular günlük alışverişlerini yaptıktan sonra mahallenin sağ veya soluna ayrılışlarına göre ayrı birer kimlik kazanırlardı. Mevsim kış ise deniz gri renkli bir dev hapşırıyormuşçasına kayaları döver, mahallenin sahil kaldırımını yüzlerce beyaz köpük ıslatırdı. Yazın sahil banklarını çiftler doldururdu. Hep bir ağızdan günün moda şarkıları söylenirdi. Özel arabaların genç sürücüleri, susturucuları çıkararak motorlarını bangır bangır bağırtırlardı. Kendi albenilerini, motor bağırtısıyla kadınlara ilan ederlerdi.

Akşam çökünce, arkadaşlarıyla buluşmak için çarşıya ilk önce Fahri gelirdi. (İzninizle, bazen kendimden bir başkasından söz açarcasına konuşmak, kendimi bir üçüncü kişi gibi seyretmek istiyorum!) Evet, nedense Fahri hep herkesten önce gelirdi. Sanki birilerini kaçırmaktan korkuyor, birilerine tutunarak yaşamaya asılı kalıyordu. Evinden sokağa, çalkantılı denizden iskeleye çıkarmışçasına çıkardı. Fahri’nin kulağına babası do sesi, annesi re sesi, kardeşi mi sesi, kendisi fa sesi veriyordu. Bütün bu sesler, zihninde karmakarışık bir ezgi olarak uğulduyordu. Fahri’nin doremi’yle birlikte yaşadığı ev, dört bir yanı insanla çevrili yalnızlık adasıydı.

Odasına solgun ikindi güneşi vurmuştu. Güneş kırmızı ve büyük bir balondu. Bulutların arasına girip çıkıyordu.

Yazı masasının yanında oturan Fahri'nin gölgesi arkasındaki duvara yansıyor. Pencere açık, içeriye serin rüzgar esiyor. Odanın üç duvarı da, tavana kadar yükselen kitap raflarıyla kaplı. Masanın üstündeki kağıt tomarları kanatlı birer düş. Halının ortasına doğru uçuşuyorlar. Fahri ayaklarını masanın üstüne uzatmış, hareketsiz ölü gözlerle karşıda ağaç öbeğinin gerisinde kalan apartmanları seyrediyor. Onu bu haliyle gören biri, içindeki ısıyla soğuk ülkelerde ne olduğu belirsiz bir şeyleri aranırken, yavaş yavaş donduğunu sanırdı. Çiçekli bir gömlek ve ince keten pantolon giymişti. Yatağın baş ucundaki beyaz duvarda, Chagall'ın bir resmi asılı duruyordu.

Ağzında flütü olan bir adam var sarı fonda. Onu yandan bir kadın kavramış. Kadının elinde çalmadığı keman adamın gövdesinin büyük bir bölümünü örtmüş. Pistte aynı kadına benzeyen bir başka kadın, bir hayvanın üstünde akrobatik numaralar yapıyor. Bütün bu olup bitenlerin uzağında, seyirciler küçücük; yan yana diziler halinde sıralanmışlar. Basit yüzleri belirsiz birer çizgi ama çoğunluktalar. Ayrıca sarı fon sanki onları yutuvermiş. Flüt çalan adamın yüzü bembeyaz. Gözleri kimseye bakmıyor. Kadın da kimseyi görmüyor, kör belki. Kadının sadece göz çukurlarının altı beyaz. Kadın güya erkeğe sokulmuş ama beraberliklerini kanıtlayan hiçbir işarete sahip değiller. Adamın alın hizasında seyircilere doğru dalgalanma olmuşsa da bu dalgalanma orta yerde ufak ve çözülen bir leke gibi kalmış. Adamın gırtlağında leke büyüklüğünde bir sararma var. Adam sürekli flüt çalıyor. Aşağıda ise, kadın hayvan üstünde bir bacağını havaya kaldırmış, durmadan dönüyor. Ne zamana kadar? Adam flütünü çalmaktan vazgeçinceye kadar. O zaman adam büsbütün sarıya kesecek, yanındaki kadının dudakları büsbütün küçülecek.

Fahri, Lâyika adlı apartmanın beşinci katında oturmaktadır.

Annesi günde birkaç defa kısa cümlelerle konuşan, ufak tefek bir kadındır. Yaşamak onun için, yıkılmaya bırakılan, onarılamayacak bir binanın yetmiş ya da sekseninci katına merdivenle tırmanmaktır.

Fahri’yi yaşama bıraktıktan sonra, do sesiyle bir daha birleşemeden, fırtınanın önüne katılan hafif bir yaprakmışçasına kendi yaşantısına dalıp süzülmüştü. Fahri’nin babası Hamid Bey, apartmanın caddeye bakan ön odasında yaşıyordu. Duvarda on üç yaşlarında bir kızın çırılçıplak fotoğrafı asılıydı. Perdeleri yarı yarıya kapalı odayı gece gündüz yatağın başucundaki altmış mumluk ampul aydınlatıyordu. Çırılçıplak kız bacak bacak üstüne atmış, çekik gözlerini ampule dikmişti. Sanki bu kız, ışık ve Hamid Bey arasında gizemli bir ilişki kurulmuştu, yayları aniden kopan saatin zamandan ayrılması gibi. Ne Fahri ne de Hamid Bey birbirlerinin odalarına hiç girmezlerdi. Hamid Bey kendi odasında banttan Itri, Dede Efendi, Safiye Ayla ve Zeki Müren dinlerken; Fahri’nin odasında pikapta David Bowie, Çaykovski, Paganini ve Beethoven çalardı. Hamid Bey sabahları erken kalkar, aksayan sol bacağıyla dura dura otobüs durağına yürür, akşamları geç saatlerde metresinden ayrıldıktan sonra eve dönerdi. Hamid Bey için, kadınlar yaşamı gerekli kılan en önemli unsurlardan ilkiydi. Kadınsız yaşamayı sakatlık sayardı. Arkadaşlığa inanmazdı; zamanın akışına karşı duyulan korkaklıktan dolayı, kişisel enerjinin parçalara bölünmesiydi arkadaşlık. Kimseyi sevmemesine rağmen, duyarlı bir sesle, yürüyormuşçasına, bir sonraki sözcüğü bekleyerek heyecanla konuşur, sözlerini olaylardan .örnekler vererek desteklerdi

Fahri tükenmek bilmeyen amaçsız öfkesini, çarşıda bakkal Fevzi’ye bir gazete haberini eleştirip yorumladıkça dindiriyordu. İşte diyor, ülkeyi güçlü yabancı devlete satmaya çalışan çıkarcı, köle ruhlu adamın sözleri. Bakkal Fevzi kasa başında bir maske gibi kıpırtısız, donuk, düz sarı yüzüyle dinliyor, bardağından limonlu votkayı yudumluyor, bir an için üniversite çağındaki siyasal eylem başarısızlığına yüzünü ekşitiyor, müşterilere zorlama nezaketle paralarının üstünü ödüyor, saatler önce unuttuğu bir şeyi anımsıyormuşçasına, evet diyor kısaca, evet. Fahri’nin yüreğini birdenbire harcanmışlık duygusu kaplıyor, o an hayatı boyunca benzememeye çalışacağı insanların listesine birisini daha ekleyiveriyor. Sonra kafasında bir yenilginin önsezisini, karşısındaki

yaşı geçkin tanışının özel hayatını eleştirerek uzaklaştırmaya çalışıyor. Biraz sonra Tarık sokakta rastladığı genç ve güzel kadınların sayısıyla, mavi gözleri canlanıvermiş, köşeden çıkıp geliyor. Koca Fahri diye soruyor, koca Fevzi ustayı pençelerine mi ?geçiriyor

Tarık'ın kirpiklerinde ürkek aşk titreşimleri, çarşıdan Belde'nin geçip geçmediğini soruyor. Birkaç defa merhabalaşabilecek durumda olduğu bütün genç kadınlara karşı, şiirli, kıskanç bir aşk besliyordu. Evet diyor Fahri bilmiş bilmiş gülümseyerek, bir hışımla geldi geçti, çarşımızın atmosferine renk kattı ve çekilip gittiğinde ademoğlu Belde'siz kaldı. Dükkana genç bir kadın girince ikisi de birbirine fark ettirmemek çabasıyla, tezgâhın arkasına saklanıyorlar. Fahri ceplerinde sigara paketini arayıp oyalanıyor. Tarık'ın yüzü dizginsiz bir arzuyla aniden kızarıveriyor. Kadın onların varlığından habersiz dükkândan çıktığında, ikisi de birbirine bakarak rahat bir soluk alıyor. Dükkanın önündeki kaldırıma çıkıp ayakta dikiliyorlar. Tarık müstehcen öyküler anlatmaya koyuluyor. Bir süre, eğlence özlemiyle oltaya tutulan balıkmışçasına çırpınan akşam kalabalığına bakıyorlar. Güneş, kumsalın üstüne doğru irileşerek batıyor. Pembelik damlarda koyulaşıyor. Kapı önlerine gölgeler düşüyor. Mavinin değişik tonları akşam loşluğunda kayboluyor. Işıklar yanınca, karararak başlayan gece saatleri önümüzde nasıl kullanacağımızı bilemediğimiz gövde gibi duruyor. Can sıkıntısı, akıl ve mantığı boğarak, coşkuya boşalıyor. Hayatın anlamı, bu gece .ne yapıyoruz sorusuna dönüşüyor

Hakkı, kollarının altında Beyhan, bir omuz darbesiyle merhaba diyor. Bilin bakalım, Heraklitos hoca ne demiş? Fahri sigarasının dumanını Beyhan'ın iri memelerine doğru üflüyor, bilirsek diyor, ne vereceksin? Tarık dost tavırlarla Beyhan'ı ellerinden tutuyor, haberler nasıl diyor. Daha sonra Cevdet, sırtında fotoğraf makinesi, dişlerinin arasından ayçekirdeğinin kabuğunu umursamazca tükürerek, ben geldim diyor, ayçekirdeğimden almak isteyen var mı? Bir denge, bir hesap uzmanı titizliğiyle, insanlara karşı sipere girilmişti. Toprağın derinliğinde lav yeryüzüne fışkıramadan

fokurduyor, toprağı sarsıyor, sonra kütlenin bütün ağırlığıyla kendi içine pusuyordu. Hakkı yumruklarını siyah kabanının içine sokarak, gerçek diyor, şimdi buradadır. Ortada, sokakta kalmanın gerginliğiyle ne yapıyoruz sorusu yineleniyor. Oysa her birimiz, biraz sonra Camekân meyhanenin ucuz mezeleriyle, rakı kadehlerinin çevresinde toplanacağımızı biliyoruz. Ben diyor Hakkı, her şeyi yapmaya hazırım, siz önerin. Diyorum ki, kol kola girelim, bir evin damından öteki evin damına sıçrayarak, semtimizin hanelerini teker teker denetleyerek, gecenin kara kadifesine kuyruklu yıldız çizelim. Yıldızların beyaz şangırtısı alarm zilleri çalsın, haneler boşalınca herkesle birlikte yalnızlıktan sıyrılarak insanca bir hayata döllenelim. İçmeden sarhoşsun, diyor Beyhan. Çarşının ortasından bir fayton geçiyor. Tarık ıslıkla arabacıyı çağırıyor. Hepimiz faytona doluşuyoruz. Paramız diyor Cevdet, yetişecek mi? Ne varsa toplayalım diyor Hakkı, siz gerisini bana bırakın. Arabacı kamçıyı yaşlı atların boyunlarında şaklatıyor. Hakkı’nın elinden cep konyağının karnı yassı şişesi dudaklarımızda .dolaşmaya başlıyor

Faytoncunun yanındayım. Arkadakiler hep bir ağızdan türkü tutturuyorlar. Melamet hırkası ne demektir, diye soramıyorum. Memnun değilsin kendinden. Daima kan kırmızısı çılgınlıklara atılmak üzeresin. Hazırsın buna ama uçurumlu çılgınlıkların nerede? Kendi öcünü kendinden alıyorsun. Sanki motosikletine çok virajlı bir yolda son hızı vermişsin; sana zevk veren motoru kullanmak değil, motorun üstündeki ölümcül tehlike. Yalnızlığıma gömülürken, yeniden kendimi yaşamaya başlıyorum. Varlığım kaç voltluk enerji gücüyle zincire vurulmuş? Evetle hayır arasında bir yol yoktu. Tutuklamalar devam diyor. Basık tavanlı bir teras katında, alkol eşliğinde muhalif kitapları yüksek sesle okurken, sallapati gırgırımızı sürdürüyoruz. Boğuşuyoruz, hep kendi aramızda, dışarıya açılmadan. Yaşın otuza gelirse memuriyete de almazlar. Değişmek istiyor ama değişemiyoruz. Faytonun sağından solundan çavuş armalı gençler kayıyor. Parkın ilerisindeki koyda mehtap yükseliyor. Ağaçların dallarında yeşil yapraklar sarararak, gizli bir

mücadelede can alıp veriyor. Buluşmak için, dört beş arkadaş kovuğundan çıkmış, dünyaya açılmak niyetiyle heyecanlanıyoruz. Arabacıya, atları kırbaçlama acelemiz yok diyorum. Arkadan Tarık, Müge'ye uğrayıp onu da alalım diyor. Geç kaldınız diyor Beyhan, nişanlısıyla bu akşam bahçe sinemasına gidecekti. Bir yolcu uçağı gövdesinin altında kırmızı yeşil ışıklar yakıp söndürerek, gürültüyle .hava alanına iniyor

Fahri faytonun çanıyla sokağı çınlatarak, birkaç bin kilometre ötedeki bir şehir merkezine atlayıveriyor. Orada, on katlı mağazanın oyuncak reyonunda yitik sevgiyle Seko'yu arıyor. Oysa Seko geç saatlere kadar iştedir mutlaka, telefon etse sesini duyacak ama Seko, bütün gün işsiz dolaşan, kitaplara ve garip oyuncaklara merak saran bir yabancıyı ne yapsın? Bunu anlaması için, iki yılın geçmesi, işe girip para kazanması ve yeni tanıdıklar edinmesi mi gerekmiştir? Çok şükür diyor Cevdet, çekirdeklerin hepsini bitirip kurtuldum. Hakkı kalkıp öne eğiliyor, kollarının birini arabacıya ötekisini Fahri'ye yaslayarak, eğer diyor, şunu öttürmeye devam edersen .arkamızdan gerçek bir itfaiye arabası koşturacak

Faytonun çanını bırakıyorum. Başkalarıyla yaşamaya başlarken, birbirinden kopuk insan ilişkileri ve ay ışığıyla aydınlanan karanlık hüzünlendiriyor geceyi. Ölüm yaşamanın sonucuysa, her devingen yaşantı özünde derinleşen bir kıymık çiziğidir. Acı can havliyle kendisini zamana iletiyor. Kafesi kırmalıyız. Tek yaşantıyla, bir ömrün bütün yoğunluğuyla her şeyin sonuna varmalıyım, intihar öncesi gibi. Bunları diyor Hakkı, masa başına oturunca konuşalım. Metalik renkte bir Mercedes faytonu sollayıp geçiyor, stop lambalarından arenadaki boğanın kanı akıp sönüyor. Peşinden, faytonun atları, iki .beygir gücüyle matadoru kovalıyorlar

Konuşmak yüreklerimizin kasılmasını, yirminci yüzyılın benliğimize saplanan kolektif hançerini önleyecek mi? Tarık, her gün beraber olduğumuz üç kişilik arkadaş topluluğuna Hakkı'yı büyük umutlarla tanıştırmamış mıydı? Onların Hakkı abisi, başlangıçta bir yurdu, bir düşünceyi sevmek, bir inancı savunmak kadar, gönlümüzün boşluğunu doldurmuştu. Hakkı kişiliğinin

becerikliliğiyle, zekâsının yumuşak itirazlarıyla hepimizi değiştiriyordu. Sahnedeki oyunculara yeni roller dağıtılmıştı. İkinci Dünya Savaşının barış ertesinde doğmuştuk. Hızla değişip gelişen dünyanın, değerleri karmakarışık, kalkınma fırsatları dışarıya satılarak engellenmiş bir bölgesinde, bir Tarık, bir Cevdet, bir Fahri olarak bizlerin de yapabilecekleri vardı. Yaşadığımız şehri oyunlarımızın dekoruna boyamıştık. Artık günün yarısını nasıl tüketeceğimize dair endişelenmeden, her dakikası ortak kıpırdama saçan oyunumuzda toplumsal edilgenliğimizden kurtulmuş, bireysel eksikliğimizi doyuruvermiştik. Kimseyi umursamadan kendi kendimizin seyircisiydik. Çözüm bekleyen büyük sorunlar hizmete .hazır uşaklarımızdı

Neden sonra, Hakkı'nın ilk karısı Belde'ye, Tarık'ın eskiden beri tutkun olduğunu öğrenmiştim. Eniştesi Fevzi'nin bakkaliyesinde kadının imgesini günlerce düş takılarıyla süsleyerek, ona bakmanın ötesinde ilişkiden kaçınarak boşandığı kocasıyla dostluk kurmuştu. Pamuk eller cebe, diyor Hakkı. Bir kuşun gagasında yaprak kanat çırpışlarıyla pırpırlanıyor, çakmak taşına değmişçesine gövdesindeki alacalı bulacalı renklerle kıvılcımlanıp denize doğru uçuyor, gagasından yaprağı düşürüyor. Sahilden uzaklaştıkça, karanlığı, koyulaşan deniz ve aydınlığın gümbürtüsünü içinde gizleyen gece, yapraktaki tohumu yutuveriyor. Kuş başını alıp özgür uçtukça gözlerimde kayboluyor. Kutup yıldızının altında ışık şelalesi kanaldan boşalıp teknelere çarpıyor. Arabacı dizginlere asılıp, faytonu otomobillerin arasından geçiriyor. Tarık meteliksiz. Beyhan, Hakkı'nın nişanlısı! Paraları Cevdet'in avucuna boşaltıyoruz. Hepsi diyor Cevdet, tastamam iki yüz doksan beş lira seksen kuruş. Bıyıklarının ucunu çiğniyor, yetecek mi diye soruyor yeniden: küçük topluluğumuzun maliyesini yüklendiğime göre, az masrafla .uzun gecelerde çok ürün kuralını kabulleneceksiniz

Cevdet lise sıralarında Fahri'nin, Tarık'ın sınıf ve yatakhane arkadaşı; uyanmış, usulca ranzadan aşağıya atlıyor. Özel eşya dolabına gidiyor. Kapaktaki çift kilidi yokluyor. Dokunmamışlar. Hırsız herifler dolabını açıp gömleğini sabunlarını çalıyorlar.

Ayakyolunda Dursun'a rastlıyor. Dursun okulda oğlancılığıyla ün salmış, alabildiğine boylu poslu, kısacık kestirilmiş saçları kapkara ve dimdik. Dursun'un sevgilisi Helim okulun en güzel öğrencisi. Kızlar sarışın yüzünü posta kartlarında kapışarak satın alırlardı. Dursun'u gecenin ilerlemiş saatlerinde kaç defa yorgan altında, Helim'i arkadan hallederken yakalamışlardı. Sonra kimse uyuyamaz, yatakhanenin çürük meyve kokusuna ah of ünlemleri karışırdı. Selahattin'e para vererek, Helim'e askıntı olan bir öğrenciyi kasıklarından bıçaklatmıştı. Selahattin evciydi, yatılılara para karşılığı çıplak kadın fotoğrafları seyrettirirdi. Tarih öğretmeni tahtaya kocaman ayı resmi çizer, işte derdi, kuzey komşumuz. Yirmi yıldan beri aynı defteri okurken çariçe ile paşanın ilişkisine zevklenir, bir sokak kabadayısı gibi kahkahayı basardı. Dersini bilemeyeni ceza olarak ya döver ya da yarım düzüne kurşunkalem toplardı. Cevdet sınıfın kalemcibaşısıydı. Despota karşı, Tarık'ı ve Fahri'yi kayırırdı. Onlar sınav altı öğrencilerdi; çalışmazlar, diplomaların sonucuyla ilgilenmezler, etütlerde ders kitaplarının arasında şiir, roman, inceleme, gazete başyazısı saklayıp, müfredat dışı bir hayata ilgi duyarlardı. Helim sınavdan önce dersi kim iyi çalışmışsa ona kur yapar, bilgi alır, kopya çekerdi. Dursun bütün derslerden başarılı olmak zorundaydı. Beni başkalarıyla kıskandırmaya kalkışmanın ne demek olduğunu göstereceğim ona diyordu, şişeleri orospunun sermayesinde kıracağım. Cevdet çekinerek Dursun'a yavaşça günaydın diyor, ayakyolundan kaçarcasına yatakhaneye dönüyor. Fahri yüzükoyun uyuyor. Tarık yorganı başına çekmiş, düşünde dişi arılar baldan tatlı aşk petekleri örüyorlar. Uyku kara üstüne beyaz leke. Yürek gibi şişip kabarıyor. Sonra kendi içine büzülüyor, güm güm seslendirerek alev salıyor can evine. Kovanlarda vızıldayan arıların uğultusu, sarı çiçeklerden mevsimlik ağ dokuyorlar. Cevdet niye diye mırıldanıyor, onun dolabı hep kilitsiz, hep açıktır, hiçbir şeyini de çalmazlar. Yatakhanenin saray pencerelerinde ıslak aydınlık yaldızlanıyor, Cevdet yastığının kaldırıyor, altından babasının gönderdiği mektubu .alıyor

Cevdet’in babası Şazi Bey sınır ilinde vergi dairesinin müdür muavinidir. Kısacık boylu, şişman bir adamdır. Kime rastlasa ceketinin önünü ilikleyip yere eğilerek selam verir, hal hatır sorar. İktidardan düşen başbakanın çerçeveletilmiş fotoğrafını, gün geçirmeden odasındaki duvardan indirip yerine yenisini asar. Daireden eve, evden daireye gidip gelme saatlerini hiç aksatmamıştır. Hayatının biricik gerilimi, kendisine gizlediği sorudur. Rüşvet, hangi durumlarda kimlere karşı mubahtır? Rezaletten dehşetli korkar, ama başmüdür zarf içinde parayı gönderince bir başkomutanın zafer duygusuna kapılır. Ertesi gün bu parayı büyük bir şehre atanabilmek için, müdür sıfatıyla daha büyük bir vergi dairesinde daha çok kazanabilmek için saklaması gerektiğini düşünür. Haftada bir yarım şişe rakısını içerken, karısına bakanlıktaki sınıf arkadaşlarının hangi makamları kaça sattıklarını anlatır. Cevdet zarfı açıyor, yatağına uzanıyor, esniyor, babasının :mektubunu okuyor

!Oğlum

Annen, ben ve kardeşin Sedat sağlığına duacıyız. Cümleten iyiyiz. Mektupla mektebinizin müdüründen vaziyetini sordum. Terbiyeli, kendi halinde, başarılı bir talebe olduğunu bildirdi. İnşallah kötü ve haylaz arkadaşlar edinerek, ailemizin yüzünü kara çıkarmazsın. Onların makus talihine sen mağlup olmamalısın. İyi meslek iyi tahsilden geçer; para ve unvan, ömür boyu kimseye mecbur kalmadan yaşamak demektir. Kıt gelirli vatandaşlar daima telafisi zor küçümsenme hisleriyle, kendileri için dahi zararlıdırlar. Deden gibi, güç şartlar altında rençperlik yapmak, el kapısında kul olmak istemiyorsan, mektebin meşru bir başlangıç, sağlam bir temel olduğunu aklından çıkarma. İlk hedefin başarılı bir diploma olmalıdır, sonrası kendiliğinden gelir. Cumhuriyet idaremiz, garp memleketlerindeki esaslı adamlara benzer simaların yetişmesini bekliyor; öz evlatlarımızın da az zamanda çok fabrika, çok işyeri kurabilecek kabiliyette filizlenmesini arzuluyor. Annen burada her ay, senin için Cimcim babanın türbesine mum yakıyor. Üst sınıfa iyi

dereceyle atladığın taktirde, harçlığını on lira arttırma kanaatindeyim. Harçlığını lüzumsuz yere, arkadaş hatırına sarf etmekten kaçınmalısın. Mektep arkadaşlığı gelip geçicidir, geriye istikbal kalır. Evlenip çoluk çocuğa karışınca, lâklâkıyatın, yani laf ebeliğinin, manasız ve faydasız olduğunu zaten bizzat kendin anlayacaksın. Senin ne kadar sessiz, itaatkar, uysal olduğunu bilmiyor değilim. Nedir ki, hafta sonu tatillerinde vaktini nasıl geçirdiğini bilememek, beni bazen endişelendiriyor. Aldığım haberlere göre, cumartesi ve pazar günleri teyzengillere ziyarete hiç gitmemişsin. Halbuki onlar orada karı koca kök salmış, zengin, müstesna ailelerdendir. Zengine sokul fakirin uzağından geç atasözünü hatırlatırım. Büyük şehir geniş muhit demektir, nadide şahıslarla tanışma fırsatını kendin hazırlamalısın. Sana bu mektubu şehir kulübünden yazıyorum. Salonun tenhalığını biraz sonra, kumar ve içki müptelası zevat tahrip edecektir; hayatın günlük seyrini suni nimetlerin vasıtasıyla aşmak isteyecekler. Mamafih, bir lahza arzuladıkları şeyler rüya şeklinde hakikat bulsa bile, elem ve acı misliyle geri dönecektir. Çünkü içimizdeki kainat dışımızdaki kainatla sınırlıdır. Kendine göre, şahsına münhasır bir tip olma sevdasına kapılmamalısın. İstisnalar kaideyi bozmaz ama herkesçe kabullenilen kıymet hükümleri senelerin tecrübesidir. Bence akıllı adam herkese göre olabilendir. Cemiyetin müşterek tasvibini eskimez, sağlam bir elbise gibi giyinmelisin. Sıkıntının panzehiri insandır. Devamlı kendinle meşguliyet şahsın bütünlüğünü zedeler, onu kendi bacağından başkalarının çengeline asılan koyuna benzetir. Teşbihte hata olmaz derler fakat düşenin de dostu yoktur. Kuvvetliyi takip hem kolay hem de emin bir yoldur. Bazı genç fertler, cahillikleriyle evvelsi neslin macerasını tanımamaktan gelerek, aslında sadece kendilerinde mevcut olmayan irade ve hassasiyet keşfederek, her şeye karşı vaziyet alırlar. Bilâhare, kraldan çok kralcı geçinirler. Her neslin ve her yaş devresinin kendine has hastalığı vardır. Sana iki misal vereceğim: Biz yüksek tahsil sırasındayken, o vakit muhalefet yapan, meşhur bir matbaayı basmaya gitmiştik. Epeyce kalabalıktık. Birlikten zapt edilmez

heyecan ve güç doğmuş, gazetenin bina ve matbaasını yakıp yıkmış, bir daha çalışamaz hale sokmuştuk. Nihayet tahsilimizi tamamlayınca, farklı cephelerde, farklı mekânlarda, mevcudiyetimizin ruh ve madde ikliminde birer vazife sahibi olduk. Aradan bunca sene geçtikten sonra, kundağa dahil bazı arkadaşlarımızın, o gazetenin kadrosundaki muharrirlere methiyeler arz ettiklerini hayretle okuyorum. Hele harekete elebaşılık eden bazı arkadaşlarımız ise, bugün profesör cüppeleriyle, komisyonlarda yeni kanun maddesi talep etmektedirler. Çok defa hatayı tamir, ancak hayata yeni baştan doğmakla mümkündür. Ben, eski kundakçı arkadaşlarımı hep iptidai cemiyetlerdeki sihirbazlara benzetirim. Klanın sihirbazı da, karga veya kurt postuna bürünerek, hayal dünyasında, kendisiyle birlikte herkes için şahane oyunu hakikat diye yaşatır. Hayal, muharip hayatın yerini alırsa kısa bir müddettir; parladığı gibi manasıyla söner. İkinci misalim şudur: Şehir kulübümüzün müdavimlerinden biri de yakın nahiyenin kaymakamıdır. Adını zikretmeyeceğim. İdealist mücadeleden kimseye pay bırakmayan bu genç adam; devlet idaresinin halkla bütünleşmesini, fakirliğin zenginlerin aleyhine lağvedilmesini, miras hukukunun değiştirilmesini, fırsat muvazenesinin kurulmasını, mülkiyetin behemehal kaldırılmasını, amme idaresinin ve bürokrasinin baştan sona restore edilmesi gerektiğini vaaz etmektedir. Nedir ki, bu genç adam, işret saatlerinde kapısını aşındıran halkı sopayla kovar. Kumar hırsıyla, değil fikirlerini müdafaa etmek, zevcesini bile masada restleşebilecek mizaçtadır. Diyeceğim, günün moda fikirleriyle, tıpkı yukarda bahsettiğim sihirbaz gibi, yüzüne manevi bir maske takmaktadır. Elbette, onun şahsi cibilliyeti, müdafaa ettiği fikirlerin yanlışlığını ispatlamaz. Fakat düşüncelerin cemiyete uygulanışında ve doğruluk nispetinde, fertlerin tek tek meydana getirdiği toplam karakter büyük ehemmiyet taşır. Artık lise son sınıfa geçmek üzeresin, mektep arkadaşlarınla bazı münakaşaların dışında kalamayacağının zannındayım; bu sebeple mektubumun mevzusunu başka mecralara dökerek, kıssadan hisse tecrübelerimden faydalanarak, baba oğul münasebetleri

içersinde bunları da anlatmak istedim. Ferdin inkişaf hızı, asrımızın topyekûn inkişaf hızına denk değildir. Annene yazdığın mektuptan okuduğuma göre, bir fotoğraf makinesine sahip olmayı çok arzuluyormuşsun. Tatil günlerinde, fotoğraf makinanı sırtına asarak, sokaklarda aylak dolaşarak, ilginç bulduğun sahneleri ve insan çehrelerini resmetmek istiyormuşsun. Bu talebine ziyadesiyle şaşırdım. El âlemin ifade ettiği çehreden sana ne. Muzır heves ve neticesi boş meşguliyetlerle, derslerini aksatmamalısın. Lakin yaşın henüz on yedi, kim nereye çekse oraya gidersin. İnsan enstanteleri mi diyordun? Manası her neyse, sokaklarda berduşluk tasvip edemeyeceğim şeydir. Sana yeni çıkan cep radyolarından satın alabilirim. Kolayca yanında taşır, memleket vakalarından malumatlaşır, derse çalışırken beraberinde müzik dinleyebilirsin. Böylece kara kutunun masraf ve külfetinden de kurtulmuş olursun. Ama illa da fotoğraf makinesi diye ısrar ediyorsan, maksadını bana teferruatıyla anlatmalısın. En azından on sekiz yaşını tamamlayıp, iyi bir üniversitenin imtihanını kazanıncaya kadar, hangi müessir unsur ve sevki tabilerin oğlumu istikametlendirdiğini bilmek .hakkımdır

Oraya seni ziyarete gelişimde, yanındaki küstah ve sallapati tavırlı arkadaşların beni hüsrana gark ediyor. Hele ağzında pipoyla merhaba diyen Fahri'yi gözüm hiç tutmadı. Öbür boncuk gözlünün adı da Tarık'tı galiba. Nedense, kendi mizacına zıt huylara sahip arkadaşlara temayülün var. Delikanlılık denilen, ömrün ilk temaşalarına karşı hazımsızlıktır; ferdin şahsiyeti teşekkül ederken etrafın çapına göre kendisini bulur. İlk heyecanların dalgası yatışınca, menfaatlerinin hangi tarafta olduğunu daha iyi anlarsın. Seni şehrin en iyi yatılı okuluna gönderirken, talebe ekseriyetinin taşra menşeli olmasından memnunluk duymuştum. Çünkü onların yegane çaresi tahsildir. Orta hallilerin ilerisi için, diploma sermayedir. Satacak şeyin bulunsun, hayat piyasasında galibiyete bağışıklık kazandıkça fiyatını kendin tayin edersin. Annene bazen Fahrilerin evinde toplanıp pikaptan müzik dinlediğinizi yazıyorsun. Kızlarla mahrem münasebetler, dertsiz başına çözümü müşkül

meseleler açar. Kadın cinsi fiyakacıdır. Pahalı harcamalardan uzak dur. Horoz bile gün ışıyınca öter. Kocasına sadık zevce, çocuklarına layık anne olabilecek, zengin bir aile kızıyla tanışacağın günler gelecektir. Cemiyet karşı cinsin kurbanlarıyla doludur. Bedeni zevk bir lahzadır, aldatıcılığıyla hayatını heba etme. Büyük ve istikrarsız cemiyetlerde kadın kötülüğe yuvalanıp beslenir; istihlakın aletidir. Bir saniye iki arkadaş gibi konuşacaksak, sık olmamak şartıyla, kendi kendini tatmin şimdilik mahzurlu değildir derim. Umumi kadınlara merak israftır, içi boş buzdolabının kapağını açıp kapamak gibi ruh ve vücudunu otomatikleştirir. Güzellik sevgi gibidir, eskiyince kıymet kaybeder. Gençliğini, kimsenin ve hiçbir şeyin altında kalmamak koşusunda ilk hamle diye kullanmalısın. İhtiyarlık gençlikten uzundur. Gece eğlenceleriyle zihnini bulandırma. Yaşama fırsatını, mücerret fikir ve kalabalığın gayesine çürütme. Yaşın kemale erince, şimdi çok dilediğin fotoğraf makinesini bile hatırlamayacaksın. Çünkü kendi kazancınla, arzuladığında birkaç makine alabilecek imkâna sahip olacaksın. İşte o vakit, sana karının ve çocuklarının resmini çekmek kâfi mutluluk verecektir. Kendisine müdrik babanın mesuliyeti büyüktür. Ama bu, arkadaşın Fahri'nin serkeşçe söylediği gibi, babalar çocuklarını kendileri için sever demek de değildir. Hele babalar öz noksanlarını evlatlarında örtmeye uğraşırlar fikriyatı inkarcı, yıkıcı ve bozgunda tad alan hasta kafanın mahsulüdür. Edep ve medeniyet kaydedicidir. Nesiller doğup nesiller ölürken, her şuurlu ebeveyn beşeriyetin merhalesine inanmak mecburiyetindedir. Ben birinci cihan muharebesinde doğanlardanım. Fukaralık ve barut kokusuyla yetiştik. Gençliğimizde, korkularımızın idaresiyle tepkisiz malumat edinmemize rağmen, hayata bütün şekil ve mahiyetiyle rıza gösterdik. Bir gün sen de on yedi yaşındaki evladına mektup yazarken, belki beni iç tebessümünün idrakiyle hatırlar, raflardan çekip aldığın bir lügattan yeni kelimeler aramak zorunda kalabilirsin. Dünyaya hakim farklı sistemler yeni telakkilerin sebepleridir. Bizim gençliğimizin yetişkinleri, evvel emir imparatorluğun kadim müesseselerini tasfiye ile meşgul idiler. Ne

hikmet ise, ihtiyarların, her şey ve herkesten çok gençler önünde beraatı arzuladıkları hiç itiraf edilmez. İlâmaşallah Mubassır tarafından kovalandıkça kapıyı açıp kaçtığımız yer, sayısız insanın izafi dünyasıdır. Niyetim nasihat değil. Bu mektubu vesile ederek oğlumla ilk defa, ciddi ve samimi bir sohbette bulunmak istedim. Artık akşam oluyor. Biraz sonra, annen Makbule hanım için pazara gidip erzak alışverişi yapacağım. Hafta ortasında ilimizin memur hanımlarına öğle yemeği verecek. Komutan tasdik ederse, kardeşin Sedat'ın sünnet düğünü bu yaz orduevinin gazinosunda olacak. Terziye ölçülerine münasip koyu renkte bir takım elbise diktirtiyorum. Biraz bol dikmesini söyledim, bol durursa zengin gösterir, şişmanlayınca da giyebilirsin. Dairede izne ayrılan hademeyle, sana yeni yatak takımı gönderiyorum. Aldığını mektupla .bildir. Gözlerinden öper, muvaffakiyet dilerim

.Baban Şazi Çevik

Nöbetçi öğretmen, ranzaların demirlerine anahtarıyla vurarak yatakhanedekileri uyandırıyor. Cevdet, babasının mektubunu katlayıp cebine sokuyor. Yağmur ince ince yağarken vapurlar sise boğulmuş, genizden kuru ve tok sesleriyle düdüklerini öttürüyorlar. Loş bir günün başlangıcında, yatakhane tekdüze hareketlerle canlanıveriyor; ayakyolu, muslukların önü bir anda kalabalıklaşıyor. Pencerelerden içeriye sabahın serinliği giriyor. Kanıksanmış saatlerin alışkanlığıyla, herkes kendine göre bir gerekçeyle, biraz gecikmek için oyalanıyor. Cevdet, okulun kenarındaki rıhtıma iniyor. Martılar yemekhane kapısındaki çöplere üşüşmüş, akşam yemeğinin artıklarını didikliyorlar. Cevdet ceketinin yakasını kaldırıp deniz kenarında bir uçtan öteki uca yürüyor. Karşı sahilde, sisin gerisinde yıldırım donuk zikzaklar çizip şelâlenerek yanıp sönüyor, gökyüzü yırtılırcasına gürültüye patlıyor. Martılar kaçışarak uçuyor, ağızlarından çöp dökülüyor. Cevdet eğilip su birikintisinin ortasından bir taş alıyor; cebinden çıkardığı mektupla taşı sarıyor, avuçlarının arasında eziyor, yuvarlayıp top haline getiriyor. İçten taşın ıslaklığı, dıştan hızlanan yağmur damlalarının

değmesiyle, kağıttaki elyazısı dağılarak hemen lekeleniyor; mürekkep mavisi bir yumak halini alıyor. Cevdet olanca gücüyle, taşa sarılı mektubu sisin içinde göremeyeceği uzak bir noktaya fırlatıyor. Sonra o sabah üşüyüp titrediğini, boş dersliklerin birine .girip kahvaltı saatine kadar uyuyakaldığını anımsıyor

Arabacı faytonun dizginlerine asılıyor. Cevdet’e paranın üstünü verirken, tekerleğe abanarak meyhanenin yanındaki kaldırıma atlıyorum. Biraz ilerde, lunaparkta, dönmedolaplar, atlıkarıncalar, havalanıp dönen zincirli koltuklar devingen panayır kalabalığıyla dolup taşıyor. Esmer, şişman bir kadın tüfekleri dolduruyor. Birkaç adam, hedefe varan kurşun bilyelerle demirden baykuşu deviriyor; barut metalik gürültüyle ses veriyor. Adamlar yeniden nişan alıyorlar. Kadın, karşı yanda boks topunu yumruklayan meşin ceketli genci seyrediyor. Her gece, diyor, aynı saatlerde gelir, topu delicesine yumruklamaya koyulur fakat asla göstergenin işareti en kuvvetli noktayı bulamaz, sonra büfeye gider, caddede dolaşanlara bakınarak sarhoş oluncaya kadar bira içer. Her gece aynı şey, sanki .boks topuyla hesaplaşıyor

Tahtadan seyyar ruletin çevresinde toplananlar, ceplerinden çıkardıkları buruşuk paraları tek tek değişik renklerin, farklı sayıların üstüne bırakıyorlar. Rulette renk ve sayılar hızla iç içe kaybolup döndükçe, bilincin uzak mesafesinde gurur, umut ve korkular dinleniyor. Biraz ötede adamlar fıskiyeli havuza halka atıyorlar; kollarını havaya uzatıp, pinpon topuyla birlikte yükselen suyu yakalamaya çabaladıkça, musluğun ağzında pinpon toplarından insan kafaları fışkırıyor. Son Osmanlı paşasının arkasından, tipik kılığıyla Cumhuriyet döneminin taşra tüccarı zıplıyor. Halkadaki ağ topları yakalayınca her biri aynı süs eşyalarını armağan veriyor. Bir başka yerde, elektrikli çarpışan arabalar birbirlerine tosluyorlar. .Korku tünelinden çığlıklar duyuluyor

Ayakta kaldırıma dikilmiş lunaparkı seyrediyorum. İnip kalkan uçaklar demir gıcırtılarıyla döndükçe yedi renkten ampullerini yakıp söndürüyorlar. Kalabalıktan, devinimin gürültüsünden midem bulanıyor; sanki biraz sonra istem dışı bir olay her şeyi altüst

edecek, korku tünelinden dışarıya hiçbir zaman çıkamayacağım. Karanlığın bilinmedik hükümdarları hortlaksı sesler salarak, her an ayrı sürpriz durumlarla şaşkınlık ve endişe yaratarak, kaslarımdaki sinir tellerini kuzeyden güney kutbuna çekiştirip geriyorlar. Binlerce feryadın ortasında tiz bir çığlık duyulmuyor, dünya korku tünelinin çarklarına ters dönüyor; kafamı şimdiye kadar hiç tanımadığım insanların kafasına çarpıyorum. Birisine, bir yere tutunmalıyım. Gövdem kasılıp kalmış, hiçbir yere uzanamıyorum. Zihnim başkaldırıyor. Bütün bunlar gelip geçici diye düşünüyorum. Havadan, zincirli koltuğun içinden bir kadın düşüyor korku tüneline, onun gri gözleriyle büyüyüp küçülüyorum. Deminki meşin ceketli delikanlı, cebindeki bozuk paraları makinenin deliğine attıkça, gri gözleri tutup tutup yumruklamaya başlıyor. Hayır, yapma diye bağırıyorum, sevgilimin gözlerini kıracaksın. Kimseye sesimi duyuramıyorum. Sevgilimin bakışı parçalandıkça gözyaşları buza dönüşüp tek tek yere düşüyor. Yüzükoyun sürünerek, meşin ceketlinin ayakları altında ezilmesin diye buzlu gözyaşlarını topluyorum. Çocukluğumda buna benzer bir düş gördüğümü anımsıyorum. Demek gelecek tasarımda bir büyülü aşk vardı. Her akşam arkadaşlarımla birlikte Camekânlı Meyhane'de alkole oturmamın belki bir nedeni de, Seko düşüncesinin egemenliğinden kurtulmaktır. Niçin her gece gerçekdışılığıyla Seko daha belirgin ?yanımda oturuyor

Cevdet kolumdan sarsıyor, yüzün sapsarı diyor. Çakmağıyla sigarasını yakıp bizimkiler, diyor, yukarıya çıktılar. Bizim masaya yine garson Halil hizmet edecek. Hakkı konuşulan konuyu dağıtmak, yeniden dilediğince yönlendirebilmek için, garson Halil'i yanımıza çağıracak, ona kendi bardağındaki sulandırılmış rakıyı verecek. Hepimiz bir kez daha içimizdeki dünyayla baş başa kalacağız. Senden başka herkes Hakkı'nın sözlerini destekleyecek. Hepimiz Hakkı gibi, yakışıklı, rahat, her işin üstesinden gelebilir beceriye sahip olmak, babasından ayrı yaşamak, kadınları kolayca aldatabilmek, annemiz tarafından sonuna kadar desteklenmek isteyeceğiz. Sana soruyorum, yeterli mutluluk nedir? Yedi yıl önce,

benim de yavaş yavaş benzemeye başladığım yaşamaya yavaş bir tanıdık, yeterli mutluluğu bulmamı öğütlemişti. Ben Fahri seni dinlemiyorum. Yeterli mutlulukla ilgilenecek yaşta değilim. Kafamın içinde lunapark, başım dönüyor. Gencim, kudret bendedir; okyanusları aşıp kırk sekizinci kıtayı keşfedeceğim, içimizdeki dünyanın coğrafyasını değiştireceğim. Ben tek başıma jeopolitik önemimin bilincindeyim. Yolculuk sırası, insan beyninin uzayındadır. Prangalı mahkumların arasından ilk astronotları seçeceğim. Sen Cevdet bana karşı oy kullanmış, Hakkı ve Tarık'la birlikte köle ticaretinin tatil köyüne kaçmıştın. Tarık kurnazlığını çekimser kalarak kullanmıştı. Şimdi tatil bitti. Batı ve doğu Roma İmparatorluğu çöktü. Meyhanelerin Cumhuriyeti kuruldu. Garson Halil'in yönetimindeyiz. Üniversitede felsefeye puan tutturmuş bir Kleopatra zaten hüzzam makamından bir şarkı mıydı? Otomobilde benim için boş yer yok muydu? Bagaja kapkacak bile zor sığmıştı. Gerekçeniz geri çevrildi bayım. Falınızda ayrılık var. Dört vakit sonra hepiniz birbirinizin arkasından konuşacaksınız. Çocuklarınız birbirine düşman kesilecek. İsa'dan sonra Muhammed gelecek. Genç ve güzel karılarını kıskanıp onların yüzlerini örttürecek. Karılarınız sizleri değil, sahip olduğunuz şeyleri sevecek. Benim ceplerim Seko'nun dondurulmuş gözyaşlarıyla dolu. Kleopatra'nın süt banyosu gibi, onları dilediğimde buzdolabından alıp sevgiyle yıkanacağım. Herkese burnumu tıkayacağım. Reklam filmlerinde karakter rolleri oynayacağım. Hacı ağaların bahşiş fiyatına yalnızlığa transfer edileceğim. Sen, yalnız başına, benim budalalığımı ve karşımdaki insandan beklediklerimi yüklenemezsin. Yaşadığın yüzyılın bir kesitinde, içinde henüz adlandırmadığın ve varlığını kanıtlayamadığın bir şey için, çevrendeki tüm insanları karşına alamazsın. Karşısında duracağın herkes günün birinde seni küçümseyecek fırsatları bulacaktır. Çünkü sen geride kalmış çoğunluğa ayak uyduramamışsın. Ben insanlığın amatör kümesinde oynuyorum. Kalabalığın yıldız oyuncuları, ölümcül tehlikelerde bana kendi formalarını giydirip sahaya gönderiyorlar. Makyajım onlara benzememişse ayırt edilip yuhalanıyorum. Son Osmanlı

padişahları gibi, saha gerisinden ürkek ve yorgun gözlerle insan ilişkileriyle kurulu imparatorluğumun, eski dost beraberliklerimin nesnelerle nasıl parsellendiğini seyrediyorum. Yenilgilerin suçlusu, çürümenin varisiyim. Yeni yönetimin izniyle, soylu ülkemin bir sarayına kapatılıyorum. Ben de sizler gibi, aile bütçesinden bana ayrılan harçlıklarla meyhaneleri ziyaret ediyorum. Ambarlardan, şehirlerarası kamyonlara ticaret malları yüklendikçe Sirkeci hamallarının belleri büküldüğü kadar akıllı insanlara karşı uyumsuzum. Bu köylüler eskiden benim askerlerimdi. Majestelerinin ömrü bir konuşma süresidir. Büyüklerimin sahayı kirletmeden çekilmelerini beklerken yaşlanmış oluyorum. Sabrın sonu iyi ve güzel günlerin unutulup, kötülüğün anımsanmasıdır. Anlıyor musun beni Cevdet? İnsan birlikteliği, yani senle ve ötekilerle olabilmek uğruna dünya nimetlerini feda ediyorum. Gündüzü geceye feda ediyorum. Sabahtan akşama uyuyorum. Bülbülün sesi, çiçeklerin kokusu zevk vermiyor. Seko cevap vermiyor. Kaç defa yalnızlığımdan kaçsam, kolayca vazgeçilen birisi olarak karşılanıyorum. Kimseyi yadsımalarımla kendime caydıramıyorum. Meteliksizim ya herkesin canını yitik gerçekle yakıyorum; tacımı ve tahtımı ayaklarınızın dibine bırakarak, alçalarak, sığ denizlerde, sağır kulaklarda boğuluyorum. Cevdet bir sigara daha iç! Gitgide çamurlanan su birikintisinde varlığımın yansımasını görüyorum. Sis yavaş yavaş dağılıyor. Senden ve sizlerden başka birisi var burada. Sesini duyamıyor musun? Belki milli piyangodan büyük ikramiye bana çıkmıştır. Belki bir gün size de çıkar! Apartman katları, arabalar, paralar, işyerleri sahibi olabilirsiniz. Yeter ki şansınızı deneyin. Su birikintisindeki siyah yansımamın üzerine devriliyor lunapark. Durdurun dönmedolaplarını, dünyaya binip neşemi bulacağım. Ben ve arkadaşım Cevdet zamana karşı yarışarak, küstürdüğümüz sevinci şakşaklayacağız. Önce şu dans edercesine dönüp duran kadının beyaz eteğinde, çocukluğumuzla soğuk savaşların öcünü alacağız. Isınma turundan sonra, hayat nedir? İnsanlar niçin vardır? Ve niye birbirlerine böylesine acımasızdır sorularını unutacağız. Cevdet'in

bana boş vererek Hakkı'yı yeğlemesini unutacağım. Seko'nun kendi toplumundaki her tür başarısızlığı çıkarıp atacağım belleğimden. Karnavalınızın kuralsızlığında içimi boşaltacağım. Bundan sonra benden ne isterlerse onu yapacağım. Sabahları işe gidip, amirlerimi sayıp, akşam evime zamanında dönüp, yatıncaya kadar televizyon seyredip, karımı memnun kılıp, piyasaya yeni model ne çıkmışsa satın alıp, taksitlerini vaktinde ödeyip, ertesi güne aynı tempoyla başlayarak yaşayacağım. Öldüğümde iyi ve çalışkan adamdı diyecekler. Şimdi lunaparktayız. İzninizle biraz eğleneceğiz. Yetişkinlere uygulanan tarifeyi denetleyeceğiz. Korkmayın, biz eleştirdiklerini değiştiremeyenlerdeniz. Yetkimiz yok. Proletarya değiliz. Biz içimizde uyanan ihtilallerin sonucu kendi kendimizi bodur bir ağaca asıp sallandıranlardanız. Çok ve tuhaf ve çelişkili mi konuşuyorum? O halde bağışlayın efendim. Salıncağa beraber binmeyelim, siz ağır çekersiniz. Cevdet neredesin? Bey buranın bekçisiymiş, gece vakti boş bir lunaparkta ne yaptığımızı soruyor. Fahri dünyaca ünlü Olympos sirkindeki trapezci kızı arıyor. Dur bir dakika Cevdet, sırlarımızı vermeyelim. Sayın bekçi buranın boş olduğunu söylüyor, kanıtlasın. Yoksa lunaparkın kalabalığı, onların sorunsallığı da sadece bizim kafamızın ürünü mü? O halde sevdalandığım trapezci kız multimilyoner cüce prodüktöre kaçmamıştır. Bunların hepsi yalandır. Boşlukta sallanırken birisi benim de ellerimden tutacak, beni yalanlayacak, insan tüccarlarını atlatacak, onların ortalarına gökdelen apartman yüksekliğinden düşüp parçalanmamı önleyecektir. Bekçi baba hayatımı kurtardın. Dile benden ne dilersen. Sihirli değneğimle lunaparkı yeniden aydınlatacağım. Gişeden tüm paralar cebine akıyor. Artık pamuk prenses yedi cücelerin en kısasına âşık oluyor. Sonbahar yıldızları geceye ışıltılarını döküyorlar. Garson Halil masaya servis açıyor. Biraz bekleyin beyler. Gerilimli sonla bitecek dertler. Şimdi her gece seyrettiğim manzarayı yakından yaşıyorum. Dalgaların şıpırtısını dinliyorum. Gene daldan dala atlayarak kendi çatırtılarımın sesini duyuyorum. Arkadaşlarıma bakıp şaşırmaktan insanlığı göremiyorum. Kök dibinden kuruyor, diyorum. Gene zırvalıyorsun,

diyorsunuz. Suçluların güçlü olduğu hayatımızda nutkum tutuluyor. Hep haksızım. Bize de bir şans tanıyın, diyorum. Bir fikir sabitliğiyle hep aynı şeyi yineliyorum. Kendini aldatmakla başlar her insan uzaklığı. Herkes kendisine bir başkasını, bir başkasına kendisini kandırıyor. Birlikte yaşadığımız insanlar, duygular, bilgiler, düşler, izlenimler, yaşantılarımız, kimlere ve hangi çıkarlara hizmet maşadır? Sizin maşalarınıza tutunurken yanıyorum. Saldırganlaşma diyorsunuz. Trapezci kıza özenerek, kendimi iki yüksek sırığın ortasındaki boşluğa bırakıyorum. Seyircilerin tümü heyecanlanarak, ayağa fırlayarak, hayatımın son anını seyrediyorlar. İstekle son anımı izliyorlar. Düşerken inanmadığım halde, nedense tanrının yahut binlerce yılların yaşlısı bir dedenin beni kollarımdan yakalayacağını sanıyorum. Oysa düşme hızım arttıkça altımdaki insan uçurumu derinleşiyordu. Alkışlarla mı kutsanacaktım? Belki bu zor olanı yaşamaktı. Mutluluğun ve umutsuzluğun ötesindeydi. Ruhun acıkmasıydı. Beynim güçlü bir fırtınanın önünde bozguna uğramıştı. Sabrederseniz, sizlerin de gözlerinden bir kıymık gibi düşüvereceğim. Kanım kuruyacak. Bir sirk, bir lunapark eğlencesinde savrulan küllerim hokkabazın melon şapkasından çıkacak. İşte ben de kendimi seyretmek için bir bilet alıyorum. Gözlerinizde yeniden doğuyorum. Tüyden hafif geleceğe konduğumu varsayıyorum. Şimdiden sonra, bir büyük şişe rakı fiyatına akşam programlarınızda nasıl harcandığımı gözlüyorum. Bir kırık plak gibi cızırdıyorum kulaklarınızda. Bak, Hakkı'nın yaveri teğmen Burhan da yukarıya çıkıyor. Seçmenleriniz artıyor Cevdet. Demokrasiyi övebilirsiniz. Beşe iki yeniliyorum şimdilik. Kimse yok mu yanımda benden başka? Yanılıyorsun. İçimde bir ben var benden başka. Cahilliğine üzülüyorum. Sisin kalktığı bir sonbahar gecesinde, göremediğimiz, işitemediğimiz duyumsayamadığımız bir ?yabancıyla Camekân'a oturuyoruz. Elini verir misin

***

;Nerede kaldınız, dedi Hakkı

.Boş duran ellerimiz sizi bekliyordu-

Hakkı gülümseyince, Beyhan onun koltuk altına doğru sokuldu. İkisi de meyhanenin geceye bakan pencere camlarında, bir fotoğrafın negatifinde, birbirlerinin içlerinde kaybolan bitişik gölgeydiler. Burhan, Beyhan'ın yanına oturup onu masanın ortasına almış, kadehindeki içkiyi bir dikişte bitirmişti. Subaylıktan kovulmuştu. Bölük, alay komutanına kendi rütbesiyle tekmil veriyormuşçasına, içindeki bütün gür sesleri sanki bir selamla susturmuştu. Hakkı'nın yakınında, onun arkadaşlığıyla sivilliğe girmişti. Beyhan'a dirseğiyle vurdu. Beyhan küçük bir kız çocuğunun dayak yemiş ağlamaklı pozunu takınarak, babasından yardım dilenen yapmacık sesle oyun arkadaşına, erkeğine şikayet etti. Hakkı'nın karşısında oturan Tarık, kısa ve zayıf kollarıyla uzanarak, aynı yapmacık sesle, defalarca sabunlanmış beyaz ve uzun tırnaklı parmaklarıyla, Beyhan'ın kırmızı ojeli ellerine vurdu. Uslu durmazsan, dedi, baban seni uykuya gönderecek. Garson Halil, lokanta henüz boş olduğu halde, acele adımlarla koşturarak masaya meze taşıyordu. Benim babam ben çocuk iken öldürülmüş, dedi Beyhan. Garson genç kadının gözlerinde kırpışan koyuluğu gördü; sözün sonrasını yutmak istercesine, balık alacak mısınız küçük .hanım diye sordu

Boş duran ellerinizi muhabbetle sıkarım, dedi Fahri; gözümüzü geceye dönmüş, Cevdet'le taranıyorduk, diye devam etti. Efendiler tekrarlamakta fayda var; tedavülden kaldırılan hayat türümüz ve anılaşan yanlışlarımız her şeyi bozmaktadır. Cevdet pür ciddiyet somurtarak Tarık'ın yanına oturdu. Fotoğraf makinesini özenle kadeh ve şişenin arasına koydu. Acıkmıştı, fasulye pilakiden, ciğer tavadan yedi. Fakülte bitmişti, stajdaydı. Birkaç aydır aylak aylak dolaşıyor, gündüz çektiği fotoğrafların akşam banyosunu yapıyor, sonra arkadaşlarıyla buluşuyordu. Her gece aynı şeyleri yaşamaktan yaşlanmış gibiydi. Demin Fahri'nin karmakarışık monoluğu amansız bir saldırıydı. İlk arkadaşı Tarık'sa, ilk ve son büyük arkadaşı da Hakkı'ydı. Kadehine rakı doldururken arkadaşlarının varlığını anımsadı, merhabalar dedi. Her ilişkiden bir mantık doğrusuyla uzak durabildiği kadar insanlarla anlaşabilmiş, bu

oranda fotoğraf çekmek kolayına gelmişti. Madde dünyasını, gene madde dünyasının evrensel akıl ürünü olan bir aletle kuşatıyordu. Duvar da, duvarın yanında duran sandalye de sanat ürünüydü ama sandalyede oturan bir adamın portresini çekmek onun içtenliğini .kabullenmek demekti. Bundan korkarcasına kaçınmıştı

Fahri'den, insanlar kadar nesnelerin dahi içtenliğini, mahremiyetini aradığı için hiçbir zaman hoşlanmamıştı. Geçen gün çarşıda, bir kuyumcu vitrininin değişik uzaklık ve boyutlardan fotoğraflarını çekmişti. Filmleri agrandizörün ışığından kağıda geçirirken, bir rastlantı sonucu, kuyumcunun yüzündeki acının da yansıdığını fark etmişti. Adam bir anlık bilinçsizlikle kendi içindeki dehşeti gizleyememişti. Şimdi Cevdet, kendisiyle çelişen bu yüzü önce kime göstereceğini bilemiyordu. Sonuçta Hakkı da bir ötekisiydi. O, Tarık'ın hayata karşı zayıflığından doğan zekâsıydı. Nedir ki Beyhan da Hakkı'nın karanlık odasıydı. Orada, onunla birlikte hayat keyfilik kazanıyordu, herkesi dilediğince ışıklandırıp hayatiyet vermek iradesinin elindeydi. Oysa bu adam, kuyumcunun yüzündeki kişisel dehşet, hepsiyle zıtlaşıyordu. Fotoğrafları birine gösterecekse adamın herkes için herkese karşılığı anlaşılmalı, kendisi de üstesinden gelinemeyen yüksek bir anlamın sınırında başkalarıyla ortaklaşarak bağışlanmalıydı. Ancak herkesin kendi dışına çıkamamaktan dolayı savunduğu bir dünyada, kumaşında ipliğin hilesi dikkat çekmeyen desende yarışabilirdi. Fahri kumaşı kurtarmak pahasına hayatın iplik deposunu ateşe veriyordu. Kendisinin ateşe verdiği şeyden kendisi de kurtulamıyordu. Belki aradığı kişi Beyhan'dı, öylesine budala olmasaydı. Arkadaşlarının zihinsel ve gövdesel varlıklarını bir diğerine monte edebilseydi, Hakkı'nın seçilişi ortadan kalkacaktı. Fahri'nin deminki monoloğu bunları aklıma düşürüyor, diye düşündü. Fahri'ye baktı. Herkes kadehini kaldırmış tokuşturuyordu. Nihayet mümkünde buluşmuşlardı. Cevdet makinesini masadan kaldırıp ilerdeki boş .sandalyeye yerleştirdi

Garson Halil terastaki tek müşteri masasının servisini tamamlamış, aşağıya mutfağa inmişti. Patron terasa camekân

kaplatmakla kötü yapmıştı. Bütün gece, teras salonla mutfak arasında merdiven inip merdiven çıkmak zorundaydı. Patron Cemşit cimriydi. Karısını mutfakta, kızını da lunaparktaki tüfek tezgâhında çalıştırırdı. Esmer güzeli, tombul Nigar'a tutkun olmasa az paraya meyhanenin kahrını yüklenecek değildi. Nigar'ın babası Cemşit eskiden faytoncuymuş; yazın adaya göçer, kışın bu semte dönermiş. Karayağız, palabıyık, külhan, bitirim bir çingene delikanlısıymış o zamanlar. İşgal ordusu şehirden kaçınca, Rum asıllı Marya'yla evlenip, drahomasıyla, iki beygir bir fayton satın almış. Sonra ahırı bozup meyhane yapmışlar. Yetmişlik Marya'nın köfteleri ile yetmişlik Cemşit'in pintiliği birleşince, meyhane sayıları değişmeyen müşteri kalabalığı tutmuş. Kırk yaşlarındaki Nigar bekârdı. Hiç evlenmemişti. Babasının kanı damarlarında dolaşınca, bir çingene obasının kalabalık yatağında ilkel ve kalabalık lezzetleri tatmış, kızlığını vermişti. Garson Halil bildiğini düşünürken, yukarıdaki müşterilerden birinin geçen hafta kaşık, çatal, bıçak ve bir şişe rakı çaldıklarını anımsadı. Marya'nın dudaklarında hiç eksilmeyen sigaralardan sonuncusunu yakarak, yukarıdaki .camekânlı salona koştu

Hakkı kocaman gövdesini arkadaşlarının yüzüne eğmiş, işaret parmağını burnuyla sofra arasında kılıç gibi kullanarak konuşmaların dağılmasını önlemiş; sözleriyle, tüm sorunların kendisine göre nasıl cevaplanacağını araştırıyor, arkadaşlarının ses ve davranışlarında kendisini nasıl bulabileceğini arıyordu. Yaşamak, dedi, kişi başına toplum hizmeti olmalıdır, bizim bireysel meselelerimizin çözüm yolu yaşadığımız ülkeninkiyle eşdeğerdir; Marx ve Lenin'in dediği gibi… Fahri, Hakkı'nın tikine öfkelendi. Kadehine içki dökerken kendi hayatının matematiksel doğru yanlış sağlamasını, öğretinin kesinkesliğiyle temize çekecek, diye düşündü. Artık sarhoş olabilirdi. Kendi yaşadıklarının kesinliği yoktu. Birileri sanki kasten hepsini silivermişti. Bardağındaki alkolü içindeki bir yarayı dişlercesine, soluk almadan içip bitirdi. Beyninin gerisinde, birisinin gürültüsünü duyduğunu sandı. Gülümsedi. Gözleri irileşerek arkadaşlarının sırtından geceye yuvarlandılar.

Fahri, kendi gözlerinin peşinden gecenin içine koştu, gecenin denizinde yıldızlar milyonlarca yakamozdu. Dalgalanıp çalkalanıyorlardı. Yüzüyor mu, yoksa uçuyor muydu? Gerçeğin düşünde, kör bir balık kör bir kuştu. Gördüğü gerçeği, işittiği gerçeği, anladığı bilgiyi, yaşadığı hayatı o seçmemişti. Onun gerçeğindeki havalimanında sevildiği kadar seven Seko bekliyordu. Beyaz bacaklarını ayın hilalinden sarkıtmıştı. Seko da toplumun gerçeğiyle kendisini aldatmamıştı. Buluşabilmek bir öğretinin olasılığı değildi. Acaba Karl Marx da Seko'yla buluşamadığı için mi Kapital'i yazmıştı? Fahri'nin gücü, gerçeği değiştiremeden düşlerini yaşamaya yetmişti. Yirminci yüzyılın 1970'lerinde insan habbeciğiydi. Hakkı'ya, Cevdet, Burhan ve Tarık gibi niçin inanamıyordu? Herhangi birisine inanmadan ama onu anlayarak da ?gidilmeliydi. Sen, dedi Fahri, niçin ilk karın Belde'den ayrıldın

Hakkı'nın başı, soruyu duyar duymaz bir refleks halinde, tikiyle beraber yana savruldu. Fahri'ye hiçbiri bu hikaye seni ilgilendirmez diyemeyecek, onun münasebetsizliklerine tarafsız kalarak katlanacaklardı. Fahri karşısındaki insanın yüzüne kendi içyüzüyle saldırırdı. Maskenin savunusuyla soyunmak arasında tercih durumundaydılar. Her birinin kendi yaşantı birikimi kadar kimseye söyleyemeyecek şeyleri vardı. Maskelerimizin bize kazandırdığı insanlarla ilişki kurma üslubumuzdan cayarsak, bir yerden öte saydamlaşacak, toplumsal hayattaki tutamaklardan vazgeçecek, içimizin bütün görünürlüğü, açıklığı ile herkese sorumlu olacaktık. Binlerce yıldır alışagelen oyunun kurallarını bozmaktı bu. Fahri de zaten kimden yana olduğu ve ne idüğü belirsiz bozguncunun tekiydi. En haklı öğreti adına konuşmalarımızda kahramanca ölebilir ama benliğimizdeki cüce soytarıyı sahneye çıkarıp, tanımadığımız .cücelerin sahiplerini kendimize güldüremezdik

Tarık tabağındaki bifteği ikiye böldü, pişmemiş dedi. Garson Halil on yıllık deneyimiyle, masada gergin bir havanın estiğini sezmişti. Bahşiş veremeyen müşterilerine yapacağı yardımdan .memnun seğirtiyordu

Hakkı, Belde’yi sevdiğine hep inanmak istemişti. Mitinglerde en önde beraber yürümüşlerdi. Tuttukları pankartlarla beraberlikleri herkesçe onaylanmıştı. Belde’nin kadınlığına inip durduğunda çağın hezeyanlı titreşimini duymuştu. Evliliklerinin son günlerinde, artık kendisinden yakınılan adam olmuştu. Evet demeye eleştirilmeden, karşıya alınmadan dayanıklıydı. Boşandıktan sonra, Belde’ye sosyal yabancılaşmaya dair on sekiz sayfalık eleştiri mektubu göndererek, aşkını aktarmıştı. Belde o günlerde, öğreti okumuş Sezai adında milyoner çocuğu bir gazeteciyle yatak arkadaşlığı kurmuştu. Hakkı, öğretinin Sezai fraksiyonuna düşman kesilmişti. Fakülteyi bitirmemeye karar verince, üniversitenin eğitim yöntemini protesto için, taş koridorlarda şıpıtık terliklerle dolaşmaya başlamıştı. Amfilere dersin yarısında girip, hocanın anlattıklarını bir çırpıda eleştirerek zekâsının okulüstü olduğunu ilan ediyordu. Aristo mantığıyla amfiden kovulunca, genç kızların yürekleri bu yakışıklı ve parkalı gence sızlıyordu. Sezai ise çalıştığı gazete için, şehirdeki şıpıtık mahallelerin isyanı diye röportaj hazırlıyordu. Belde’nin rahat yaşantısından esinlenmişti. Genç kadın babasının konforlu evinde, ona ayrılan bahçeli bir apartman katında dilediğince özgür yaşıyordu. Gündüzleri üye olamayanın giremediği sinema kulüplerinde halkın iktidarını konuşuyorlar, pahalı özel otolarla kenar semtleri ayaklandırmaya gidiyorlardı. Aynı akşam ise aydınların uğradığı meyhanelerde, erişilmesi zor bilgeliklerini yatıştırıyorlardı. Hakkı, intihara yeltendiği o kış akşamının yalnızlığını anımsadı. Birdenbire Fahri’yi sevdi, ölümün uçundaydı bireyciliği. Morgda aniden dirilmişçesine silkinerek, sen dedi, Seko’yla uzlaşmayı kabullenmediğin yerde benim de Belde’den .ayrıldığımı bilmelisin

Başkalarıyla kıyaslanınca Seko hilalin alt köşesinden gecenin karanlığına düştü. Seko’yu hırpalatmak için mi, Belde’yi Hakkı’ya sordum, diye düşündü Fahri. Bir Avrupa şehrinin kilisesinde otomatik saate bağlı çanlar çaldı. Ayıp, dedi Beyhan. Camekân meyhaneye kadınlı erkekli müşteri kalabalığı çıkıyordu. Burhan’ın çocukça sevinen beyaz dişlerinde, bir küfrün ilk hecesi dondu.

Fahri'nin bilinç sandalı arkadaşlarının onu yadsımasıyla, su almış, batmıştı. Nehrin öteki yakasından Tarık'a baktı. Söze karışmadan dinliyordu. Lunaparktaki zincirli dönen koltuklar havalanmıştı. Bir tekmeyle Fahri'yi korkusuna savurmuştu. Bildiğinin gerisini .duyamamıştı

Hakkı o kış akşamı küveti suyla doldurmuş, içine girip kendisini boğmaya uğraşmıştı. Uzun bacakları küvetin dışında kalmıştı. Ölüme bir parmak uzaklığındayken kurtarılmıştı. Ertesi gün, eşofmanını giyip küçük çocuklarla basketbol oynamaya gitmişti. Aynı günün gece yarısında, Belde'nin yattığı odanın kapısını omuzlarıyla devirip eski karısının koynuna girmişti. Belde gitgide artan heyecan ve coşku köpürmesiyle onu yutarak, zevkten çığlık atarak, eski kocasını gövdesine almıştı. Annesiyle babası, ikisini de, sevgisiz birleşmenin savaş katılığında yakalamıştı. Hakkı çarşafa acelesiz silinerek giyinmiş, geldiği gibi çıkıp gitmişti. Onu, annesi Fazilet Arar hanımın evinde, arkadaşlarının toplandığı içkili bir sofra düzeni bekliyordu. Yine aynı arkadaşlarıyla beraberdi. Bunların hepsi hayatının Belde çağı sonrasıydı. Tıpkı Fahri'nin Seko sonrası gibi. Belde ve Hakkı, birbirlerini yeni tanıdıklarına kötülemeyi başardıkça, yatakta gövde savaşına gerek duyacaklardı. Hakkı şimdi Fahri'yi gülümseyen bir nefretle süzüyordu. Bu saçları karmakarışık, özentisiz genç adam kendisine göre oluşturduğu bir dünyanın başkomseriyle başkasının yaşantısında sıkıdüzen kuruyordu. Bir başkasında kendisine özgü zayıflığı yakaladıkça, mutsuzluğu genelleştirerek sırtlanıyordu. Sizleri taşıyabilirim demek için, tanıdığı kimseleri iyi ve kötü kutupları arasında boncuğa diziyordu. Sonra herkesi kendisiyle başkasına karıştırıyordu. Evine Fahri'yi getirdiği ilk gün, kitapları karıştırırken hayatını nasıl koruduğunu sormuş, kendi yaşamasını bir türlü anlamlandıramadığını söylemişti. Onun gezegeninin oyuncuları aptal ve neşesizdi. Bıkıp usanmadan aynı sahnede aynı rollerle binlerce defa perdeyi açıp kapamışlardı. Belli bir yaşama döneminden sonra, akıl bile milyonlarca beyin hücresiyle dolu ilginçliğini kaybediyordu. Yeryüzünde bir yüzyılın henüz yaşayan

tüm insanları tekdüzeleşiveriyordu. Belki o nedenle biz, yaşamaktan çok, yabancı yaşantılardan alınmış fikir ve düşünceleri söyleşerek zaman geçiriyorduk. Gene de hiçbir şeyi bilemiyor, yaşamanın içinden tek başına çıkamıyorduk. Birileri gerekliydi; kahretmek, .giderek yaşamak için

Hakkı önce Fahri'nin çok sık kullandığı "Başkaları" sözcüğünü, sonra başkalarının bir başkaları üzerine söyledikleri sözleri, daha sonra da tüm başkaları için umut duyduğu öğretiyi düşündü. Fahri kendisini başkalarında ve hiçbir yerde bulamayanlardandı. Dünya antikacı dükkânıydı; umut bağlanan ne varsa çarçabuk eskitiyor, onarıp yamayarak yeni kuşakların yaşamasına sunuyordu. Hakkı, yarım dakikadır Fahriye bir cevap arıyordu. Yol, dedi, ikiye ayrılıyor; ya kendin için başkalarına, ya da başkaları için kendine .direneceksin

Tarık bardağındaki birayı neşeyle içerken, dalgın feylesoflar gibi kukumavlaştınız, dedi, meraklanmayın hepimiz gidiciyiz. Sabahtan beri açtı. Şimdi midesini doyurmuş, konunun değişip güncelleşmesini istiyordu. Sabah erken kalkıp, birkaç haftadır bakıştığı genç bir kadını izlemişti.Onunla aynı dolmuşa binmiş, aynı durakta dolmuştan inmiş, kadının çalıştığı büroya kadar yirmi adım gerisinden yürümüştü. Bu kadın kaç defa düşlerini yıkamıştı. Bir lotus çiçeğiydi. Sözcüğün söylenişi de, onun gibi, güzel, uyumlu ve yalındı. Ona ilk defa bir sinema salonunda rastlamıştı. Genç kadın filmdeki erkeğin mutsuzluğuna ağlamış, yanaklarından acının parıldayan baloncukları süzülmüştü. Tarık kendi durumunu filmdeki erkeğin hayatına benzetmişti, tek ayrım aktörün kendisinden daha yakışıklı olmasıydı. Lotus'un yanına sokulmadıkça, onun varlığı .zedelenmeden kendi varlığına karışacak, devam edecekti

Hakkı biraz önceki sözlerine endişelendi. Fahri'yi kabullenmekten çekiniyordu. Birisine evet demek, ilerde beğenmeyeceği özelliklerine de katılmaktı. Kimsenin kendisinden üstün olduğunu varsayamazdı. Yaşantılarının başkanı tekti, o da kendisiydi. Belde'nin gövdesinde dünyayı dolduran kendi nesnesini ve öz bilincini tanımıştı; oradan kalkarak toplumsal öğretiyi

benimsemiş, evrensel kargaşada hayatının tek başına önemini kavramıştı. Fahriyle kesiştikleri nokta oradaydı, ikisi de hayatlarını boşa harcamak istemiyorlardı. Oysa Cevdet ve Tarık yaşamlarının içeriğine karar vermişçesine, bir hayatın nasıl boşa harcanmayacağını şimdilik kurcalamıyorlardı. Ömrün son günlerinde herkesin zihnine düşebilecek soru, Fahri'yi hayatının ilk on beş yılında yakalamıştı. Burhan'ın ve Beyhan'ın gün boyu süren iç rahatlıklarının nedeni böylesine bir soruyla henüz alabora olmamış olmalarıydı. Belde ise verdiğini fark edip verdiğinden fazlasını almak için, kapışan, hırçınlaşan insandı. Onun onur duygusu, vermekle almak arasında dengeye ulaşabilirse geçici olarak yatışıyordu. Tarık'ın kendisinden kaçamak eski karısını ziyarete gittiğini, ortak arkadaşları Alp'ten duymuş, tedirginliğini gizleyememişti. Umursamaz davranmakla Tarık'ı eleştirmek arasında bocalamıştı. Belde'nin hoşlanmadığı halde, kendi yakın arkadaşı olduğu için, kendisini hırpalayıp yaralamak amacıyla Tarık'la yatabileceğini biliyordu. Bazen bir arkadaşlık dahi ilişkiler .ortamında savaş alanı oluyordu

Hem sizlere hem de kendime direniyorum, dedi Fahri. Masanın ucundaki rakı şişesine uzanırken bardağını devirdi. Anasonun keskin kokusu yayıldı. Tarık'ın sözlerindeki alaycılığa sinirlenmişti Fahri. Susmaya, hiçbiriyle konuşmamaya karar verdi. Hakkı, ne ve kimler adına, diye sordu. Fahri geceyi ilk defa görüyormuşçasına şaşırdı. Tarık haklıydı belki. Hepimiz gidiciydik. Ama nereden gelip nereye gidiyorduk? Yeryüzü niçin milyarlarca yıl hayata hazırlanmıştı? Hepimiz sonsuzluğa karışan bilinç külü müydük? Doğru diye içinden sessiz konuştu Fahri; içki sofrasında ancak dalgın feylesoflar düşünür bunları. Bir an gecenin vantuzunda emildiğini hissetti. Susmayı sürdüremeyeceğini anladı. Bet bir sesle, .garson Halil'i çağırdı

Kısa boylu, yuvarlak yüzlüydü garson Halil. Burnunun uzunluğunu ince bıyıkları belirginleştiriyordu. Saçlarını kafasına yapıştırmış, şakaklarında kırlaşan saçlarını kızıla boyamıştı.

Kızgınlığını, yanaklarını şişirip hafif bir ıslık çalarak dışarı vururdu. Müşterileri gözleriyle dinlerdi. Yirmi yaşında hapse düşüp bir ressamla aynı koğuşu paylaştığından beri, insanların sözlerine önem vermez; onların gerçek kimliğini, davranışlarında kıpırdanan mimik ve ses tonlarına göre anladığına inanırdı. Ses ve hareket dışında her şey yalancıydı; bir elbise, bir gösterişti. Yirmi yıldır şehrin en önemli lokanta ve meyhanelerinde garsonluk yapmıştı. Aynı kara renkli takım elbise, aynı beyaz gömlek ve aynı kırmızı papyonla hizmet etmişti. Mendil cebinde her akşam kırmızı karanfil bulunurdu. Hiçbir yerde yıl boyu sürekli çalışmamıştı. İş değiştirmek, meyhane, lokanta değiştirmek, tanımadığı yabancı bir ülkeye geziye çıkmaktı. Cemşit'ten iş isterken, dolaşabileceği tüm ülkeleri tüketeceğini kestirememişti. Nigar onun için, yirmi yıl sırtında taşıdığı garson giysisinin içini etten, kemikten bir ruhla canlandıran kıvılcımdı. Nigar'ı tanıyıncaya kadar belli bir hayat öyküsü olmamış, soranlara müşterilerinden işittiği binlerce ayrı öykü anlatmıştı. Yüzlerce müşterinin bilinci kasten hiçleyen sarhoşluklarıyla üzerindeki giysiler lekelenmiş, daralmış, parlamış, kayışlaşmıştı. Nigar'ın oyuncak tüfekleri her gün yapay mermilerle üzerinde delik açıyordu. Fahri'nin çağrısı gerçek bir mermi, gerçek bir feryat gibi, yanaklarındaki ıslık şişinmesinde patladı. Kendi ıslığının ezgisini ilk kez duyamadı kulakları. Avucunda yılların hüneriyle tuttuğu tepsiden mezeler, beyin salatası, turşu, pilaki, haydari, kalamar, ıstakoz, beyaz peynir ve badem kadının içini gösteren şeffaf giysisine döküldü. Camekân'a bunların ilk gelişiydi. Bağışlamayacaklardı. Adamların ikisi masadan apansız kalkıp, garson Halil'i yumruklamaya başladılar. Komiler, Hakkı ve Burhan yardıma koştular. Kadın bağırdıkça ağlıyordu. Fahri ayağa kalkmış, tek adım atamadan bekliyordu. Cevdet, Tarık ve Beyhan sandalyelerinden kavgayı seyrediyorlardı. Yetmişlik Cemşit nara atarak kavgayı sona erdirdi. Müşterilerin parasını ödeyip, gönderdi. Garson Halil yarım saat sonra yüzündeki pansumanla Camekân salona geri döndü. Ertesi gün emekliye ayrılacaktı.

Birbirine karışan müzik sesleri lunaparktan, kalabalığın gürültüsünden duyuluyordu. Ayışığının bulutlara dalıp çıkan aydınlığında Fahri'nin sesi suçluydu. Geceye asılıp kalmıştı. Sakarlığı pantolonunun sağ bacağında anason kokuyordu. Bir yılbaşı gecesiydi, yalnızdı; Seko'dan ayrılalı iki hafta olmuştu. Evlerin pencerelerinde çam ağaçları süslenmiş duruyordu. Kar yağıyordu. Sokaklarda, caddelerde dolaşıyor, şehir merkezine doğru gidiyordu. On dokuz yaşındaydı. Şehrin merkezinde insanlarla dolup taşan eğlence yerleri vardı. Herkes birbiriyle kucaklaşıyor, öpüşüyordu. Pistin ortasında çiftlerin dans ettiği, büfesinde içki içilen loş bir lokale girdi. İçkisini söyleyip, üç ayaklı taburenin yüksekliğinden içindeki buruntuya atladı. Yoksa yaşamaya yanlış bir yerden mi başlamıştı? On dokuz yaşında, ölümü dışlarcasına hayatı kutsuyordu. Herkese ve her şeye yabancıydı. İnsanların dünyasına kavanozun içinde bekletilen bir kobay hayvanı gibi bakıyordu. İnsanlar, irileşerek kavanozu çatlatmasın diye Seko'yu benliğine şırınga ediyorlardı. Bir gün ellerini kavanoza uzatıp onu dışarı çıkaracaklar, dilediklerince kullanacaklardı. Seko içindeki sevginin leşi olacaktı. Yazgısına karşı, Seko'yu dünyanın becerikli bir .çakalına terk ederek ayrılmış, kaçmıştı

Tarık arkadaşının koluna girdi ve ağlıyor musun dedi. Yurt dışından döndüğünden beri, gözlerindeki gizlediğini sandığı zehirli buzsal göl nemlenerek çatırdıyordu. Hayatına giren insanlar ve kendisi bu gölde debeleniyorlardı. Hakkı ona partinin ve öğretinin bir ağlama duvarı, bir tekke olmadığını söylüyordu. Kişileştirme .görevi, kurtulmuşların kurtarıcıIığındaydı

Fahri şehir merkezindeki lokalden çıktığında kar caddeleri kaplamıştı. Ayakta sallanıyor, sokak fenerlerinde eriyen karları seyrediyordu. Arkasından orta yaşlarda, sarışın, temiz giyimli bir adam yetişmiş; bir başka lokalde kendisine viski ikram etmeye izin verip vermeyeceğini sormuştu. Fahri kabul etti. Uçak fabrikasından bozma bir birahaneye girdiler. Şehrin geleneksel giysileriyle amatör bir orkestra eski müzik parçaları çalıyordu. Salonda yüzlerce insanın sigara dumanı, alkol, yüzlerce insanın ağzında gürültü halini alan

eğlence sesleri, cızırtılı müzik, tabakların takırtısı vardı. Göz .kamaştıran lambalar devriliyor, hepsini garson Halil topluyordu

Fahri gözlerini kısmış, beş yüz metre uzunluğundaki masada yemek yiyip eğlenenlere bakıyordu. Herkes buradaydı: Hazreti İbrahim, Musa, Anibal, İsa, Muhammed, Balzac, Dostoyevski, Fatih Sultan Mehmed, Shakespeare, Freud, İmparator Napolyon, Kristof Kolomb, Beethoven, Hitler, Edison, Einstein, İbni Sina, Leonardo da Vinci, Darwin, Yunus Emre, Openheimer, Sokrat, Platon, Ulubatlı Hasan, Neron, Kral Sargon, Farabi, Hegel, Bağdatlı Ruhi, Karl Marx, Nikola Tesla, Evliya Çelebi, Nietzsche, Rilke, Kleopatra, Boticelli, Sultan Cem, Lenin, Albert Camus, Hazreti Ayşe, Sinan, Jan Jak Ruso, Hamurabi, Sait Faik, Melville... Fahri yanındaki sarışın, temiz giyimli adama, bunlar mahşerin öncüleri mi diye sordu. Hayır dedi adam, onlar yılda bir aralarında temsilci seçmek için toplanırlar; nedir ki sofranın kural ve uyumunu bozarlar. Fahri adama, sen kimsin diye sordu. Sarışın adam birasını içti, viski ikram etmeyi unutmuştu. Ben dedi bu şehrin üniversitesinde psikoloji doçentiyim, bu saygıdeğer seçkin kişiler bazen beni gözlemci olarak yanlarına çağırırlar. Fani dünyadan ayrıldıklarını unutup aralarında tartışırlar. Kleopatra Hegel'i ayartmaya çalışıyordu. Hitler pantolonunun ön düğmelerini çözmüş, kucağına Hürrem Sultan'ı oturtmuştu. Sultan Mehmed'e Moskova kuşatmasının durum muhakemesini yapıyordu. Beethoven tef çalıyordu. Boticelli parmaklarına zil takmış kadın edalarıyla dans ediyor, Hazreti Ayşe'yi kolundan masanın üstüne çekiştiriyordu. Peygamberlerin tümü masanın bir köşesine çekilmişler, Dostoyevski'den Karamozof Kardeşler'i dinliyorlardı. Karl Marx İngiltere kraliçesi Viktorya'nın tombul bacaklarını mıncıklarken, Freud'a korkak diye bağırıyor, uykulu gözlerle sakalını sıvazlayarak Sinan'ın pasta yiyişini seyrediyordu. Albert Camus, Evliya Çelebi'ye kavşaklardaki trafik lambalarının önemini anlatıyordu. Einstein bıyıklarını siyaha boyamış, garson Halil'den ayna istiyordu. Nietzsche ile Ulubatlı Hasan kol güreştirirken, Akad Kralı Sargon, Hamurabi'nin .tabağından salata alıyordu. Kalkalım, dedi Fahri

Dışarıda kar dinmişti. Kağnı hızıyla yol alan arabaların camları buz tutmuştu. Yeni yılın kutlu olsun, dedi sarışın temiz giyimli adam: seni karımla tanıştırmak isterim, üniversitede benim asistanımdır, ona her akşam eski şehrin kenar mahallelerinden yeni .bir koca götürüyorum, önce onu sonra beni halletmek koşuluyla

Sabah olduğunda kaldırımda karlar eriyordu. Belediye binasının önündeki geniş alanda, albatros kuşları martıları kovalıyorlardı. Saat sabahın altısıydı, bir tatil günüydü. Fahri geceyi anımsamaya çalıştıkça, zihninin albatros kuşları bir planör gibi insan okyanusunu aşarak, kutup bölgelerinde bir buz mağarasına sığınıyorlardı. Sarışın adam yalan söylemişti. Yugoslav asıllı karısı bir tavuk lokantasında garsonluk yapıyordu. Kendisi de orada bulaşıkçıydı. Kadının kestane rengi gözleri kocasının sapkın hüznünü taşıyordu. Vücudunda, kocasının seyrettii yüzlerce erkeğin hayatı yırtılmıştı. Fahri ıssız vitrinlerdeki çam ağaçlarına baktıkça, kendisini erişilmez bir yükseklikten aşağıya düşmüş gibi hissediyordu. Yugoslav kadının adı Uşi'ydi, şehrin bütün dükkânlarının camekânlı vitrinleri Uşi'ydi, parçalamak istiyordu. Hepsini adamın sarışın kafasıyla kırmalıydı. Uşi'nin bacak arası insan tohumlarından kocaman bir barajdı, seti dinamitle havaya uçurabilse şehrin tüm mağazaları kapılarını bir daha açamamak üzere kapatacaklardı. Dışındaki Uşi içindeki Seko'yu şimdiden hırpalıyordu. İkisini birden benliğinde barındıramayacaktı. Fahri o gün akşama kadar İris Bar'da içti, herkese uçak fabrikasından bozma bir birahanenin şehrin hangi yanında olduğunu soruyordu. Ertesi gün polisler Fahri'yi bir parkta dayak yemiş halde baygın buldular. Uzun saatler süren soruşturmadan sonra, Fahri'yi uçakla kendi ülkesine yolladılar. Vatandaşı sayıldığı memleketin havalimanında da kendisini beyaz kasklı polisler bekliyordu. Pasaport kontrolü sırasında bavullarından hiç eşya çıkmamıştı; bavullarının içi, Fahrinin birahanede rastladığı ölmüş adamların yazdığı kitaplarla doluydu. Fahri'yi bir süre havalimanının tutuk odasında alıkoydular. Tehlikeli adamdı, önce kimliğini saptayacaklardı. Başkomiser Fahri'ye Tolstoy'la nerede tanıştığını soruyordu. Tutuk odası çinko ve tenekeden yapılma bir

barakaydı, penceresinden uçakların inip kalktığı pist gözüküyordu. Söyleyin, dedi başkomiser, hangi yeraltı örgütünün ajanısınız. Adamın başındaki şapka kafasından daha büyüktü, kaşları gürdü, bıyıkları çenesine yayılıyordu; kocaman ellerinde on ağır kurşun çubuğundan on parmak vardı. Bavuldan çıkan kitapların sayfalarını karıştırıyor, altları çizili satırları okuyunca duraksıyor, küçümseyen bir bakışla Fahri'yi baştan aşağı süzüyordu. Neyi anlatmamı istiyorsunuz, dedi Fahri. Adam Gogol'u bavuldaki Gonçarov'un üzerine fırlatıp atarken, sadece gerçeği, diye cevap verdi: Beni .uğraştırıp yormazsan, adresini alıp seni bu akşam serbest bırakırım

Fahri'yi kimse karşılamaya gelmemişti. Dışarıda, birkaç yakın akrabasından başka hiç kimse beklemiyordu. Uçak pistinden kanatlarını çırparak kırmızı renkli bir horoz, barakaya doğru koşuyordu. Fahri gülmemek, içindeki komedyayı oynamamak için kendisini zor tutuyordu. Dünyanın her metre karesine insan bilinci egemendi. Şu şaşkın horozla başkomiseri ayıran şey neydi? Gürleyerek bir Boeing iniyordu piste. Gürültüden horoz korkuyor, başkomiser korkmuyordu. Dünyaya oranla bu jet uçağı bir milimden binlerce defa daha küçüktü. Başkomiser ve Fahri bunu biliyorlardı. Herkesi birleştirecek bir şeyler mutlaka vardı. Fahri karşısındaki adamla, aralarındaki iki bavul dolusu kitaptan dolayı, bir milim dahi olsa yakınlaşamıyordu. Efendim, dedi Fahri: Bizim gizli örgütün ad ve simgesi Uşi Erasmusiye'dir; amacımız toplumlarda kargaşa çıkararak, insanların iç düzenini bozup değiştirmektir. Başkomiser sevimli bir gülümsemeyle Fahri'yi yüreklendirerek, daha açık konuş dedi, yurtdışında hükümet darbesi mi hazırlıyorsunuz? Evet, dedi Fahri: Parlamentonun seyirci locasına Stendhal'ı gönderdik, aramızdaki kodlama Kızıl ve Kara'dır, yanında çevirmen olarak eski bir şeyhin torunu Bedrettin bulunuyor, başbakanın güzel metresi Ophelya şirketimizin, bağışlayın efendim, örgütümüzün ülkedeki şubesini Hafız yönetmektedir, gerekli maddi yardım Goethe'nin hanım arkadaşı soylu bir Barones tarafından tedarik edilmektedir, biz çokuluslu ve uluslararası bir örgütüz başkomiserim, ilk fırsatta Rodin'i Rüstem adıyla milletvekili seçtireceğiz. Başkomiser

keyiflenmiş, bir sigara yakmıştı, paketini Fahri'ye uzatırken peki ama dedi, silahları nerede saklıyor, memlekete hangi yollardan sokuyorsunuz. Yolcu salonundan gecikmeli uçak seferi anons ediliyordu. Fahri her şeyi hemen anlattığı için başkomiserin söylediklerinden kuşkulanacağını düşünüyordu. Bir süre cevap .vermeden sustu

Cevap vermiyorsun dedi Hakkı, neyin ve kimlerin adına direniyorsun? Burhan sızmış, uyukluyordu. Fahri, insanlık dedi kısaca. Başkomiser şapkasını çıkarmış, dazlak kafasıyla ayakta duruyordu; anlamadım, dedi. Silahları matbaalarda saklarız, diye cevap verdi Fahri: Üyelerimiz her birini ufak parçalar halinde diledikleri memlekete kolayca sokarlar; hiçbiri cebimdeki kalemden, silgiden, gözlükten, kalemtıraştan, tırnak makasından ya da sigaradan büyük değildir. O halde siz kaçakçılar epey kalabalık ve zenginsiniz, diye telaşlandı başkomiser. Telefona sarılmış, santraldeki memureye kendisini derhal Cumhuriyet Savcısı'na bağlamasını söylüyordu. Santraldeki memure hatların meşgul olduğunu söylemişti herhalde, başkomiser küfrediyor, memleketi kargaşaya bulaştıran gizli ve çok önemli bir ordunun bulunduğunu ağzından tükürük saçarak kekeliyor, elebaşlarından birini yakaladığını, bülbül gibi konuşturduğunu anlatıyordu. Telefonu kapatıp, Fahri'ye örgütteki görevini sordu. Havalimanına akşamın ve gökyüzünün koyulaşan loşluğu sinmişti. Hava trafiği seyrekleşmiş, pilotlar uçakların uzak farlarını yakarak piste iniyorlardı. Barakada çıplak ampul yanıyordu. Garson Halil masanın .lekelenen örtüsünü değiştirmişti

Cevdet fotoğraf makinesinin objektifini temizlerken; ortaklaşa kabul edilen, insan yararına bir dava uğruna insan öldürmek doğru mudur, diye sordu. Geceye bakıyordu sessizlik, deniz şıpırdayarak karayla sohbet ediyordu. Hiçbiri kendi varlığıyla yetinemiyordu. Cinayet davanın nedeni ve çözümü olamaz, dedi Fahri. Kan bulaşıcıdır. Yanılıyorsun dedi Cevdet, hukuk anlayışında meşru savunu vardır. Bardağından sodasını içti. Sözleriyle Hakkı'ya yarandığını sanıyordu. Fahri, kıyıdan var olmamaya itildiğini

hissetti. Arkadaşlarına karşı yeniden “Kan bulaşıcıdır” diye tekrarlamak istiyordu. Ona göre, herkesin birbirini kolayca itip kötülemesinin nedeni, yüzyıllardan beri, kavgaya, kanın kutsallığına alıştırılmış olmalarıydı. Onlara hangi insanlar bu görevi veriyordu? Gerçek, bazı insanlar öteki insanlara böbürlensin diye mi değiştirilecekti? Her an değişen, herkesin birbirinden ayrı algıladığı gerçek, mutlaka kanlı bir mühürle mi imzalanmalıydı? Ben edilgenliği savunmuyorum, dedi Fahri, ama kapılar kapıların içinde, birini açtığında karşına bir diğeri çıkıyor. Ormandan çıkış yolu tek değildir, dedi Tarık: Dün bir kadını bile erkek hoyratlığıyla sevmek gerektiğini söylüyordun. Gökyüzünde yıldızlar ürkütücü sayıda çoğalmışlardı. Dün, dedi Tarık: Lotüs’ü sana anlatırken davranış ve duygulanış tarzımı kınamıştın, erkeklerin sevgilerini bir kadının ayaklarına kapanarak anlatmalarını sağlıksız buluyordun. Tarık bir
.sigara yaktı. Hakkı da sana katılmayacaktır, dedi

Camekân meyhanenin üç tarafı da açılıp kapanan geniş pencerelerle kaplıydı. Sol taraf denize, ortadaki uzun bölme deniz ve lunaparka, sağ taraf ise dar bir sokağa bakıyordu. Camekân salonun tepesi çinko damdı; bunların hepsi portatifti, yazın güzel ve ılık günlerde kaldırılırdı. Meyhanenin bir duvarı, yazlık bahçe sinemasının betondan beyaz sahnesine yaslanmıştı. Bazen Camekân salondaki konuşmalara, arkadan filmdeki kadın ve erkek oyuncuların dublaj sesleri karışırdı. Salon kış günlerinde tüp gaz yakan sobalarla ısıtılırdı. Masaların yanında birbirinden farklı kaktüs saksıları dururdu. Bu tek duvarlı salonla deniz arasındaki uzaklık birkaç dakikaydı. Orada kıyı bir burunla denize girmişti; yelin esintisi, dalgalar, küçük balıkçı tekneleri, sis, kurşuna çalan bulutlar, güneşin topaç hızıyla dönen ışıltısı, sabah, akşam, gece ve yalnızlık vardı. Şehir yönüne dönüp bakınca, bir parkın dev hayalet adamları andıran yüksek ağaçları belli belirsiz seçilirdi. Binlerce
.ateş böceği çakıp sönerdi

Karanlıktaki ağaçların kollarından, parmak uçlarından, sekiz adam ve sekiz kadın kucaklaşmasında iri bir kaya düşmüştü. Ay ışığında parıltılı, kaygan bir insan başı gibiydi; alnı, kaşları, gözleri,

burnu, ağzı, çenesi, her şeyi tastamamdı. Bu Kayabaş'la evren arasında zamansız, öncesiz ve sonrasız bir ilişki olduğu anlatılırdı. Yaşlı balıkçılar semtin bunamak üzere olan dedeleriyle, kayıp bir sırrı saklarcasına fısıldayarak konuşurlardı. Bir sahilden bir karşı sahile dalgalanan rüzgarın sesini, kuşların kanat patırtılarını, avlanan balıkların son can tınısını, böceklerin kıpırtısındaki hışırtıyı hep bu Kayabaş kendi ağzından konuşurdu. Kayabaş; balıkçılar, bunak ihtiyarlar için, insanların evreni dışında bir alt varlıktı. Fahri sekiz yaşında kısa pantolonlu bir çocuk iken yüzmeyi bu Kaya'dan denize atlayarak öğrenmişti. Sahilden epey açılmış, derinliklere varmış, boğulmamıştı: sonra çözümsüz kaldığı günlerde, kendi içinde kendisine karşı cevapsız ve sıkıntılı günlerinde hep bu Kayabaş'a uğramış, tepesine çıkıp iç konuşmalarına dalmıştı. Öğrendiği şeylerin düzenli mantığı ötesinde, altıncı, yedinci, sekizinci, dokuzuncu duyguyla, kendi üst varlığıyla, insanlara sırlı bir dünyanın, her şeyi apaçıklığıyla hapseden bir mağaranın önündeydi. Kayabaşı yerinden kaldırabilirse, mağaranın kapısını açabilirse, bütün cesaretini toplayıp içeriye girecek, oh diyecekti, kendimde iki evreni birleştirebildim. Şimdi Camekân'da arkadaşlarıyla oturmuş, varoluşun dolaysız mucizesini sezerek Kayabaş'tan atlamıştı; bata çıka, her kulaç atışta çırpınarak arkadaşlarına doğru yüzüyordu. Zamanın işlemediği, görünüm kıvrımlarının kaynaştığı bir ışık tayfındaydı. Süresiz saniyedeydi, havada yürürcesine bulunduğu yerin nesneleri çalkalanarak, genişlik, derinlik ve uzunluk değiştiriyorlardı. Kendi içinde takatsizdi, sırt üstü dönmüş minik bir hücre halinde dinleniyordu; binlerce metre uzunluğundaki bacağının topuğu denizde, parmakları gökte, ayaklarının ucunda ay ışığını sürüklüyordu. Dudaklarının mışıltısına gülümsüyor, o zamana kadar tanımadığı renkler ağzından akarak dökülüyordu. Her biri Kayabaş iriliğindeydi, ışıldayarak zıplıyorlar, sönüyorlar, sonra yeniden renk ve biçim değiştirip ağzından akarak dökülüyorlardı. Ay ışığından sarı, yeşil, beyaz, mor, kırmızı, siyah, turuncu, mavi, lacivertten bir kuyruk, bir kuşak ayak parmaklarının ucunda uzadıkça dünyayı dolanıyor, sarıyor, kucaklıyor, sımsıkı düğümleniyor, abanıyor,

siniyor, titriyor, sarsıyor, emilip gevşiyor, sıvılaşıyor, ateşken taşlaşıyor, yaygınlaşıyor, gidip Kayabaş oluyor, mağaranın önüne yerleşiyordu. Meğerse daracık ve sığ bir birikintideymiş; arkadaşlarına tosluyor, Kayabaş'a çarpıyor, arkadaşları ile Kayabaş .arasında gidip geliyor, sersemliyordu

Halil içki getir! Ruhunu azapla doldur ve asla azat etme. Arkadaşlarında teselli ararken Kayabaş omuzlarının ortasına devrilsin. Beter olsun. Şeytanmelekler ona hayatın alfabesini öğretsin. Her gece on ikiye çeyrek kala Tanrı'yı beklerken, Mefisto ile hayatın ve pek sevdiği arkadaşlarının gerçek yüzünü görsün. Bütün gerçek yüzler gerçeklikleriyle onu yapayalnız bıraksın. Kötüden daha kötü olsun. Hep kendisini suçlasın. Bir belki'nin cılız direnişiyle bilmediği adreslere uzun mektuplar yazsın, postacı ona gelen cevapları bahşiş karşılığı yanlış adreslere versin. Tarık sen de vermeden almaya karar kılıp, Lotüs'ü zengin olarak kurut. Çevresi ve kendisiyle bütün bağları koparın, illiyetsizliğini günde beş öğün söyleyin. Fahri delirmenin değneğiyle içki şişelerine bastırılarak .kapana, huzursuzluğa ve sinirsel gerginliğe sıkıştırılmalıdır

Hepsi dolmuştu masaların. Garson Halil servisin yarısını komilerle gönderiyordu. Bizim masaya birileri sesleniyordu. Camekân Salon Fahri için uğultu olmuştu. Salonun en uç köşesinde Erkin bir kadınla oturuyordu. Fahri'nin gözleri iyi seçemiyordu; gözlüklerini takıp, on yıl en sık beraber olduğu bir arkadaşın gölgesini yoklamak ayıp şeydi. Niçin bozuştuklarını anlamıyordu. Erkin uzun boylu, karga burunluydu; ince bacaklarının üstünden insanlara yüzünü ekşiterek bakardı. Evlenecek bir kadın bulunca Fahri'yle birlikte yaşadığı yılları da inkar etmişti. Bunların hepsi, dedi Fahri; dorukta süzülüp akmaya çabuk yorularak, olumlu etkiyi olumsuz tepkiyle cevaplayarak, çok alçaktan uçarak Prometheus'u parçalayan yırtıcı kuşlara benziyorlar. Hayır diye devam etti, her biri hiçbir şeye benziyor. Kayabaş'a kargalar tünemişti. Kopkoyu karanlık kanat çırpıyordu. Fahri elindeki değnekle, değneğin başındaki ışık mıknatısıyla karanlığı kovmaya çalışıyordu. Çoban nereye, dedi sarsak ve kör bir ihtiyar. Parktaki ağaçların yaprakları

titreşiyordu. Adam aslında çoban değildi. Tek başına bırakılandı. Mağaranın önünü açamadan ölürsem diye ürküyordu. Bütün arkadaşları Kayabaş'ın tepesine oturmuşlar, kütleyi kaldıramayacağı kadar ağırlaştırmışlardı. Fahri, başkomiserim, dedi; örgütten dışarıya attılar beni, illegal insanlığa çalışıyorum. Başkomiser, parktaki ihtiyar kargalar, baykuşlar hep bir ağızdan güldüler. Fahri de gülümsedi bu işe. Kadehindeki rakıya su karıştırdı. Kendi kendine ?ne gülüyorsun, dedi Hakkı, deli misin

Mümkündür hükümdarım, diye cevap verdi Fahri. Yalnızlık duygusu arttıkça rakı kadehine daha sık sarılıyordu. Sanki hiçliğin batağında dibe çekilirken içtenlikle hayatının son sözlerini yaşıyordu. Yaşamakla ölüm arasına sıkıştırılınca her şeye karşı özgürdü; çevresinde toplu halde bulunan insanlardan dolayı, zihninin bu yana boşaltamadığı bir öbür dünya ve dilinin ucuna hemen geliveren bütün sözler ilk defa böylesine yoğun anlamlar kazanıyordu. Kendi içgöçünün kimsenin içhayatında yankılanmadığının farkındaydı. Dostları yanında zehir içerek ölmeyi kabullenen Sokrat gibiydi. Karşıtını korusun diye yetiştirilen, ama onlar uğruna öldürüldüğüne inanan devşirmeydi; başkaldırı öz evlatlarından kurban veriyordu. Sen de mi Bürütüs diyordu Sezar. Tarık, Erkin'in masasından dönüyordu. Onun sarhoşluğunda Erkin'in yanındaki kadın önemliydi. Bunların hepsi ne kadar Bürütüs'tü. Bazen cinsel rejimin iktidar hevesi beraberliğe karşı dikta kuruyor, karakteri sertleştiriyor, şato kapısını yıkan koçboynuzlu uzun kütükmüşçesine iki gözün iki kasığın ortasına .saplanıyordu

Bağırıp çağırma, dedi Hakkı öfkelenerek. Fahri onunla sesli konuştuğunu unutmuştu. Derebeyliğinizin surları yıkılacaktır Senyör, dedi Fahri: İşte ellerindeki silahlarla hendeklerden atlıyorlar. Varlığınızı ödünlerle koruyamayacaksınız. Ayaklar baş, başlar koparılan kelle olacak; haydi şehirlerin göbeğindeki alanlara koşalım, beşe alıp ona satalım, akıllı olalım. Görüyorsunuz ki henüz ayık yaşamaktayım. Aklım Sultan Selim'e gitmiyor, akliselimin doğası dilimin sürçmesine yani diyalektiğine vuruyor. Senyör Hakkı

kerametinize doymayın, garson Halil’e işaret etmeyin. Bir şişe daha getirtin. Sezar’ın savunulma sırasıdır, kralın hakkı Senyör Hakkı’ya verilmeyecektir. Bize biraz da şehir küçükleri desinler. Bizi sevenlere ihanet edemediğimiz için, Bürütüsleşenlerin altında, Çekoslovakyalılaştırılanlardan mısınız olalım. Cebimdeki son iki buçuk son seferini yapan otobüsün biletçisi içindir. Sözcüklerin son heceleri ses uyumudur. Orta sahadan atılır penaltı. Nihayet sizi gülümsetebildim Cevdet Bey. Merhaba. Biz Çokbilenler az yaşayıp zor gülümsetiliriz efendiler. Bizler Osmanoğullarını yıkan Cumhuriyetin besleme çocuklarıyız. Hapse ve meyhaneye serbestçe gireriz. Eviçleri biblolar, seccadeler, duvarlarında Kabe resmi, yaprakları koparılan güneş takvimi, masalarında naylon örtü, teneke küllükler ve misafirden misafire açılan odaları yıpranmamış ucuz eşyalarla dolup taşan tertemiz aile çocuklarının yanlarına .sokulamayız

Erkin Bay Erkin Erkan olmadan önce, çoksatan ve muteber bir meslek edinmeden önce, kendisini aldatmaya yatkın olmadan önce, dev aynasında kendisiyle düello ettiği sıralarda Fahri’yle tanışmıştı. Mahallesinin mazgallı duvarlarından ip sarkıtarak Fahri’nin yanına kaçardı. Bir dağ başı kulesinden mahalle dışı erdemi seyrederlerdi. Kuleden ip sarkıtarak pek az adamı yanlarına alırlardı. Aşağıdaki sürünün günlük yaşantısı su dolu hendeklerde boğulmaktı. Şatonun ve şehrin içindeki senyör kuleleri uğruna savaş verilecek bir şey değildi. Günün birinde Erkin Erkan ortalardan kayboldu. Sürünün içinde yabanıl dolaşıyor, şato ile dağ başı kuleleri arasında ip germenin çarelerini arıyordu. Girip çıktığı her yerde bunun planını anlatıyor, iyi puan toplamaya çalışıyor ama kimse tarafından ciddiye alınmıyordu. İnsanlar ikinci kulenin varlığından haberdar değillerdi, günün modası dünyada Senyör gibi konaklamak veya ona özenmekti. Erkin yorgunluktan bayılıp gözlerini hastanede açınca, hayretten küçük dünyasını yutuverdi. Kendi mahallesinde hiç yaşamadığı kadar iyi döşenmiş bir odadaydı, manzara harikaydı; başucunda güzel bacaklı, çirkin başlı bir narkozcu kadına hemen hemen tüm planlarını, hem de Fahri’nin kulesinde yaşadıklarını

anlatmaya koyuldu. Kurnaz kadın onu dinlermiş gibi yaptı, sonra dilerse kendisini güzel bacaklarıyla ikincinin ötesindeki üçüncü kuleye taşıyabileceğini söyledi. Altı ay altı gündüz ve gece hayali üçüncü kulenin boşluğunda düğün dernek eğlendiler. Erkin çok konuşarak anlatacaklarını tüketince, bir boşluğa düşercesine narkozun etkisinden uyanıverdi; altı günde altı roman okuyarak kadından boşandı. Başkalarının kalabalığını giyinebilmek için .birilerini suçlaması gerekiyordu

Su dolu hendekte yüzenlerin yasası böyleydi. Fırsat buldukça Fahri'yi kötülemeye başladı. Gel zaman git zaman ilişkiler milyoneri olarak, aynı hastanenin pansumancı kadınlarını alıp .Camekân meyhanenin köşe masasına kuruldu

Fahri terastaki masa kalabalığını ansızın gördü: kimse kimsenin yüzüne görerek bakmıyordu. Kimse kimseyi işiterek dinlemiyordu. Herkes bir diğerinde kendi dünyasını yaşıyordu. Hepimiz kendi hayatımızın savunusunda saldırgandık. İnsanı kafasını kullanmaya ilk iten şey korkuydu. Sonra yararımıza avladığımız şeye boyun eğmiş, kendi korku ve ölülerimize tapınmıştık. Erkin Erkan'ın içindeki çekim gücü her şeyi özüne yönlendiriyordu; öteki insanlar orada çarpışarak paramparça kırılıyor, kendisi ikiye bölünüyor; Erkin ve Erkan oluşuyordu. Erkin ile Erkan birbiriyle çatışıyor, biri diğerine herkesin her şeyin üstündesin derken, diğeri herkesin her şeyin altındasın diyordu. Erkin Erkan'ın ikili varlığı, doğa ve akıl varlığı birbiriyle kaynaşmadan, ekin vermeden, tanıdığı insanları özümseyemeden kişiliğinin kuru ve yaşantı dışı mekânından siliniyordu. Uygarlığın ilk sahipleri için, iyilik de kötülük de iki kuvvetti; yeryüzünde, evrende bütün olup bitenler bu iki gücün arasındaki çekişmenin sonucuydu. Erkin'in övündüğü duruma Fahri gözlerinin buğusuyla üzülüyordu. Sanki teras salonun camekânları cinayet kızılına boyanmış, Kayabaş yüz binlerce kum taneciği halinde pencerelere çarpa çarpa yağıyor, lekeyi ovarak yıkamaya çalışıyordu. Denge bozulmuştu. Geri sayım başlamıştı. Parçalanışın ?özünden bahseden kimdi

Sevgi, kendisini insanların arasında arar. Sevmek, sevilmeyi niçin bulamaz? Sevilmek, sevmeyi niçin aksatır? Dostlarınla dolaysız konuşmalısın. Her şeyden önce, şu maviş dünyayı büyük hayat ustaları gibi sevmelisin. Üzerinde hep birlikte yaşadığınız gezegende, şu Camekânlı Salon Babil kulesi değildir. Zigguratların tepesinde kurban verenler kendi geleceklerini aslanlarına teslim ettiler. Şimdi, yani binlerce yıl sonra, yalnızlığın aslanları, çıyanları, kertenkeleleri ve dönemi kapanan bir büyük şehrin tenhalığı senin içinde mi dolaşıyor? İnsanlık şifahanesi acil iyileşme diler! Gidişatını beğenmiyorum. Ellerin titriyor. Salondaki kalabalığa tek tek bakıyorsun. Yardım umuyorsun. Neye, kime bakıyorsan ona örtünüyorsun. Çocukların "tıp" oyununda her şey bir anda susuvermiş sanki. Kalkıp donmuş insanları yokluyorsun sanki. Sonra hiç anlamadığın bir çocuk, tam birisini nesnel benliğiyle keşfedecekken oyunu bozuyor. Canlanan her şeyin ortasında iz üstündeyken beklenmedik bir anda yakalanıveriyorsun. Artık alelade bir sarhoşsun. Camekân salonda, herkes sana bakıyor. Varolan kusurlarını hoş karşılıyorlar. Bağışlanmak seni utandırıyor. Çünkü sen bunları sessiz düşünürken aynı dakikalarda Hakkı'ya, Cevdet'e, Tarık'a bağırıp çağırıyorsun. Ama onların aslında kendi kendine saldırdığını bilmemeleri doğaldır. Çünkü sen birbirinize dönüşmeyi ölesiye isterken haydi pavyona gidip, kadınların .çevresinde tüneyelim diyorsun

Kapıda bıyıklı herifler karşılıyor sizi. Hakkı konsomasyon ücretini soruyor. Müdüriyetin kırmızı ışıklı "Girilmez" yazısını okuyorsun. Loş, dumanlı, geniş bir salona girerken, boyalı ve dekolte giyimli kadınlara gülümsüyorsunuz. Birdenbire bir adam şalteri indiriyor. Yeryüzünün yaşanmış tüm gecelerinde yalnızlığın asit ortamı geriden, işitemediğin uzaklıktan sesleniyor: Vajina ile Penis bana bir neden veren güç ve özgürlük kökenidir. Hiç tanımadığın kadınlara merhabalar diyorsun. Görüşmeyeli ne hallerdesiniz. Saçları çıplak omuzlarına dökülen, dudaklarında kırmızı rujla konuşan kadınlardan biri, durumumuz belli diyor, arkadaşları alıp yanınıza gelelim mi? Ortadaki pistin çevresinde

çıplak, esmer bir dansöz çöl kumlarında tabanı yanmışçasına müziğin uyumuna tutulmuş sekerek dönüyor. Ayaklarından bacaklarına, beline, göbeğine, memelerine, boynuna yükselen nemli buğuyu cinsel organı içine çekiyor. Sonra, ikinci dönüşte, yolunu şaşırmış, can vermeye gidiyormuşçasına soluğunu dışarıya bırakıyor. Defalarca dönerek, pavyonun havasını içip kurutuyor. Tarık seni göstererek, arkadaşımız ressamdır, diyor. Elini kadının külotuna sokuyorsun. Hakkı yanına gelen dansözün son etek parçasını çıkarıyor. Garson ne içersiniz diye soruyor. Cevdet, bayanlara hiçbir şey ısmarlayamayacağız diyor. Behçet Bekir'i bekliyoruz. Behçet yerlere yuvarlanıp kalkarak assolist edalarıyla şarkı söylüyor. Garsonu yanına çağırıyorsun. Süreyya İz burada çalışıyor mu? Ayrıldı diyor garson. Kalkıp bir başka pavyona gidiyorsunuz. Garson buzsuz konyak getiriyor. Kadınlardan birini dansa kaldırıyorsun. Gövdesine değince gülümseyen hüznü kadının yüzünde yakalıyorsun. Takma saç, takma kirpik, makyaj boyası, parfüm kokusu, şık gece giysisinin altında çalıların dibine kamufle edilmiş bir hüznü duyumsuyorsun. Oraya uzansan kolların kanlanacak. Seni tanıyorum diyorsun. Çocukluğunda küçük kızken örgülü, atkuyruğu saçların vardı. Bizim mahallenin erkek çocukları sana tutkundu. Çiğdem, oturunca beni yanına çağırma diyor; ısmarlattığımız her içki başına yüzdeyle çalışırız. Ama niçin diye soruyorsun. Uzun hikaye diyor Çiğdem; kendinden kayıp veren her kadın biraz umursamazdır, burada duygu yasaklanmıştır, patron bizi, biz de patron için buraya gelen erkekleri sömürüyoruz. Her gece sabahlara kadar kadınlığımızı unutup kadın olmak, birbirimizle yarışmak zorundayız. Helada duran yaşlı kadın, eskiden bu gecelerin aranan en güzel kadınıydı. Dans bitiyor. Yerine oturuyorsun. Garsondan bir duble konyak daha istiyorsun. Cevdet ayağına basıyor, paramız yetişmeyecek diye. Parası yetişen altın dişli bir adam, Çiğdem'i yanına çağırıyor. Pistte renkler değişiyor, renkler yanıp sönüyor. Sarışın bir kadın dans ederek azar azar soyunuyor. Yatağa uzanıyor; yuvarlak, uzun, silindir biçiminde bir yastıkla oynuyor. Yastığı bacaklarının arasına, ağzına, arkasına

sürttükçe kıvranıyor. Mikrofonda müziğin eşliğinde bir kadın sesi çığlık atıp inliyor. Sarışın kadın yastığı katlayıp bacak arasına alıyor. Kara smokin giyinmiş kadınsı bir dansör, topuklarının üstünde döne döne çıplak kadının bacak arasına sokuluyor. Pantolonunun önünü çözerken, Burhan harika diyor. Hakkı gözlüğünü takıp bir sigara yakıyor. Dönüp pavyondaki müşteri kalabalığına bakıyorsun. Park karanlığında kör ve sarsak ihtiyar Kayabaş'ı denize yuvarlamaya çalışıyor. Patlayan dinamit enerjisiyle terliyorsun. Dur, yapma diye bağırıyorsun. Pavyon müşterileri gülüşüyorlar. Hakkı, Cevdet, Tarık sus diyorlar. Sussana ulan diyor Burhan. Bir otel odasında altın dişli adam Çiğdem'in üstüne uzanıyor. Kara smokinli dansör pantolonunun önünü parmaklayarak, upuzun kırmızı, boğumlu bir balonu şişiriyordu. Balonun şişmesi bitince, kadına yaklaşırken gürültüyle patlıyor. Herkes irkiltici kahkahalarla gülüyor. Çıplak kadın ve dansör ayağa kalkıp, müşterilerini selamlıyorlar. Altın dişli adamın penisi Çiğdem'in vajinasındeyken, kadının yanaklarından kendisinin de fark etmediği iki damla gözyaşı dökülüyor. Dansör deminki silindir yastığı ortasından keserek, piste minik reklam çikletleri saçıyor. Hakkı, şimdi diyordu usulca; garsonları atlatıp kaçabilirsek, bunun parasıyla geneleve gidebiliriz. Soyunan kadın biraz giyinip salona girince, Hakkı onu dansa kaldırıyor. Önce Tarık ile Cevdet sıvışıyor. Sonra sen Hakkı'nın kabanını vestiyerden alıp dışarıya çıkıyorsun. Yarım saat sonra, Hakkı onu beklediğiniz köşeye soluk soluğa koşuyor. Büyük adamsın diyorsunuz. Hakkı, soyunan kadınla yarın akşama randevulaştığını söylüyor. Biz, diyor Hakkı, yarın Cevdet'le işi bitiririz, ertesi gün de arkadaşlarını çağırıp hep beraber alem yaparız. Alemde ferahlık vardır, diyor .Tarık, ama yarınki işe kimin katılacağını oylamalıyız

Garson Halil masadaki boşalmış meze tabaklarını topluyordu.

Başka bir arzunuz var mı, diye soruyor. Arzumuzu sen de anlamazsan kim bilecek, diye soruyor Hakkı. Genelevin birinci katındasınız. Çok boyalı, çok şişman, çok yaşlı, dağınık bir kadın sizlere kollarını açıyor. Hakkı'ya epeydir uğramadın diyor. Anacığım tayfamı büyük badirelerden atlatarak bu limana ancak

gelebildik, diye cevap veriyor Hakkı. Kurukafa korsanlardan kurtulmak zordu. Kaptanı Derya unvanını yitirmek üzereydim. Herkes şövalye olmak istiyordu. Forsalar bile birkaç kitapla aydınlanmıştı. Korsanlar sivri burunlu gemimize bordalamıştı. Hem palalarını çekmişlerdi hem de kürekçilerime özgürlük vereceklerini bağırıyorlardı. Anacığım, anlayacağın kelleme karşılık onların özgürlüğü söz konusuydu. İşte gördüğün gibi, birkaç sarhoş ama sadık tayfamla kızlarının kollarına sığınıyoruz. Nerdeyse dükkânı kapatacaktık, diyor yaşlı ana gözlerini süzerek. Hep bir ağızdan "iyi ki yetiştik" diyoruz. Hakkı kadının pörsümüş meme aralarına birkaç yüz lira sıkıştırıyor. Fahri, kapıyı içerden kapatalım diyor. Evimizi genelleştirmeyelim. Biz buraların yetim çocuklarıyız. Özbabalarımız şehit düştü. Düşmanlarımız özanalarımızı gardıroba kilitlediler. Orada şık elbiseler giyinerek havasızlıktan çürüdüler. Biz ki açık denizlerin rüzgarını almış düzen yıkayıcılarız, iki gözü iki çeşme .burayı temizlemeye geldik

Anacığımızın gürültümüzü duymuş üç kızı merdivenlerden iniyor.

Burhan, ben sonuncusunu alıyorum diyor. Onunla yukarıya çık, para peşin, diyor yaşlı ev sahibesi. Sen o hususta hiç meraklanma, diyor Tarık, üç denizin hazinesi kaptanımızın cebindedir. Sevgili Patroniçe ayrıca beni rehin alabilirsin, diye ekliyor. Patroniçe gülümseyerek, seni ne yapacağım hırbo, diyor, kuş kadar şeysin. Kanatlarım serçe, kafamın içi engin denizdir, henüz yazamadığım şiir dizeleriyle, güzellikler çarmıha gerilidir. Deniz kafatasımın içinde kapkara çalkalanıp durmaktadır. Her dalga vuruşunda, gemimiz tokat yemişçesine kumlara çarpmaktadır. Huriler mi türkü çağırmaktadır. Denizkızları mı beni ayartmaya çalışmaktadır. Kaptan kulaklarımı tıka. Esirlikten yuvama dönmekteyim. Beni orada her şeyi satın alabileceğim zenginlikler beklemektedir. Büyük dedemden dedeme, dedemden babama, babamdan bana kalmış küçük bahçelerde çiçekler tohum açmaktadır. Hayatım hep tohumların yeşermesini beklemekle geçmektedir. Gerçekten, diyor Cevdet, taşrada büyük arazilerin tek mirasçısıdır. Patroniçenin güzel kızları el çırparak, gerçek bir kaptan ile gerçek bir prens diyorlar. Ama burası niçin

kötü hamam kokuyor, diye soruyor Fahri. Her yanda niçin hamam böcekleri dolaşıyor? Hakkı işaret ediyor. Gene bir çuval inciri berbat edeceksin. Fahri'ye göz kırpıyor. Doğrusu illet adamsın. Biz buraya Tarık'ın kadın korkusunu yenmeye gelmedik mi? Bazen batakhanenin bir tür hastane olduğunu niçin düşünmüyorsun? Tarık'ın damatlığını göreceğiz. Niye gizliyorsun? Sen de benim gibi, onun erkekliğinden kuşkulanıyorsun. Bir sinir gerginliğiyle beceremeyecektir. Varolan cinselliği kendi içini kemirecektir. Ben de onun Belde'yle dostluk kurmasının öcünü alacağım böylece. Susmayacak, uymayacaksan bize, ne gezinip duruyorsun aramızda? Ayranın yoktur içmeye tahteravanla şeye gidersin. Hakkı cebinden çıkardığı birkaç beş yüz lirayı kızların anasına veriyor. Denizler fatihinin şanına münasip eğlence tertiplensin, diyor. Kızların sahibesi Tacettin'i çağırıyor. Birinci katın gerisinden, basma perdelerle açılıp kapanan bölmelerin arasından, buruşuk yüzlü bir ihtiyar gözlerini ovuşturarak geliyor. Emret abla, diyor. Beylere masa donat. Dönerken dış kapının lambalarını söndür. Başım üstüne, diyor Tacettin. Topallayarak kızların birine dönüyor. Vitamin haplarından ister misin kızım, diye soruyor. Hayır baba, diyor yeşil gözlü kız. Bacaklarındaki morartıyla incecik, zayıf vücutlu bir kadın! Tacettin çıkıyor. Baban galiba senin dostun, diyor Cevdet. Patroniçe; senin babana da vitaminlerine de başlayacağım şimdi Dürdane, diyor. Tarık sigara yakıyor. Evsahibesi bardaklara şişeden rakı dağıtıyor. Dilediğinizce keyfinize bakın. Ruhsatnameyi yeni mühürlettim. Vergilerini ödeyip vesikalarını aldık çok şükür. Müşteri velinimetimizdir. Kalite sermayelerimle sizleri memnun kılmak görevimizdir. Fahri Dürdane'yi ellerinden öpüyor. Senin veremli göğsünde dinlenmeliyim. Biz buraya yanaşmadan önce içimizdeki isyanı zor bela bastırdık. Kaptanın yönetiminde, ülkenin ürününü düşlerimize paylaştırdık. Beş kişilik devlet başkanımıza, ey Kaptanı Derya diye bir mektup gönderdim. Asıl olan genelevdeki Dürdane'yi bulup ayaklarına kapanmaktır, dedim. Sen her müşteriden sonra, hela kenarında duran tenekeden bacak arandaki boşluğa ılıtılmış suyu maşrapayla döküp yıkarken, biz de gemimizi

bayram çocukları gibi süslemekle oyalanıyorduk. Kaptan yazdığım mektubu tayfalarına okuyarak benimle alay etti. Kendi içtenliğine utandı. Ağladığını unuttu. Sevgimi bir maşrapa sözle sokaklara akıttı. Horlanan içtenliğimle birlikte, önce bacaklarının arasındaki boşluğu saygıyla öpmek, sonra oraya başımla girmek, omuzlarımı sığdırmak, belimi sokmak, bu dünyayı ayaklarımla tepeleyerek yuvarlanmak istiyorum. Dürdane seni seviyorum. Seko'yu da seviyorum. Bizim her çeşit vizite ücretimizi ailelerimiz ödemeye borçludur. Yok oluşumuzu takside bağladılar. Doğduğun köyde kaldı Tacettin'in babalığı. Dürdane seni kasabada satan adamın kızkardeşinin ismiydi. Sen de her akşam, kendi intikamını kırk erkeğe sahte isminle efelenerek aldırtıyorsun. Fırsatları moraran vücudunda eşitliyorsun. Bütün bunları nereden bilebiliyorsun, diye soruyor Dürdane. Ben okumuş adamım. Yaşamayı okumakla erteledim. *Goriot Baba*'yı bir gecede belleğime sığdırdım. Sonra yaşadığım bu çevrede sığıntılığımı bildim. Ülkenin kırlarını, ovalarını, köy ve kasabalarını, fabrikalarını turist topluluklarıyla gezdim. Kendimi hiç bilemedim. Bin yıllık geçmişi değiştirebilirim sanı ve yanılgısıyla toz toprağa bulandım. Konunun dışına taşıyorsun, diye uyarıyor Hakkı. Yukarıdan Patroniçenin bir başka kızı iniyor. Arkadaşınızı arkadaşımla uykuya kapattım diyor. Hakkı'nın yaveri teğmen Burhan akşam nöbetini vukuatsız devretmiştir. Evin kirli çamaşırlarında sızarak, paşanın apoletlerini selamlamıştır. Yarın kışlada boru sesiyle uyanacak, buyruk bekleyen posta neferinin elinden giyinecektir. Pentatlon birincisi Burhan, bir bölük askerle sabah koşusunu yapacaktır. Askerler marş söyleyerek soluklarını açacak. Er Eğitim kitabının orta sayfalarındayız. Kış mevsiminin başındayız. Askeri liseden, Harbiye'den mezunuz. Rütbelerin altında ezilmekteyiz. Kurmaylıktan geçer Cumhurbaşkanlığına giden yılların uzun yolu. Hakkı söylesene, biz ezenleri mi korumaktayız? Söylesene, ordudan ihraç edilirsem aç ve açıkta mıyım? Stadyumun girişinde köfte ekmek mi satarım? Hapishane sosyetesinden seçip evlendiğim kadından boşanınca, onu ?da mı düzmek için yalan uyduracaksın

Hakkı sen benim öz ağabeyimdin sanki. Başım dertte ise sana yakınırdım. Seni sever, tıpkı senin gibi olmak isterdim. Biz askeri lisenin parasız yatılı öğrencileri içimizdekini kimseye belli etmeden, tıpkı senin gibi olmak isteriz. Hafta sonlarını iple çekerdim. Anımsıyor musun, annenden çarptığımız parayla ne güzel eğlenirdik. Hepsini okulda arkadaşlarıma ballandıra ballandıra anlatırdım. Sınıf çavuşu kıskançlığıyla ceza yazdırırdı bana; gene de kaçar öğle vapuruna yetişirdim. Esas olan disiplini seninle bozmuştum. Üzerimdeki giysiye duyduğum inancı sarsmıştın. Ama öğrendiklerini bana anlatırken, onlara tıpkı bir asker gibi inanıyordum. Sen ve senin bana aktardığın öğreti, içimde bir bubi tuzağıydı sanki. Söylesene Hakkı, şimdi şu orospunun yanında sızarken kışla yorgunluğu nedir biliyor musun? Şu kirli yatakta kirli yorganı üstüne çekerken su şırıltısını duyuyor musun? Kadehini doldurayım mı, diye soruyor Dürdane. Lütfen diyor Fahri, beni bırak da yüreğinin prevantoryumunda serinleyeyim. Cevdet’in kucağındaki kadın ağzında şaklattığı sakızı şişirip balonu patlatıyor. Açık saçık bir şarkı söylüyor. Cevdet, izninle, diyor, rica edebilir miyim, sevdiğim şu şarkının güftesini hurdalaştırmasan. Kalın ders kitaplarını hazmederken şarkılar dinlerdi. Hafif bir müziğin tınısıyla durup dinledim. Transistörlü ufak bir radyonun eşliğinde gitarımın akordunu ayarladım. Kendi odamda bana bırakılan ödevleri bitirmeye bağladım geleceğimi. Sen Funda mısın, geleceksiz bir oyunun şarkısında mısın? Beğendiğim şarkılar sevdiğim biçimleriyle zihnimde ciltlenmelidir. Kapağını kimseye açtırtmayacağım. Hepsini en ağır ciltlerin altına tıkıştırdım. Kalk Funda git başımdan. Ağzın soğan kokuyor. Ben biraz da ağzım soğan kokmasın diye uysal ama dirençli savaş vermedim mi? Kalk Funda bacağımdan, git Hakkı’nın yanına. Seni kendime hiçbir beraberlikte yakıştırmıyorum. Bunu da sana açıkça söylemiyorum. Ben kibar bir bey olacağım. Düzensiz bir toplumda düzenli bir ailenin reisi olacağım. Bu gece bitecek, yarın gece sen yoksun. Yarından sonra, öte bir günde, belki rastlantıyla Patroniçe’nin bir işi düşecek bana. İş aldığım yere, dudak kıvrımlarının yanındaki

çizgiler kat kat boyalarla derinleşmiş gelecek. Bu, geçmiş gitmiş geceleri anımsamayacağım. Yaşadığım düzende her tür patronla uzlaşacağım. Yeter ki kimse benim özel dünyama girip, özgüvenime biriktirdiğim çıkarları bozmasın. Patroniçe de benim ücretimi sermayelerinden aldığı gelirle ödemeyecek mi? Şimdi seninle hiçbir alışverişe girmeyerek, ileride pekiştireceğim kendime göre bir dürüstlüğe akıl yürütmüyor muyum? Kendimden dolayı sana karşı zararımı azaltıyorum. Gün boyu hırdavatçılarda dolaşarak, piyasada en kaliteli malın nerede ucuza satıldığını bulmuyor muyum? Ne yapayım, ben de sinekten yağ çıkarırcasına toplumsal düzenden korunuyorum. Funda kalk başımdan, seni kurtaramayacağım. Altınlarını satıp dostuna yedirmeseydin, seni de belki Patroniçe'ye karşı savunabilirdim. İkinizin de menfaatine uygun bir kanun şekli araştırır, sizi büromda birbirinizle uzlaştırır, yorulmadan ikinizin ortaklaşa menfaatinden payıma düşen ücreti alırdım. Her birimiz, hiçbir şeyi temelinden değiştiremeden birbirimizden memnun ayrılırdık. Funda düş bıyıklarımdan. İçimden konuşuyorsam duy beni. Hepiniz niçin Tarık değilsiniz? Hepiniz niçin beni Fahri gibi gözaltında tutuyorsunuz? Hakkı beni niçin bu ağzı soğan kokan fahişeyle kapatıyorsun? Bırakın beni, sevdiğim şarkıları transistörlü cep radyomla, sonra teyple, sonra hem en pahalı teyplerle hem de dört beş kolonlu pikaplarla dinleyeceğim. Gitarımı kardeşim Sedat'a vereceğim. Cevdet, durup dururken, soluk alırcasına "Adalet mülkün temelidir" diyor. Funda çıplak, ağdayla pürüzsüzleştirilmiş bacaklarını tokatlayıp şaklatarak, dans adımlarıyla Tarık'a seğirtiyor. Çılgın bir kahkahayla çınlatıyor ortalığı. Telefon zırıltıyla çalıyor. Patroniçe ahizedeki sese, yok canım, diyor, elimde gönderecek fazla kızım yok. Üçüncü kız abla, diyor, benimkisi ararsa buradayım. Halimem, diyor Patroniçe, seninkisi aramayalı yıllar oldu, anlamıyor musun? Anlamıyorum, diyor Halime. Hiçbir şeyi anlayamıyorum. Günü gelince buradan kurtulacağıma inanıyordum. Oysa artık vücudumu bile unuttum. Gözlerim her adamda, onların yok bir şey içersinde boşalışlarını seyrediyor. Bazıları duyuyor musun beni, diye soruyor. Evet, diyorum. Patiska perdelerin

ötesinde dünya var mıdır, diye soruyorum kendime. Eskisi gibi, bol bol ağlayıp açılamıyorum. Dürdane'nin buraya ilk getirilişini hatırlıyorum. Babası Tacettin'in sana, yani genç Patroniçe'ye tutkun günlerini bile hayal meyal seçebiliyorum. Adam varını yoğunu senin tezgâhında tüketmiş, sonra bir gün genç kızı yanında getirmişti. Tacettin gerçekten Dürdane'nin babası mıdır? İnsan böylesine bir tutku uğruna öz kızını dahi adayabilir mi? Ne bileyim ben, dünya Havva anamızın elma hırsızlığının günahını mı hâlâ yaşıyor? Tacettin, yakışıklı, olgun bir adamdı. Şimdi o da iyice çöktü. Sevgilisinin uşağı oldu. Sadece pezevenkliği kalıcıymış meğerse. Tutkusu evindeki çarşaflar gibi kirlenip eskidi, yırtılarak çöpe atıldı. Dürdane de boğazına takılan vitamin haplarıyla ölecek en sonunda. Funda çıldıracak. Ben de intihar edeceğim. Denize gireceğim. Yürüyüp yıkanarak Hayırsız adaya çıkacağım. Şehrin eski ve ölü köpekleri dirilip havlayacak. Bu şehri ve şehirdeki bu adak yerini gece gündüz ulumalarımızla uyandıracağız. Şehre birbirimizin leş kokusu yayılacak. Köpeklerime hücum emri vereceğim. İlk hedefiniz diyeceğim, insan düşmanı ölümseverlerdir. Koklayın köpeklerim, sivri dişlerinizle saldırın. Kes, diyor Patroniçe, sen Funda'dan önce akıl hastanesine yolcu edileceksin. Teybe bir kaset koyuyor. Her yana adi müziğin gür sesi yayılıyor. Hakkı, ev sahibesinin pörsümüş iri memelerini açıyor. Sana, diyor, tayfalarım adına teşekkür ederim. Korsanlar benim böyle bir tapınakta saklandığımı bilemeyecek. Soyunun Rahibelerim! Sizler soyunun ki bizler gövdelerimizi giyinelim. Bizler tehlike sevgisinin çalışkanlarıyız. Uykusuzluk ateşleri geceyi yakıyor. Arabaların en hızlı sürücüsüyüm. Dönen yeryüzünün hızını direksiyonun başında aşıyorum. Olanaksızlığın demir kapılarını birer birer deviriyorum. Öyle ki sonsuzluğun sıfır hızında dönüp duruyorum. Biz kavgadan kaçmayanlar sağlığın soluk açıcılarıyız. Eğlencelerimiz dahi başkaldırıdır. Güzellik kavgadadır. Hayatımız pısırıkların görgüsüzlüğüne göre değildir. Anacığım, görgümüzü arttırmanın zamanıdır. Kalk Fahri! Al Halime'yi. Götür odasına. Dürdane'nin gözlerindeki yeşil denize iskele kazıkları çakacağım. Gemimiz

oradan halat çözecek. Anacığım seninle de aynı yatağa gireceğim. Dürdane'den arta kalmış güzelliklerim sendedir. İhtiyar ama benim olsun. Çirkin ama benim olsun. Vaktim az. Acelem var. Sabah öz annemin hazırladığı öz yatakta bulunmalıyım. İşte o yatak benim bütün kadınlarla ilişkilerimi gevşek tutuyor. Güven ve kesinlik duygusuyla sarmalanıyorum orada. Annem kadar kim bana hayranlık duyabilir? Annem yaşadığım geniş ülkenin ta kendisi değil midir? Hayatımda yaşayamadığım ne varsa, annemle özdeşleştiremediğim için itelediğim şeylerdir. Hepsi yakılıp yıkılmaya müstahak adinin bayağısı nesnelerdir. Taşı akarsuya ?atsam taş boğulduğunu hisseder mi

Dürdane'yi, Funda'yı, Halime'yi sevebilsem akıp duran su beni annemin göğsünden koparıp atmaz mı? Sus Fahri. Dilin tutulsun! Seni bir yumrukta yere yıkabilirim. Bunu yapmıyorsam Tarık'ı ve Cevdet'i, yani kendime inandırdığım dar çevreyi kendim hakkında kuşkulandırmamak içindir. Beyhan'a hiçbir şey aktaramayacaksın. Onun da iri memelerini ağzıma alıp kurutuncaya kadar emeceğim. Bir gün aniden ondan da usanıvereceğim. Bıraktığım kadınların hepsi arkamdan hain olduğumu iddia edecekler. Bazen ben de kimseye belli etmeden cinsel gücümden kuşkulanacağım. Ancak bana inanıp tapınabilenleri rahatça becerebileceğim. Ey bu yüce evin Patroniçesi! Kendimi beğenmeme yardım et. Kızlarını dansa kaldır. Onları o eski tarihlerdeki adalı kadın gibi sev. Sonra ben de kurduğun tarikatta âşık olduğum kadınları teker teker aşıracağım. Hepsini annemin evine alarak, onları kutsatacağım. Fazilet Hanım'ın elinden giyinerek, benim için cariyeleşecekler. Ben kendimin de babasıyım. Ömrümün başlangıcı yok, sonu var. Dokunmadan sevgililerim gene bana gebe kaldılar. Sonsuzlukta dünyayı bir kırmızı soğan başı gibi eziyorum. Dünya benim varlığımla çoğalıyor. Kalk Fahri! Gölgemde dolaşıp durma. Yoksa ?ben de mi içimden konuşuyorum

Hakkı gözleri kan çanağı, sallanarak ayağa kalkıyor. Tacettin giriyor odaya. Topallayıp koşarak, düşerken Hakkı'yı yakalıyor. Gürültünüz diyor, dışarıdan duyuluyor. Getirdiği paketi açıyor.

Küçük, kağıt tabaklara soğuk mezeleri dağıtıyor. Patroniçe, karı koca konuklarını ağırlıyormuşçasına, boşalan kadehlere içki dağıtıyor. Halime lambaların hepsini kapatıyor. Gerideki uzun koridordan kırmızı bir ışık sızıyor. Diskoteğimize hoş geldiniz, diyor Funda. Teybin sesini açıyor: *Liebe Ist ein Wort*. Fahri kadehini havaya kaldırıyor; bendeniz Efendi'nin kıdemli emir subayı Fahri, diyor, evinizdeki genel hayatımız için ateşkes ilan ediyorum. Bütün etekler aşağıya indirilsin. Bayraklar direğe çekilsin. Ben eğer ben isem can ten olur. Kargaşa ve gürültü son bulur. Tacettin Patroniçe'nin evine girer. Fahri babasından Dürdane'yi ister. Para verilir. Nikah karanlıkta kıyılır. Dürdane o gece elli birinci adamı koynuna alır. Em ama acıtma der. Adam tek başınayım, bekleyemeyeceğim der. Bu arada pazen perdenin arkasından Efendi'nin gölgesi geçer. Fahri kalkıp peşinden koşamaz. Beyaz bir tende emperyalist güçlere karşı kurtuluş savaşı verilmektedir. Gecedir. Direkte bayraklar dalgalanmaktadır. Erliğimiz selama durmaktadır. Hakkı, Cevdet ve Tarık dansı seyretmektedir. Funda, Halime'nin karşısında kıvırmaktadır. Babaları Tacettin, anaları Patroniçe alkış tutmaktadırlar. Düzenkoruyucuları, kerhanenin namusunu sokağın başındaki kulübede beklemektedir. Hesap yerindedir. Ayda ortalama beş yüz adam eder. Maliyetten değil, sürümden kazanç eder. Evsahibesi pek fena kadın değildir. Arada bir armağan ve izin verir. Kulübede polis ve jandarmalar, Efendi'nin üstünü aramaktadırlar. Fahri ondan dolayı eksikliğini Dürdane'de duymaktadır. Kimliğini sormakta, yaşınız küçük demektedirler. Efendim, der Fahri'nin Efendisi, hayata hazırlık sınıfında ecnebi bir mektepte tahsil ettiğim için beni küçük görmektesiniz. *Liebe ist ein Wort* mudur bilmemektesiniz. Papaz sakallı Herr Projenski'yi tanımamaktasınız. Kuledibi'nde bakire rahibeler Fahri'yi doğurtmaktadırlar. Projenski otuz yıldır bizde yaşayan Prusya soylusudur, Schwester Crona, doğabilimi -sich paaren- dersindedir; Fahri'yi Meryem Ana'nın önüne çekmiş, salyalar saçarak öpüp durmaktadır. İsa çocuk *nackt*, yani çıplaktır. Bizi üryan gözlemektedir. Edep yeri yoktur. Kalaslardan kırmızı kan

damlamaktadır. Çocuk Fahri'nin edep yeri kabarıktır. Rahibe Crona diz çökmüş, Fahri'nin pantolon düğmelerini çözerek dilini sokmaktadır oraya. Dürdane zevk alıyormuşçasına, tırnaklarını Fahri'nin sırtına geçirirken, papaz Projenski kiliseye girer. Bre cahil Müslüman çocuğu, der, markın değeri on kat arttı. Ceza olarak, ev ödevi defterinin tümünü *Geschlecht* sözcüğüyle dolduracaksın. Rahibe Crona'yı mavi giysisinden soyarak kalın çoraplarını indirir aşağıya. Rahibenin yanakları heyecandan kıpkızıl kesilmiş; Fahri'nin pantolonuna bir yılan gibi süzülmektedir. Sahneden Tacettin Patroniçeyle kol kola çıkar. Funda çıplak gerisini Hakkının kucağından kaldırır. Aramızda bir karaltı mı dolaşıyor, diye sorar. Senden sonra sıra bende mi, diye sorar Tarık. Ecnebi Ticaret okulunun kilisesinde ışıklar söner, ilahi adaletin kapısını Projenski kilitler. Üstünü başını silkeler. Ağır adımlarla, yeraltındaki kilisenin merdivenlerinden çıkarak, binanın ortasında betonla kaplanmış olan bahçeye doğru yürümektedir. Rahibe Crona beyaz badanalı ve tek eşyası yatak olan odasındadır. Otuz yaşında sakalsız İsa'nın .ayaklarına kapanır

Vücudumun kuşku uyandıran başkaldırısını bağışla ve cevap ver: Baban, ölülerin değil ama yaşayanların tanrısı değil midir? Karabasan mıdır? Yoksa her gece yatılı erkek öğrencilerin cinsel organlarını gerçekten çıtır çıtır çiğnemekte miyim? Senin baban da bütün erkekler gibi balık mı kokmaktadır? Susma, konuş. Hadım mısın? Ben, ayaklarını yıkayan fahişeyim; on iki yaşımda Viyana'daki evimizde küçük amcam ırzıma geçti. Geçen hafta, erkek bölümünden bir öğrenci çantama mektup bıraktı. Ne yazdığını dinler misin, diye sormaktayım. Gizleyemediğimi sana dinletmekteyim. "On iki yaşındayım, sizi sevmekteyim, buraya ilk defa ayak basmaktayım, derslerin hepsinden zayıf not almaktayım, budalayım, budalalığımla hayatı karşılamaktan korkmaktayım, hep sizi, siz sevdiğiniz için İsa'yı düşünmekteyim, biliyorum, günah işlemekteyim, sizinle birlikte yaşamayı, yani sevginin egemen olduğu dünyayı istemekteyim, sizi babam gibi kucaklamak istemekteyim, biliyorum, çağırılan çok seçilen azdır,

misyonerliğinizi biliyorum ticarette mezun olamayacağım, Kutlu'nun kitabını ben çalmadım, döverken resim öğretmeninin yanıldığını biliyorum, İsa'yı yakalatan mıydı bilemiyorum. Dar kapıda sıkışıp kalmaktan da korkuyorum, hep nohut yemekten bıkıyorum, dilinize kendi dilimde yabancı olduğumu biliyorum, Hazreti Muhammed'in son peygamber olduğunu biliyorum, önce annemi, sonra sizi, sonra babamı, sonra İsa'yı, sonra Muhammed'i seviyorum, yabancılar için ticari onur ders kitabının içine Pekosbil'i koyup okuyorum, yakışıklı Pekosbil'i annesine mektup yazarken seyrediyorum, ben de size bu mektubu yazıyorum, kötülüğümü kendi yüzüme vuramıyorum, ötekiler gibi okulun kızlar bölümüne geçemiyorum, mucizeler bekliyorum, benim de günün birinde efendim olacağını biliyorum, yalan söylediğimi biliyorum, kendi gözüme batanı başkalarının gözünden çıkarıyorum, bekleyin, kendi kötülüğümü kendi sırtımda taşıyarak peşinizden geliyorum, Hilmi'nin de matematikten zayıf not olmasını istiyorum, hükmetmek için hizmetçilik gerekiyor, biliyorum, kaybeden kazanacaktır, ne kazanacaktır bilemiyorum, hep bilemediklerimden dolayı yanılmaktan korkuyorum, çünkü o gün biri alınıp biri bırakılacaktır, annem beni gene parkta unutursa diye korkuyorum, efendi için, hükmedebilmek için, hizmetçilik için, annemi ve babamı inkar edemiyorum, itibarsızlığımı biliyorum, *Mein Kampf*'ı dilimize çeviremiyorum, suç okuyorum, ceza yazıyorum, suç buluyorum, evimizde çocukluğumu bulamıyorum, kendimi anne ve babamdan koparıyorum, okulun köşesinde kumar oynuyorum, arkadaşlarımla izmarit içiyorum, arkadaşlarımdan biliyorum, bir kadınla bir erkeği biliyorum, Projenski'nin yatılı öğrencileri kerhaneye götürdüğünü biliyorum, sınavlarda cevapları bilemiyorum, Robinson'un adadaki yalnızlık serüvenini ezberleyemiyorum, çocukluğumdan beri hayatta Robinsonculuk oynadığımı biliyorum, her şeyi bilmekle bilememek arasında sürçüyorum, Pekosbil mektubunu bitiriyor, sınav başlayacak, mektubuma son veriyorum, kendimi size davet ediyorum, kapınızı geceleri kilitlemeyin, bekleyin, geleceğimi ”…biliyorum

Projenski beton bahçenin ortasında durmaktadır. Beyaz sakallarında ekmek kırıntıları, takım elbisesinde yemek artıklarının lekesi vardır. Voleybol oynayan öğrenciler, topu bırakıp yanına koşarlar. Bana, der, Fahri'yi çağırın. Gece yarısı Crona'nın odasında Fahri'nin yakalandığını duymuştur okul müdüründen. Suçu sabittir; bu çocuğun bir bakireyi bir rahibeyi ayartmasının cezası büyüktür. Tohum çamura düşmüştür. Ürün bereketli fakat çürüktür. Kökünden kesmeli, kökünden kurutmalıdır onu. Çünkü yalnız İblis boyun eğmedi. Tanrı ona: Ben sana boyun eğmeyi buyurmuş iken seni alıkoyan ne, diye sordu. O da: Ben ulu ve yükseğim, dedi; beni ateşten onu çamurdan yarattın. Adem de eşiyle birlikte Tanrısına karşı geldi, meyveden yedi, meramına eremedi, hayatını altüst etti. Sonra Tanrısı onu seçti, tövbesini kabul etti, doğru yola sevk etti. Böyle buyurdu: Oradan hepiniz inin. Biriniz, ötekine düşman kesilecek. İsa bir an kuşkuyla sordu: Tanrım beni niçin terk ettin? Çocuklar, Projenski'nin yanına dönerler. Fahri'nin okuldan kaçtığını iletirler. Yaşlı öğretmen beyaz sakallarının gerisinden belli belirsiz gülümser. Okul müdürü Albert'i düşünmektedir. Acaba onun da bu şehirdeki misyon şefliği bu skandalla mı sona erecektir? Albert, ceketinin mendil cebine beş renkten tükenmez kalemleri dizip, kendi sınıfına kasten derse girmiyor muydu? Sevdiği öğrencilerine, bütünlemede kurtaramayacakları sıfır notları verirken gizli hazlar duymuyor muydu? Albert'in ikinci dünya savaşı sırasında Nazi yandaşı olduğunu öğrenmişti. Oysa kendisi gibi Albert de dedelerden Yahudi asıllıydı. Gestapoya arkadaşlarını yakalatarak kendisinin bu ülkeye kaçması için izin sağlamıştı. İkisi de yeni kimlikleriyle bu Bizans artığı şehirde yaşamaya başlamışlardı. Kendisinin Albert'ten tek farkı, gençliğinde Bakunin'in *Tanrı ve Devlet* adlı kitabını okuyup ezberlemiş olmasıydı. İlk savaşta teoloji öğrenimindeyken her şeyi hiçleyen isyan ateşi benliğini kökünden sarsmıştı. İnsan soydaşları banknotlardan bir fetiş dünyası yaratmışlardı. Okuldaki kurul toplantılarını yetmiş yaşına hürmeten her açışında, bir dua perdesinin arkasında hâlâ yıkıcılığa duyduğu tutkuyu saklıyordu. Delikanlılığındaki zehir, tenindeki şeytan hiçbir

zaman uçuklamamıştı. Sınıfındaki öğrencilerden düşleyebileceği nice Neçaevler seçmişti. Boş geçen yazın derslerinde, Rimbaud ve Verlaine anlatıyordu. Onun bütün öğrencileri evlatlarıydı. Hiçbirini aynı sınıfta bırakmayacak kadar alçak gönüllüydü. Fahri'nin bir gün okulu ateşe vereceğine inanmıştı. Çünkü çok tembel, sessiz ve yumuşaktı. Fahri umutlarını kırıp niçin kaçmıştı? Crona zaten herkesle yatıp kalkmıştı; şehirdeki Hıristiyan kolonisinin fahişesiydi, Mona Lisa gülümseyişiyle baştan çıkarıcıydı. Albert olayı örtbas etmek zorundaydı, öteki ecnebi okullara müşteri kaçırmayı merkez hoş karşılamazdı. Karl da, *Das Kapital* ile didişirken, bir ömür boyu, bilginin güç ve erk sağladığına inanmıştı. Soğuk kibir ve alaycılığıyla, biricik arkadaşının dışında, insanların arasında yalnızlığa kapanmamış mıydı? Gene de kişiselliklerinde geliştirdikleri düşünsel kıvançtan bir aşırı özgüvene sarılarak, kendilerine özgü gözcü kulesinden insanları seyretmemişler miydi? Tevrat ahlakçılığından türeme kocaman Alman Yahudisi'ydi. Başkalarının zihiniçlerini didikleyip eleştirerek varırdı kendi düşüncelerine. Başkalarının ne yapıp ettiklerine saldırmadıkça, kendi düşünceleri istediği rayda hızlanamıyor; diğerlerinin hangi çeşit raylarda düşünce koşturduklarını irdelemedikçe, kendi de ne düşündüğünü yakından çözümleyemiyordu. Dünyadan önce, başkalarını yorumlayıp kendisini değiştirmişti. Korkunç Yahudi yalnızlığından çıkıp orada ölmüştü. Düşünce, mantık ve siyaset, .onun duygusallığa karşı siper ettiği etkin korunma araçlarıydı

Albert'e kaç defa papazlığını sivriltmeden bunları anlatmış, okul öğrencilerini yanlış yönlendirdiğini açıklamıştı. Öğrenciler okul müdürüne "Ruh" adını takmışlardı. Albert'in Ruhu ise, özgeçmişindeki hatalardan yanlış dersler alarak, bir daha kendisini incitmemek için tepki alanını daraltmıştı. Üst sınıfların kız öğrencileri bu yaşlı, kaba saba, kendini beğenmiş adama hayranlık duyuyorlardı. Derslerini iyi yontulmuş heykel titizliğiyle verirdi. Acaba Crona skandalının merkez tarafından işitilmesi, heykeli kırıp insansallaştırır mıydı? Projenski çocukların saçlarını okşar, peki, der, bu mesele bizim aramızda kalsın. Okulun demir kapısından

dışarı çıkar. Okulla hastane arasında dik bir yokuş aşağıya iner, kıvrılan merdivenlerle caddeyi bulur. Projenski olduğu yerde kararsız durmaktadır. Yokuşun tepesinden ömrünün yetmiş yılı yuvarlanmaktadır. Belki Albert alaşağı edilirse okul müdürlüğüne kendisi atanacaktır. Kulenin orada yönetim binasında kültür heyeti toplanıp bir sonuca varacaktır. Bir oy fazlalığı Albert' in onurunu kurtaracaktır. Ama yetmiş yıllık hayata artık hiçbir ödül karşılık değildir. Bedelsiz bir yaşın olgunluğunda her çeşit heyecanı diriltmek çabasındadır. Bir gün daha yaşamanın mutluluğunda geçmişte kalan binlerce günü düşünmektedir. On sekiz yıl önce kendilerine rakip okulun binasında, efendileri kışlalarını kursalardı, kilise vaazlarını değiştirmeyecek miydi? Savaşı ve zamanı milyonlarca ölü yutuyordu. On sekiz yıl sonra Albert'in onurunun kurtarılması söz konusuydu. İlerledikçe tırmandığı yokuş yükseliyordu. Doğduğu kasaba işgal edilmiştir. Alana gamalı bayrak asılmıştır. Birlikte oynadığı çocukluk arkadaşları kurşuna dizilmektedir. Pek çoğu Adolf'la yaşıttı. Adolf'un büyük korkusu Karl'ın ahlakçılığıydı. Ressamlığındaki yeteneksizlik dünyayı kan kırmızısına boyamalı, yaşayanı alt etmeliydi. Adolf anasının kızlığını bozar, oradan çoğalarak cesetler doğar. Projenski'nin zihnini bir soru kurcalar: Crona'yla doğabilimi derslerini okulda niçin paylaşmıştır? Albert istese, heyet soruşturmasında pekala kendisini rezil edecek belgelere sahiptir. Superior'un camgözleri dikensi bakışlarla Crona'nın İsa'sını delmektedir. Adolf Viyana'daki sefilliğine Führer giysisi diktirtmektedir. Projenski kendi kendine, yaşlandım artık, der, düşüncelerimi yokuşun ivmesine uyduramıyorum. Toplantıya katılmaktan caymış, kulenin önündeki alandan sağa saparak, hiçbir şey düşünmemeye kararlı geneleve gidiyordu. Sokağın girişindeki jandarma kulübesinde duraklar, kapı önünde tartaklanan Arşidük Ferdinand'a bakar, niçin buradadır Gestapolar, yakalanmaktan korkar, iç cebindeki kimliğini belgeleyecek hüviyet cüzdanını yoklar, işte o an bir tabanca sesi patlar; yere yığılır. Dürdane'nin saçları dağınıktı. Fahri yataktan kalkıyor. Projenski'nin, diyor, genelev sokağının başında kalbi

durmuştu. Pantolonunun düğmelerini iliklerken, belki, diye ekliyor: sınıf başkanımız da Patroniçe'nin eski bir müşterisiydi. Okuldan kaçtıktan sonra kendimden büyük arkadaşlar edinerek günlerce onu aradım. Hepsini uyduruyorsun, diyor Dürdane. Fahri, bütün bunlar, diyor, senin parmağına taktığın nikah yüzüğü ve Tacettin kadar gerçektir. Genelevin üst katından Burhan uykusunda bağırıyor: esas duruş, sağdan ikili sayılacak, tüfek çatılacak, çat, pat, rahat, hazır ol, takım emir ve görüşlerinize bir kaptan dört korsan tayfası dört fahişe tam teçhizatlı bir ticaret evi bir Patroniçe ve sevgilisiyle hazırdır komutanım. Sivil giyimli bir adam Burhan'ın tekmilini alıyor. Nasılsınız arkadaşlar? Takım esas duruşta sağol diye bağırıyor. Siz de sağolun arkadaşlar. Görev ve disiplin duygusu önemlidir, en az zamanda yakalanacaktır kaçaklar. Gestapo, Projenski'nin ölümüyle doğan kargaşadan yararlanıp kaçmaya çalışan Efendi'yi tutukluyor. Öfkeyle yüzünü tokatlıyor. Sonra şaşkınlıkla soruyor: Vuruyorum, hep vuruyorum ama vurduğumu niçin hiç hissedemiyorum? Kızılhaç ambülansıyla Projenski'yi götürüyorlar. Kulübedeki görevliler, toplantı heyetine telefon açarak, acı olayı haber veriyorlar. Albert herkesi ayağa kaldırıp, bir dakika saygı duruşunda bekletiyor. Sıkıldım ışığı yakalım, diyor Tarık. Ansızın yakarsak gözlerimizi köreltecek, diyor Halime. Işığı ilk defa gören bebekler gibi ağlayacağız. Burhan'ı uyandırıp sabahı beklemeden buradan gidelim, diyor Hakkı. Teypteki kaseti değiştiriyor Funda. Yukardan Burhan'ın bağırtısı inildeyen ezgiyi bastırıyor; ateş hattında insanlardan duvar oluşturulacak, kapansın kulluk kapıları. Albert, şimdi, diyor, gündemdeki başkan seçimine geçebiliriz. Trampetler çalıyor. Sivil giyimli adam, sahanın ortasına getirilen Burhan'ın omuzlarından rütbesini söküyor. Trampetler gürültüyle yeniden çalıyor. İzciler, geçit töreninde, onbaşı Adolf'u selamlıyorlar. Patroniçe içerden geliyor. Niçin gürültü çıkarıyorsunuz? Hakkı, anacığım, diyor, borcumuzu ödemenin zamanıdır. Sabahlamayacak mıydınız, diye soruyor Tacettin. Alarm düdüklerini duymuyor musun? Sirenler feryat ediyor. Denizlere açılma vaktidir. Aramızda bir casus var. Yanılıyorsun, diyor Fahri; efendi hiçbir düşmana bilgi

aktarmaz. Demin bir karaltı gördüm, diyor Funda; ırzıma geçip kaçtı. Merdivenlerden bir kadın iniyor. Arkadaşınız, diyor, kötü bir düşle cebelleşiyor. Evsahibesi gülümseyerek keyfinizi tamamladınız, diyor, bir de bu dar kafalı kızlarıma hortlak mı yaratacaksınız? Funda, yemin ederim, diyor, evin içinde bir yabancı dolaşıyor. Ben de duyuyorum, diyor Fahri; nereye baksam oradan kaçarak, birisini arar gibi dolaşıyor. Ey benim meçhulüm gel buraya, gir içime. Korkutuyorsun herkesi. Hepsinin içgüdüleri kişnemeye başlıyor. Niçin deprem öncesinin durgunluğuyla kendini zararsızlaştırıyorsun? Sadece benimle konuşuyorsun. Sen ile Ben, Biz miyiz? Elemtere fiş kem gözlere şiş! Bizden başkasını niçin yok sayıyorsun? Burhan'ın yanından gelen kadın, arkadaşınız için büyü mü yapıyor, diye soruyor. Anlamıyorum, diyor Dürdane. Tövbeler olsun, diyor Halime, adam ruh çağırıyor. Patroniçe, telaşlanmayın kızlarım, diyor, sizleri de biraz ruhlar eğlendirecek. Bir saat sonra gün ağaracak. Tacettin tek tek lambaları yakıyor. İşte görüyorsunuz, diyor, bizden ve misafirlerimizden başka kimse yok. Sana söylemedim mi, diyor Halime, ışık gözlerimizi köreltecek. Cevdet yukarı, Burhan'ı uyandırmaya çıkıyor. Ağlayamıyorum, diyor Halime, duruma alıştırıldım. Sonra, geri sayım esnasında, parçalanışın özünden bahseden kişiyi de bırakarak çıkıp gidiyorsunuz oradan. Boş caddelerden bir taksi çeviriyorsunuz. Uyuklayan şoförle Hakkı pazarlık yapıyor. Köprüyü geçerken, tepelerin ardından tan kızıllığı yükseliyor. Şehirde ikiz duygularla yorgunluğuna uyanıyorsun. Güneşin doğuşunu izlemek ve şoförle konuşmak ikileminde bocalıyorsun. Her şeyi, yaşadığın yerde hemen unutamıyorsun. Arkadaşlarının pişmanlıklarıyla kötülenen gece üstüne yıkılıyor. Kendini ve hayatını savunamıyorsun. Gerekli cevapları hemen bulup söyleyemiyorsun. Taksi, benzin istasyonunda duruyor. Hakkı sürücüye yardım etmek için arabadan iniyor. Lastiklere hava veriyor. Yaşadığın dünyada herkesin kolayca üstesinden geldiği hiçbir hünere sahip değilsin. Deniz mavileşirken şehir insanlara uyanıyor. Beş milyon hemşehirlinden en beceriksizi bir sen misin? Şoför yeniden direksiyonun başına oturuyor,

Hakkı'yla demin senin kafandan söyleştiğin sohbeti kuruyor. Başkalarının yaşadığı kolay sende zorlaşıyor. Tarık uyukluyor. .Cevdet, Burhan'a gecenin kaç para tuttuğunu anlatıyor Teras salonun camları sarsılıyor. Hissediyor musunuz, diye soramıyorum. Bütün masalar müşterileriyle kendi gürültüsünü yaşıyordu. Bir şeyler şangırtıyla kırılıp dökülüyordu, ses, zihnimin her dakika loşlaşan uçsuz bucaksız ve yalnız alanına çökerek, zemini binlerce beyaz pamuksu nokta halinde kaplıyordu. Yitirdiklerim arasında zaman da vardı. Hangi zaman, diye soruyorum kendime. Geçmiş zaman, şimdiki zaman, gelecek zaman. Hepsi birbirine karışıyor, bir başka nesne ve hayale sinip aceleyle değişiyorlar. Tarık ellerini öpüyor Beyhan'ın. Rakı kadehini bir dikişte bitiriyorum. Cevdet bu gece yine çok içiyorsun, diyor. Kendi kadehini kaldırıp Hakkı'nın kadehiyle tokuşturuyor. Deminden beri, saatlerce, günlerce konuşan ben değil miyim? Hayır, diyor Cevdet; birkaç cümleyle içimizden birine sataştıktan sonra susuyorsun. Ben Fahri demek ki çabucak bir başkası olabiliyorum. Sen Cevdet, sen Hakkı, sen Tarık, Burhan, bir başkası, örneğin Fahri veya Fahri Efendi olabiliyor musun? Kendi ayaklarının üstünde beni taşıyarak durabilecek misin? Yazlık bahçe sinemasının camekân meyhaneye dayalı duvarında bir film oynuyor. Haftada iki defa film değişiyor. Dört gün yabancı, üç gün yerli malı. Görüntüsüz ses ve konuşmaları işitiyorum: Bu mektuplar aşkımın kanlı gözyaşlarıyla ıslandı Fehime! Odaya yapma naylon çiçek demetleriyle jön girer: Seni seviyorum Fehime, niçin bana acı çektiriyorsun? Fehime: Ne yapmamı bekliyorsunuz Ekrem Bey? Ekrem: Aşkıma mukabele etmenizi. İçtikçe ayılıyorum. Lunaparkta bir tabanca sesi. Garson Halil tepsiyi masayı bırakıp koşuyor. Babamın niçin öldürüldüğünü hiçbir zaman anlayamadım, diyor Beyhan. Yılın en sıcak gününde, okyanus gibi geniş ve boş ovada çalışıyordu. Ne bir insan ne de tek bir ağaç vardı orada. Uzaktan üç atlının gölgesi yaklaşıyordu. Alnında biriken teri sildi, güneş tam tepesindeydi. Kaçacak, saklanacak hiçbir yer yoktu; gökyüzüyle toprak arasında sıkışıp kalmıştı. Ekrem: Sus Allah aşkına, kız zaten bekâret kemeri gibi,

azıcık yumuşatmak için sabahtan beri edebiyat yapıyorum, işler tam kıvamına girerken bu sefer de Semih damlasın. Üç atlı bir koşu uzaklıkta durdular; mavzerleri güneşte parıldıyor, atları kişneyerek, ağızlarında köpük soluyarak, ayaklarıyla toprağı dövüyorlardı. Babam dikildiği yerde ölüme karşı gözlerini kısmış, adamları tanımak çabasına düşmüştü. Ekrem; Yok canım, niçin? Bir kadın sesi: Onun gelişi işi kolaylaştırdı da ondan, sen üzülme işi bana bırak, onların arasını nasıl açtımsa Fehime'yi de büsbütün kıskandırıp ikinizin arasını da öyle kapayacağım, yoksa bana güvenmiyor musun? Sonra babam kurşunlarla delik deşik toprağa yuvarlandı. Vücudunun yanan ılıklığı toprağın sıcağına akmış, ölmüştü. Günler sonra cesedini buldular, gövde kurumuş, toprağa belenmişti. Burhan omuzlarından tutup Beyhan'ı yanına çekti, küçüğüm, dedi; şimdiye kadar bunu hiç anlatmamıştın. Beyhan kadehindeki rakıyı yudumlayarak bitirdi, bacağına dokunan Tarık'ın dizkapağını fark etti. Hakkı'yı sevip sevmediğini, onun yerine niçin Burhan'ı yeğ tutmadığını, Tarık'la yatsa neyin değişeceğini düşündü. Hiçbir şey Hakkı'dan daha önemli değildi. Abisi başından beri bu ilişkiyi onaylamıyordu. Garson Halil geri dönmüş, Hakkı'nın işaretiyle gelip yanlarına oturmuştu. Tutulduk bir kere ne yapalım, diyordu garson Halil; yüreğim hop ediyor, Nigar denildiğinde bin yürek birden çarpıyor bacaklarımın ortasında, elveda akıl diyorum, her gece lunaparktan seçtiği kabadayı kılıklı bir herifle sıvışıp kaçıyor, ertesi gün öğleye doğru hüngür hüngür ağlayarak kapımı çalıyor, ne seninle ne de sensiz olabiliyorum diyor. Yenge bacım olsun, vuracağım kaltağı; lakin bir iki pata küte giriştikten sonra dolu memeleri, kalçası, pehlivan davulu gibi gergin karnı, bacakları gözümün önünde çıplaklığa sıvanıyor. Sen de on ben diyeyim yirmi posta, dola boşala, gide gele akıl kuşumu uçurtmanın kuyruğuna doluyorum. İç Allah iç, gençleştiğimi, dirildiğimi hissediyorum. Akşam servisini müşterilere açtığımda, garson Halil, maymun gibi bir masadan bir başka masaya koşuşturup atlayarak, mutfağın berisinde votkalı birasını yudumlayarak, orman saatinin yeniden gonk çalmasını bekleyip

oyalanıyor. Hesap alırken garsonluğumu biliyorum. Nigar'ı o kabadayı heriflerden biri benden önce öldürürse diye korkuyorum. Bu meyhaneden her gece en geç sizler kalkıyorsunuz. Neleri konuştuğunuzu, nelerle uğraşıp sohbeti koyulaştırdığınızı duydukça .cinler tepeme bağdaş kuruyor

Hakkı, garson Halil'in bardağına rakı dolduruyor, bu gece diyor son gecemiz, artık her birimiz bir başka yöne ayrılacağız, büyük bir planın peşindeyiz. Cevdet, saatlerdir konuştuklarını yalanlarcasına -böylece şakanın gerçekleşmesini önlemek isteğiyle- cebindeki fotoğrafları yeniden masanın üstüne seriyor. İşte, diyor; bir kuyumcu dükkânı, soyulmak için, yarın sabah bizleri bekliyor. Sahi mi, diye soruyor garson Halil; demin konuştuklarınızı işittiğimde, yine kendi aralarında çocukların oynadığı isim şehir gibi bir şeyler oynuyorsunuz sanmıştım. Roller dağıtıldı, diyor Tarık. Adamı bu gece istemeyerek zor durumda bıraktığımı, benim yüzümden dayak yediğini ve emekliye ayrılacağını anımsayarak, sana, diyorum, arzu edersen Alvaro'nun rolünü verebiliriz. Hakkı sus işareti yapıyor bana; meyhane duvarının öbür yüzünde, gene Bunuel'in Yokedici Meleği, görüntüsüz, sadece konuşmalarla oynuyor. Bilmiyorum, daha doğrusu, evet, olağanüstü bir şey bu. Nice zamandan beri buradayız. Bilmiyorum. Ama düşünün ne olur, bu korkunç sonsuzluk sırasında kimler yerlerini değiştirdi. Binlerce birbirine benzemez durumu bir bir düşünün. Satranç piyonları gibiydik. Eşyaların bile yüz defa değiştirdik belki yerlerini. Ama şu anda hepimiz, eşyalar ve biz, o gecenin başladığı andaki yerimizdeyiz. Bir sanrı mı acaba bütün gördüklerimiz? Söyle Alvaro! Söyleyin hepiniz! Başımın döndüğünü ve filmin devamını izleyemeyeceğimi itiraf etmeliyim, diyor Tarık; katedralin kapısını içerden kilitliyorum. Garson Halil, ben Alvaro falan değilim, diyor: hayata köprü altında ayakkabı boyacılığıyla başladım, on iki yaşındaydım, geceleri terk edilmiş bir mavnanın üstünde yatıp kalkardım, Alvaro adında birini de hiç tanımadım. O halde sana garson Halil rolü büyük planımızda tıpatıp uymaktadır, diyor Hakkı; senden son defa bir şişe rakı ve gecenin hesabını getirmeni istiyoruz. Patron Cemşit,

meyhanenin teras ışıklarını birkaç defa yakıp söndürerek, artık kalkmaya hazırlanın, kapatıyoruz işareti veriyordu. Hayranlık duyuyorum kibarlık kurallarına! Defolun demenin yerine ışıkları söndürüyorlar; haftanın üç gecesinde buraya içmeye geldiğimizde, diyorum; müşteri kalabalığının gürültüsüne Yokedici Meleğin ışıklarını söndürüyorlar, film aynı sözlerle bitiyor. “Ama şu anda hepimiz aynı yerdeyiz, gecenin başladığı yerde.” Hayır, diyor Burhan, demin konuşup kararlaştırdığımız planı uygulamalıyız; dava uğruna bir kez olsun hayatımızı tehlikeye atarak, birbirine güvenli takım halinde çalışarak değişmeliyiz. Sen şuna çete desene, diyor Tarık; bakıyorum bütün bir gece uyukladıktan sonra günaydın diyorsun. Cevdet sandalyede duran fotoğraf makinesini alıp omzuna astı, ayağa kalktı, sizleri yüzümü yıkadıktan sonra aşağıda .bekliyorum dedi

Çarşı yeni açılmıştı. Tezgahtarlar vitrinleri temizliyorlardı. Önce Beyhan girdi kuyumcuya. Sabah işine giden kalabalık, sel gibi akarak, bir kapıdan öteki kapıya aceleyle yürüyordu. Beyhan; bu işçi kızlardan biri de ben olabilirdim, diye düşündü. İki kız arkadaş kol kola çarşının dışına çıktılar. Gülüşerek simit alıyorlardı. Dirsekleriyle birbirlerini iterek, çarşısının kapısında duran polis cipini gösterdiler. Saçlarını ensesinde topuz yapmış olan kara saçlı kız, Hakkı’yla göz göze geldi. Ne kadar yakışıklı değil mi, diye arkadaşına sordu. Ben arkada oturan diğer iki genci tercih ederim, .dedi ötekisi, baksana nasıl titriyorlar

Cevdet ve Tarık polis elbisesi giymişlerdi. Vazgeçseydik bu soygundan keşke; Balkanlar’ın en büyük ve en saçma hırsızları olacağımıza okulların boş koridorlarında cevapsız yalnız dizeler okusaydık. Hayat bilgisini öğrenemesek bile, küçümsenen yaşama üslubumuza tutunabilme yollarını araştırsaydık. Aklımı karıştırıyorsun, sus, dedi Hakkı. Cipin kontağını kapattı. Ağaçların arasından caddelere dağılan kalabalığa daldı bir an. Beyhan’dan işareti aldığımızda direksiyona sen geçeceksin Tarık, dedi. Kızlar el sallayarak uzaklaşmışlardı. Cevdet bıyıklarının ucunu ısırıyordu. Polis elbisesinden dolayı, estetik ameliyatla çirkinleştirilmiş

hissediyordu kendini. Yakalanırsa stajyerliği yanacak, avukatlık yapamayacaktı. Hayatında ilk defa kötü ve gerçek bir oyuna katılıyordu. Arkadaşları ona düzen koruyucu, korkak diyemeyeceklerdi. Yemekte bu işi konuşurlarken hiç tatmadığı bir coşkuyla dirilmişti. Zamanı öldürmek için çektiği fotoğrafların yararını görecekti. Harcadığını ve kaybettiğini sandığı saatleri yeniden bulacaktı. Para her zaman gerekliydi. Sözler daima Hazreti Para'ya yenilmişti. Ülkenin en enayi adamı ben miyim diye sürdürdü düşüncesini Cevdet; iyi hesaplamıştı, bu iş başarılacaktı, Hakkı'ya güveniyordu. Saate baktı, sekiz buçuğu üç geçiyordu. Bir sigara yaktı. Hakkı, çarşının giriş kapısındaki kuyumcuyu gözlüyordu. Takma Charlie Chaplin bıyığını düzeltti, gözlüğünü taktı. Makyajının isim babası Fahri'ydi. Yıllarca içinde sakladığı, .kimseye söyleyemediği korkudan kurtulmuştu

Erkek arkadaşıma kolye armağan etmek istiyorum, dedi Beyhan.

Koltuğa oturmuş, bacak bacak üstüne atmıştı. Bitimli bir beyazlığı duyumsadı kuyumcu. Yaşlı, tıknaz bir adamdı. Tanıdıkları ona, güzel yüzlü Aryan derlerdi. Birkaç yıldır, genç diri bir kadınla yatamamanın burukluğunu yaşıyordu. Bu acının dışında, bütün yapmak istediklerini tek tek başarmış, dünyayla bağlarını koparmıştı. Bazen kendisine niçin daha zor yaşama nedenlerinin üstüne gitmediğini soruyordu. Gençliğinden beri, her sabah aynı saatlerde bu dükkânı açmıştı. Meslektaşları her çalkantıda devrilip teker teker silinmişlerdi piyasadan. Güncel izlenimlerine göre işlemişti altını. En farklı malları o satmıştı müşterilerine. Ölümünden sonraki zamanı yaşıyordu; yayları gevşemiş tekdüze bir saatti artık. Irmağın suları altında yarattığı köşk. Oğlunu kızını evlendirmiş; yatalak karısıyla yalnız kalmıştı kocaman evde. İnsanlarla büyük sorunları olmamıştı. Zenginliğini doğal bir uzvu gibi kullanmıştı. Kimsenin Aryan'ın ölümünden dolayı, ne bir üzüntüsü ne de bir sevinci olabilirdi. Hiç kimse, ona karşı, iyi veya kötü adam diyememişti. O kuyumcu Aryan'dı; altına güzelliği katmaya çalışan Aryan. Yılbaşından sonra İsa'nın hayatıyla ilgilenmeye başlamıştı. Ne var ki, Romalı Vali ilgisini daha çok

çekmişti. Rahiplere kızamıyordu. Önemli olan kötülük değildi. Birey seçtiğini sonuna kadar yaşamalıydı, yolun yarısında kalmamalıydı insan. Gençliğinde, uğraşını dünya görüşü haline getirerek, babasının çıraklığından çok çabuk sıyrılmıştı. Sevebildiklerine, diledikleri biçimde yararlı olmuştu. Borçlananlar ondan uzaklaşmıştı. Yoksulluk her zaman vardı; İsa bir daha geri dönmeyecekti. Otuz beş yıl önce, babası öldüğü gün, sevgilisiyle birlikte kiliseye gitmişti. Yakışıklı, genç bir adam vardı kalaslara çivilerle çakılmış. Kısa bir konuşma geçmişti aralarında. Onun ne dediğine fazlasıyla dikkatini toplayamamıştı. Sevgilisini ertesi hafta, içi acılarla dolu bir adamdan kıskandığı için terk etmişti. Ne Sokrat ne de İsa hiç yaşlanmamışlardı. Bundan sonraki tek tasarısı, altın bir plaket üstüne hayatının özünü resmetmekti; böylece yer değiştirecekti. Karanlık yalnızlığı başkalarının belleğinde ışıklanacak, sevgilisini ve İsa'yı yeniden bulacaktı belki. Fakat karşısındaki sabahın ilk kadını, eteğini yukarıya kaldırdıkça niçin bütün düşünceleri cılızlaşıyordu? Her şey; inanç, güzellik ve altın, .genç kadının mahmur bakışında uyurgezer gibi dolaşıyordu

Beyhan, kolyeleri altın bilezikleri karıştırıyor, gözleri kuyumcunun sıkıntılı ve güzel yüzünden çarşı kapısına kayıyordu. Kalabalık kapıdan dışarıya çıktıkça içinin boşaldığını hissediyordu. İki yıldır, kararsız rüzgara çarpan kağıt parçası gibi, Hakkı'nın beğenisinde uçuşmuştu. Gel dediği zaman gelmiş, git dediği zaman gitmiş, yap dediğini yapmıştı. Şimdi bir işaretiyle olay başlayacaktı. Birkaç saat içinde, cipi neşeyle boyayarak, polis arabasına dönüştürmüşlerdi; hepsi çocuk gibiydi. Kurtulamamıştı geçmişindeki bozkırdan. Tünelleriyle darmadağınık, kutsal büyük havuzda, iri, aç balıklar yüzüyordu. Avuç dolusu mısır atıyordu dilek sahipleri. Balıklar birbirlerinin kaygan sırtlarından yiyeceğe saldırıyorlardı. Çocukluğunun ilk nefretini dağ eteğindeki havuzu seyrederek yaşamıştı. Şehir hendekle çevriliydi; adı, yüzü gülmez, acıma bilmez, gaddara çıkan bir kral, peygamberlik iddiasındaydı. Sobada yanan odunların, aslında balık olduklarını sanmıştı uzun süre. Gün batımına doğru, dümdüz ve sonsuz uzunluktaki ovada,

hızlı bir spor arabayla sessizce yol alıyorlardı. Dallı kirazlardan küpe takmıştı kulağına, güneşten kopan nokta tanecikleriydiler. Kuyumcu, Beyhan'a sigara uzattı. Çay içer miydiniz, diye sordu. Sesi uzaklardan akıyormuşçasına silikti. Kelimeler, sıcakta hemen kuruyan damlalar gibi, çarşının sokaklarında kayboluyordu. Hiç duymamıştı böyle bir ses tonu; varlığını çevrelemek, kavramak içgüdüsüyle, dayanılmaz bir biçimde Aryan'a dokunmak istedi. Sigarayı aldı ve teşekkür ederim, dedi. Ayağa kalkmıştı; sigarayı alıp yakmakla, olaya başlama işareti vermişti: yine her şey kendi iradesi dışında oluşuyordu. Aynaya baktı; korktu, paniğe kapıldı. Kuyumcunun ellerine sarılarak, kendini koru diyeceğine, kaç baba .dedi, kaç, hiçbirimizin senin kadar ihtiyacı yok paraya

Hakkı kararlı geniş omuzlarıyla kapıda belirmişti. Arkasından Cevdet girdi içeriye. Çarşının tenhalaştığı nadir anlardan biriydi. Aryan, şimşek hızıyla Yehuda'yı anımsadı; düşünürken, kasiyer ve yöneticiyi daima eksik tutmuştu. Oysa bu genç adamların gerçekte ihanet edecek hiçbir şeyleri yoktu. Huzur dolu bir gülümseyiş yayıldı dudaklarına. Cevdet perdeyi çekmiş Beyhan dışarıdan vitrini seyrediyordu. Toplan, dedi, Hakkı, altınlarınla beraber bizimle geleceksin. Kırık şişeyle eski bir arkadaşının üstüne yürüyormuşçasına sertti. Durdu, elindeki oyuncak tabancayla kuyumcunun göğsünü dürtükledi. Duruma uyarlanmak, rahatlamak için, kaçakçılık yapmaya kalkıştığından dolayı seni tutukluyorum, dedi. Cevdet, kuyumcunun bileklerini kelepçelemişti. Onlar hep birlikte cipe binerken, Beyhan orada kümelenen halkın arasındaydı. Direksiyona Hakkı geçmişti. Kuyumcuyu arkaya, Tarık'ın yanına oturtmuşlardı. Kalabalığın içinden, orta yaşlarda gözlüklü bir adam yanındakine, ne oluyor, diye sordu. Mali polis kuyumcuyu basmış. Yok canım, dedi bir başkası, adam casusmuş sorguya çekmeye götürdüler. Çarşıda gün boyu, kendisiyle yüksek sesle konuşarak dolaşan, dükkân sahiplerinin "Mikrofon" adını taktıkları yaşlı kadın; gökyüzünü çaldılar, diye bağırıyordu. Lastik ayakkabısı yırtılmış, muşambasının ceplerinden bezler sarkıyordu. Ona, bezlerin ne işe yaradığını sorduklarında, gökyüzünü silerim cevabını verirdi;

gökyüzünü siler yeryüzünü cilalarım. Cip kalkmış, kalabalık alışılan akıntısıyla sabaha dağılıyordu. Aryan'ın dükkânı kapalı kalacaktı o .gün

Cip sarsılarak dik yokuştan aşağıya, sahil caddesine çıktı. Deniz güneşin altında bakır tabak gibiydi. Hakkı bu benzetmeyi beğenmedi. Güneş altın sarısı oklarıyla denizin alçalıp yükselişini aydınlatıyor, diye düşündü. Gazı kökledi; arabaları sollayarak, hızla şehrin dışındaki küçük göller semtine doğru yol alıyorlardı. Akşam sahil meyhanelerinin birinde Beyhan'la buluşacaklardı. Vazgeçilmez bir sarhoşluğa dönüşeceklerdi yeniden. Ayıkken hiçbir zaman atlayamadıkları bir yüksekliğin ötesine sıçrayacaklardı, tanıdık ağaçlardan kurumuş yapraklar dökülecekti yığınlaşarak. Sonra onur kırıcı bir pişmanlık doğacaktı güneşin arkasından. Aryan, Tarık'ın yanında, dostlarıyla geziye çıkmışçasına rahattı. Yaşadığını ilk defa kesinlikle hissediyordu. Demek ki, diye düşündü, insanların bazen kaybederek kazandıkları doğruymuş. Tarık'a dönerek, çekinmeyin, dedi, sizleri ele vermem! Hakkı frene bastı. Arabayı sağa çekti. Elektrik akımına tutulmuşçasına titreyerek, Aryan'ı tartaklamaya başladı. Bu iyimserlikten, yumuşak gururlu başkaldırıdan ürkmüştü. Varlığını zıt bir darbeyle kesip atmalarına, kukla adam yerine konmaya izin veremezdi. Bezirgân, kaçakçı, diye bağırdı: uyuşuk sperma, pinti döl kuşağı! Öfkesi kendi sözleriyle kesilince, göz pınarlarına yaşlar indi. Cipi bırakıp soyunmak, denizde bütün enerjisiyle çırılçıplak yüzmek, gücünü ve kendisini tüketmek istiyordu. Cevdet, Hakkı'yı omuzlarından tuttu. Planımızı gerçekleştirmeliyiz, dedi, ne pahasına olursa olsun, azınlığın etkisinde kalmamalıyız. Hakkı vites değiştirdi, debriyajdan sol ayağını kaldırdı. Duygulanmaktan utanmıştı. Çocukların kullandığı küçük bir yelkenlinin içindeydi sanki. Umulmadık dalgayla sarsılmış, sonra ipleri yeniden toplamıştı; uçarcasına serpinti yiyerek, asfaltın üstünde göllere doğru yüzüyorlardı. Neredeyse, ilk .gençliğinde çok sevdiği bir melodiyi ıslıkla çalmaya koyulacaktı

Tepede, çam ağaçlarının bulunduğu bir düzlüğe gelip durdular. Sabah aydınlığı gölün üstünde geniş bir aynaydı; göz kamaştıran

ışık demetleri, çevredeki gür yeşil ormanların kuytularına yansıyordu. Dördü de, büyük sessizliğin içinde soluklarını tutmuş, düzlüğün ortasında tek başına duran ahşap binaya bakıyorlardı. Kırık pencere camlarıyla, iki katlı, çok eski ve bırakılmış bir binaydı. Kapının üstüne 'Karakol' levhası iliştirilmişti. Kelime beyaz keten beze, resim yapılmışçasına mavi boyayla yazılmıştı. Yazının üst ve alt yanlarına iğneyle, kırmızılı beyazlı güller tutturulmuştu. Hakkı cipin motorunu kapattı. Sessizlik ve çam kokusuna, ormanın loş karanlığından böceklerin tekdüze ötüşleri katıldı. Her birinin benliğini, doğumun ilk anındaki tek başınalığı hissetmenin hüznü doldurdu. Gezegenler görünmez yıldız tozuna dönüştü; sayısız uyku tohumu, beyaz geniş alanda bir gözün bakışına dikili kaldı. Dirimi taşıyan binlerce hücre, yıldırımlar çakarak, varlığın sonsuzluk isteğini zorladı. Kum saati kırıldı, dedi Tarık: bir ölçek buluncaya kadar zamanın arasında sıkışıp kalacağız. Dünyanın onların çevresinde dönüşü aniden duruvermişti. Taşın altından, bir kertenkele yaprakların arasına fırladı. Gırtlağı şişip .iniyor, kımıldadıkça yapraklar hışırdıyordu

Fahri patikadan düzlüğe çıktı. Kafasına polis kasketi geçirmiş, omuzu püsküllü general apoletiyle dolu bir elbise giymişti. Sallanıyordu. Elindeki konyak şişesini fırlattı. Bir sıçrayışta ortadan kayboldu kertenkele. Şapkasını çıkarıp, yere kadar eğilerek, hoş geldiniz Âdemler, dedi: Ben bu yalnız ülkenin alkollü başkomiseri olarak, birazdan sizleri yargılayacağım. Ey avlanan Avcılar, kendime bu hakkı tanıyorum. Kazandığım meydan savaşlarında Kırk Haramiler'i fark ediyorum. Çünkü verdiğim savaşlarda bütün askerlerimi kaybettim, gene de düşmanlarımızın teklifini kabul etmedim. Ben, askersiz general, hukuksuz başkomserim. Sorgu sonucunda belki yeni yasalar kurmuş olacağız. İşte o kendimize özgü yasalar sayesinde, yeni doğan erleri hayatın dışında hiçbir rütbeye özendirmeyeceğiz. Ezberimdeki önsöz bitmiştir. Sayın soyguncular ve sayın soyulanlar lütfen içeri buyurun. Evin önünde durmuş, kapıyı açmaya çalışıyordu. Beceremeyince omzuyla yüklendi. Kapı devrilerek yere yıkıldı. Fahri'nin apoletlerinden biri

kopmuştu. Ne demişler efendim? Kapısını dövmeyen ocağını boş bulur. Allah kahretsin, yine karıştırıyorum. Kızını döven oğlunu abazan bırakır. Uzun, dikdörtgen masanın çevresinde hasır koltuklar yerleştirilmişti. Fahri başköşeye geçti. Tarık'ı kolundan tutarak, sen sağıma otur soyguncu şair, dedi: Seni genelyazmanlığa tayin ettim. Kırk bir kere maşallah demeden önce, kırk kere kulak mememi çekip parmağımı tahtaya vurmadan önce, sizlere şunu söylemeliyim. Kırk ayrı dilden kırk yabancı ülkenin günlük gazetelerini inceledim. Anladım ki herkes eline birer el feneri geçirip bizi aramaktadır. Servisimiz mükemmel olmadığı için, adresimizi gizli tutmak gerekmektedir. Hepinizin bildiği gibi, dağ havası çağımızın insanlarında tıknefeslik yaratmaktadır. Lütfen gevezeliği bırakıp .çayı demleyelim

Cevdet ayağa kalkmıştı, bu sahne gereksiz, dedi. Otur yerine Cevdet, yoksa seni Baro Başkanlığı'na atayarak kırk yılda bir demeç vermeye mahkûm ederim. Aryan, şaşkınlıkla durumu kavramaya çalışıyordu. Hemen dağılalım, dedi Hakkı; yakalanırsak şakamız pahalıya oturur. Ayılmış, bu işin içinden nasıl sıyrılacağını düşünüyordu. Olmaz, dedi Fahri: önce kişilikli namusa karşı genel seferberlik ilan edelim. Her gece evlerimizde karartma uygulayalım. Her zil çalışında, bizden daha aşamalı bir insana rastlamaktan korkarak, yataklarımızın altına saklanalım. Ertesi sabah, çöp bidonlarında tutkularımızın artıklarını arayalım. Yeter çok konuştun, dedi Hakkı. Sigaraların birini söndürüp birini yakıyordu. Öfke, bu adamda yaşamanın ilerisinde gidiyor, diye düşündü; söyledikleri doğru bile olsa, dilinin altında yatan isyan, kırıcı bir parça gibi herkese dönük, kimse kabul etmez onu, fırsat bulsaydı belki terörist olacaktı. Cevdet, kelepçeyi işaret parmağına dolamış, çevirip duruyordu. Yaşlanmış hissetti kendisini. Özvarlığıydı sorguya çekilen, şu kelepçeyi Fahri'nin dudaklarına geçirsem, diye düşündü; karnından konuşurdu o zaman ya da kuru bir kütük gibi gövdesinden çatlardı. Tarık tepsiyle çayları getirdi. Yüreğine yumruk iriliğinde tembellik çökmüştü, silkinemedikçe akşamdan kalma bir adamın ağız kokusuna dönüşüyordu tembellik. Dışarıda

cıvıldaşan kuşların isimlerini bilenlere bir şeker fazla vereceğim, dedi. Tam şakanın sırasıdır sevgili şair yazmanım, dedi Fahri: kayıt düş, zihnimiz tatlı içmeyi kaldıramadığı için acı konuşacağız, kuyumcu Aryan'ı yargılamaya devam edeceğiz. Sanık ayağa kalk! Bunların hepsi kaçık, diye düşündü Aryan; en iyisi oynadıkları oyunun kurallarını bozmamak. Ayağa kalktı. Pencereden göle kavisler çizerek inen gür yeşilliği gördü. İçinde yılların iplik düğümleri çözüldü. Gölün üstünden, yatalak karısı koşarak kendisine doğru geliyordu. Geçmişinin simgesiydi sanki. Henüz hayatının son sözünü söylemediğini yeniden anladı. Tamam, dedi, serbest bırakın beni. Cevdet, Aryan'ı kolundan tutarak, sandalyesine oturttu. Baraka evin panjurlarını kapattı. Aryan boyun eğdi. Beyninin bütün hücrelerini hüzün kaplamıştı, yatalak karısı ona kollarını dolamak istedikçe tahta döşemeye düşüyordu. Kalktı, var gücüyle Cevdet'in çenesine yumruğunu çarptı. Cevdet tökezlemiş, yere yuvarlanmıştı. Aryan hayatında ilk defa birisine vuruyordu, saatlerce boğuşmuşçasına birdenbire yorulmuştu. Geçmişine özgü, önem verdiği bir resim yırtılıvermişti, oradan gölün ortasına akıyor, toz halinde suya karışıyordu. Öldüğünde, cesedinin yakılarak, külün bu göle serpilmesini vasiyet ettiğini anımsadı. Yaz Şair, dedi Fahri: Kuyumcu duruşma heyetine başkaldırarak yaşama sınavını kaybetmiştir, böylece önceden saptanan cezası iki kat hafifletilmiştir. Homeros'tan az, din kitaplarından çok yaşayacaktır. Kendi hayatını insanlara kurban ederek, yırtık pabuçların önünde tepetaklak düşecektir. Çamurlu ayak parmakları ondan ekmek dilenirken, o kaçacak ve sığınacak köstebek yuvası arayacaktır. Hayır diyecek, ben sizin ayaklarınızın değil beyninizin enerjisi olmak istemiştim. Altından tepelerin sıcaklığında çalışan bu ustaya guruldayan mideler, kahkahayla gülecektir; sonra hor gördüğü ayakların altında ezilip kalacaktır, sonranın sonrasında yeniden dirilecektir. Sonsuza değin böyle sürecektir bu uğraş. Biz dört adam, şizofreniye yenilmeden önce, hayatına karışarak durumunu düzelteceğiz. Bir ömür boyu beslediğin varlığını birkaç günde harcayıp bitireceğiz. Sevimli maskeler takan tanıdığımız bütün

iblisleri yardıma çağıracağız. Herkes kendi yaptığının farkında olduğu için, kimse bizim gerçek bir kuyumcuya gerçekdışı bir yolla kavuştuğumuzu bilemeyecek. Kısa hayat tarihimizde el çabukluğunu marifet sayan ve ortakduyumdan pay alamayanları hiçbir zaman bağışlamayacağız. Onları ilk fırsatta, mal-mülk ve parayla zengin ederek hayatın gerisinde bırakacağız. Durmaksızın kimi kaça, neyi nasıl satabileceklerini tasarlayarak, hayataltı uykuya dalacaklar. Duygusuz ve beyinsiz kurukafaların, üzüntüyü bırak yaşamaya bak adlı bir başkasını aşağılayan felsefelerini misliyle kendilerine uygulayacağız. Bizler de onları varsaymayarak, özel olarak inşa ettiğimiz tribünlerden böceksi kavgalara sadece seyirci kalacağız. Aramızda konuştuğumuz garipsenen anlaşma dilini sözlüklerin aracılığıyla yaygınlaştırmayarak kendi beraberliğimizde çoğalmaya devam edeceğiz. Bu sabah uzatacak düşüncesini, diye .içinden geçirdi Hakkı

Hangi konularda kimi ikna etmek istediğimi bildiğim halde, hep bana karşı konulanı eğip bükmem gerekiyordu. Kendi gücümü, başkalarını bana çekmek uğruna harcadım. Acele ettim. Aceleciliğimi çok iyi sakladım. Kendim dışında herkesi terk ettim. Aryan'ı niye tartakladım? Niçin her üstünlüğe karşı kıskançlık duydum? Beyhan'ı yanımda taşırken, onu bütün dileklerimde susturdum. Körlüğünü irileştirmek pahasına, Fahri'yi bu soyguna sürükledim. Ben Fahri'nin deyişiyle, içbenim uğruna her düzeni kendime benzettim. Öylesine kurnaz davrandım ki, Beyhan, Tarık ve Cevdet'ten benimle birlikte bir ordu yarattım. Onları iyi kullandım. Yenemediğim kişiler adına bu orduyu kolayca harcadım. Önce başkalarını konuşturarak herkesin gerisine saklandım. Herkesin gen mantığını, geçilecek köprü olarak, yaşadığım günlere temel kıldım. Gölde öğle ışığı doğuyor. İçimden konuşuyorum, ama kendimi bile kandıramıyorum. Soygunun cezasından kurtulmanın tek çaresi, ortak övgüler dağıtabilmek olmalı. Gün ışığında yabancıyım. Fahri'nin dediği gibi, içtenlik hepimizin uykularında pusuya yatmışsa, varolan yöntemleriyle önce bizi şakanın suçundan kurtarabilmeli. Paketimde sigara kalmamış. Sesli konuşsam büyü

bozulacak; yakınlarımı dinlerken, benim dışımda bir şeyler anlatmak için ağızlarından çıkardıkları gürültülü varlıklarına yenildim. Neydi niyetim? Ruhumun filmini, gönlümce seyrettirebilseydim, sözsüz anlaşabilecektim insanlarla. Yaşadığımı algılayabilmek için, iyi veya kötü, çevremdeki insanlar tarafından desteklenmeliydim. Kepenkleri kapattılar. Loşluktayım. Direksiyonun başına geçebilsem, arabanın hızıyla belki hem kendimden hem de çevremdeki tanımak zorunda olduğum insanlardan uzaklaşabileceğim. Kaç beygir kuvveti gerekli bana? Sayıklıyor muyum? Loşluk. Kepenkler kapalı. Sahte karakolun sahte kepenklerinde sahte loşluk. Şu çayı üstüme dökmeden içebilsem. Herkes susabilse. Her şey sadece bir rüya olabilse. Anne! İçindeki konuşmayı kes artık. Yargılanıyor muyum? Ben de kendime karşı mıyım? İhanet! Ruhumu, aklımın kurallarına .saklatmasını daha iyi öğrenmeliyim

Fahri kalkmış, kepenkleri açıyordu. Yüzü sararmıştı. Elleri titriyordu. Sayın doktorumuz, Bay Yumruk, ölmezden önce biraz daha ışık dememiş miydi? Sesi hüzünlüydü. Tarık limonları dilimlere ayırmış, bardaklara servis yapıyordu. Güneş, yavaş yavaş ilerleyerek, masanın üstündeki limonlara kavuşmuştu. Ak, sarı bir renk, tabağın içinde kristal parçalara ayrılıyordu. Gölün geniş ve duru aydınlığı ile tabaktaki sarı ışık, değişik hacimlerde birbirlerine yanaşmıştı. Şeker çay bardaklarında çözülüyordu. Beş adam, kaşıkların bardakta tek tek çınlamasıyla, evrenden habersiz ilkel uzay yolcularıymışçasına, dünyadan ve onun gerçeğinden sıyrılıyorlardı. Orada, herkes bir başkasının hayatını yaşıyordu. Dünya ufak bir ada gibi, ışık topuydu; zıplayarak her farklı adanın .üstünde varlığının gücünü biraz daha kaybediyordu

Fahri gözkapaklarını bacaklarının arasına doğru indirmişti. Derin bir uykuya dalmış, ayakları masanın bacağıyla oynuyordu. Cevdet yüzünü öte yana çevirmişti, içinden, bu dargın adam, diyordu; kendisini okuduğu kitapların yalvacı sanmasa belki rahatlayacak. Tarık, gözlerini Fahri'nin gözkapaklarına dikmiş, düşünüyordu: Onu mutsuz kılan savunulacak şeylerin azlığı. Oysa her varlık, hayata

tutunabilmek için bir artı değer keşfediyordu. Fahri, eksi değerlerin ortasında suskunlaşıyordu. Her eksi işaretini, bir dik ve bağımsız çizgiyle, artı haline sokmaya heveslendikçe insanlar onun elinden tebeşiri alarak uzaklara taşıyorlardı. Durmaksızın bir kalabalık yolu yürümek zorundaydı. Fahri bu sonsuz uzantının sonunu göremeyeceğini biliyordu. Kendisini yarı yolda tüketmek pahasına, tasarısını gerçekleştirmek arzusundaydı. Herkes ona kötü niyetli olduğunu söylüyordu. Kafasının içinin bozuk düşüncelerle darmadağınık edildiğini, birbirlerine fısıldıyorlardı. Herkes ona fısıltısını homurdanıyordu. Fahri eksi değerlerin üstündeki çizgide koşuyordu. Beyaz tebeşiri eline geçirdiğinde, aynı yoldan geri dönecekti. Kaldırımlarda arabaları park eden delikanlılar, Fahriyi aralarına aldıklarında, gülüşerek tebeşirin çoktan kırılıp paramparça olduğunu söylüyorlardı. Fahri daha erken tükenmeyi göze alarak, .hızını arttırıyordu. Uzaklık, tebeşir tozu renginde aydınlanıyordu

***

Hakkı yatakta doğruldu, battaniyeyi üstüne çekti. Beyhan’ın uzattığı bardaktan ayranı höpürdeterek içti. Avucunda buğulanan bardağı, gündelik basit bir işten kurtulurmuşçasına, komodine bıraktı. Külünü eşeleyemediği düşman ateş göğsünü yakmıştı. Bağırmak istiyordu. Fakat bağıramazdı, herhangi bir şeyi kural dışı olduğu için, kırıp dökemezdi. Arkadaşları tanıdıkları, çevresi ve bütün ilişkileri, yoğun kural duvarlarıydı. İçindeki gizli özlem ona bazen zıplaması için kuvvet veriyordu ama bir an sonra düşüp kalıyordu duvarın dibine. Şaşkınlığını kendisine ve başkasına belli etmemek uğruna, çevresindeki arkadaş sayısını arttırıyordu. Başköşeye geçip zekâsının en parıltılı anlarında onlara, Marx’ın öğretisini ustalıkla kullanarak, memleketin, dünyanın ve bireyin sorunlarını çözümlüyordu. Kendi doğrularına kim karşı durum alırsa, sarsılıyor, daha mantıklı sözlerle saldırıyı bir yana savuruyordu; gizlenmiş kin duygusuyla o kimseye karşı sevecen bir gülümseyişin arkasında soğuyordu. İnsanlar Hakkı’ya kendisinin de olmak istediği biçimi .varsayarak, evet demeliydiler

Yataktan kalktı, donunu giydi. Bana bir sigara yak, dedi. Beyhan dudaklarının arasındaki sigaradan yakarak Hakkı'ya filtreli bir sigara verdi. Çıplak memelerini Hakkı'nın göğsüne dayadı, başını onun omzuna koydu. Kapının önündeki teras balkonunda, boş bir mukavva kutu takırdıyordu. Yine çok içmişlerdi. Kaç defa alkolü bırakmayı denemiş, başaramamıştı. İçmediği akşamlarda benliğinin boşluğunu koşuşan kara bulutlar örtüyordu. Apak bulutların kümelenmesiydi bardaktaki sulu rakı; kadehini havaya kaldırıyor, içelim diyordu. Denizde yıldızlar zil çalıyor, çıplak bir Çingene kadın sakızını çiğneyerek dans ediyordu. Bardakların alt köşeleri masanın ortasına doğru uzanıyordu; onlardan ayrı birer varlıkmışçasına tokuşuyorlar, yüzlerce papatyanın beyaz yaprakları sırtlarına düşüyordu. Her beyazlık, seven bir yapraktı. Bir dakika dur, dedi Beyhan'a. Terasın kapısını açtı. Kutuya tekme attı. Kutu taşta sürünerek, hızla terasın öbür tarafına kaydı. Kendinden memnun olabileceği o dakikada yandaki odadan bir ses duydu: adının söylendiğini işitti. Sessizce küfretti. Sonra kalkıp terasın .kapısını kapattı

Annem evde mi, diye sordu. Beyhan tırnaklarını törpülüyordu. Evet, dedi. Hakkı tekrar sırtüstü yatağa uzandı. Bir bağlama asılı kalmıştı kitaplığın yanındaki çengele. Kaç zamandır akortsuz bekleyip duruyordu. Dağınık odasını seyretti. Gözleri Beyhan'ı atlayarak takvimin resmine çakılı kaldı. Açık mavi bir deniz. Beyaz bir kotra. Sarışın bir kadın. Uzun kulaçlarla yüzmüştü. İçki içmişler, sevişmişler, geceleyin çırılçıplak denize girmişlerdi. Tekne, güneşli, sıcak sahillerde yol alıyor, onlar mırıl mırıl uyuyorlardı. Soluğu, sarı ipek saçları havalandırıyordu. Beyhan cımbızıyla çenesindeki kılı çekiyordu. Bir sigara daha yaktı. İnce, uzun bir yolda giderim diye söylendi. Hayır; kısa, geniş, korkuluksuz bir köprüden yürüyorum. İşte Fahri'nin zihni beni böyle değiştiriyor, dedi. Bağlamayı gördüğünde, yakında anneme piyano satın aldırtsan şaşırmam demişti. Boşver onu, dedi Beyhan. Senin gibi olamadığı için, kıskandığından dolayı seninle çatışıyor. Hakkının annesi Beyhan'ı yanına çağırıyordu. Beyhan dışarı çıkınca, Hakkı resimdeki kadını

arzuyla süzdü. Beyhan, birkaç gün önce kendi söylediği sözleri gene kendisine tekrarlamıştı. Arkadaşları bu ilişkiyi alaya alıyorlardı. Beyhan'ı gerçekten sevebileceğine inanamıyorlardı. Oysa, bir başkasının özel hayatını derinlemesine gözlem altında tutmaya kimsenin hakkı yoktu. Bunu söylediğinde Fahri hemen kendisine özgü tavırları takınıyor, akşama kadar özeleştirisini yazıp getirmesini istiyordu. Saat kaç? Saat dokuz. Hâlâ yataktayım, diye düşündü. Hızla kalkarak terasa çıktı. On beş defa terasın çevresini dönerek koştu, yerden aldığı halter takımıyla çalışmaya başladı. Terlemişti, kaslarındaki ılık yanma gövdesini sarıyordu. Banyoya girdi, soğuk suyun musluğunu açtı. İri damlalar halinde akan su yüzüne fışkırdı. Aceleyle yıkanmasını bitirip bornozunu giydi, yatağın karşısındaki koltuğa oturdu. İlkin sıkıntı fiske atıyor, yavaş yavaş sel halini alarak üstüne saldırıyor. Şaşırıyor. Ne yapacağını bilemiyor. Hangi yana sığınsa, orada bir yargı, gözü açık kendisini bekliyor. Gazeteyi alıyor. Fenerbahçe berabere kalmış. Kaçırılan fırsatlar. Takım savunma taktiğiyle oynamaktan vazgeçmeliydi. Hakkı, oturduğu yerde duramıyor. Forması tertemiz. Hakem düdüğü çalıyor. Top ileriye fırlıyor. Hakkı bir zıpkın gibi ileriye atılıyor. Yanına gelenlere çalım atıyor, kendisine çalım atmaya kalkanları dirseğiyle itekliyor, topu kalenin önüne doğru sürüyor. On binlerce seyirciden çıt çıkmıyor, kuş uçsa kanat sesleri duyulacak. Kalenin içinde donmuş sessizlik. Ansızın bütün gücüyle vuruyor topa. Tribünlerdeki 'onbinler' onun ismiyle ayaklanıyor, sağır edici alkış stadyumun dışına taşıyordu. Arkadaşları yanaklarından öpüyorlar. Maç, attığı golle bitmişti. Omuzlarda zafer turu atıyor. Binlerce vatlık ampuller sönüyor. Stadyum karanlıkta kalıyor. Sahanın ortasında kağıtlar uçuşuyor. Beyhan odaya geri dönüyor. Solgun, kremli yüzü asık. Ne dedi, diye soruyor Hakkı. Annen ya okulu bitirmeli ya da bir işe girmeli diyor, bu konuda seni ikna etmeli, ona yardımcı olmalıymışım. Bize yardım etmek için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayacakmış. Dün annemi akşam yemeğine davet etmiş. Hakkı, elindeki gazeteyi yere fırlatıyor. Anlaşıldı, diyor, seni kendi yanına çekerek cephesini güçlendirmeye çalışıyor. Evleneceğiz,

yoruldum artık, bir düzen içinde yaşamak istiyorum. Yok, yanlış anlıyorsun, öyle yorulmadım, geçmişimden bıktım. Senden hoşlanıyorum. Seninle kuracağım ortaklık belki yeni bir başlangıç olacak. Hakkı susuyor, Beyhan'a bakıyor; üstünden çıkardığı .bornozu yatağa atıyor

Hakkı'nın annesi Fazilet Arar Hanım kırk yedi yaşlarında, alımlı bir kadındı. Şehrin ünlü bir hastanesinde hariciye doktoruydu. Öğrenciyken mizah sever bir mühendisle evlenmişti. Fazilet Hanım, Hakkı'yı evliliğinin ilk yılı doğurmuştu. Öğrenimine bir süre ara vermişti. Genç anne çocuğuyla hastaneden çıkıp evlerine döndüğünde, kendisine yazılmış kapalı bir zarf içinde bir mektup buldu masada: "Sevgili karıcığım! Hayatımın, sana ve yeni doğan çocuğumuza hizmet verecek yapıda olmadığını anladım. Bunu gene cimriliğime yorma. Baştan beri zaten anlaşamıyorduk. Seni önceleri sevmiştim. Şimdi sevmiyorum. Aslını sorarsan sevmek eyleminin de ne demek olduğunu pek bilmiyorum. Uzaktan tanımlamam gerekirse, büyük kafese hapsedilen küçük bir hayvandır sevmek. Sadece bir kavram. Saçmalıyorum galiba. Bağışla beni. Harcamak için kazanmak gereklidir. Oysa ben kötü kazanan bir adamım. Kusura kalma, gene çok konuşuyorum. Çok konuşmadan duramıyorum. Evliliğimiz ilk gününde açıkladığın gibi, düşüncesizliğimi, kişiliğimin kofluğunu fark ettirmemek amacıyla takılı kaldığım tavır alışkanlığıdır belki." Fazilet Arar Hanım .mektubu masaya bıraktı. Küstah, ikiyüzlü adam, dedi

Küstah ve ikiyüzlü, dedi Hakkı. On iki yaşındaydı. İskelede, annesinin geleceği vapuru bekliyordu. Bir yıldır adada oturuyorlardı. Denizin ortasında şehirle arasındaki tek bağlantı, her akşam annesinin vapurla geri dönüşüydü. Sessiz ve neşeli kalabalığın arasında arıyordu annesini. Herkesten sonra çıkacağını bildiği halde, ilk gördüğünün annesi olmasını diliyordu. Çünkü yavrucuğum ben aslında herkesin önündeyim, diyordu annesi. Adada bütün tanıdıklarının annesine önemli işleri düşüyordu. Fazilet Arar Hanım kimseyi geri çevirmiyordu; onun için, her işin mutlaka bir olur yanı vardı. Akşam yemeğinden sonra dostlarıyla poker

masasına oturduğunda önce kaybediyor, oyundan kalkarken kazançlı çıkıyordu. Bunun nedenini annesine sorduğunda, karşındakini tanımak niyetiyle ilkin sen kaybedeceksin, diyordu; herkesin yaşadığı gibi bir oynama tekniği vardır. Çok insan hayatını yenileyemediğinden, farklı kimselerin karşısında oyun tekniğini de değiştiremez. Oysa hayatın, alışılmışın dışında henüz keşfedilmeyen binlerce bilinmeyen çehresi dolaşır çevremizde. İpin ucunu en erken yakalayan, diğerini yenmiş sayılır. Hakkı'nın annesi ipin ucuydu, lodostan ötürü gelip onu elinden tutması gecikiyordu. İskele binasından beyaz dalgaların köpürüşünü seyrediyordu. Rüzgar pencere pervazlarında uğulduyor, annem boğulursa korkusu çocuk yüreğini sıkıştırıyordu. İpin diğer ucu kimin elinde, diye sormuştu annesine. Cevap vermemişti. Babasını yılda birkaç defa görüyordu. Saçlarını okşuyor, üçüncü karısına oğlunu övüyor, cebine para koyarak yarım saatte annesine geri gönderiyordu. İpin diğer ucu babası değildi herhalde. Sınıf birincisi seçildiği gün, annesi oğlunun karnesini okurken, sen olağanüstü bir çocuksun demişti; ipin diğer ucunu kendin bulacaksın. Kafasındaki bilmecelerin hiçbirini çözememişti. Pansiyonun ikinci katını kiralamışlardı. Ev sahibesiyle sabah kahvaltısını yapıp, deniz kenarındaki kayalıklara iniyordu. Çakıl taşlarını toplayarak, denizin üstünde sektirmeye çalışıyordu. Balıkçı Yorga, sandalından denize olta atıyordu. Yapma bre çocuk diye bağırdıkça, yuvarlak halkalar genişleyerek sandala vuruyordu. Öğretmeninin iyi ve kötüye dair anlattıklarını hatırlıyordu. Annesine göre iyi olan, öğretmeni için kötüydü. Öğretmen hanım, yıl boyu derslere hep aynı giysiyle girip çıkıyordu. Annesi altı ay kendi hastası olarak Yorga'yı tedavi altında tutmuştu. Yorga borcunu pansiyona parasız balık vererek ödüyordu. Bir gün Hakkı'nın halkalarından uzaklaşarak denize açılmış, geri gelmemişti. Yorga'yı sandalında ölü bulmuşlardı. Fazilet Arar Hanıma borçlu kalmıştı. Hakkı aylarca kayalıklara inmemiş, odasına kapanarak topladığı çakıl taşlarından mezar yapmıştı, ispirto kalemle sandalın ismini yazmıştı; Evren. Öğretmeni Hakkı'nın annesine oğlunda çok erken metafizik duygu ve korkuların geliştiğini söylemişti. Hakkı

cumartesi tatillerinde, pansiyona dinlenmeye gelen zengin bir üniversiteli gençle top oynuyordu. Vücudu yorgun düştükçe, nedenini bilemediği üzüntülerinin azaldığını, hiç değilse kafasında daha geç yumaklandığını fark etmişti. Gece yatağında garip bir rüyayla bocalayarak uyandı. Annesiyle babasının arasında yatıyordu. Babası annesine kolunu uzatmaya çalıştıkça. Hakkının yüzü Yorga'ya benzemeye başlıyordu. Karanlıkta yalnızdı. Kimse sesini duymuyordu. Yorga karanlık denizde küreklere abanıyor, babası altın bir dişe sarılıyordu. Sonra okul öğretmeni karanlığa çırılçıplak giriyor, dipsiz koyu renklere vücuduyla Yorga'nın resmini çiziyordu. Hakkı elindeki çakıl taşlarını fırlattıkça resim kırmızıya boyanıyordu. Babasının parmakları birer altın dişti, annesinin bacak arasına saldırıyordu. Çakıl taşlarını tüketmişti. Gecenin denizi halkalanmıyordu artık. Yorga evrenle birlikte belleğine gömülmüştü. Öğretmeni bütün sınıfı ayağa kaldırmış, Hakkı'nın cinayetini anlatıyordu. Çocuklar konuyu değiştirmiş, askeri marşlar söylüyorlardı. Okulun üstüne, dağlardan çığ halinde .çakıl taşları dökülüyordu

İşte o zaman uyandım. Annemi çağırdım, misafirleriyle iskambil kartlarını karıştırıyordu, duymadı. Lambayı yakarak yatağa oturdum. Şimdilerde otuz yaşlarını geride mi bıraktım? Erken doğmuş çocukların babasıyım. Çocukluğumu eskitemediğim bir alet gibi kullandım. Ben her şeyden önce batık denizaltı yolcusuyum. Kimsenin kulağına gizli imdatlarımı ulaştıramıyorum. Bir kahrolası Fahri duyuyor beni; kendisiyle birleştirip örnekleyerek, sesimin gerçekliğini yattığı deliler kliniğine uygunlaştırıyor. Üç zamanı aynı anda yaşayamam. Hayatımın kaçıncı dönemindeyim? On iki yaşında bir çocuk, otuz yaşındaki erken doğmuş kız çocuğunun babası olamaz. Ama niçin yaşadığım on sekiz yılı yadsımak istiyorum. İşte annem üstümü örtmeye geliyor. Demek henüz rüyadan uyanmadım, düş görüyorum. Allah'ım, Tanrı'yla niçin uzlaşamadın? Annem yanaklarımdan öpüyor, küstah, ikiyüzlü adam diyor. Yorganın karanlık, yumuşak derinliğine kayıyorum; kıyamet kopuyor. Annem, babam, sınıf arkadaşlarım, öğretmenim ve oyuncuların tümü ipin

ucunu yakalamış; kendilerine çekiyorlar. İkiyüzlüyüm, ikiyüzlüsün, ikiyüzlü; eylemlerimizle böylesine çoğalarak ikiyüzlüyüz. Öğretmenim, sen çocuksun, diyor, yargılamak için büyümeyi beklemelisin. Aryan neredesin? Kollarım, bacaklarım uzayacak. Kalbimin genişliği buruşarak dünya sorunlarıyla, erken doğan bir kiloluk et yığını kızıma dönüşecek. Yorganın yumuşak sessizliğinde, annemin oyun arkadaşlarıyla restleşerek güldüğünü işitiyorum. Birazdan çocukluğumu terk ettiğimde, ne olmak istediğimi soracaklar. Kıyamet günü başlayacak. Hayır, diyor Yorga: Kıyametten önce Kaos vardı. Fakire bir sadaka rica ediyorum. Lütfen abiler, amcalar, dayılar, teyzeler diyorum; beni hayata elektronik beyinmişçesine programlamayın. Yabancı gezegenlerde ayak izimi bırakmaktan vazgeçeceğim. Annem odanın kapısını açıyor. Kazandım kazandın, diyor. Sonra sırrını, hayatında kaybettiklerini nasıl kazandığını açıkladığına inanarak, odanın kapısını yeniden kapayarak, tütün dumanına karışıyor. Misafirlerini .geldikleri gezegene geri göndererek, salondaki ışıkları söndürüyor

Vapur yaklaşıyordu. Direkleri belirmişti. Dalgalara batıp çıkıyordu. Dünya yuvarlaktı. Hakkı ansiklopediden okumuştu, bunu ilk söyleyen adamı yargılamışlardı. Sınıfta, dünyanın yuvarlaklığını en iyi anlatan öğrenciydi. Bildiklerinden dolayı, suçlanmaktan çekiniyordu Hakkı. Annesinden ürküyordu. Bütün tanıdıklarına oğlunun propagandasını yapıyordu. Lodos hafiflemişti. Karşılayıcılar iskeleye koşuyorlardı. Gelecek hafta yeniden şehre taşınacaklardı. Güneş dalgaların içine batıyordu. On iki yaşındayım, diye düşündü Hakkı; dünya yalanlarımla yeniden doğacak. Bugün uyuyormuş gibi davranacağım, şehirdeki evimizde tüyden hafif anılarımı biriktireceğim. Beyaz, büyük bir yolcu gemisi. Büyümüşüm, telaş ve aceleyle kaçıyorum. Ölüm her şeyi hiçe indiriyor. Annem ve küstah ve ikiyüzlü adamlar, beni defalarca yeniden doğuruyorlar. Arabalarıyla, sevişmeleriyle, televizyonlarıyla, eğlenceleriyle, öğretileriyle, mobilyalarıyla, giyimleriyle, kavgalarıyla doğurarak öldürüyorlar. Çımacı halatı iskeleye atıyor. Yolcular pardösülerinin yakalarını kaldırmışlar.

Annem en önde. Kontrol memurları, biletleri toplamak için parmaklığın arkasındaki yerlerini alıyorlar. Biletsiz yolcuyu kimse tanımayacak. Okul başlayınca, ilk derste ezberimden ‘Çalışkan Karınca’ şiirini okuyacağım. Öğretmenim aferin diyecek. Büyüyünce, on iki yaşında bir çocuğa sahip olabilecek yıllarda, ezberimdeki bütün şiirleri unutacağım. Cevdet’i, Tarık’ı, Aryan’ı, eskiden tanıdığım herkesi unutacağım. Beyhan’dan sonra Fatma’yla evleneceğim. Yeni tanıdıklarıma onları ustalıkla küçümseterek, hepsini aşağılayacağım. Yorucu işlerden sıyrılarak, soygunu Fatma’nın zenginliğiyle sürdüreceğim. Annemden kalacak olan mirası hiçbir zaman unutmayacağım. Annem, ısmarladığım oyuncaklarla vapurdan iniyor. Kumara oturduğunda, ipimin ucuna ayrı ayrı kendimi takarak, uçak, tren, araba, tank olacağım. Her tehlikeden, deneyimli bir adam olduğumdan için, kıl payı kurtulacağım. Herkesi atlatacağım. Yetersiz vicdanımla sıkılmadan asla suçluluk duymayacağım. Kendi davranışlarımın suçunu diğer insanların üzerine atacağım. Engellenmeye dayanamayacağım. Kimseyle ilişkilerimi sürekli devam ettiremeyeceğim. Hiçbir otorite ve yasa tanımayacağım ama herkesin üzerinde olumlu bir izlenim bırakmak için zekâmı kullanacağım. Herkesi içgüdülerimin parlayışına göre bir köşeye sıkıştıracağım. Teşekkür ederim anneciğim, diyorum; ben de bir gün senin gibi, Yorga gibi ölecek ?miyim

Yatak terden ıslanmıştı. Kıvranarak duvara döndü Hakkı. İlk defa böylesine terliyordu. Alnında şakaklarında toplanıp boncuklanan ter yanaklarına akıyordu. Hayır, diye söylendi, ben soyguna katılmadım. Her şey şakaydı; bir oyundu. Akşam sohbetlerine gerilim katmak için, bir başoyuncu olduğumu kanıtlamak amacıyla, düş serüvenlerini gerçek gibi anlatıyordum. Uydurduğum serüvenleri kendimde yaşıyor, sonra onların hepsine inanıyordum. Kurduğum hayallerden dolayı suçlu değilim. Oysa korkuyorum. Sanki polisler birazdan beni tutuklamaya gelecekler. Soygunun bütün planını ayrıntısıyla açıklamıştım. Kim kuyumcuya girecek. Hangimiz, nasıl tehdit edecek. Kimler dışarıda bekleyecek. Fahri

bana eşlik ediyordu. Yaşayan heyecanıyla en çok o tamamlıyordu beni. Beyhan kadınca sokulmalarıyla parayı birlikte hepimizin nasıl harcayacağımızı güzelliyordu, sohbetin sıcak buğusunu arttırıyordu. Çalışarak para kazanmak zorunluluğundan, hergün biraz daha .eksilmekten kurtulacaktık

Fahri, tam bize göre iş demişti, sahillerimizin sığ çocuklarına ve vitrin devrimcilerine başka türlüsü yakışmaz. Alkol saldırganlaştırır onu. Deli gözleriyle şaşırmışçasına bulaşır herkese. Kimin içinden ne geçirdiğini biliyormuş gibi, herkesin gizli düşüncelerini açıklamaya kalkışır; bir tedirgin etme ustası o, bir içben polisi. Kendi yalanlarıma tutunuyormuşum. Aslında batık ve çamur hayatımızda sahte inciler üreterek, rahatlamaya çalışıyormuşuz. Rakı şişeleri tükenirken, duygusal küfrün doruğuna çıkar, dört yanı öfkenin hırçınlığıyla kuşatılmıştır. Onun çarpık anlayışına göre; düşünce bezirgânlarının hastalıklı küçüklük ürpermelerini, soluk mum ışıklarını ikinci üçüncü elden yaşıyoruz. Nedense hiçbir çaba harcamadığımız halde, ayrıcalıklı sayılmaya tutkunuz. Benliğimizdeki yapmacık zırhları atamadığımız için, kimse kimseyle on parmak el sıkışamıyordu. Fahri sohbeti koyulaştırır, karşısındaki cevapları hepimizin içbenliğiyle yıkmaya uğraşırdı. Şimdi Fahri'yi düşünürken ondan sıyrılıyorum. Son uğrayışında, o mücevhercinin bizim planın aynısı uygulanarak soyulduğunu söyledi. Lokanta kalabalıktı. Birkaç kişi bizim oyunumuzu ciddiye almış olabilirdi. Gece Beyhan'la kulübe gitmiştim. Tanık gösterebilir miyim? Hakkı gözlerini yumdu, yorganı üstüne çekti. Aniden üşümüştü. Alacakaranlık bir uykunun, koyu renkli tül perdelerini aralıyordu. Yerçekiminden kurtulmuş; mermer sütunlara dokunarak hava boşluğunda yüzüyordu. Zincirli bir kapıya çarptı, iterek kara mermerden büyük bir salona girdi. Polisler, Hakkı'yı bekliyorlardı. Savaş kıyafetlerini giymişlerdi; içlerinden biri, demek ülkemizde ihtilal çıkaran sendin, dedi, düzensiz hayatımızı bozan sensin, vermeden almasını engelleyen sensin, karar verilmiştir: İşkenceyle öldürüleceksin. Hakkı gülümsedi, mutluydu, kahraman olmuştu. Yüzyıllar boyu milyarlarca insan daima onu anımsayacak,

her defasında yeniden dirilecekti. Hayattan yine kârlı çıkmıştı, canını milyonlara adamış, milyarların soluğuyla unutulmaktan kurtulmuştu. Susmalı, dehasını polislere belli etmemeliydi. Kürsü iki sütunun arasına kurulmuştu, apoletli bir adam oturuyordu kürsüde. İşte oradan sonsuzluğa varacaktı. Soyundu, çırılçıplaktı. Kerpetenle tırnaklarını söküyorlardı. Vücuduna elektrik akımı verilmişti. Titriyordu. Kürsünün bulunduğu yere televizyon ekranı yerleştirilmişti. Arkadaşları ve halk, onlar uğruna çektiği acıyı seyrediyorlardı. Bacaklarının arasından tavana asılmış; pervane gibi dönüyordu. Ansızın ip koptu. Düşüş sürekliydi. Binlerce kat aşağıya yuvarlanıyordu. Değişmeyen görüntü kürsüdeki adamın çoğalan bakışıydı. Hakkı arkadaşlarını çağırıyordu. Belki yan odaların birinde, kendi aralarında derin düşünceleri tartışıyorlardı. Onları hayata bağlı tutan duygu paramparça olmuştu. Derinlik boşluktaydı. Onları da oraya mı kilitlemişlerdi? Durdurun, diye bağırdı Hakkı. Dağılarak, dört bir yana savrularak, büyük bir hızla tek hücreli bir varlığa indirgeniyordu. Uygarlık, dedi kürsüdeki adam, ölüm korkusundan uzaklaşmakla başlar. Cevap veremiyordu. Uzun, kanlı, sıcak bir hortumun ortasından akarak, tek damla halinde yukarıya, kürsünün önüne düştü. Koyu sis rengindeydi, enerji yüklüydü, gitgide büyüyerek salonu aydınlıkla dolduruyordu. Herşey, kendi durumu içinde irileşerek öz biçimini alıyordu. Görüntü netleşmiş; hayat yeniden insanlara sahip olmuştu. Spikerin sesini duydu: buzul çağlardan kalma garip ama canlı bir yaratık bulunmuştu, yakında dünyaevi müzesinde teşhir edilecekti. Aydınlıktan gözleri körelmişti. Sonra, her şey dipsiz kuyu karanlığına gömülüyordu. Uyan sevgilim, dedi Beyhan; eğilmiş Hakkı'yı gözyaşlarından .öpüyordu

***

Efendi. Efendi. Fahri Efendi! Araya girme. Bırak herkes kendisini anlatsın. Kim oluyorsun. Kime niçin karışıyorsun? Araya girmeye, başkalarına karışmaya hakkın var mı? Belki kendi kendine, ben onların işaretiyim diyorsun. Her şeyi karıştırıyorsun. Dünyayı sana

özgü mercekle renklendiriyor, insanlara bir biçim vermeye çalışıyorsun. Sadece işaretini gösteriyor aslını saklıyorsun. Benim aslım, başka insanlarda vücut bulur diyerek, arkanda belirsiz bir yığını kaosa sürüklüyorsun. Tek kişiyi önemsediğin halde, kulağında yanan ateş ocaklarıyla, çoğunluğun içindeki bireylerin acıklı bağırışlarını duymazlıktan geliyorsun. Yoksa senin hikmetinden de ?mi sual olmaz

Elbette niyetinin doğruyu yanlıştan, güzeli çirkinden ayırt etmek olduğunu biliyorum. Fakat cevapların daima değiştiği, iç içe olduğu için sana sırt çeviriyorlar. Seni fark ettiğim, anlamaya çabaladığım için, kendimi onurlandırıyorum. Aşağılık olmaktan kurtuluyorum. Tek cevap meraklıları seni anlamıyorlar. Yanılman üzer beni. Hayatımı kurtarmak istemiyorum. Hayatın odak noktasında durarak, zararlı ışınlarla kavrulmaktan kaçınıyorum. Ama zararlının hem benim, hem de başkaları için ne olduğunu çözemiyorum. Sana bakıyorum. Hayır diyorsun, ben etten kemikten gerçek bir varlık değilim, yardımı kendinden bekle. Benim seni görmem bir yanılgı ?mı? Çarpık bir yapı mıyım

Kaç bin yıldan beri var olduğunu kesinlikle bilmediğimiz halde, kaç bin yıl önce söndüğü tartışılan yıldızların ışınlarını almıyor muyuz? Onlara dair keşiflerimizle, kendimizi bilmeye bir adım daha ?atmış olmuyor muyuz

Peki bütün bunlar niçin? Çaba ve yaşama serüveni, her şeyden üstün ise, yorgun gövdem kendini bir şeye karşı sorumlu hissetmek istiyor. Seni ben yaratmadım. Beni bulan sen değilsin. Çocukluğumdan bu yana büyüttüğüm, hayat ve soru, günün birinde seninle beni karşılaştırdı. Yanımda değildin. Uzağımda karşımdaydın, seninle beraberdim. Küçüklü büyüklü toplulukların körelmiş beraberliklerinde, kendime yandaş bulduğum için değil, karşımdakini algıladığım için seviniyordum. Onca uğraşın, arayışın, delik deşik kuşkuların, tekil bir karşılığı olmalıydı. Bana aykırı bakman, benim kendimi görmeme sebep oluyordu. İçinde doğduğum büyük topluluğu eleştirmek yetersizdi çünkü o topluluğa rağmen, öznel sorunlarımla gelişmiştim. Algılarım, duygularım,

idrak edişlerim, yani herkese özgü bütün kelimelerimle topluluk dışına taşıyordum. Tahterevallinin öbür ucunda oturan yoktu. Olağanüstü değildim, olağan dışıydım. Delidir boş verin demeye başlamışlardı. Hastalıklarını, ilerde daha fazla hastalanacaklarını .anlamıyormuş gibi davranarak kolay ilaçlarla aşılanıyorlardı

Tedavi edilmekten nefret ediyordum. Biz bize benzeriz dediklerini duyuyorum, üzerime paylaştırdıkları her küfrü gönülden kabul ediyorum. Onların küfürleriyle olgunlaşıyordum. Onlar dua ederken bedduaya alışmışlardı. Gişe camekânlarına oturmuş kalın kitaplar yazarak, türdeşlerini bekliyorlardı. Övgülerle kaybolmayacaklarını sanıyorlardı; insanların ruhunu yahut ekmeğini kurtarmak bahanesiyle, özinançlarını sağlamlaştırıyorlardı. Hayatın insanlara anlattıklarından daha sivri bilinç aktardığını, görmemezlikten geliyorlardı. Zekaları ölçüsünde kendilerini kandırıyorlardı. Rahatsız edilmekten insan bucak kaçıyorlardı. Selbilim binalarında doğa, toplum, beyin, insan ve pek vesaireli bahçeler kuruyorlardı. Siziniçinler'in özsuyunu emiyorlardı. O bahçelerin çiçekleriyle, Siziniçinler'i zehirliyorlardı. Sonra güzel .tabloları satışa çıkarıyorlardı

Seni mi düşünecektim? Akşam biterken bir ağacın yeşili altında oturmuş, cami loşluğunda çayımı yudumluyordum. Fahri diyordum kendime, dün gece Fahri Efendi'nin ışıklarını yakıp seni kendisine çağırması, zihninin saçmalığa kayması değil mi? Ulaşma çabası bana, ulaşmaktan daha uygun değil miydi? Bazı kelimeleri ne kadar sık kullanıyorum. Belki sezmemişsindir, o an bütün şehir ışıklarını söndürdü. Müşterilerin "dayı" diye çağırdığı başgarson, masalara mum dağıttı. Akşam rüzgarı esiyordu. Avuçlarımızın içine mumları saklayarak, kibritleri çaktık. Kaç masa doluysa o kadar mum alevi yanıyordu. Nereden üşüştüyse ateşböcekleri masalara pike yaptılar. İçimden, ateşböceklerinin şenliği diye geçiriyordum. Uçup koşuşmalarıyla coşkularını tamamlıyorlardı. Bazı müşteriler geceyi romantik buluyorlardı. Ateşböcekleri, çizdikleri dairelerle mum alevlerine gitgide yaklaşıyorlardı. Sinirden titriyordum. Mumları söndürün diye bağırmaya başlamıştım. Müşteriler yüzlerini bana

çevirmişlerdi; şaşkın, küçümseyici bakıyorlardı. Birkaç kişi, kaçık galiba diyerek, başlarını öte yana çevirdiler. Sol yanımdaki masada oturan iki yiğit delikanlı kaşlarını çatmış, hemen susmamı ihtar ediyorlardı. Şu rüzgar niye zamanında yetişmiyordu? Arkamdaki kadınlar, zavallı diyorlardı, kriz geçiriyor birisi yardım etse. Alevi başparmağımla işaret parmağımın arasına alarak sıktım. Ateşböcekleri diğer mumlara uçuşuyorlardı. Kendi loş serinliğimde kalmıştım. Ateşböcekleri, öteki masalarda cayır cayır yanıyorlardı. Gözyaşlarımı tutamıyordum. Fahri Efendi, diye seni çağırıyordum. Belleğimin ucunda okul bilgilerim tutuşuyor, ateşböcekleri avuç dolusu aleve giriyorlardı; bu ölümü, bu intiharı, öğretilen hiçbir şeye uyduramıyordum. Elimin tersiyle masamın karanlığındaki son birkaç ateşböceğini kovduğumda, şehir ışıklarını yaktı. Acılarımla olgunlaşmıştım. Şefgarson yanıma yaklaşmıştı, saçlı sakallı .adamsınız diyordu, rezil olmadan evinize dönseniz

Eve sarhoş döndüm. Merdivenleri çıkarken sallanıyordum. Bulantı, yıkıcı bir karabasan girmişti benliğime. Anahtar deliğini zorlukla buldum, kapıyı açarak salona girdim. Lambayı yakmadım. Ben de bir isim olarak yeni doğuyorum. Terlemiştim. Duşun altında kendi kendime, Efendi Efendi, diye söylendim. Dışarıdan bir ışık, banyonun buzlu camına sızıyordu. Aynaya baktım, ürktüm. .Fahri’den korkuyordum. Kendimden nefret ediyordum

Evet o zamanlar sen yoktun. Fakat senin uzak varlığının yavaş yavaş kanlandığını, ana rahmindeki cenin gibi oluştuğunu, doğmanı engellemezsem benden ayrı benim Efendi’m olabileceğini tahmin ediyordum. Seni içimden kazıyıp atmam, bir ben kişiliğimle hayatı yüklenmem gerekiyordu, aksi halde sana izin vererek insanlarla savaşmalıydım. Bu mücadeleyle kendimi tanıyacak, yenildiğimde kendimi sana soruşturtacaktım. Çalışma masamın yanına oturdum. Selbilim Kurumu’nun ülkemize yolladığı başdanışmana bir mektup .yazdım

Mektubun başına tarih koymadım, yaşadığım şehrin adını da yazmadım. Zaman ve mekân üstü bir mektup yazdığımı belirtiyordum böylece, dikkatimin bütün ülkeleri kapladığım

gösteriyordum. Gururum çağlayanlar gibi akıyordu. Kurusun, en !ufak neme muthaç kalsın

;Sayın Bay

Geçenlerde bir broşürde yayınlamış olduğunuz yazıyı okudum. İnsanoğlunu etkileme yollarının kasten eskitildiğini savunuyordunuz. İnsanların devamlılığından çok, duygusal kuntlaşmaları, zihinsel duraklamalarından söz etmenin gerektiğini yazıyorsunuz. Arkasından, Tüketim malları servisine ve İhtiyaç Mallarını yönetim şefliğine, yeni bir propaganda biçimi öneriyorsunuz. İnsanlar eskisi gibi, kendi ölümleriyle pek fazla ilgilenmiyorlardı artık. Onları arzulanan düzene sokabilmek için, acılarının abartılmasını, kurumun seçeceği büyüteçlerle nedenine .inmeden tehdit etmek gerektiğini ekliyorsunuz

Önce yazınızı şöyle bir okuyup çekmecemdeki klasöre yerleştirmiştim. Ertesi gün gazetede, Selbilim kurumundan kovulduğunuzu, yazınızın bilimdışı bulunduğunu okuyunca size karşı ilgim arttı. Haberin üstüne bir fotoğrafınızı koymuşlardı. Diğer bilimiçi meslektaşlarınız gibi, zayıf, kuru yapılı, çirkin bir kişi değildiniz. Bilimiçi kimselerden daha çok, kaslarına güvenen bir sporcuyu andırıyordunuz. Sağ elinizle masayı sıkıca tutmuş, öbür elinizin işaret parmağını fotoğrafçının burnuna uzatıyordunuz. Esmer diri yüzünüzde, sizlerden birkaç düzey aşağıdaki bilimsellerin deyişiyle, melankoli esintileri kıpırdanıyordu. Haberin yanındaki sütuna, kısa bir biyografinizi eklemeyi ihmal etmemişlerdi. Anneniz ülkemizde doğmuştu. Sayın babanız gezecek boş zaman bulamıyordu. Bu yüzden, deniz ülkesi olan memleketimizin namuslu bir kızıyla evlenerek, hasretini gidermişti. Bu birleşmeden siz doğdunuz. Saygın bir çocuk olduğunuzu hemen idrak ettiniz. Aklınızı emeklemenin şartları kurcalamıştı. (Ayrıntılarla başınızı şişirdiğimden dolayı beni lütfen bağışlayın.) Babanız annenize olan hayranlığını ispatlamak amacıyla, güçlü ticaret filosunu memleketimize yolladı. Böylece emekleme çağındaki ticaret filomuzun iflasını sağlamıştı. Anneniz böylece aşkla kardeşinize

gebe kaldı. (Elbette bunlar gazetede yazmıyordu. Sizinle ilgilenince Selbilim Kurumu'nun kitaplığında birkaç gün araştırma yaptım.) Herkes emeklerdi, ama kimse emeklemenin şartlarını formül haline getiremezdi. Siz emekleme çağınızda, doğal durumunuzu kabul etmeyerek kendinizi aştınız. Oyuncak kovanızı bir yana attınız. Babanız, kuma çizdiğiniz işaretlerin kopyasını kağıda çıkararak, bunları sizin adınıza yayımladı. Selbilim kurumunun, deha çocuklar servisinin dikkatini çekmiştiniz. Sizi size bırakmadılar. Adanmıştınız. Daima olduğunuz durumu inkar etmek zorundaydınız. Yürümeyi, koşmayı, hapşırmayı, sümkürmeyi, ağlamayı, ağlayarak istemeyi inceliyordunuz. Evinizi işaretlerle dolduruyordunuz. Mutluluğu planlayanlara yararlı olduğunuzu sanıyordunuz. Sanılarınız size övünç veriyordu; sizinle birlikte sanılarınız da büyüyordu. Her yandan övgüler yağıyordu. Tanrıya yaklaşıyordunuz. Uzun süre, kendi içinizde ikilem yaşamadınız. Fatih'tiniz. Fatih'lerle elbirliği etmiş, uygarlığın egemenliğini kuruyordunuz. Geçmişe nasıl dönülmezse (izninizle), iktidarınız da tek ve sonsuzdu. Olanı kullanılabilir hale sokmanıza rağmen, sizden Selbilim üyelerinden şikayetçi dille söz açmamı belki küstahlık diye nitelendiriyorsunuz; zırvaladığımı düşünerek mektubumu okumaktan vazgeçiyorsunuz. Tıpkı bu davranışınız gibi, kendinizden, asılbeninizden de vazgeçmediniz mi? Piyasaya devrettiğiniz bilimiçi mallarla, insanı piyasa işi durumuna sokmadınız mı? Bilimişi ürünlerinizle, yavaşça bütün kapıları, tek tek ve özgür ortak hissetme açıklığını kapatmadınız mı? Daha fazla duymasınlar denge bozulmasın diye, tezgâhlarınızda kişileri sıradanlaştırmadınız mı? İnsan üstündür ve hedefi önemlidir genellemeleriyle sistemleştirmediniz mi? İnsanoğlu birbirlerinin kanını savaş alanlarında sülük gibi emerken, arkadaşlarınız ve siz, inşa ettirilen Selbilim Kurumları'nda kendinizden başkasına tahammül edemediniz. Bizsiz hiçbir şey gerçekleşemez, diyordunuz. Oysa bilgi bilgiye yaslanır derken, öteki odalardaki arkadaşlarınızın eşit varlığını kabul ediyor, kimsenin tek başına var olamayacağını vurguluyordunuz.Gene aynı yazınızda, halk tarafından korunduğunuz için, Selbilim'in sağlam temellere

oturduğunu iddia ediyorsunuz. Henüz dünya halkı bir bütün değildi. Bizim halkımız ve sizin halkınız vardı. Bizimkiler ve Sizinkiler vardı. Sizin halkınızın Çokbilmişleri, bizim halkımızın Azbilmişlerini küçümsüyorlardı. Nedense onların oğulları yırtık acı ve dumanlı sigaralarıyla, bizimkilerin azbilmişliğine sığınıyorlardı; geldikleri yeri inkar ederek ezgilerimizde huzur arıyorlardı. Bizim Azbilmişlerin çocukları, Sizin Çokbilmişlerin çocuklarına özenirler, onları taklit ederlerdi. Taklitlerin sonucu melez acılar doğuyordu. Herkes kendi odasından dışarıya fırlıyordu. Odaların kapılarına yükleniyorlardı. Dünya daralalı beri, röntgencilik özelliklerini kaybetmişti. Herkes bir başkasının ayıbını kendi ayıbından fazla biliyordu. Başkalarının ayıpları sayesinde, kendi hayatımızı kolaylaştırıyorduk. Siz ve meslektaşlarınızın aracılığıyla, hayat şartlarımız her gün hızla değişiyordu. Durmak, öz kararlar vermek imkânsızdı. Kamyonlardan dökülen tonlarca kum arasında, sadece bir kum taneciğiydik. Uydurma geleceği yapıyorduk. Sizlerin gerisinde, herkes ve her şey görüntüden ibaretti; piramitlerin yapılışında çalışan köleleri andırıyorduk. Tepesinde hangi bayrağı dalgalandırırsanız dalgalandırın, henüz atomların ortasından iğneler geçiremiyordunuz; sizler de Newton yasasına uyuyor, evrenin çalışma mekânizmasına müdahale edemiyordunuz. Başaramadıklarınızı görerek, başarılarınıza sımsıkı sarılıyordunuz. .Sığ aklın uçsuz bucaksız ufkuydunuz

Selbilim Kurumu üyelerinin bilimiçi kuşkuları, etkin olduğu topluluklarda, ahlaki depremlere yol açıyordu. Ahlak piyasadan çekiliyordu. Ahlak müşterileri evlerine elleri boş dönüyorlardı. Bulvarların duvarlarına, vitrinlere, kamu hizmeti gören her yere henüz Ahlak'ın gelmediğini, sabırla beklenilmesini yazıyorlardı. Zamanla Ahlaksızlığa alışılıyor, onu tanıyanlar azalıyordu. İnsanlar birbirlerine Ahlak'a ne olduğunu, ne işe yaradığını soruyorlardı. Bazı gazetelerde, Ahlak'ı görenin haber vermesine dair ilanlar çıkıyordu. Sahte Ahlak zenginleri türüyordu. Herkes bu Sonradangörmeler'in şımarıklığına yaka silkiyordu. Dost kulüplerinde uzun, kavgalı Ahlak tartışmaları başlıyor, gizli yeraltı

örgütleri kuruluyordu. Polis bu niyeti bozuk örgütleri dağıtıyor, elebaşlarını yakalayarak tutukluyordu. Zaten ahlak sahibi olmayan çoğunluk, aralarına sızan Ahlak militanlarını yetkililere ihbar ediyor, iyi yurttaş görevlerini yerine getiriyorlardı. Bakanlar kurulu toplanıyordu; Ahlak enflasyonuna karşı tedbir alındığını, eğer mutlaka Ahlak gerekliyse bunu yetkili makamlara verecekleri bir buyrukla, kendilerinin imal ettireceklerine dair basına demeçler veriyorlardı. Eczanelerde, çiğnenerek yutulan Ahlak hapları satılıyordu. Fakat bu haplar genellikle ters sonuçlar veriyor, vücudun değişik yerlerinde iltihap yapıyordu. Herkes birbirini Ahlaksızlıkla damgalıyordu. Gerçek Ahlak sahibi olan azınlık, kargaşalığa dayanamayarak ölüyorlardı. Hükümet bu toplum şehitleri için, bedava vefat fonu ayırmıştı. Kokuları yayılmasın diye hemen gömüyorlardı. Çocuklar onların sessiz cenaze merasimlerinde, kendi aralarında, yok yere gitti Niyazi diye bağrışıyorlardı. Hayatadamları Ahlak fabrikaları kurmuşlardı, ahlak marka iç çamaşırları üretiyorlardı; mallar kapışılarak satılıyordu. Selbilim üyeleri, Ahlak'ın ölmediğini sadece hayat pahalılığı karşısında talebin azaldığını, geçici arz kısıtlığı uygulandığını bildiriyorlardı. Devlet, bu konu üzerinde titizlikle durulduğunu ispatlamak amacıyla, Ahlak zabıtası tesis etmişti. Bu tesislerden ciplerle hareket ediliyor, deniz kenarlarındaki özel otolar, loş odalardaki çiftler baskında yakalanıyordu. Ertesi gün, gazetelerde fotoğrafları yayımlanıyor, bütün kabahat onların üzerine yükleniyordu. Gizli ilişkilerden, değişik isimlerle Ahlak müsveddeleri doğuyordu. Yıllar sonra apansızın Ahlak geri dönüyordu. Çokkimse'nin kaşları çatılıyor, ben ahlaklı kimseyim, ne pahasına olursa olsun bu işi yapamam demeler toplumu sarıyordu. Ahlak her yerde her şeye nüfuz ediyor, dalgalanarak topluma yayılıyordu. İnsanlar bunalarak terlemeye başlıyorlardı. Çokparalı kişiler, boğucu havadan, hiç değilse dinlenirken kendi aralarında kurtulmayı arzuluyorlardı. Bazı binalarda toplum düzeninin gizli izniyle, Ahlak dışı ilişkilerin temelini atıyorlardı. Bu temeli çok paralı süslemelerle örtüyorlardı. Herkes çapına göre örtbas etmenin

çarelerini arıyordu artık. Akıllılar akıllıca, aptallar aptalca bir yol buluyordu. Kelimeciler, kalkıp düşmelerden esinlenerek güldürü yazıyorlardı. Taraftarlar gülüşüyorlardı. Yasa bekçisi ayağa kalkınca, kalabalığı sessizlik örtüyordu. Bir başparmağın aşağı işaretiyle, birileri kalkmamak üzere yuvarlanıyordu. Eski Ahlak'ı tanıyan yetişkinler, yeni Ahlak'ı çekiştirip duruyorlardı. Gençler onları geride kalmışlıkla suçluyorlardı, geniş alanlara taşıdıkları pankartlarla 'Kahrolsun Eski Ahlak' mitingleri tertipliyorlardı. Bodrumlarda, mahzenlerde, alt katlarda saklanan Eski Ahlakı ellerine geçirirlerse sürüyerek alanlara getiriyor, Eski Ahlak üstünde oturma grevleri yapıyorlardı; megafonlarla halkı Ahlak'ın ahlaksızlığı ile işbirliği yapmamaya çağırıyorlardı. Tarih, geçiş dönemi yaşandığına, bu dönemlerde davranış kurallarının .yozlaşabileceğine dair not düşüyordu

Burada ben de kendi hakkımda bir not düşürmek .istiyorum
.Üstümden geçiyorlardı. Birbirine zıt dört ayrı yönden

Arkalarından, kornanız mı bozuk, diye bağırıyordum. Kaldırımlardan, duvar kenarlarından yürüyordum. Karşıdan karşıya geçen, kör bastonlu yaşlılara bile yardım etmekten çekiniyordum. Evde en uzun kalabilme talimleri yapıyordum. Kimseyi kimseye şikayet edemiyordum. Cümlemi bitirmeden, benim hakkımda yanlış bir düşünceye sahip oluyorlardı, insanları çekiştirmekten hoşlanan biri sanıyorlardı beni, Hiç kimsenin taraftarı olamadığım için, hayatın ortasında beni yalnız bırakıyorlardı.. Bazen hayatadamlarına rastlıyor, onlardan öğüt alıyordum. Onların öğütlerini uygulamaktan her şeye karşı utanıyordum. Kendime günde üç saat hayatı öğrenme, üç dakika öğrendiklerimi uygulama seansları tertipliyordum. Evimin kapısını umutla kapatıyor, bir çocuğun neşesi ve meraklı dikkatiyle, kalabalığa karışıyordum. Dünyayı keşfe çıkan ilk gezgin gibiydim. İnsanlar arası ilişkinin nasıl düzenlendiğini gözlüyordum. İlk defa yaşadığımdan dolayı, ilişkilerin ilk noktasını arıyordum.

Gözlenmekten, tanınmaktan korkanlar, bu adam polis diyorlardı. Öfkeleniyordum. Oyunbazlar, köşekapmacılar, diye cevap veriyordum. Bazen gizlice onları taklit ediyordum; muhallebicilerde göz kaş işareti yaparak yemeğimi yerken burası size göre değil, diye beni salondan kovuyorlardı. Bezgin günlerimin birinde evimin .kovuğuna çekilmeye kararlıyken, ilgi çekici bir afiş gördüm

Üç kukla adam yan yanaydı. Birbirlerini hareketlendirmeye çalışıyorlardı. Küçük parmak, üç adamın üstündeydi; ipi çektikçe, üç kukla adamın birer uzvu kımıldanıyordu. Küçük parmağa, Cazibe yasasına mı uymak istiyorsunuz, diye yazmışlardı; o halde bizden giyinin. Afiş gök mavisiydi. Kuklaların her biri ayrı renkteydi. Akşam olmuştu. Caddeler tenhalaşıyordu. Kepenkler gürültüyle kapatılıyordu. Perdeli ışıklar yanıyordu. Yan ara sokaklar loş ve serindi. Taksi şoförleri duraklarda toplanmış, bira içiyorlardı. Yanıma yaşlı bir adam yaklaşarak merhaba dedi. Gözleri patlak patlaktı, saçı sakalına karışmıştı. Beyaz, uzun saçları briyantinliydi. Kaşlarının ortasında bir ben vardı, kırışıklık alnına oradan dağılmış gibiydi. Kulakları, kemikli yüzüne oranla büyüktü. Genizden konuşuyordu; duru, açık mavi gözleriyle gözlerime bakıyordu. Trençkotu lekelerle kirlenmişti, bütün düğmeleri ilikliydi. Uzun, ince bacakları üstünde hafifçe sallanıyor, düşkünleşmiş beğeni sahibi bir zengini andırıyordu. Belki iflas etmiş bir tüccardı. Afişle arama girmişti. Merhaba dedim. Dudak uçlarıyla gülümsedi. Çekinmek ve sokulmak arasında, belli belirsiz bir gülümseyişti. Sesi konuşurken, kalınlı inceli tonlara girip çıkıyor, elinin tersiyle burnunda damlacıklaşan teri siliyordu. Amacım sizi rahatsız etmek değil, dedi; buradan geçerken ben de hep bu afişi seyrederim, aramızda bir yakınlık olabileceğini düşündüm. Elini uzattı. Avucumda bir ıslaklık hissettim. Bendeniz Ahlak, dedi; babamın bu ismi bana niçin verdiğini anlamıyorum, bazen ismimden dolayı gülünç durumlara düşüyorum. Elini trençkotunun cebine sokarak, .tren abonman kartını çıkardı

Ahlak Uz emekliydi. Hangi meslekten emekli olduğu belli değildi. Şehirde doğmuştu, elli beş yaşındaydı; fotoğrafında,

olduğundan daha genç gözüküyordu. Üzülmeyin, dedim, adınızın Fuzuli olmasından iyidir. Adam çenesini titreterek birkaç defa öksürdü. Köşedeki dükkânda klasik müzik satıcısı Janet, genç bir oğlanla konuşuyordu. Etekleri uçuşuyordu. Diri, çekici bir vücudu vardı. Plak almak bahanesiyle onunla birkaç defa sohbet etmiştim. Bir defasında, akşam yemeğine beraber çıkmayı teklif etmiştim. Merdivenin en üst basamağındaki rafa uzanmıştı. Konçertoları yerleştiriyordu. Vişneçürüğü ipek donunu görüyordum. Doluyum, diye cevap vermişti. Bir piyano konçertosu elinden kayıp yere düşmüş, kırılmıştı. Kırıkları beraber toplamıştık. Belki bir başka akşam Fahri Bey, demişti. Kırılan plağın parasını ödemiştim. Sonra sebepsiz nezaketimden ötürü günlerce kendime gelememiştim. Plağın kırılmasında kabahatli olan ben değildim. Düşündükçe, yersiz nezaketime değil, Janet'in beni atlatmasına kızdığımı anlamıştım. Bir şeyi daima bir başka şeyle frenlemiştim. O yüzden, hiçbir şeyin sonuna varamamış, sonlu olmaktan kurtulmuştum. Yaşlı adamın yüzü kıpkırmızıydı. Boğuk boğuk öksürüyordu, mendiliyle sakalına sıçrayan tükürükleri siliyordu. İsterseniz, dedi; benim bildiğim ucuz bir meyhane var oraya gidip birkaç yudum içelim, konuşuruz. Yokuştan aşağı yürüyorduk. Dükkanlar kapanmıştı. Geceydi, gökyüzü binaların arasında duruyordu. Ezan seslerine kilise çanları karışıyordu. Afişi ve Janet'i unutmuştum. Hiç konuşmasam, Ahlak Uz'u da unutacaktım. Kendimi unutamıyordum. Uzak mı diye sordum. Cevap vermedi. Sola dar bir sokağa saptık. Odun yığılı bahçeyi geçince, ahşap ve köhne bir ev gözüktü. İki katı ışıklıydı, gürültülü müzik sesleri duyuluyordu. Kırk Haramiler masalını anımsadım. İçimden demek ki dedim, Ahlak'ın barındığı yer burası. Belki bu adam bir sigorta şirketinde çalışmış, sonra hangi sebeptense erken emekli olmuştu. Evini geçindiremediği için, çoluğunu çocuğunu terk edip tek başına yaşamayı tercih etmişti. Bunun ne derece doğru olduğunu merak ettiğim halde, kendisine soramıyordum. Meyhanedeki beş masadan ikisi doluydu. Kareli masa örtüleri kirliydi. Sigara dumanı, soğan kokusu mide bulandırıcıydı. Geride, mutfağa benzeyen aralıkta,

şişman, iri bir kadın balık kızartıyordu. Kadın bizi görünce, tombul ellerini etekliğine silerek, hoş geldiniz dedi. Ahlak Bey, diye seslendi; sefalar getirdiniz, hangi rüzgar sizi buraya yolladıysa şükürler olsun. Bakışlarını bana çevirdi sonra, Bay Ahlak kendisine bir arkadaş edinmiş galiba, diye ekledi. Masalardan birine oturduk. Öbür masadakiler bize bakarak gülüşüyorlardı. Adam omzuma dokunarak, sen onlara aldırma boş ver, dedi; bize kötülükleri dokunmaz. Tekrarlanan sözlerle değişmeyen müzik temposu sürüyor, usanç veriyordu. Kırk mumluk ampul ışığında, müşteriler ve nesneler gerçek büyüklüklerinden daha cüsseli gözüküyorlardı. Kalkıp dizlerimde plağı kırsam, şu sakız gibi yapışan melodiyi sustursam, sanki varlığım gerçeklik kazanacaktı. Benim gerçeğimle, her şey asıl boyutlarına kavuşacaktı. Şarap içeriz değil mi, diye sordu adam. Evet anlamında öfkeyle başımı salladım. Tül perdenin işlemeleri yırtılmıştı. Rüzgar bulutları savurmuş, yıldız öbekleri parlıyordu. Karşımdaki adam sustukça, oyunun kurallarını lehine çeviriyor, beni suçlu duruma sokuyordu. Onunla beraber bu salaş meyhaneye geldiğim için pişmanlık duyuyordum. Kadın, bir şişe şarabı, soğuk eti, patates tavasını masamıza bıraktı. Bardağımdaki şarabı bir dikişte bitirdim, ikinci bardağı doldurdum. Sarhoşluk beni boşluğa yuvarlıyordu. Konuşarak, anlamlandıracağım bir şeye, birisine tutunarak oradan dışarıya çıkabilirdim. Tanımak dışarısıydı. Takke düşmeli, beraberliğimizi kurmalı, yahut ben de kendime bir rol seçmeliydim. Keşke bu adama babası Ali, Osman, Yaşar gibi basit isim verseydi. O zaman arkadaşımı başkalarına anlatır, tanıdıklarımı güldürebilirdim. Kimse, benim Bay Ahlak adında yaşlı bir adamla, şehrin kıyı meyhanesinde şarap içtiğime inanmayacak, bildikleri, eskimiş bir türü denediğimi sanacaklardı. Böylece inançsızlığın baskısıyla, susturulmuş olacak, kendimi alay konusu yapacaktım. Zekice esprilerle geçiştirilmek istemiyordum. Kadına, ikinci şişeyi söyledim. Bakın, dedi; şu karşı duvardaki kadın fotoğrafı var ya işte o benim gençliğim. Sarışındı, vücudu uyumluydu. Resmin üstü camlatılmıştı. Gür saçları omzuna dökülmüş, boşluğu seyrediyordu. Cama yağ lekeleri sıçramıştı,

resmi buğulu kirin arkasına sindirmişti. Güzelmişsiniz, dedim. Tirbuşonu mantarın içinde döndürdü ve kuvvetimi kaybettim, dedi. Mutfak aralığından yağ cızırtıcı duyuluyor, ağır, ekşi bir koku yayılıyordu. Kapıyı biraz aralasak, dedim. Bay Ahlak sarı sarı sırıttı, arkadaş, dedi; bizim müşterilerin daima üşüdüğünü unutuyor. Ayaklarımın toprağa değdiği kadar bu adam sinirlerime dokunuyordu. Ne yapıp edip Janet'le yatmalıydım. Meyhaneniz saat kaçta kapanır, diye sordum. Öbür müşteriler bizi dinliyorlardı. Uzak mahallelerde köpekler havlıyordu. Birbirleriyle dalaştıklarını düşündüm. Kadın sıkılarak ensesini kaşıdı, biz, dedi, nöbetçi doktorlarız. Başımdan savmak için iyi, dedim; başarılar. Yağmur başlamıştı. Sarhoştum. Yaşadıklarım yumak halinde düğümlenmişti; ancak anlatarak çözebilirdim. Ahlak Uz'a, kuklalar seyredilir ama onlarla beraber yaşanmaz, dedim. Meyhane şimdi daha sevimliydi, oturduğum herhangi bir oda olmuştu. Birkaç misafirim vardı, ilgilenerek kimseyi kırmamalıydım. Sobaya odun atıyorlardı. Kapı açıktı, kaçabilirdim. Nereye? Alevler yapraklaşarak, boruya giriyorlardı. Hepimizin kaçacak gizli bir odası vardı. Oraya kimseyi sokmamalıydık. Çünkü ele geçirilmekten korkarız. O yüzden, o odaya rastgele girebilenin dikkatini, kelimelerle bizden ayrı yöne yöneltiriz. Elimize geçirdiğimiz çatalla, yüzünü paramparça edebiliriz. Odalarımız kanlıdır. Nedensiz değildir kapılarımızı sıkı sıkıya kilitlememiz. Janet para düşkünüydü. Ahlak Uz, yumruğuyla masaya vuruyor, avurtları çökmüş, öncesini dinleyemediğim bir .anlatıyı sürdürüyordu

Gençliğim, o zamanlar genelevde çalışan bu meyhaneci kadını sevmekle geçti. Kılın bile kıpırdamıyor. O yıllarda, az mı imdat diye bağırmıştım! Seyretmişlerdi. Asılan bir adamı seyreder gibiydiler. Evlerinde, belki, vah vah demişlerdi. Kendi durumlarının tehlikesizliğinden, bunu bildiklerinden dolayı, belki kaçamak hoşnutluk duymuşlardır. Sırtlarını dönüp uyumuşlardır. Bir ipin ucunda sallanan adamı, çoktan unutmuşlardır. Gece soruları silmiştir. Radyolardan, tehlike bir gün sizin de kapınızı çalar

anonsları verdirtmeliydim. Horuldarken, sevişirlerken, rüyalarından :sesle uyanmalıydılar

...Tehlike bir gün sizin de kapınızı çalar-
?Bu da nesi-
?Sevgilim radyoyu kapatmamış mıydın-
.Gece yarısı programı. Tatsız şaka-
.Koş sevgilim, sustur sesi-
.Düğme kapalı-

Aynı ses; avizelerden, prizlerden, gölgelerden, ışıktan fışkırmalıydı: Tehlike bir gün sizin de kapınızı çalar. Hatırım için sevgilim, nolur :evimizi yık, diyemeyeceklerdi. Ardından, aynı ses devam etmeliydi Ahlak Uz, tek başına gerçekleştirdiği ihtilal sonucu radyoevini“ istila etmiştir. Bundan böyle, kendi programını, hiç susmaksızın ve susturulmaksızın yirmi dört saat uygulayacaktır. Darbe kansız yapılmıştır. Ahlak Uz’a yardımcı olan Çaresizlik, Öfke ve Memnuniyetsizlik, yönetim kadrosunda görev almışlardır. Programlardan, bütün rahatlatıcı unsurlar kaldırılmıştır. Alışkanlıklar imha edilmiş, çıldırma serbestliği tanınmıştır. Herkes, birbirinin kuyusunu, açıkça yalansız kazacaktır. Kimse kimseye fark etmemiştim, bilememiştim, duymamıştım, anlayamamıştım diyemeyecektir. Bahane uyduramamak için, programımız sizlere yardımcı olacaktır. Kazılacak kuyu kalmayınca, yönetim kuyusuz insanlara devredilecektir. Kimse bir diğerine ben hayattan kârlı çıktım diyemeyecektir; çünkü onlar başkalarına kazdıkları kuyulara ”.atılacaktır. Evet, tehlike bir gün sizin de kapınızı çalar

Gökyüzü aniden değişmiş, sağanak boşalmıştı. Su birikintisine kalın yağmur damlaları akıyordu. Bir tekir kedi meyhaneye sırılsıklam girdi. Sobanın kenarında silkelenerek, kuyruğunu yalamaya başladı; ön sağ ayağıyla kulağını yalıyor, mırıldanıyordu. Gözlerini bize dikmiş, kuyruğunu sallıyordu. Her hareketten sonra birkaç dakika duraklıyor, dalgınlığından silkelenmiş, ne yapacağını hatırlamış gibi yeniden yalanıyordu. Tüyleri buharlanmıştı; yaşlı, pis bir kediydi.

Müşteriler, Ahlak Uz'un sözlerine katıla katıla gülüyorlardı. İçlerinden biri, gülerek kendisini yere atıyor, yerde yuvarlanıyor, kalkıp sandalyesine oturuyor, yüksek sesle gülmesine devam .ediyordu

Bunların hiçbiri, dedi, Ahlak Uz: Bu meyhanenin eski tarihini duymak istemezler. Genelevken, niçin meyhane oldu. Niçin ilerledi. Neden geriledi. Gülün beyler. Gülün! On sekiz numara, genelevler güzeli Aylin, meyhaneci kartaloş Aydo oldu. Jüriler, kimi kadınları memleket güzeli seçerken, biz onu Genelev güzeli seçmiştik. Yok bildiğin gibi değil, eşyalar insanlardan önce değişiyor. Şu gördüğün sobadan her odada birer tane vardı. Pencerelerde pazen perdeler asılıydı. Aylin'in odası üst kattaydı. Patronun kızıydı. Annesi meslek edindiği günlerde, paşa kızı olmakla övünürmüş. Paşa babasının çalışmaya geldiği konağıymış bu bina. Patron, kızına orospuluk mesleğini öğretiyordu. Orospuluk kişiliği ayırt etmeme mesleğiydi. İnsanlarla içten ilişkiler kurmak sakıncalıydı. Bozulmanın bir başka çeşidiydi. Somut gerçek kaynaklara tutanaklara güven duyulmalıydı. Satın almak güç göstergesiydi, satacak bir şeylerimiz olmalıydı; en saf eşyamız olan kendi vücudumuzu satabilirdik. O günlerde, Aylin ticaret okulunda okuyordu. İki yıllık cebir öğretmeniydim. En büyük tutkum matematikti. Geceleri odama kapanır, sabaha kadar birkaç yabancı dilden kitabı önüme yığar, matematikle uğraşırdım. Rakamların sonuçları, belirli bir biçimleri vardı. Boş ders saatlerinde öğrencilerime, matematik ile felsefe arasındaki bağlantıyı anlatırdım. Oysa her hesap, bir başka hesap karşısında çözüm yolunu eskitiyordu. Akşamları Aylin'le postanenin önünde buluşurdum. Öğrencilerim konuşarak yokuştan aşağı inerlerdi. Aylin saçlarını başında topuz yapmış, elinde ağır okul çantası, ince dudaklarıyla karşılardı beni. Yüzü beyazdı, omuzları genişti, kaşları alnına dal dal dağılmıştı. Beni görmeden geçerdi. Kolundan tutunca, okul içindeki olayları çocuk heyecanıyla anlatmaya koyulurdu. Büfeden sandviç alır, sinemalardan birine girerdik. Filmin gerilimli sahnelerinde yürek çarpıntısıyla korkusu artardı. Güneşe güneş der

gibi, kendisini sevip sevmediğimi sorardı. Sevgiden fazla, sevgiden ayrı bir şey diye cevap verirdim. Sinemadan çıkar, kahvelerin birinde otururduk. Yağmur caddeyi ıslatırdı. Aramızdaki yakınlık artardı; konuşmayı, gereksiz söz etmeyi bırakmıştık. Birbirimizin, neye niçin kızdığını, hangi sevinçleri canlandırdığımızı, reddedişlerimizi ve evetlerimizi öğrenmiştik. Aylin ismimi duyduğunda alay etmemiş, sevmesini bilmişti. Sonra annesiyle tanışmıştım. Annesinin mesleğini söylemişti. Benim doğduğum, büyüdüğüm ortam işte bu çevre, demişti; kimsenin olmadım, babamı tanıyamadım; annemin sözlerini yanlış bulduğum halde, bu dünyada, eşyaların egemenliğinde kendimize bir yer açmak gerektiğine inanıyorum; bazı şartları zorlayacak, değiştirmeye kalkacak, kalkanlarla birlikte yaşayacak kadar kendimi kahraman hissetmiyorum. O yüzden, senin sadece matematikle uğraşmak için, mesleğini bırakmana taraftar değilim. Benimle uzun süre beraber .yaşamayı tasarlıyorsan, herkesin dünyasında tutunmayı seçmelisin

Aylin, bunları söylerken annesine olan tepkisi artardı; kendisine kızgın, başka varlıklardan dolayı inançsız, çocukça güçsüzleşirdi. Matematikten mi, Aylin'den mi vazgeçecektim? Matematiksiz bir Ahlak Uz düşünemiyordum. Matematikle para kazanmaktan nefret ediyordum. Aylin kendisini, matematiğe tutkum sayesinde, büyük bir özveriyle sevdiğimi göremiyordu. Katı, donuk, piyasada senin gibi yüz binlerce Ahlak Uz var, diyordu. Zamanla çatışmalarımız düğümleniyordu, inceldiği noktadan kesip atmalıydım. Yahut ben de .herkesle düğümlenmeliydim

Ahlak Uz aniden sustu. Trençkotunun düğmelerini açtı. İskelet gibiydi, yüzü kemikleşmişti. Kara gömleği üstünde boldu. Konuşmak onu yoruyordu. İp gibi beyaz, yağlı, eski bir kravat takmıştı. Kırmızı şarap dudaklarından çenesine akıyordu. Konuşurken gözleri yaşarıyordu, gürültü çıkararak bunu unutturmaya çalışıyordu. Aydo, diye seslendi; bir şişe kırmızı şarap .parası ödenecektir

Meyhanede bizden başka müşteri bulunmaması, bir başka insanın gelmemesi tuhaftı. Meyhaneci kadın, şarap şişesini masaya getirdi.

Kağıt peçeteye bir çizgi daha koydu. Annesinin âdetleri, diye tısladı Ahlak Uz. Uygarlık can sıkıntısından doğmuştur diyenler doğru .söylüyor, dedi

Tekir kedi sobanın arkasından kalkmış, mutfak aralığında tetikte bekliyordu. Meyhaneci kadın, koşarak geri döndü. Kediye bütün kuvvetiyle tekme attı. Kedi, savrularak dört ayağının üstüne yanımıza kapaklandı. Meyhanedekileri şaşkın gözlerle süzdü sonra yalanarak kapıdan dışarıya çıktı. Tamam, dedi meyhaneci Aydo, darıldı, bir hafta uğramaz buraya. Sesinde pişman olmuş insanların terslenerek hayıflanma hali vardı. Öbür masadakiler yemeklerini yemişlerdi, cacıkla rakı içiyorlardı. Gülmekten yüzleri kıpkırmızı kesilmişti. Durgunlaşmışlardı. Karşımdaki adam onları çeyrek saat seyretti. Huzur bulmuştu. Fırtına geçmiş, sanki herkes zararlarını sayıyordu. Sobadan odunun çıtırtısını işitiyordum. Odayı bir yerlere benzetmeye çalışıyordum. Aydo boynundaki birkaç liralık kolyeyi şangırdatıyordu, yanınıza oturabilir miyim, diye sordu. Adamın yüzüne baktım; mavi damarları kırpışıyordu. Zihnimin bir köşesinde, eski ahşap köşkler tutuşuyordu; o köşklerde yaşayanlar bağırarak yanıyorlardı. Benzin dedim. Kadın ayaktaydı, oturmaya kararsızdı. Hayır, dedi Ahlak Uz, git ötekilerin yanına otur, söyledim sana içtiğimiz içkinin parası ödenecektir. Sesi kılçıklaşmıştı. Şu herifler var ya, dedi; onlarla aynı okulda öğretmendik. En iyi arkadaşlarımdı bunlar. Hiç değilse matematikten, diğerlerine oranla daha iyi anlıyorlardı. Buna güvenerek, özel problemlerimi hiç çekinmeden onlara anlatırdım. İnsanlar sırlarını anlatarak ortadan kaldırmalıydı. Dünyamız aydınlanmalıydı. Umutlarımız esmerleşmemeliydi. Belki o zaman çocuk sevinçlerimiz körelmezdi. Hepsini Aylin’le tanıştırdım. Avuçlarının arasında iyimser yanımı ovuşturdular. Ertesi hafta, dershaneye müfettişler sökün etti. Sizin hakkınızda şikayet var diyorlardı. “Ne hakla müfredat dışına çıkıyorsunuz, sizin özel çözüm yollarınız yalnız sizi ilgilendirir.” Müdür garipliğimi, matematik dışı matematikle uğraştığımı onaylamıştı. Öğrencilerim anlattıklarımdan pek bir şey anlamadıklarını ama not almak için,

anlar gibi davrandıklarını ifade ettiler. Aybaşında, bir ihtarname ile beraber, başka bir ile atandığıma dair emir geldi. İstifa ettim. Şu gördüğün ihtiyar, işimden çekildiğim gün Aylin'le yattı. Yüzlerce cam kalındığında, saydam bir ihanetti. Zengin müşteriler götürerek, ucuza yiyip içiyorlardı. Kadınlarla parasız yatıyorlardı. Hepsinin bir dostu vardı. Uzun yıllar Aylin'i bir daha görmedim. Uzak bir kasabaya birkaç haftalığına geziye çıkmış, orada yerleşmiştim. Aç kalmamak için hangi iş olursa yapıyordum. Bazı yeni tanıdıklarım, benimle Ahlak'ın sefaleti diye alay ediyorlardı. Göl kenarında küçük bir kulübeye yerleşmiştim. Gerekli eşyaları ağaç kütüklerinden kendim yapmıştım. İki yıl sonra, yaşlı çiftçi bir kadınla evlendim. Çocuğumuz olmuyordu. Matematikle uğraşmaya devam ediyordum. Hafta sonlarında, karımla beraber, gölde su alan bir sandalla gezmeye çıkıyorduk. Karımla hiç konuşamazdım, doğuştan dilsiz ve sağırdı. Göl, akşam saatlerinde güneşin rengini alırdı. Dağların üstünden önce ay gözükürdü, yıldızlar geceyi milyonlarca bilinmez parçaya ayırırdı. Bir şarkı uydurur, bağıra bağıra söylerdim. Dağlardan geri gelen yankımı işitirdim. Karım sırtüstü sandala uzanmış, gözleri gökyüzünde, yüzündeki mimiklerle şarkıma eşlik ederdi. Bazı yaz gecelerinde sandalda uyurduk. Aylin'i unutmuştum, onunla beraber geçirdiğim beş yıl ve ihanet aklıma çakılı kalmıştı. O nedenle belki, karıma sevecen davranıyor fakat kendisini sevemiyordum. Karım çalışmalarımı izleyerek, matematiğin satın alma dışında başka bir şeye yaradığını anlamıştı. Taburesiyle masamın kenarına ilişir, sayfalar dolusu işlemlerime dikkat kesilir, biçimli figürlerin dans edişini seyrediyormuşçasına dalgınlaşırdı. Sonra anafordan kurtulan, denizin derinliklerinden fışkıran tahta parçasını yakalamış gibi irkilirdi. Kalkar, çiftliğindeki korulukta dolaşmaya çıkardı. Döndüğünde yaşlı gözlerini benden kaçırırdı. Nedenini bildiğim halde, niçin ağladığını sorardım. Başını iki yana sallar, odasına koşardı. Akıl uslanmayan bir savaşçıydı. Büyüklüğü ölçüsünde çok kenarlı, kısıtlayan ve özgürleştiren bir .anahtardı. Şifreli kasalar içinde saklıyorlardı onu

Uzun, soğuk kış gecelerinde ateşin karşısındaki halıya uzanırdık. Satranç oynardık. Karım bardaklarımıza sütlü kahve koyardı. İkimiz de, yapacağımız hamlenin nedenlerini, veziri oynatırken amacımızı önceden belli ederdik. Piyonları harcamamak gibi kötü bir huya sahiptik. Oyunun bütün ağırlığını fillerin üstüne yüklerdik. Atlar kolaylıkla kaleleri devirirdi. Oyun bir türlü bitmezdi. Sabaha doğru kulübenin önündeki karları küreklemeye çıkardım. Kasabadaki komşularımız, davetlerine gitmediğimiz için, adımızı 'dilsiz kocakarı ile meczup yabancıya' çıkarmışlardı. Postacı bize yanlış mektuplar getirirdi. Kasabalı böylece ne yaptığımızı yoklardı. Bir defasında zarfın üstünde adımı okudum. Adresimi nereden bulmuşsa, şu karşında gördüğün ihtiyar, Aylin'in çok hasta olduğunu yazıyordu. Hasta yatağında ismimi sayıklıyordu. Kimsenin hastalığına aldırış etmeden gülüştüğünü söylüyor, hiç değilse birkaç günlüğüne şehre gelerek Zevahir'i kurtarmamı rica ediyordu. Onlar hep Zevahir'i kurtarmışlar, beni görmezlikten gelmişlerdi. Demek ki, uzun süredir, düşmanlarımdan biri de Zevahir'di. Rastlamadığım, kurtarmayı hiç denemediğim düşmana meydan savaşı vermiştim. Aylin'e yardım edemezdim. Şehre gitmedim, mektuba da cevap vermedim. Karımla kızağa binerek, bayır aşağı göle indik. Göl buz tutmuştu. Sandalımızın her yanını kar kaplamıştı. Karım, karlara en çok sevgi kelimesini yazıyordu. Onu sandalımızın içine aldım; öptüm durdum. O akşam, uzun aradan sonra yeniden matematik işlemlerine döndüm. Gece yarısı titreme bastırdı. Birkaç hafta yüksek ateşle yandım. Karım başımdan ayrılmıyordu. Doktor çağırmakta direniyordu. Kasabada kahveye uğradığımda karımı ima ederek, doktordan çocuk aldırttığını anlatıyorlardı. İlkbahara doğru iyileştim. Zayıflamıştım, zorlukla yürüyordum. Ağaçlar çiçek açmıştı. Dağ eteklerinden şarıldayarak su akıyordu. Kasaba halkı av partileri tertipliyordu. Ciplere binerek tarlalara dağılıyorlardı. Akşam üzeri sözleştikleri bir merkezde toplanıyorlardı. Av hayvanlarını kızartıyorlardı. Sabah gezilerimizde karımla boz bir ayı ölüsü bulduk. Avcılar vurmuştu. Hayvanın yanına varınca, kurşunların beyaz kürkü delik deşik ettiğini, kıpkırmızı lekelerle

dolu olduğunu görmüşlerdi. Eti yenmezdi. Kürkü de artık para etmezdi. Orada, öylece bırakıp gitmişlerdi. Karım boz ayının ölüsünü gömmekte ısrar etti. Bu olaydan iki yıl sonra karım gitgide zayıflayarak öldü. Şehir hastanesinde yatmayı kabul etmemişti. Cenazesine kimse gelmedi. Çiftliği satıp şehre döndüm. İşlek bulvarların birinde otele yerleştim. Elime geçen parayla problem kartlarını bastırdım. Bakanlık onaylamamıştı; satılmadı. Şaşırmadım, hepsini toplatıp yaktırdım. Kalabalık değişmişti, benimle kalabalık arasında hiçbir şey değişmemişti. Aylin hastalanınca annesi doktor tavsiyesine uyarak, genelevi meyhane haline sokmuştu. Gene müşteriler aynıydı. Fakat annesi meyhaneciliğe alışamayınca, hiçbir iz bırakmadan ortadan .kaybolmuştu

Ahlak Uz'un gözleri buzlu cam gibi donuklaşmıştı. Kalktı, yalpalayarak tuvalete gitti. Öbür masadakiler başlarını kollarının üstüne koymuş, uyukluyorlardı. Masanın ayağından, bir hamam böceği yukarı tırmanıyordu. Tabakların yanına çıkınca durdu. Çatala doğru seğirtti. Fiskeyle vurdum. Sobaya çarparak yere düştü. .Sobanın gözünden bir kor sıçramıştı. Kaçamadı

Sabah oluyordu. Önce yıldızlı kör karanlık açıldı. Gökyüzü lâcivert aydınlığa büründü. Sessizlik arttı. Günün ilk saatleriyle, bahçenin Mersinde küçük alanda, yokuşun her iki yanındaki binalarda gölgeler azalıyordu. Sanki birazdan sağır edici patlamaya herkes uyanacaktı. Pencerelerde lâmbalar yanmaya başlamıştı. Ahlak Uz geri döndü. Başını musluğun altına sokmuştu, uzun, beyaz saçları kafasına yapışmıştı. Aydınlanan güne baktı. Kalktım, el sıkışıp ayrıldık. Başımı arkama çevirdiğimde, merdivenlerden yukarı Aydo'nun odasına çıktığını gördüm. Yoksa yanılıyor muydum? Yeniden geri döndüm. Evde bütün ışıklar sönmüştü. Kapıyı tıklattım, cevap veren olmadı. Bahçenin kenarından geçerek .dik yokuşu tırmandım

Mavi çöp kamyonu, binaların önünden çöpleri topluyordu.

Sonraki günlerde o meyhaneyi birkaç defa aramış bulamamıştım. Ahlak Uz'un yaşadığını, diğer günlerde de gerçek olduğunu

anlamak istiyordum. Günlerce sokaklarda sürttüm. Ona herhangi bir yerde rastlayacağımı tahmin ediyordum. Sabahları erkenden evden çıkıyordum. Kitapevlerini tek tek dolaşarak, belki bir nüsha kalmıştır umuduyla problem kartlarını soruyordum. Kitapçılar beni tanımıştı; kapıdan içeriye girer girmez hafifçe gülümsüyorlar, soruşturduk bu tür yayına rastlamadık, diyorlardı. Mevcudu olmayan bir şeyi aradığım için utanıyor, ceplerimi romanlarla doldurarak dışarı çıkıyordum. Gece yarılarına kadar okuyordum. Ahlak Uz'a özlemim artıyordu. Rastladığım tanıdıklara öfkem artıyordu. Taşıtların uğultularıyla, yastığın altında gözkapaklarımı açıyordum. Öfkem, sarı, durgun, tembel bir bilince oturuyordu. (Her (.uyandığımda değişik Van Goghlar'la sohbet ediyordum

Sayın Başdanışman, bundan sonra sık sık iki çizgi arası çıkma .yapmama, parantez açmama izin vermenizi rica ederim

Vişneçürüğü geceliğimi giyiyordum (Ah! Janet'in donu da vişne çürüğüydü.) (Rastlantılara inanmam.) Kapıdan gazeteleri alıyor, çocukluğumdan kalma sahanda yumurta kırıyordum. (Hani sabahları evden erken çıkıyordum?) Aşağıda kapıcının karısıyla selâmlaşıyordum. Birkaç kelimeyle hatırını sormama rağmen, terbiyesizliğimden söz ediyor, dün kocasına küfrettiğimi anımsatıyordu. Bir akşam (Yani şu günlerde) kuklalar afişiyle, modern bir bakkalın yan duvarında karşılaştım. Yine aynı saatlerdi. Kepenkler indiriliyordu. (Muhallebicide kazandibi sütlaç yemeye kararlıydım.) (Janet izne çıkmıştı.) İki genç adam, afişin üstünü tutkallıyordu. Bir başka afiş yapıştıracaklardı. Örtecek misiniz, diye sordum. Adamlar ne dediğimi anlamamışlardı, uzun saplı fırçalarını tenekedeki beyaz sıvıya batırdılar. Duvarı tutkallıyorlardı. Size soruyorum, dedim; beni duymuyor musunuz? Uzun favorilisi, arkadaşını kolundan dürttü, aldırma dedi; sarhoş, sataşacak adam arıyor. Sarhoş değildim. Ahlak Uz'u yeniden bulma olasılığımı ortadan kaldırıyorlardı. Fosil gazinosunda, şarkı okumaya başlayacak olan bir artistin, yarı çıplak afişini asıyorlardı. (Janet'e benziyordu. Şişmancasıydı. Kızgınlığım azalmıştı.) Beni yanlış anladınız dedim, kimseyle kavga etmeye niyetli değilim. Bir

tanıdığımı arıyorum, üstünü kapattığınız afiş sayesinde onunla karşılaşmıştım. İki genç adam, acıyan bir ifadeyle yüzüme baktılar. Bir dolmuş şoförü, yolun ortasında durmamam için, anama küfretti. Karşı kaldırımda iki çocuk, topu ayaklarıyla sürüyerek, birbirleriyle paslaşarak, ana caddeye koşuyorlardı. Uzun favorilisi fırçasını duvara yasladı. Arkadaşıyla göz göze geldi. Hareketleri yavaşlamış, duraksamışlardı. Göz göze gelen insanların, o küçük saniyede birbirlerine benzemesi, diye geçirdim içimden. Çevremde bir şeyler arıyordum. Bu nedir, diye sorarken, aniden kendimi unutuyordum artık. Olabilecekleri hiç anımsamıyordum. Her uyanışım yeni bir başlangıçtı. Amacım kötü değildi, yaşamanın tüm yönleriyle birileriyle ortaklaşmaktı. Herkes kendisini anlamak istediği için, kimse kimseyi fark etmiyordu. (Ne pahasına olursa olsun, genellemelerden kurtulmalıyım Efendim!) Bir kör dövüştü hayat. (Tanrı cezanı versin izinsiz saplantı.) İnsan bir hayale ne kadar tutunabilirdi? Hayır, belki o hayallerim sayesinde canlı kalabiliyordum. Bir afişin önünde duruyordum. Afişteki kadın çıplaktı, altında bir başka afiş vardı. İki genç adam uzun süren suskunluğumdan ötürü, sorgulayan gözlerle yüzüme bakıyorlardı. Caddeden geçen yük kamyonu beyaz plastikten bidonlarla doldurulmuştu, tepesinde on dört yaşlarında bir çocuk oturuyordu. Ne oldu dedim. Öldü dediler, akrabası mıydınız? Anlamadım dedim, Ahlak Uz öldü mü? Adamlar aniden esmerleşmişlerdi. Korkutucu bir değişiklikti. Yanlış gören benim gözlerim miydi? Gençlerden birinin sağ ayağı aksıyordu, seke seke yanıma yaklaşarak omzumdan tuttu: “O afişi yapan ressam bizim de arkadaşımızdı, dedi; Can Kaya’yı geçen hafta gömdük. Bilmiyor muydunuz? Bıraktığı pusulada öldürüldüğünü iddia ediyordu ama ortada delil olmadığından kimlerin öldürdüğü anlaşılamadı. Faili meçhul bir
”.cinayete kurban gitti Can Kaya

Onu tanımıyordum. İlgim afişleydi. Ressam Can Kaya öldürülmüştü. Ben öldürmemiştim. Fakat şey, kendimi niçin onun ölümünden sorumlu tutuyorum? Tanımadığım ama afişini seyrettiğim bir adamdı ve onun aracılığıyla tuhaf bir adama, Ahlak

Uz’a rastlamıştım. Doğrusu, tanımadığımı söyleyemezdim. Can Kaya mı, diye mırıldandım birkaç defa. Adam seke seke duvarın kenarına gitti, yere çöktü. Afişteki kadın gülüyordu. Dekolte elbisesinde vücudunun bütün hatları belirgindi. Uzun, dolgun bacaklarına kara bir çizme geçirmişti. Sanki rap rap düzenli, silahlanmış bir ordu gibi üzerime yürüyordu. Can Kaya’yı, onun eserini, kadının altına gömmüşlerdi. Sakat afişçi sol kolunu avuç içiyle duvara yaslamıştı; ayaklarını çapraz yapmış, hafifçe sola kaykılmıştı. Afişi ortamıza almıştık. İki arkadaş birer sigara yaktılar. Ben de kendi sigaramı yaktım. Dostluğumdan kuşkulanmışlardı. Susmuşlar, tenekedeki tutkalı karıştırıyorlardı. Sigaranın külü uçup tenekeye düştü, tutkala karışarak yok oldu. Duvara yaslanan adam .başını kaldırdı, belki, dedi; onu hiçbirimiz tam olarak anlayamadık

Son günlerinde resimlerini yaptığı, afişlerini çizdiği atölyesinden“ dışarı çıkamaz olmuştu. Bir derdi vardı galiba. Anlatamadığı, yahut bizim fark edemediğimiz bir derdi. Oysa, unutamadığı bir şeyi, unutturmamak istercesine ne kadar çok konuşurdu. Dostlarından, yaşadığı dünyayı tanımlıyormuş gibi söz açardı. Yüzüne karşı ortalığı karıştırdığını söyleyemez, onu arkasından çekiştirirdik. Çabuk alınırdı. Bence hastalık derecesinde hassastı. Bence diyorum çünkü şu harcadığım sözler onun bana aktardığı cümleler. Aklımda kalanlar. Ellerini kara saçlarına daldırır, sık sık, değil mi diye sorardı. Can’ı uzaktan tanıyanlar ürkerdi. Sesi, hareketleri, patavatsızlığı, özümsediği her şeyi dışa vurma huyu, insanları kendisine yaklaştırmazdı. Hep tedirgindi. Günden güne düşmanları artıyordu; sevgisizlik ve horlanma etrafını bir çember gibi sarıyordu. Yüzlerce göz resmi yaptı. Denenmedik bakış açısı bırakmadı. Sanatında var olanın ne olduğundan çok, niye olduğunu kurcaladı. Herkesin her şeyi kendisi gibi gördüğünü sanıyordu. Hiçbir şeye tutunmak istemediği için, küçümsenmişti. İnsanlarla ortak bir dil kuramamıştı. Dilinin sertliği kalbinin yumuşaklığını örtüyordu. Savunduğu değerleri, ertesi gün aynı şiddetle eleştirirdi. Sevdiklerini sevmez görünür, gider sevmediği kişilere dertlerini açardı. Tersti, hayata mı yoksa bizim alıştığımız her şeye mi, bilemiyorum. Keşke

acılarını kelimelerle saklamasaydı. Belki bütün öğrendiklerini yanlış öğrenmişti. Ne diyeceğim; ölümüne değil de yaşadığına ”.inanamıyorum. Bir sigara versene

Karşı kaldırımda, mobilya mağazasının önünde genç bir çift duruyordu. Kadın erkeğin elini tutmuştu. Yüzleri vitrinin ışığına dönüktü. Boş kanepeye, koltuklara, büfeye, salon masasına bakıyorlardı. Vitrinin içinde bir manzara resmi asılıydı. Yeşil koruluğun ortasından dar, durgun bir nehir akıyor, kuğular yüzüyordu. Ağaçların dalları suyun üstüne kol salmış, nehrin iki kıyısını gölgelemişlerdi. Gökyüzü berraktı. Tepedeki ahşap sayfiye evlerinin yanından, nehre doğru patika yol iniyordu. (Çobanlar ve yeldeğirmenleri yoktu). Kadın erkeğe bir şeyler anlatıyor, adam resmi gösteriyordu. Caddeden, önce şehiriçi otobüs geçti; yolcusuz kanepeleriyle ışıklı kutu gibiydi. Arkasından ülkelerarası tır kamyonu, caddeyi uğultuya boğdu. Sonra cadde aniden ıssızlaştı. Genç çift, köşeyi dönüp uzaklaştı. Oradan, iki ihtiyar geliyordu. Hayret verici biçimde irileşiyorlardı. Bu kadar çabuk nasıl yaşlanabilmişlerdi? Dünya kendi içinde istemin nesnelleşmesiydi. Mobilya mağazasına bakmadan geçtiler. Arkalarından koşarak, niçin, diye sorsam, korkutmuş olacaktım. Adamın favorili saçının yanında damarları atıyordu. Ellerini afişten çekti, yok dedi, .katılmıyorum senin düşüncelerine

Can Kaya’ya aşırı ilginizden dolayı, ona büyüteçle“ bakıyorsunuz. Kaldır büyüteci, ortaya silik, başarısız, bencil bir adam çıkacaktır. Ölünün arkasından konuşulmaz ama mağlup bir kişiyi mit haline sokarak çarpıtıyor, arkasına saklanarak aslında kendini savunuyorsun. Sağ iken kuramadığın beraberliği, öldüğü zaman niye arıyorsun? Aramızda en çok sen onunla kavga ederdin. Anlaşamazdın. Can Kaya, bence dış dünyanın güçleri ile özvarlığını bağdaştıramamıştı. Bizim hayatımıza intibak edememişti. Ne diyordu? ‘Ben sizler gibi oynamasını beceremiyorum.’ Hayata hepimiz iyi rollerle çıkmak istemez miyiz? İyi rol dediğimiz de çoğunlukla başroldür. Can, herkese muhalifti. O yüzden oyuna katılmıyordu. Ona göre, toplumda yerlerini alanlar, yani ‘hayat

adamları' düşünce yoksulları ve bayağı kişilerdi. Sadece 'hayır' ile elbette oynayamazdı. İlerde bir gün, evet diye bağırmayı özlüyordu. Ama kimse kendisini öldürerek, evet diyemezdi. Bıraktığı mektuptan, faili meçhul bir cinayete kurban gittiği sanılıyor. Oysa kimliği tespit edilemeyen katil, Can Kaya için, hayatın kendisiydi. Seni Can'la tanıştırdığımda iki haftalık arkadaştık. Bütün gece, kumsalın yanındaki meyhanede oturup içmiştik. Fevzi usta ve tayfasıyla beraberdim. Gece ağı çekmiş, balıkları ayırarak sepetlere yerleştirmiştik. Av bereketliydi. Fevzi usta haydi çocuklar demişti, Martı'ya gidip kafaları tutalım. Sonbahar rüzgarları kuvvetlenmeye başlayınca, sayfiyeye gelenler dağılarak, geldikleri şehre geri dönerler, kasaba bize kalırdı. Renkler berraklaşır, doğa her ıssızlığa biraz daha sokulurdu. Kahvelerdeki gürültü artar, dağın eteklerinden keskin bir ıslık uğuldardı. Caddeler boşalır, kasabanın ara sokakları tenhalaşırdı. İnsanlar içeriye çekilirdi. Gün, alacakaranlığa dönüşmeden, kodamanlar kumara otururlardı. Herkesin kaybedecek bir şeyi vardır. Mendireğin feneri, bir yeşil, bir kırmızı yanıp sönerdi. Kadınlar evlerde toplanır, sobanın üstünde çay demlerlerdi. Erkekler rakının çevresinde, eskiyen sohbetleri yeniden üretirlerdi. Biliyorsun, o zamanlar okulu boşlamış, balıkçılığa heveslenmiştim. Balıkçılardan bir Eşref dayı içmezdi. Mavi, çipil gözlerini yüzümüze diker, çıkık elmacık kemiklerini sıvazlayarak, berduşlar, derdi; hiç kusura kalmayın ben sarayıma dönüyorum. Sarayım dediği de, küçük bir sandaldı. Orada yatar, orada uyanırdı. Anlatılan doğruysa, Eşref dayı bu sandalı gençken, sevdiği bir kızı kaçırmak için satın almıştı. Kız buluşmaya gelmeyince Eşref Dayı tek başına küreklere abanarak gece gündüz yol almış, bizim kasabaya yerleşmişti. Can Kaya'yı kasabada ilk fark eden, bizim dikkatimizi çeken oydu. Şu keçi başı görüyor musun demişti; gocuğunu sırtına alıp sessiz yerlerde ürkek dolaşan, onda öyle bir hal var ki kimselerin yüreğine düşmemiş, öyle bir dert ki bir başkasını kurutur, adamlıktan sıyırır atar. Ne yalan söyleyeyim, Can Kaya'ya kışın birkaç defa rastlamış, onu hiç önemsememiş, basit bir insan sanmıştım. Fevzi usta iyice sarhoş olmuştu. Deniz serüvenlerini

anlatıyordu. Bir ara sustu, bakışlarını Can Kaya'ya dikti. Küçük, dörtgen masaya dirseklerini dayamış, dalgın, hüzünlü rakısını yudumluyordu. Sanki dünyayı sırtında taşıyordu. Cama yüzünün gölgesi yansıyordu. (Bence kendisini seyrediyordu.) Deniz beyaz hışırtılarla köpürüyordu gecenin içine. Fevzi usta garsona seslendi, Can'ı yanımıza davet etti. O hiç aldırmadı, dönüp garsonu bile dinlemedi. Hepimiz bir kavganın patlak vereceğinden korkuyorduk. Can Kaya ayağa kalktı. Durgun ve sessiz adımlarla Fevzi ustaya yaklaşarak, onun kirli, çirkin elini öptü. Sonra hızlı ve titrek bir yürüyüşle meyhaneden ayrıldı. Hepimiz şaşırmış, onu bu hareketine anlam verememiştik. Şaşkınlığımız geçince gülüşmeye, alay etmeye başladık. Fevzi usta böbürleniyordu; hakkımı bana geri verdi, diyor, yumruğunun içinde tuttuğu kadehini bardaklarımızla tek tek tokuşturuyordu. İçimizden biri, keşke Eşref Dayı da burada bulunsaydı diye ortaya söz atınca, usta öfkelendi. Eşref Dayı balıktan pay almazdı; buna rağmen, ustanın ona karşı duyduğu kini hiçbir olay dindiremiyordu. Sabaha kadar, Eşref Dayı'nın ".Keçibaşı'nı konu ettik

Ertesi gün, Can Kaya'ya kulübenin önünde rastladım. Eşref Dayı'yla konuşuyordu. Bir an, bu adamı, bizim tayfaları birbirine kırdırmak için gönderilmiş bir belalı olarak gördüm. Yanlarına yaklaştım. Hayrola dedim. Sabah yeni kalkmıştı. Yapraklar kumsala uçuşuyordu. Can'ın yüzü sararmıştı. Dudaklarının kenarını ısırıyor, elindeki sopayla, kumun üstünde zıt paralelleri birbiriyle kesiştiriyordu. Ayakkabıları çamurlanmıştı, pantolonu ütüsüzdü. Yatağa elbiseleriyle girdiğini, berduş hayatı sürdüğünü tahmin ettim. Eşref Dayı beni göstererek, bizim öğrenci kaçağı Bozok, dedi. El sıkıştık. Eşref Dayı, boynunda bir dizi dişten kolye, tütün çiğniyor, yere tükürüyordu. Deniz yeşildi, geniş dalgalarla kabararak sahile vuruyordu. Lodos kuvvetlenmişti. Dalgaların serpintileri caddeyi ıslatıyordu. Keçibaş, dedi, bu havada sandal kiralayıp denize açılmak istiyormuş. Ne dersin? Yanlış anlamayın beni, dedi Can Kaya: Kendimi öldürmek falan değil niyetim. Dinlenmek için, lodos gezintisi yapmak istiyorum. Dalgalara, fırtınaya karşı dolaşmak,

hoşuma gidecek. Hep kabahatli, kusurlu, suçlu çıktım yaşadıklarımdan. Kendimi savunamadığım için, kusurlarımı, kabahatlerimi, suçlarımı savunmak zorunda kaldım. Beni nasıl kullanacaklarını bilemedikleri için nefret ettiler sözlerimden. Oyunbozan dediler, bize katılmıyorsan aramızda ne arıyorsun? Hayatım uzun bir monolog oldu. Niye diyordum, her sözümde kötü bir maksat buluyorsunuz, mutlaka size mi benzemem gerekiyor? Görmüyor musunuz diyordum, size benzeyeceğime olmayan bir varlığa benzemeyi tercih ediyorum. Sizlerin mevcudiyetinizden dolayı, var olamayan, kısa zamanda ölüveren çocukların ilk temsilcisiyim. Kendiniz gibi olmaya hiç mi utanmıyorsunuz? Altlarından toprak çekilmişçesine öfkeleniyorlardı. Hemen bayağılaşıyorlardı; sen git diyorlardı, kafanı tamir ettir. Evlerindeki pikapları, muslukları, arabalarını tamir etmeyi çok iyi biliyorlardı ama bir türlü kendilerini, ilişkilerini onaramıyorlardı. O yüzden ?savaşmak kolaylarına gidiyordu. Anlatabiliyor muyum

Sen anlatıyorsun da biz anlamıyoruz, dedi Eşref Dayı. Can Kaya, anlamak, dedi, bilmekten önemlidir. Anlamakta sevgi vardır. Bilmek ise, çok kimseye sadece gurur payı vermiştir. Örneğin sen Eşref, dayılığını niçin kabul ediyorsun? İnsan sonunda yaşadıklarına inanır, kendini kandırarak gerçeğin dışına çıkar. Günün birinde ?ayılmaz mıyız

Yağmur çiseliyor, Can Kaya'nın hafif hafif yüzü ıslanıyordu. Dudaklarının kenarını ısırmıyordu. Sandalını verecek misin, diye sordu. Al, dedi Eşref Dayı, cehenneme kadar yolun var. Can kabanının yakasını kaldırdı, piposunu yaktı. Üçümüz de sinirlenmiştik. Can hep böyleydi; sıcak sıcak akan arkadaşlık nehrini, düşünceleriyle, sözleriyle hemen donduruverirdi. Oysa şimdi onu düşündüğümde, belki de, diyorum, Can Kaya insanları sınamak istiyordu. Eşref Dayı'ya küfür bile etse, sandalını vermemesini, Keçibaş bu havada denize açılamaz demesini .bekliyordu. İnsanları zorlamakla bütün sınavları kaybetmişti

Sandalı kızaktan çözdü, arkadan çekerek suya bıraktı. Elbiseleri ıslanmıştı. Önden sandala atladı, küreğin tekiyle ağır, hantal tekneyi

sahilden açmaya çalışıyordu. İçgüdüsel bir hareketle sandala atladım. Diğer kürekle Can'a yardım ettim. Sonra kürekleri ıskarmoza yerleştirerek, küreklere abandı. Kumsaldan uzaklaşmıştık. Eşref Dayı kulübeye girmişti. Bacadan isli bir duman dağılıyordu. Dalgalar sandalı kaldırarak, sahile vuruyor, kumsalda geniş şerit halinde beyaz köpükler bırakıyordu. Bir saat denizle boğuştu. Yorulmuştu, zor soluyordu. Duygulara kılıf geçirmişler, diye mırıldandı. Sandala boyumuzu aşan bir dalga çarptı. Devrilmekten Can'ın ustalığıyla kurtulduk, sahile doğru kürek çekiyordu. Kimler, diye soramadım. Gün ışığı bulutların arasından sıyrılıyor, karşıdaki yüksek dağı aydınlatıyor, doruk noktası gökyüzünün gri alacasında parlıyordu. Tek ışıktı. Can kendisine baktığımı sandı. Ne bakıyorsun dedi. Üzülmüyorum. Çenesinden, yanaklarından su akıyordu. Dalga dedi. Sözüne devam edemedi. Sandalın yarısını su almıştı. Ağır ağır batıyorduk. Büyük bir çabayla, suyu boşaltmaya çalışıyor, sonra yeni gelen dalgayla sandal yeniden doluyordu. Kaç saat uğraştık, bilemiyorum. Dalgalar, sandalı sahile atmıştı. Kahvelerin birine girerek, sobanın yanında üstümüzü kuruttuk. Can titriyor, konuşmak istediği halde, hapşırarak her sözünü yarıda kesiyordu. Elbisesinden buhar yayılıyordu, bu durum kelimelerine büyülü bir anlam veriyordu. Çayını yudumluyor, hiç kimse, diyordu, yabancı varlıkla, bir karşıt kişilikle ortaklık kurmaya yanaşmıyor: Diğer gezegenleri kabul etmeyen ilk çağ işkencecilerini andırıyoruz. Çünkü duygularımız ne kadar donuklaşırsa, şaşkınlığımız azalıp alışkanlıklarımız artıyor. Kendimizi sağlam surların gerisinde sanıyoruz. Ama bize özgü kalelerden, öteki kaleleri topçu ateşi altında tutmaktan vazgeçemiyoruz. Benliğimizin boşluğundan dolayı, herkes kendi surlarını yıksın denildiğinde, kalelerimizin özgürlük adına kartondan yapı olmasından korkuyoruz. Gizli korkularımızı bastırabilmek .amacıyla, diğer insanlara saldırıyoruz

Kahvedeki sigara dumanı gözümü yakıyordu. Masadaki oyuncular salonu gürültüye boğmuşlardı. Can'ı duyamıyordum. Pencere camları buğulanmış, duvar islenmişti. Tayfalardan biri

kulağıma eğildi, yahu dedi, bu kasıntı ukala dümbeleği ne anlatıyor? Can Kaya adamın söylediklerini duymuştu. Umursamadı. Gocuğunu sırtına aldı, teşekkür ederim Bozok, dedi; hoşçakal. Bir hafta etrafta gözükmeyince merak ettim, oturduğu eve gittim. Hastaydı, yatıyordu. Tıraşı uzamıştı, bitkinleşmişti. Kasetten müzik dinliyordu. Sırtına yastığı dayayarak doğruldu. Dudakları çatlamış, zayıflamıştı. Bitirilmemiş resimlerinin hepsini aynı duvara asmıştı. Gelmişken içecek sıcak bir şey ısıtır mısın, dedi. Zor yutkunuyordu. Gaz sobası fısıldayarak yanıyor, odanın soğuğunu kesemiyordu. Mutfaktan döndüğümde, bir haftadır yemek yemediğini söyledi. Perdeleri açtım. Işıktan gözleri kamaştı. Bahçede çiçekler solmuştu. Şehre döndüğünü sanıyordum, dedim. İyileşince gideceğim, dedi. Senin, dedim, yaşadığın semti ve insanlarını çok merak ediyorum. Bir süre dalgaların sesini dinledi. Herhangi bir kapıyı :aralıyormuşçasına, sesini yükselterek konuşuyordu

Kırlangıç kuşları çarşının iç tümseklerine yuva yapar, dedi.“ Akşama doğru, renkli kanatlarını çırparak yuvalarına dönerler. Gün batışını ötüşmeleriyle kutladıklarını duyarım. Oranın insanları, çarşının sağında ve solunda toplanırlar. Hep aynı konuları tartışırlar. Kendi aralarında kurdukları küçük topluluk bir diğer küçük toplulukla çatışır. Birer kişilik insan alışverişi yaparlar. Müzik onlar için, kalabalık halinde tensel yakınlaşmanın, boşluğu gürültüyle doldurmanın, Cumartesi gecelerini kurtarmanın ilk çaresidir. Bazen esrar ve içki partileri düzenlenir, ilerleyen saatlerde kusmaya koşarlar. Eğlence her şeyden üstündür. Kişisel başarının ölçeği, çok sayıda, sık sık değiştirilen kadın ve erkektir. Bunu beceremeyenler küçümsenir, pısırık olmakla, intibaksızlıkla suçlanırdı; ilk fırsatta saf dışı edilirler. Kimse kimseyi ne yüreği ne de aklıyla sever. Bol imkânlı topluluklar, az imkânlı topluluklarla ayaküstü görüşür. ‘Gün olur gerekir’ düşüncesine dikkatli davranılır, kimse darıltılmaz. Ortak av herkesi tetiğe alır. Av parçalanıncaya kadar, yardımlaşma, içtenlik en üst düzeye yükselir. Tatmin gözleri donuklaştırır, ilişkiyi açlık dönemine kadar savsaklar. Herkes irili ufaklı bir koza sahip olmak zorundadır; aksi halde, hayat alanından kovulurlar. İnsanla

beraber olma tutkuları, arayışları, aşağılanmalarına sebep olur. İmkanlı topluluklardan artık işe yaramaz kararlarıyla atılan üyeler, sınır dışı sürgünleriyle dostluk kurmaya çalışırlar. İnilti arttıkça, eğlence şenliklenir. Sürgün azınlığı, durumlarını kurtarmak için, dünya ve insan olaylarıyla hiçbir şeye katılamadan uğraşırlar. Hiçbir şeyi değiştiremezler. Gürültü anlamı yener. Topluluklar kendilerini, öbür topluluklardan ayrıcalıklı tutarlar. Kendi kulelerinin güvenini sağlamlaştırmak güdüsüyle, aynı partiyi seçerler, kale duvarlarını ortaklaşa savunurlar. Sürgünleri yaşlılık kutsallaştırır çünkü yalnızlıklarında ürettikleri değerlere, topluluk artıkları ihtiyaç ”.duyarlar. İnsan bitimsiz bir olaydır

Can sözüne devam edemedi. Tıkandı, kan geldi ağzından. Balkon kapısında rüzgar uğulduyordu. Kesik kesik öksürüyor, hırıldıyordu. Onu konuşturduğuma pişman oldum. Birazdan kalkıp gidecek, Fevzi usta ve tayfasıyla balığa çıkacak, Can Kaya'yı bu rutubetli, serin odada kendi sarsıntılarıyla baş başa bırakacaktım. Belki hep birlikte ağı çekerken, işe duyduğum hevesle Can'ı çoktan unutmuş olacaktım. Kar beyazı ıssızlığında hiçbir şey istememek sana özgü bir çelişkiydi Can. Birkaç ay sonra Can Kaya'yla şehirde buluştuk. İyileşmiş gibiydi, kendisini alaya alıyordu. Vapur iskelesinde buluştuğumuz bir başka akşam yüzü şişmişti, günlerdir aralıksız içiyordu. Arkadaşlarıyla tanıştırdığında, her birinin ondan bir parça hayatiyet kopardığını hissettim. Dalgakıran gibiydiler. Hepsinin önemli işleri vardı, mezarına hiçbiri gelmedi. Can, diyorlardı, törenlerden hoşlanmazdı. Tabutundan, beyaz çarşafa sarılı çıkardılar. Mezarcılar ellerini çabuk tutarak, onu on beş dakika içinde gömdüler. Mesai saati bitmeden, öbür ölülerin mezarlarını kazacaklardı. Çocuklar çevredeki kulübelerden, toprağına para karşılığı su dökmek için koşuşmuşlardı. Yarım saatten fazla yürüyerek, dışarı çıktım. Durakta arkadaşlarından biri bekliyordu; yaptığı resimlerin kime kalacağını soruyordu. Siz Can Kaya'yı yeni tanıdınız, dedi; tuhaf yaşadı ve erken öldü. İşte gördüğünüz gibi, .resimlerini afiş olarak kullandılar

Bozok ve arkadaşından ayrıldığımda gece ilerlemişti. Caddeleri sis kaplamıştı. Yürüdükçe arkamda canlı, kıpırdanan, sanki kendi içinde kavga eden bir iz bırakıyordum. Sis binaların yüksekliğini aşamıyordu; gökyüzünde donuktu, büyük bir kar topağı halinde ay gözüküyordu. Kuyumcuları, bankaları, lokantaları, konfeksiyon mağazalarını, kahveleri, büfeleri, sinemaları, meyhaneleri ve gece kulüplerini geçerek alana çıktım. Heykel sisin gerisinde karanlık bir kütleydi. Alana parçalar halinde dağılmış binlerce kırık toz, parkın merdivenlerine yağıyordu. Anlatılanlar zihnimde sona ermiyor, karşılaştığım nesnelerle beraber anlam değiştiriyordu. Yoksa anlatılanları yaşamış mıydım? Gece morarıyordu. Parkın giriş kapısında, dört tekerlekli gezici büfede sarhoşlar pilav, ızgara köfte yiyorlar, aralarında şakalaşıyorlardı. Camekân buğulanmıştı, satıcı bağırarak müşteri çağırıyor, tabakları saç levhanın üstünde ılıklaştırıyordu. Biraz ilerde Janet'i genç bir adamla beraber gördüm. Kaldırım kenarında duran spor bir arabaya biniyorlardı. Asfaltta patinaj yaparak kalktı. Yanımda bir taksi durdu. Farları kısılmıştı, kedi gözleri gibi ışıldıyordu. Arka koltuğa atladım, şoföre öndeki arabayı izlemesini söyledim. Hızla ilerliyor, sis boşluklarına dalıp çıkıyorduk; binaların damları caddeye doğru eğilmiş, her şey biçim değiştirmişti. Arasından geçtiğimiz kaldırımlar iki kadın bacağıydı, ayakları geniş açıyla alana uzanarak, geride kalmıştı. Yol aldıkça, gitgide daralan bir tünele giriyor, öndeki kırmızı spor araba kan damlası gibi karanlıkta kayboluyor; binalar, direkler, birer sopa, üstümüze düşüyorlardı. Bu iki kadın bacağına sürtünmekten dolayı, sıcaklık artıyor, şoföre arabayı daha hızlı sürmesini söylüyordum. Kan damlası irileşiyor, koyulaşan karanlığa karışıyordu. İki arabanın arka arkaya yöneldiği kör nokta fırın sıcacığındaydı; kilsi, yoğun damarlarıyla karanlığın odağında kızıllaşarak açılıp kapanıyor, göz kırpıyordu. Güç noksanlığı ve davranışlardaki kararsızlık, sevinç yoksulluğu ile ilgili, diye düşündüm. Sanki aniden ip boşalmış gerginlik azalmıştı. Yüksek bir otelin önünde durmuştuk. Janet ve arkadaşı otomatik kapıdan içeriye giriyorlardı. Şoföre parasını verdim. Otelin giriş kapısı yüzlerce voltluk ampullerle gün gibi

aydınlıktı. Arabadan çıkmaya çekiniyordum. Uzun boylu, bıyıklı, esmer, melon şapkalı bir adam arabanın kapısını açtı. Bavulumu sordu. Lobide, mermer havuzdaki fıskiyeden su fışkırıyordu. Zihnimin durduğunu hissediyordum. Geniş koltuklarda oturmuş içkilerini yudumlayan yarı uykulu insanlara bakıyordum. Adım adım benliğimi serinlik kaplıyordu. Asansörlere doğru yürüdüm. Açılan bir kapıdan içeri girdim. Janet sevgilisiyle beraber oradaydı. Yeşil gözlerini, kalın beyaz boynunu, anaç kalçalarını ve erkeğin kemikli ellerini gördüm; oda anahtarını tutuyordu. Yeşil ağaçsız bir ovada uyumak, dedim. Efendim, ne dediniz? On üçüncü kata terasa çıkacağım, dedim. Kat numaraları sırayla yanıyor, bir yerlerde beşinci senfoni çalıyor. Beethoven geniş omuzlarıyla kapıya yükleniyordu. Asansör kapıları açıldı, yumuşak halıları çiğneyerek barın kenarına oturdum. Şehri altımızda sis örtmüştü. Işıklar iğne başı parıltısıyla dağılmıştı. Gök ve yer birleşmişti. Barmenden buzlu cin istedim. Yıldızlara uçurtma ipi taksam, hepsini tek tek yöremde toplasam, kimseye gözükmeseydim. Garson, çerez alacak mısınız, diye sordu. Hayır hava alacağım, dedim. Somurttu, barın piyano yönünde puro içen, buldok yüzlü adama seğirtti. Ön pençeleriyle bardaktaki tuzlu sudan havuç dilimlerini koparıyor, içkisini yudumluyordu. Yüzündeki deri gevşek, gözleri çekikti. Başı gövdesine oranla genişti; uzaktan görünüşü boyundan kısa, yayvandı. Tezgaha atlayacak, uzun dilini bardağına sokup üzerime saldıracaktı. Kalktı, Janet ve sevgilisinin oturduğu masaya gitti. Siyah ceketini iliklemiş, yere eğiliyordu. Janet’le göz göze geldik. Belli belirsiz gülümsüyordu bana. Balkona çıktım. Parkta kimse yoktu. Arabalar kavis çizerek, yokuş aşağı, sarayın otoparkına iniyorlardı. Gece durgundu, sis toprağı örten gözlerimin akıydı. İnsanlar nedenini soramadığım bir yargıyla ortadan kaybolmuşlardı. Dünya kadar büyük bir odada yalnızdım. Kimse benden haber beklemiyordu; kimseye sesimi ulaştırmazdım. Minderli demir koltuğa oturdum, ayaklarımı camlı korkuluğa uzattım. Şehir on binlerce evden odalar kalabalığıydı. Her biri, yükselen, patlamaya hazır balon gibiydi. İçlerinde yanan ışık, zamanla boğucu aleve

dönüşüyor, yangın yaygınlaşıyordu. Hiçbir oda kurtulamayarak, insan denizine gömülüyordu. Yargılarımla kendimi tutuklamıştım. Keşke Can Kaya ölmemiş olsa, zor yaşamasına devam ederek, beni cezaevinden dışarıya çıkarsaydı. Kilidin içinde kırılan anahtar gibiydim. Beni insanların arasına karışmak yararsızlaştırmıştı. Hakkımda söz eden kahini ateşe atmış, kendim kahin olmak istemiştim. Suçumun bedelini her rastladığım insana çarparak, biraz daha kırılmakla ödüyordum Artık başkalarının işine yaramazdım. Kendimin dışında ölüydüm. Bir bulvardan yokuş aşağı taşıyorlardı beni. Hayır, yokuş aşağı dört tekerlekli tabutla kaydırıyorlardı. İpe sımsıkı sarılmışlardı. Cadde buz tutmuştu. Arabalar birbirleriyle çarpışıyordu. Kaldırımda toplanan insanlar, bu eğlenceli manzarayı seyrediyorlardı. Kalabalık insan gruplarının arkasından, hafif hafif aşağı kayıyordum. İpi tutanlardan nefret ediyordum. Aslında onlardan nefret bile edemiyordum. Görevlerini yapıyorlardı; bir ölü seçerek, onu aşağıya kaydırmaktı işleri. Peki ama, ben bütün bunları hissettiğime göre yaşıyor olmalıydım. Yaşamak, diğer kişilerin bilincinde var olmak değildi. Tabutumun içinde aşağı doğru kaymasam, onlar ipe yaslanamayacaklardı. Kaldırımdaki seyirci kalabalığına katılmak zorunda kalacaklar, dengelerini kaybederek düşecek, seyredileceklerdi. Oysa onlar da benimle birlikte aşağıya iniyorlardı. Geniş, serin bir alandı orası; iç içe geçitleri vardı. Çarşı diyorlardı. Kimse kimseyi göremiyordu, bir şeyler alıp veriyorlardı. Müşteriler, yürüyen merdivenlere sıralanmışlardı. Dükkanların gişelerinden aldıklarını torbalarına koyuyorlardı. Bazen torbaları boş kalınca, paniğe kapılıyorlardı; merdivenleri ikişer ikişer atlayarak, dışarı çıkmak istiyorlardı. Kapıları kapalı bulunca iç suskunluklarına yığılıyor, önlerindeki arkalarındaki ölüleri ilk defa görüyorlardı. Otelin camlı, otomatik kapısından dışarı çıktım. Sabahın gümüşi aydınlığı hareketlenmişti, caddenin ortasına ilerliyordu. Kapıda duran genç oğlan, sirk sunucularını andırıyordu; sağ elinde tuttuğu melon şapkasıyla girip çıkanları selamlıyordu. Kulağımda Vivaldi yankılanıyordu. Avuçlarımla alkışladım. Trafik lambalarında, bacağını açmış kollarını sallayan gölge, belirli zaman aralarıyla,

yeşil ışıkta yanıp sönüyordu; bir türlü karşı kaldırıma geçemiyordu. Yeniden alkışladım. Başımı kaldırarak, gölge adama baktım. Hıçkırarak gülüyordum. Her şeyi alkışlamak istiyordum. Gözlerimden yaşlar akıyordu. Kendime dayanamıyor, zıplıya zıplıya koşuyordum. Bağışlayın, dedim. Yaşlı bir adamı yere yuvarlamıştım. Şapkası düşmüştü, koltuğunun altından gazetesi kaymıştı. Manşeti okudum; mahkeme ölüm kararlarını onaylamıştı. Üç genç adamın fotoğrafını yan yana koymuşlardı. Kör müsün, dedi, koşarken biraz dikkat etsene. Sizce onları öldürecekler mi, diye sordum. Sertlenerek, bana ne diye söylendi; onların öldürülüşü beni niye ilgilendirsin. Jeanne d'Arc da yakılırken Susanherkes sen değil miydin? Bütün gücümle adamın yüzüne vurdum. Sırtüstü kaldırıma uzandı. Kulağının arkasından kan fışkırıyordu. Ara sokağa saparak, hızla rıhtıma doğru yürüdüm. Beyaz, büyük bir yolcu gemisi rıhtımdan açılıyordu. Güneş yükseliyor, sis kalkıyordu. Martılar bağrışarak çöplere üşüşüyorlardı. Banka oturdum. Yoksa öldürmüş müydüm? Mutlaka birileri, onu hastaneye kaldırmıştı. Nöbetçi doktoru uyandırmışlar tedavi ediyorlardı. Bazen beni kendimden koparan öfke, Susanherkes'e karşı değil miydi? Denizin çoğalan maviliğine yorgun yüzler yansıyordu. Şehir zihnimden, omuzlarımdan kayarak, denize yuvarlanmıştı. Martılar beyaz vücutları, doyumsuz iştahlarıyla maviliği gagalıyorlardı. Milyonlarca insanın yaşadığı şehir, homurdanarak küçülüp paket haline gelmişti; suyun içinde çalkalanıyordu. Şişip yayılan paket kurtçukların boğulmama çabasıyla kirli, buruşuk, hareketlenmiş salınıyordu. Bir martının ağzında gökyüzüne havalanmıştı. Tepelerin üstüne doğru yükseliyordu. Arkasından yüzlerce martı, ciyaklayarak kanat çırptı. Açık, duru gökyüzüne süzülüyorlardı. Işıl ışıldı. Duyulan şarkı tombalacıların torbasındaki şangırtıydı, köşe başlarındaki tutkuydu. Susan, konuşan, böbürlenen acıkmış fırtınaydı. Küçük rüzgarları önüne katmış, koridor ulumasıyla her yöne savruluyordu. Neye değerse itip düşürüyordu. Kulaklarımı tıkayacak mıydım? İlerdeki günleri görmemiş, yaşamamış gibi mi oluşturacaktım. Yoksa rüzgarın fırtınaya, fırtınanın kasırgaya

özenmesi doğal mıydı? Martılar dönüp dolaşarak yeniden limana geldiler. Vapurların tepesinde uçuyorlardı. Martı gagasında tuttuğu paketi bıraktı. Daldı, çıktı paket; sonra vapurun pervanelerine .takılarak, köpüklerin debelenişinde parçalanarak dağıldı

Çözülen şehir değildi. Benim size yazdığım bu mektuptu Sayın Başdanışman. Kelimeler kurtçuklarımdı. Birbirlerini yiyip tüketen, birbirlerinin sırtlarına çıkmaya çalışan. Onların arasındaydım. Şehir daha çok gagalamak için, arkamda kenetlenmiş, sımsıkı duruyordu. Yanıma on dört yaşlarında bir erkek çocuğu oturdu. Kıvır kıvırdı saçları, teni mattı, parlak kara gözleri vardı. Ayaklarını bitiştirmiş, ellerini bacaklarının arasına sokmuştu. Gördünüz mü, dedi; martı paketi denize nasıl fırlattı. Açıklarda kurşuni düzlem uzay aynasıymışçasına parıldıyor, ortasından arka arkaya dizilmiş balıkçı tekneleri geçiyordu. Bak, dedim, o martı şimdi şamandırada güneşleniyor. Çocuk ceketinin düğmesiyle oynuyor, bacaklarını banktan sarkıtmış, parmaklarıyla tempo tutuyordu. Özlem dolu bir sesle ben kuş olsam, dedi; yere hiç inmek istemez hep uçardım. "Bazen rüyamda gece karanlığına rağmen, beyaz, uzun kanatlarımla uçuyorum. Sabah yorulunca, şehre dönen bir vapura konarak geri dönüyor, uyanıyorum. Okulda arkadaşlarıma anlatıyorum. Derslerine çalışsan daha iyi edersin, diyorlar. Oysa ben erken yatıp kuş oluyorum. Ders çalışmasını, gerekliliğini bildiğim halde sevmiyorum. Annem kapaklarında kuş resmi olan defterler veriyor bana. O defterlere kuş iken yaptıklarımı yazıyorum. Babam yırtıp ".atıyor

Caddede klakson sesleri artmıştı. Taşıtlar tesbih böcekleri gibi bekleşiyorlardı. Hiç dedim, güvercin olup paket taşıdın mı? Güvercinlerden hoşlanmıyorum, dedi. Babama benziyorlar. Geç kaldım. Kalktı, söyleyecek sözüm yoktu. Beresindeki beyaz şerit, sağ elindeki ağır okul çantasıyla, demin buraya koşarak geldiğim .yoldan yukarıya çıkıyordu. Eve dönmeli, yeniden başlamalıydım

Siz Ahlak Uz gibi matematikçi doğmuştunuz. Ama" başdanışmanlığınıza rağmen, insanların pek çoğu, ikinizden de uzak kaldılar. Sizin varlığınız, Selbilim kurumunun görkemine rağmen,

ev hanımlarının çamaşır günlerinde deterjanın yokluğunu hissetmesi gibi, bazen hatırlanır oldu. Siz denklemleri çözmeye çabalarken, kimliğinizi merak eden kişiler, 'Azınlık Hayatı'na sürgün edildiler. Sizi ihtiyaçları ölçüsünde hatırlayanlar, kendinizi hatırlatmak zorunda bıraktığınız insanlar, kimlik meraklılarını tamamen unuttular. Bazı 'kim kimdir' programlarında, adınızı söyleyen gençler sizi sevindirirken, kimlik meraklılarını hiç bilemediler. Çünkü onlar kendilerine düşkün değildiler; meraklarından, ilgilerinden dolayı, piyasaya eser vermeyi düşünemediler. Bu başarısızlıklarından dolayı, onlar yaşarken bir kenara itildiler. Ölümlerinden yıllar sonra, mezarlarının parsel numarasını sormayı bazı akıllı başarılılar akıl etti. Hangi toprağın altında kaybolduklarını kimse bulup çıkaramadı. Yazılmamışlardı. Haklarında yazılı devirden önce yaşadıklarına dair söylentiler yayıldı. Pek çok insan, zamanında 'muteber' sayılmayan meraklıları sormaya başladı. Akıllı başarılı kişiler, toplumun kendilerinden kuşkulanmasından korktukları için, Hayırsever derneklerini harekete geçirerek, onların adına küçük bir adada yüksek ve büyük bir anıt yaptırttılar. Onbirler'in Anıtı dediler. Çocukları birkaç bilim bayramında oraya çelenk götürdü. Sonra Onbirler'i yeniden unuttular. Selbilim Kurumu, modern yeni meraklar keşfetmişti. ".İnsanlık ilerliyordu... En derin saygılarımla

Mektubu bitirdiğimde sabah olmuştu. Uykum kaçmıştı, yorulmuştum. Pencereden yarı belime kadar sarkarak, havayı kokladım. İnsanlar şemsiyelerini açmıştı. Otobüs durağına yürüyorlardı. Durakta uzun bir kuyruk yapmışlardı. Birbirleriyle selamlaşarak, otobüsün gelmesini bekliyorlardı. Lavobada yüzüme su çırptım. Trençkotumu sırtıma geçirerek dışarı fırladım. Bir şeyleri eksik bırakmıştım, tedirgindim. Mektubu Başdanışmana yollamak konusunda kararsızdım. Otobüs durağına koşarak, sıranın en arkasındaki yerimi aldım. Kimse beni tanımıyordu Mektubu evde unutmuştum. Belki kasten masanın üstünde bırakmıştım. Postaya vermeye kararlı olsaydım, zarfa adresi yazmam gerekirdi. Ama ben Başdanışmanın özel adresini bilmiyordum. Durumları

karıştırıyordum. Alev körüğün içinde binlerce küçük ateş parçacığı halinde karanlığa sıçrıyor, çevreye akarak dağılıyor, sonra sönüp kayboluyordu. Ben her şeyi unutuyordum. Usta küllenen ateşe kömür atıyor, körüğü çalıştırıyor, alev hararetle kızarıyor, çıtırdayarak ateş yıldızcıkları patlıyordu. Diğer insanların yaşadıkları öyküleri kendime uygulamaktan, onları düşünmekten, kendimle yeniden dirilmekten caymalı, onları ustam bellemekten kaçınmalıydım. En azından biletçiye, lokantadaki garsona, sinema gişesindeki genç kadına, tezgâhtarlara, dolmuş şoförlerine, kontrol memurlarına, inşaatın bitmesini bekleyen çavuşlara, meteliksiz tayfalara, ordunun onbaşı rütbesini alamayan erlerine, sesini bana yükseltemeyen herkese, alayla, usta diyebilirdim. Yöneticilere, kılı kırk yararak bizleri adam etmeye çalışanlara, her şeyi satabilenlere, hayatı ucuzlatabilenlere, ucuzlatabilenlerin sekreterlerine, ürkek sokulgan üstadım diye boyun eğmeliydim. Başım ağrıyordu. :Birbirlerini tanıyanların konuşmalarını dinliyordum

.Halid Bey bu sabah geç kaldı-
.Dün gece oğlunun düğünü vardı-
?Kiminle evlendirmiş-
.Fabrikatör Hazım Beyin kızıyla-
?Mühendis miydi oğlu-
.Çok akıllı bir genç-
Bak, köşeden Refik Bey geliyor. Bu sabah yeni paltosunu- giymiş. Yarın büroya transistorlu radyomu götürüp ‘arkası yarın’ .programını dinleyeceğim
.Otobüs gecikti-
.Beş dakikası daha var-

Sıradan ayrılarak eve koştum. Sıradakiler, arkamdan garipseyerek bakmışlardı. Beş dakika gecikmeyi hesaba katacak olursam, o otobüse yetişebilmek için, sekiz dakikam vardı. Uzun, sessiz, evet ile hayır arasında kısacık bir sekiz dakika. Karar verebilirdim. Ayakta masanın önüne dikilmiş, ellerimi trençkotun ceplerine

sokmuştum; yazarak tamamladığım gece sırtıma yıkılmıştı. Korkmuş, paniğe kapılmıştım. Başdanışman gerçek değildi. Mektubu kime ulaştıracaktım? Kapı açıktı. Gecikebileceğim hiçbir yer yoktu. Başdanışman gerçek değilse, mektup uydurmaydı. Yere yığıldım. Dizlerime çöktüm. Kafamı rastgele vuruyordum. Burnum kanamaya başlamıştı. Şakaklarım zonkluyordu. Namludan atılan mermi gibi, kağıt tomarlarını kaparak sokağa çıktım. Otobüs kalkmak üzereydi. Elbisemdeki taze kanı gören yolcular bana değmemek için, sıkışarak yer açtılar. Titriyordum. Biletçi, yolcuların öne doğru ilerlemelerini söylüyordu. Biraz önce aralarında konuşan iki adam beni fark edince, düşmüş dediler. Bir tam bilet aldım. İlk duraktan binenlerin itelemesiyle, dört bir yanımdan sıkışmış arkaya? doğru kayıyor, koltukların demirlerine çarpıyordum. Biletçi her durakta biraz daha öfkeli bağırıyordu. Otobüs semtin çevresini dolanarak, uzun bir caddeye çıktı. Kaldırımların her iki yanı beton binalarla doluydu. Gözenekleri açılıyor, insanlar dışarıya çıkıyordu. Oyalanmak, biletçinin bağırışını duymamak için, dükkânların tabelalarını okuyordum. Ensemden omuzlarımın arasına ılık terler akıyordu. Rahat bir yer bulmuştum, oradan koparılmaktan çekinerek, koltuğun sırtını sımsıkı tutuyordum. “Ucuzluk üç hafta.” Güneş yükselmiş, sis tepelerin yanından denize doğru uçuşuyordu. Ülkelerarası bir caddeye sapmıştık. Belleğimi zorluyor, bir hafta boyunca okuduğum bütün reklam anonslarını, zihnimde üst üste yığmaya çalışıyordum. Öğrenciler okul çantalarını sürücünün yanındaki boşluğa bırakmışlardı, takımından uzaklaştırılan ünlü bir futbolcuyu konuşuyorlardı. Yeşil ışıkta kırılıyordu gün ışığı. Çingeneler çadırlarını kaldırmış, eşyalarını atlı arabalarına taşıyorlardı. Yolcular caddedeki trafik kazalarına bakıyor, birbirlerini suçluyorlardı. Otobüs fren yapınca yıkıldım. Dikkat etsenize, dedi kadın, otobüsü özel arabanız mı sanıyorsunuz. Güzel bir kadındı. Kırmızı pardösü giymişti, siyah çantası omuzlarından sarkıyordu. Gözleri mercektendi. Özür dileyecektim. Vazgeçtim. Gülümsedim. Üstü başı kan içinde, dedi öbür yanındaki adama; hırsız mı nedir, böylelerini otobüse bindirmemeli. Ayağına bastım.

Aniden göz göze geldik. Sustu. Kıpkırmızı olmuştu yüzü. Nedense, o an, Kuran'daki kısas maddesini ve Marki De Sade'ı bir arada anımsadım. Surların önündeki alanda birkaç polis memuru bindi otobüse. Üç öğrenci aşağıya indi. İri, yeşil toplar duruyordu surlara karşı. Yol tıkanmıştı. Toplara parti sloganlarını yazmışlardı. İnip yürümeyi düşünüyordum. Otobüs kalktı. Tutunduğum koltukta iki genç adam oturuyordu. Biri, çıkık elmacık kemikli, dar yüksek alınlıydı. Saçlarını kısa kestirmişti, zayıf yüzü bir başkasına saldıracak gibiydi. Sesini herkese duyurmak istiyor, cümlesini bitirirken onay bekler gibi, gizlice kırmızı pardösülü kadına dikiyordu patlak gözlerini. Cam kenarında oturan öteki adam şişmandı, ince dudakları alaycıydı. Sağ kaşı yaralıydı. Sol elini kitapların üstüne koymuştu. Her haliyle yanındakine katılmadığını, onu yeni tanıdığını belli ediyordu. Bana kalırsa, dedi; siz kendinizi hiç tanımıyorsunuz. "Kendinizi tanımaktan korkuyorsunuz. Orada sizi yöneten fonksiyonun hiç de büyük, yüce değerler olmadığını, kendinizle baş başa kaldığınızda seziyorsunuz. Sonra canlı hayatla temas edince, o yüce değerleri uygulayamadığınızı fark ediyor, sıkıntı felsefesi yapıyorsunuz. Böyleleri düşünsel olgunlukları yoksa, şiddet hareketlerine katılırlar. Çünkü şiddete duyulan istek, doğumdan önceki milyonlarca esas hücrenin asit ortamından kurtulma çabasıyla aynı şeydir. Ne var ki hepimiz, birey olarak, kirletmekte direndiğimiz oksijen ortamında yaşıyoruz. Nesnel varlığını tanıyıp yadsımadan, manevi değerlerle özleşebilenler yok denecek kadar azdır. O yüzden, mutlu insan sayısı azdır. Birbirine zıt sanılan toplumsal düzenler, bu soy mutluluğa elverişli değildir zaten." Dişlerinin arasında kibrit çöpüyle oynuyor sanki sesini ezberindeki konuya göre ayarlıyordu. Söylevi bitecek gibi değildi. Yanındaki genç adam kadına bakarak, dudaklarını sarkıttı. Bırak lafazanlığı, dedi. "Kan her şeyi silip geçer. Yumruklarımız inançlarımızla katılaşıyor. Bu tür söz ebelerini ezeceğiz. Zafer bizimdir. Her mahallede saldırı kuvvetleri kuruyoruz." Konuşurken, ağzından tükürük saçıyordu. Kiniyle, dünyayı, başka insanları .parçalamak istercesine yanındakini sarsıyordu

Otobüsten indim. Otobüsün yokuşun başında, egzoz borusundan kara, kurumlu dumanlar savurarak, yan caddelerden birine sapışını seyrettim. Sabah kalabalığı, dört bir yanımdan akıp geçiyordu. Kaldırımda kalakalmıştım. Valinin arabası motosikletli polislerin arkasından geçti; kara, geniş, uzundu. Kalabalığın yarısından fazlası o an, Vali olmak istedi. Hepsi benim dileğimle, Vali oluverdi; egemen olup herkesi eğdirdiler. Egemenlerin arasından çekinerek, yukarıya Fahri Efendi'nin yanına çıkıyordum. Egemenler tost yiyor, taşıtları kullanıyorlardı. Gazete alıyor, selamlaşıyor, küfürleşiyor, gülüşüyor, anlatıyor kavga ediyor, sevişiyor, yönetiyor, hayatı kazıyor, hayatlarını yaşıyorlardı. Evlere girip çıkıyordum. Mağazaları dolaşıyor, bir kahveye oturarak, yoldan geçenleri seyrediyordum

İçimdeki öteki sesi duyuyordum: Zamanla o ses gürleşiyor, benliğimdeki gürültüyü susturuyordu. Mektubu yazdığımdan beri, hayatımda bir şeyler değişmişti. İşte yine caminin avlusunda, yeşil ağaç öbeğinin altındayım, "Dayı" çayları dağıtıyor. Trençkotumun yakasını kaldırmış, tanınmaktan korkuyorum. Okulların ağzından çarşı ağızlarına, çarşı kapılarından üreyen iş yerlerine insanlar aceleyle yürüyor. Geceden kalma iki ucu sivri, karnı basık ay ile bir yıldız kan gölünde buluşmuştu. Savaş bitmiş, savaş yeniden başlamıştı. Cumhurbaşkanı, Başbakan, Vali geniş koltuklarına oturmuştu. Arkalarındaki kan gölünde, sivri uçlu Ay'la bir yıldız birleşiyordu; düzen kurulmuştu. Dayı çayımı getirdi, yüzüme .bakmadı. Şekeri atınca, çay aklaştı. Kaşığı bardağa bıraktım

Garson avucunun üstündeki tepsiden müşterilere çay dağıtıyor. Garsonun gaga burnu, sivilceli yüzü sabah sonrasını yararak, kalabalığı bilincimde netleştiriyor. Fahri Efendi söyle bana, hangi masada oturuyorsun! Ben tek başınayım, bu kalabalığın içinde yeni doğdum, yeni uyandım; artık bir başkasıyla beraber seyretmek istiyorum hayatı. Kendi kendimin efendisi olmaktan usandım, efendiliği sana devrediyorum. Kimseye söyleme bunu, aramızda sır kalsın. Seni öne süreceğim. Kaldırımlardan karşıya geçerken sen ezileceksin; yaşadıkça ne kadar yanılırsam bütün kabahatlerimi

senin üzerine yükleyeceğim. Ben Fahri, yirmi beş yıl sonra yeniden doğdum; beni yirmi beş yıl geride bıraktın. Lütfen sıkı tut elimden. Ölmeden önce hayatı öğret bana. Sürekli seyirci koltuğunda oturmaktan sıkılacağım. Evrime ve devrime ben de katılmalıyım. Sahneye fırlayacak, bütün oyuncuları yakalarından yakalayıp kulisteki suflörlerin kafalarına atacağım. Sayın seyirciler! Size sunulan oyun başından sonuna kadar yalanla yazılmıştır.. Demin bir yaşına bastım. Her şeyin doğrusunu bir ben bilirim. Sizleri hiç sevmiyorum, kendimi de düzenbaz ve hilebazlığınızdan dolayı sevemiyorum. Keşke hepinize rüşvet verecek kadar yoksul olsaydım. Beni hayatın genel müdürlüğüne tayin ederdiniz. Fahri Efendiyi unutmayın, onu da müsteşar yapın. Kendisi tanıdığım en iyi eştir; herkesin iç benliğini dış görünüşüne gammazlamakta hüner sahibidir. Ey köylü toplumun azıcık şehirli ve azıcık tiyatro sever seyircileri! Hayattan başka koparılacak zincirleriniz yoktur, birleşin. Bu topraklara yayılan dört yüz atlı gibi, her gün yayımlanan yüz bin baskılı gazeteler gibi, yeniden dirilin. Sağolun hemşerilerim! Çürük yumurtalarınız ve çürük meyvelerinizle kutluyorsunuz beni. Soğuk sebze depolarından yoksunsunuz. Aşağı inmeyeceğim. Sizden korkmuyorum, hayatımın zincirlerini kopardım. Garson, sabahtan beri masaya kollarımı yaslayarak uyukladığım, yüz bardak çay içmediğim halde dört saat oturduğum ve yüz lira bozdurmadığım için, benim bir daha buraya gelmemi istemeyecek. Sizlerin kazanç düşkünlüğünüzden dehşete kapılıyorum. Yazgınızı beğenmiyorum. Şu kestane ağacından hoşlandığım ve buraya her gün gelebileceğimden ötürü, garsona bahşiş bırakmak zorundayım. Sizlere bazen Fahri Efendi'yi terk etmek zorundayım; o, size ödünç verdiğim, yel değirmenlerinize saldıran Don Kişot'tur. Kırık uçlu bir mızrakla temiz ve paslı yüreklerinize doğru yürüyor. Her gece evine öksürerek, iki gözü iki çeşme çocukçasına ağlayarak dönüyor. Avutmaya çalışarak, üzülmemesini öğütlüyorum. Sus biçare adam, diye cevap veriyor, başkalarına kahırlanmak soyluluğun ilk belirtisidir. Sonra bütün gün nerelerde dolaştığını anlatıyor. Hiçbir yerde etkinlik sağlayamadığına yanıp yıkılıyor. Bankalardan kredi

alamadığını, tefecinin vicdanından kovulduğunu, işverenin kapısını paspasladığını, meyhanelerde bulaşıkçılık yaparken sarhoşları dinlediğini, şehirlere göç eden köylülere flüt çaldığını, aşevlerinde bedava yemek dağıttığını, büyük hırsızları küçük hırsızlara haber verdiğini, büyük katilleri küçük katillere şikayet ettiğini, doktorları hastaların yataklarına yatırdığını, yüksek gönüllüleri alçak gönüllülerle tanıştırdığını, köleleri isyana teşvik belgesi çıkarttığını, bir'leri çok'lara ezdirmediğini, yaşlıları gençlerin kof hırslarından koruduğunu ve her yerde kötü masal kahramanı gibi tepkiyle karşılandığını söylüyor. Gece pencereye karanlık duvar örerken, Fahri Efendi gönlümü delip benden dışarıya çıkıyor; uyuyorum. Sanki ölmüşüm, ruhum Fahri Efendi düşlerimin içinde izinsiz bir düş, benim yapamadığım işleri gerçekleştiriyor. Sayın seyirciler! Sizlere oturduğum sandalyeden suskuyla sunduğum bu benzeri az bulunur köle, her derde çaredir. Onun evcilleştirilmesi bir ömür boyu sürse de, akıl kafesinizde ucuza besleyebilirsiniz. Her aybaşı zam istemediği halde, sizlerden defalarca cesur atılımlarıyla, yılları elektrik hızıyla aşmış olacaksınız. Düşünebildiğiniz ve yapabildiğiniz kadar yaşadığı halde, hayatınızın öteki yüzünü gösterecektir. Pişmanlık duymadan, kendinizi ona açıklayabilirsiniz. Ertesi gün, bir düşmanınızla dostluk kurarak, sizi arkanızdan bıçaklamayacaktır. Verdiği bütün cevaplardan hoşlanmasanız bile o, bilin ki, var olduğunuz durumun ötesine ayarlanmıştır. Sizler, yaratan ve sonra yarattığını kolayca yok edebilen insanlar olduğunuz için kölenizin efendiliğinden çekinmeyin. Bayramdan bayrama, efendi babanızın buruşuk ellerinden öpün. Bir başkasının zorbalığına hayır efendim duasıyla, kem ve şiş gözlerden korunun. Ey seyreden, dinleyen, okuyan vatandaşlarım! Kendinizi tehlikeli bir hayaletmişçesine seyretmekten, ve dinlemekten, ve okumaktan kaçmayın. Benim buradan kaçmam gerekiyor. Çünkü garson başıma dikiliyor; hesabı ödemiş bir adamın, boş yer işgal etmesini doğru karşılamıyor. Akşam patronuna marka sayarken rekor kırarak, diğer garsonları geride bırakmak istiyor. Şef garsonluktan patronluğa

atlamak, küçük bir kahvehane açmak, yönetimindeki çaycıyı ve .garsonları azarlamak istiyor

Alana pazar kurulmuştu; şehrin batı yakasının merkeziydi, okulların her üç yanı öğrenci kahveleriyle doluydu. Uzun bir cadde, çalkantılı taşıt nehriymişçesine araba motorlarının hırıltısıyla, gün boyu kesintisiz akıyordu. Caddenin ara sokaklarında, eski hanların köhne bölmelerinde tezgâhlar takırtıyla çalışıyordu. Küf kokan böceksi iş kovukları çarşının uzantısıydı, şehrin bütün sokaklarından insanların bir parça enerjisini, çabasını, yarına özgü umudunu emerek ihtiyaçlarına karşılık veriyordu. Çarşıya sekiz büyük kapıdan giriliyordu; mahalleleri, sokakları, dört adımlık binlerce dolapsı dükkânı vardı. Uzun cadde şehri ada parçasına bölüyor, kaldırımları haftanın her günü insan seliyle dolup taşıyordu. Orada, tavanı gökyüzüyle kapalı başka çarşılar, birbirine düşman kahveler, birbirini beğenmeyen karşıt kaldırımlar vardı. Patlayan tabanca kurşunlarıyla kan, sonra günün yorgunluğu, tepenin kanalizasyon .eğimiyle denize doğru iniyordu

Pazar gürültüsü doldurmuştu alanı, uzaktan bakırcıların çekiç sesleri işitiliyordu. Eski gramofonlarda eski plaklar çalıyordu. Her türlü eşyanın eskisi, gelişi güzel yere yığılmıştı. Tekerlekli ve tahtadan seyyar tezgâhların sahipleri, çatlak sesleriyle müşteri çağırıyorlardı. Göçmen çadırlarını andırırcasına, her satıcının başında küçük insan kümeleri toplanıyordu. Seç al diye bağırıyordu tezgâhtarın biri, ne alırsan aynı fiyat. Maşallah boncuklarından kolye, teneke çakmaklar, fare kapanı, prezervatif, tencere, düzineyle kalem, ispirto ocağı, iç çamaşırları, tepsiler bardaklar, küçük plastik kovalar, bidonlar, naylon çamaşır ipleri, terlik, artistli para cüzdanları, düğmeler, tırnak makası, pil tespih... Kasketli, tıraşlı bir adam, göbeğinin üstündeki para önlüğünü şangırdatarak, salatalık satıyordu. Bıçakla çabucak salatalığın kabuğunu soyuyor, salatalığı dört dilime ayırıyor, bıçağın ucuyla tabaktaki tuza değdirerek, salatalığı tuzluyordu. Kokoreççinin yanında, elden düşme, küçük ekranlı portatif televizyon, kasetli teypler satılıyordu. Onun karşısında rengi solmuş kumaşlar duruyordu. İki çığırtkan,

birbirlerinin bağırtılarını tamamlıyorlardı. “Koşun! Yetişin! Top atan mağazanın, batan geminin malları. Fırsatı değerlendirenler kazanıyor. Rastlamadık demeyin.” İşte o an, kalabalık korkuyla büyük bir araca yol açmak için, sağa sola kaçışmaya başladı. Firavun lahitlerini andıran ama onlardan defalarca iri, yürüyen, dört tekerlekli, tenekeden çirkin ve hantal bir kütleydi. Farları tel örgüsünün gerisine saklanmıştı, gövdesinin belli olmayan bir yerinden duyulmadık hayvanların böğürmesiyle alanı inletiyordu. Tepesindeki borudan renkli fişekleri patlatarak aniden sessizliğe gömüldü. Kısa bir süre sonra tepesindeki yuvarlak kapak açılınca, madeni karaltının içinden mekânik sesler işitildi. Alanın çarşı pazar insanları çevresini almış, ilgiyle bu yabancı yaratığı seyrediyorlardı. Onu herkes gibi ben de ilk önce bir polis panzeri sanmıştım. Boşluğa yaylı bir kol ucunda bir hoparlör yükseldi, arkasından robot otomatlığıyla kapağın üstüne kendiliğinden kürsü yerleşti. Sonra aracın içindeki merdivenlerden şapkalı bir adam kürsüye çıktı. Ayakkabısının topuğuna basmıştı. Gömleğinin yaka ortasında, ince tel topaklarından papyon duruyordu. Adamın şişman yüzünü, platinden yapılma benekler süslüyordu. Elindeki çantayı kürsüye bırakınca, şapkasını dazlak kafasından kaldırıp meraklı kalabalığa gülümsedi. Dişlerinin tümü altındandı, ışığı sıvazlayarak çenesine yansıtıyordu. Saçları metalik renkteydi, bakışlarındaki alay donuktu; yüzü krem ve pudrayla beyazlaştırılmıştı. Mikrofonu ağzına yaklaştırarak, bir iki üç dört, bir iki üç dört diye saydı. Hoparlör çın çın öttü. Kalabalık, aracın çevresindeki daireyi genişleterek birkaç adım geriye çekildi. Adam konuştukça sesinin tınlamasına göre, ayağının altındaki basamak inip kalkıyor, değişik boyutlara .giriyordu

Değerli ve yüce zamanınızı alacağım için özür dilerim. Benim“ pek sevgili vatandaşlarım. Aziz müşterilerim. Söze önce, tanrıya minnet ve devletimize şükran borçlarımızı belirtmekle başlamak isterim. Her şeyden önce tanrı vardı. Boşluğa bakarken canı sıkılıyordu. Bizleri bu başı ve sonu belli olan dünyaya yollayıverdi. Tanrı iyi kullarından yardımını esirgemedi. İyi ve imanlı insanlar

topluluğu olan şanlı milletimiz, az zamanda çok kahramanlar yarattı. Onlar sayesinde, çok zamanda hiçbir iş yapamayan milletlerin kölesi olmaktan kurtulduk. Tüm züğürt ülkelere kesenin ağzını açtık. Bağışlayıcı iyi niyet özelliğimizi dünyaya yaydık. Boyun eğmez onurumuz ve sonsuz fedakârlığımıza rağmen, tarihimizin ciltler dolusu kansız sayfalarını kimseye hatırlatmadık. Bizler, insanlığa devletler armağan eden ırkın çocuklarıyız. Çalışkan ve güvenliyiz. Ne mutlu bize. Sayın seçmen kardeşlerim. Ey bilge ulusumun bilgili yurttaşları. Sorarım size. Titreyerek kendimize dönmeseydik, eğer dört adım ileri üç adım geri yürümeseydik, bizler de öteki tembel ve güvensiz uluslar gibi, tükenerek emekliye ayrılmayacak mıydık? Ölümleri artırarak neslimizin gençliğini koruduk. Efendiler, halkımızın yoksulluğu ve mutsuzluğudur bize yol gösteren. Azımsanmayacak başarılar elde ettik. Kişisel acılarımızın karanlık olgunluğunda, bütün insanlıktan önce öte dünya ve öte hayata ayak bastık. Çıplak ayaklarımızın izini, pek yakında, ötenin ötesi dünya ve hayata taşıyacağız. Emeğin israfını önledik. Sulama tesisleri, elektrik, yol, telefon, okul, kütüphane ve sağlık işleriyle zamanımızı harcamadık. Kimden ve nereden gelirse gelsin, yasaların uygulanışında, eşitlik ilkesine uymadık. Adaleti sadece Adile Hanıma verdik. Adile Hanım doğurgan ana rahminden, her şeye boş veren çocuklar verdi bize. Kişiliksiz, kararsız, gerçek dışı ve dengesiz yavruların yetişmesine elbette izin veremezdik. Hırsız milletlerle özgürlüğe karşı lüks lambasını takas ettik. Onlar cami minarelerimize özenerek, füzeleriyle uzay boşluğunda kayboldular. Oysa biz, kendi yaşam bölgemizde ve bütün dünyada, barışa bedava hizmet ettik. Geniş halk yığınımızı bir somun ekmek bir gömlek için, ölesiye çalıştırarak, dünya sanayine ve teknolojisine yararlı olduk. Kazandığımızdan fazlasını satın alarak cesaretimizle ün saldık. Huzursuzluk çıkaranları tatlı ölümle huzura kavuşturduk. Mesken ve kitap enflasyonunu körükleyerek, insanlarımızı sokak ve hayat kavgasında tecrübe sahibi kıldık. Ulusumuzun temel niteliği olan maneviyatla maddiyat kaynaşmasını, üniversitelerimizin ilahi hocalarının yardımıyla pekiştirdik. Hayat şartlarını zorlaştırarak,

insanlarımızı sorumluluk yükünden ve bireysel değer kazanma çabasından kurtardık. Her mahallede birer tane müzelik garibanı finanse ettik. Hafif yaşantıların sonucu hafif insanlar ülkesiyiz. Hür ve özel girişimi destekleyerek, ağır cinayet eserleriyle komşularımıza örnek olmaktayız. Dış ülkelere, kendi sinir gerilimi üzerinde düşmeden yürüyen cambazlar ihraç ederek, sirk dünyasına anlam ve renk kattık. Kafa gücü kaba güce yenildi. Böylece milli mevzuat ile milli mevduat arasındaki rekabet sona erdi. En önemli şey, gerekli olanı bulmak değil midir? Varlık iz sürerken yokluğun içinde, bunları bir arada yaşatma hünerini nasıl göstereceğiz? Aziz müşterilerim, firmamız işte bu soruna çözüm getirmiş durumdadır. Şu görmüş olduğunuz çantada binlerce minik anten vardır. Her anten mikro aletlere bağlıdır. Çevrenizde yaşayan insanların can damarını bulmak, isterseniz bulup kesmek fırsatı elinizdedir artık. Bu antenler sayesinde, onların zihinsel titreşimlerini kaparak, gönlünüzün çektiği yönde sömürebilirsiniz. Ulusal sülük dernekleri tarafından desteklenen firmamız, çalışkan halkımızın yaşama düzeyini yükseltmesinden yanadır. Mallarımızı tanıtım fiyatına, ilk defa burada hizmetinize sürülmektedir. Tarihimizin keş padişahının adını taşıyan bu alanda, böylece siz cumhuriyet çocukları da birer tarihi kahraman olmaktasınız. Efendiler, basın toplantısını kapatmadan ve satışa başlamadan önce, sizlere şunu duyurmakla görevliyim. Hediyesi can pahasına ölçülemeyen transistorlu antenlerimizin maliyeti, devletin büyük para yardımlarıyla işporta fiyatına düşürülmüştür. İşporta malı antenlerinizi üzerine ayarladığınız herkesi, dış pazar olarak kullanabilirsiniz. Düzeltilmeyi içeren sonsuzluktaki dünya, kötülüğü ve kusurlarıyla bizimdir. Kargaşanın kaynakçası doğa yasalarıdır. Hepimizin biricik soluk alma bacası, zevklerimizin saplantısıdır. Ey cennetlik seçmen yurttaşlarım, sizlere sesleniyorum. Tekniğimizin son model mallarını kullanmaktan kaçınmayın! Bir deneyen bin harcayacaktır. Bize güvenin, öz ve yerli malı sıkıntılarınızdan değişik dünyaları yaratabileceğimize inanın! Tüketebilmek için, sizler de başka varlıkları harcamaktan çekinmeyin! Büyük zorluklarla, benliğimizin

uzak beldelerinden getirtip yapısını örnek aldığımız minik antenler, sizlere güçlü boğuşma sinyalleri verecektir. Ülkeler arası çıkar çatışmasıyla, bireyler arası gizli kin ve gizli düşmanlık ayrımları ortadan kalkacaktır. Hepsinin aynı şey olduğu hemen anlaşılacaktır. Hemen anlayarak derhal davrananlar, firmamızın sürümden kazanmasını sağlayacaktır. Borçlu sayılmayacaksınız çünkü morfin, esrar, lsd, alkol, iş saati ve afyon gibi ödemeler tedavülden kaldırılmıştır. Müşterilerimizin direncini artıran düş kapasiteleri sıfıra indirilmiştir. Antenleriniz sayesinde, birbirinizin düşlerini anında zapt ederek, hükümetimizden ödül alabilirsiniz. Firmamızın malları, değişen hükümetler tarafından bir iktidar boyu garantilidir. Devlet tahvilleriyle eşdeğerdedir satışa sunduğumuz nesne, karma ekonomimizin deha ürünüdür. Sayın beyler, sevgi değer hanımlar ”!nihayet çantayı açıyorum, buyurun

Adam sustuğunda, ortalık bir anda karışıverdi. Pazar halkı, birbirini çiğneyerek, çantadaki minik antenlere saldırıyordu. Ezilip çığlık atanlar, fırsatı kaçırmak endişesiyle önlerindekini bir yumrukta yere yıkanlar, satılan mal ile dünyada var olmak ilintisi kuranlar, sadece sahip olmakta yarışanlar, şimdide büyük, gelecekte ünsüz adamlar, toplumüstü girişken birler gürültüye boğmuşlardı alanı. Kapaklarını kapatan mekânik araç polislerin himayesinde homurtuyla gözden kayboldu. Ellerinde kalem büyüklüğünde birer anten vardı. Herkes sevinerek caddeye koşuşturuyor, çalıştırıp antenlerini dinlemek istedikçe yüzlerine kan renginde sıvı fışkırıyordu. Minik antenlerden edinemeyenler diğerlerine katıla katıla gülüyordu. Aldatılanlar sarı telefon kabinlerine doluşmuşlar, ahizeye bağırarak polis çağırıyorlardı. Kalabalık bozguna uğramıştı, kırmızı leke yüzlerinden silmekle çıkmıyordu. Birkaç dakika sonra, dolandırılanlar ile sahte antenlerden alamayanlar arasında kavga başladı. Hileli olayın onlar tarafından hazırlandığını söylüyorlardı. Yumruklaşma silahlı çatışmaya dönüştü. Kurşunlananlar yere devriliyordu. Şehrin merkezindeki savaş, siren sesleriyle ikinci polis kamyonetinin, jandarmaların ve hastane ambulanslarının gelmesiyle

yarım saatte sona erdi. Minarelerin hopörlerinden ezan okunuyor, .besili güvercinler ekmek kırıntılarına uçuşuyorlardı

Alanın ağzından bulvara saparak, aşağı doğru yürüyorum. Günler kısaldı artık. Akşam olmadan hava kararıyor. Trençkotumun yakasını kaldırıyorum. Kaldırımlarda insan kalabalığı artıyor. Özel arabalar, otobüsler, troleybüsler ve kamyonlar kaldırımların ortasında karşılıklı peş peşe dizilmişler, korna sesleri kaldırımların yanındaki binalarda patlıyor. Her şey toz toprağa karışıyor. Ortalığı kavurucu bir sıcaklık kaplıyor. Vitrinlerin neon ışıkları gözlerimde parıldadıkça, birbirine aykırı gerçeklerden bir çöl ısısına kapaklanıyorum. Şehir insanlarının ayakları dibindeydim. Bu insan çölünü boydan boya geçmem gerekiyor. Yapabilecek miyim diye soruyorum kendime. İnsanlarla dolu hayata bağlantı kuramadığıma göre, yabanıl ve uydurma düşüncelerimle hiçbir kervanın yolunu izleyemem. Kendine özgü simgeleri gerçekte var saymanın kötü sonu budur işte diye yineliyorum. Seni kendi çöllerinde yalnızlığa terk ettiler. Bir uçtan öteki uca vardığımda yine aynı insanlara rastlayacağımı bile bile, bir boşlukta sallanıyormuşçasına, banliyö istasyonlarına, vapur iskelelerine, belediye otobüsü duraklarına yürüyorum. Çöl serinliği esiyor. Yüksek apartmanlardan kum tepeleri, aralarından toz toprak savruluyor. Kamburuma büzülerek gözlerimi kısıyorum. Bir bankanın büyük kapısında küçük bir dilenci, göğsüne karton asmış, takma kalple yaşadığını, kimsenin ona iş vermediğini yazarak, insan kardeşlerinden para dileniyor. Kartondaki yazıyı kum fırtınası örtüyor. Vitrinlere uçuşuyor kağıt kırpıntıları. Mağazaların kapıları açılıp kapanıyor işyerlerinde, paydos zili çalıyor. Masalardan kalkıp vestiyere koşuşuyorlar. Kolluklardan, önlüklerden soyunarak hemen makyaj tazeleniyor, birkaç dakikada şefe dönük masaların arka arkaya dizildiği işyerlerini boşaltıyorlar. Gece bekçisi saatleri ayarlıyor. Hademeler çöpleri temizliyorlar. Kadın memurların çekmecelerini açıyor bunlardan biri, sevimli bebek ve sevimli anne kartpostallarının arasında zengin işadamlarının kartvizitlerini buluyor. Sabahın erken

saatleri canlanıyor tırnaklarının kirinde. Gecekondunun ağaç .dallarında rüzgar ıslık çalıyor. Tepede yağmur bulutları kaynaşıyor

Kelimeler, dudaklarımda kuruyup çatlıyordu. Kısa bir an, uzaktaki vahayı gördüğümü sanıyor, söylemeye yeltendiğim yakınlık ve umut yüklü sözler hemen buharlaşıveriyordu. Gövdenin yumuşak eti kesilince, ansızın duyulan kan sıcağıydı. Güneş körletici boz aydınlığıyla çölü kavuruyor, kızgın kumlarda ayaklarımı sürüklüyor, içimden demek ki diyordum, oraya kendime özgü bütün varlığımla varmalıyım. Birkaç palmiye biraz gölgelik, birkaç insan! Orada, o insanlarla konaklayabildiğim sürece aşındırılmamış yeni beraberlikler kurulacaktı. Tanrının şehvetle yarattığı çöllerin oluşumunu düşünüyorum, bir de insanların geliştirdiği çöller var; işte oradayım; kalabalığın kuyusunda susku, damıtık acısıyla zihnimi kurutup dudaklarımı çatlatıyor; ilişkiler sağanağında yüreğim bir batak, içine kimi çekse boğuyor. Doğruysa bu, artık her şeyi içimden söylemeye hükümlüyüm. Birkaç gün öncesi birkaç yüzyıl eskiyiverdi. Tanıdıklarımın tümü vaat edilmiş .köşeleri kaptı. Hepsi çöllerin birer ayrı sultanı

Evet, her şey bir yana ben Fahri... Herşey bir yana mı? Bu her şey de nereden çıktı? Ben yeni doğmuş bir bebeğim. Kundaktayım, büyümek istedikçe sargılar kımıldayıp gelişmeme engel oluyor. Ama durun bir dakika! Ben bebekten çok insanların gövdesindeki yaraya benziyorum. İri bir nokta gibi duruyorum. Hiçbir merhem beni iyileştirmiyor. Kimseyi fazla rahatsız etmiyorum, beni görmezlikten gelerek köşedeki tütüncüyle günün sorunlarını tartışmaya koyuluyorlar. Bazen sesime tatlı bir eda vererek, tütüncüden daha önemli bir adam olduğumu belirtmek kaygısına düşüyor, acı dolu bir yüzle yaltaklanıyorum. Bir süre kaşlarını kaldırarak, dudaklarımın arasından dökülecek olan önemli sözleri bekliyorlar. Kırık dişlerimle tiz sesle mırıldanınca, arkalarını dönüp, benden uzaklaşıyorlar. Birkaç defa, çok önemli kitaplardan çok önemli sözleri tekrarladım. Biz zaten bu sözleri duymuştuk diyerek, stadyumdaki ikinci lig maçlarını seyretmeye koştular. Gitsinler efendim, gitsinler. Onlara her şeyi anlatmayarak öcümü almış

olacağım. Her şey beni ilkokulda, izci takımından kovulduğum gün ilgilendirmeye başladı. İzci takımından niçin kovulduğumu açıklayamam. Fakat, artık değil mi ki konuşmadan duramıyorum, bu olaydan kısaca söz etmeliyim. Sınıftaki sıra arkadaşlarımdan birini seviyordum. Kızın atkuyruğu saçları vardı. Kültür fizik dersinde, herkesin önünde bütün sınıfa duygumu ilan etmiştim. Öğretmenden yediğim üç cetvel darbesiyle, açık ilanımın bedelini ödediğimi sanıyordum. Oysa aynı gün, cana yakın öğretmenimiz, beni odasına çağırttı. Herkesin içinde, yaşıma uygun olmayan davranışlarımdan dolayı kınadı. Başöğretmen odaya girmişti, bağırarak yetişkin adamların okulda işi olmadığını söyledi. Suçumu bir daha .tekrarlarsam izci takımından çıkaracak, ayrıca okuldan da kovacaktı

O günden bu güne sevgilerimi açıkça dışa vuramamışımdır. Bir cümle uğruna bin cümle harcamışımdır. Bir kilometrelik yolu döne dolaşa yüz kilometrelik yol haline getirmiş, yorgunluktan bitkin duruma düşmüşümdür. Uzun Yol Severler Derneği'nin olgun beyefendileri, daha uzun yol yürümemi, giderek koşmamı birkaç yüreklendirici sözle desteklememiş olsalardı belki çoktan ölmüştüm. Hayatımı onlara borçlu olduğumu hiçbir zaman unutmadım. Her şeyden fırsat bulduğum ilk anda, kendi yürüyüş hızımın rekorunu .kırarak, olgun beyefendilere teşekkür etmek dileğindeyim

Her şeyi ilk önce ilkokulumun mahzeninde aradım. Aforoz edilmiş öğrenci olduğum için, kısa zamanda okul hademesiyle dostluk kurmuştum. Öğretmenler ve öğrenciler dağıldıktan sonra, okulun taş koridorlarında, kara önlüklü çocuğun kara bir benek gibi, usul usul mahzene inip her şeyi arayışı hoşuna gidiyordu yaşlı hademenin. Hiç değilse ben öyle sanıyordum. Mumu yaktığımda titrek bir aydınlık dağılıyordu. Arkamı dönüp, uzun ve iri gölgemi seyretmek, ilk dakikaların oyalayan oyunuydu. Orada geçireceğim zamanı ayrı oyun parçalarıyla programlamıştım. Benden iri ve uzun gölgeme küfürler yağdırarak, küçük Fahri'yi temize çıkarıyordum. Bazı günler gölgeme hakaret etmekten utanıyor, hemen her şeyi aramaya koyuluyordum. Hademenin getirip bıraktığı izci gereçleriyle dolu mahzende, ellerimle kömür tozlarını eşelemeye

başlıyordum. Mahzen kapısını açık bırakınca, gölgemin nasıl silikleştiğini ve nasıl kaybolduğunu görerek, her şeyden öcümü almış oluyordum. Sonra hem yetişkin hem de çocuk Fahri'den kurtularak, her şeyi aramaktan yorgun halde eve dönüyordum. Evde anne babamı radyodaki 'sizden bize dinleyici istekleri'yle doldurulmuş buluyordum. Anne ve babam bir süre sonra birbirleriyle düelloya tutuştuklarında, kendimi yatağın altına atarak, her şeyi aramaya orada devam ediyordum. Arayışım, kapı komşularımızın, anne ve babamı ayırmak amacıyla zili çaldıklarında kesintiye uğruyordu. Sükunet, Sütlimana yanaşınca, haydi hep beraber kahve içelim deniliyordu. Her şeyi ararken bana sesleniyorlar, Fahri'nin nerede ne yaptığı soruluyordu. Kimseye her şeyi aradığımı itiraf edemezdim. Babam bu çocukta ışık korkusu var diyordu. Kapı komşularımız bu duruma hakemlik ederek, benim ana rahmindeki sıcaklıktan vazgeçemediğimi fısıldıyorlardı. Birdenbire "Problem Çocuk" hastanesine götürülmem hakkında tartışma çıkıyor, bir kenarda unutuluyordum. Tedavi biçiminin sakıncalarından söz ediliyor, okulumdaki ilgililerin düşüncesini almaya karar veriliyordu. Kahvenin üstüne birer bira içildikten sonra "uykudan önce dinlendirici müzik" dinlemeye koyuluyorlardı. Annem yatıp erken kalkabileyim diye, kurnaz tilkiyle aptal karga .masalını anlatıyordu

Uykuya dalınca düşümde sevdiğim kızla hanım öğretmeni karıştırıyordum. Bizim sınıfın öğretmeni, diğer sınıfın öğretmeniyle ders arasında münakaşa ediyordu. Yetişkinlikle suçlanan küçük yaşımda, tanıdığım bütün Büyükler'in birbirleriyle kavga ettiklerini, sonra yeniden barıştıklarını görüyor, kavganın ve barışın nedenlerini anlamıyor, onlarla arama bir sınır çizerek, onlara herkes diyor, herkes'in ülkesine uzaktan bakıyordum. Bazı gece yarılarında uyanıyor, yatağımın korkuluğundan çıplak ayak halıya atlıyor, pencerenin yanına gidiyordum. Sandalyenin üstüne çıkarak camdan caddeye bakıyor, herkesin ortalıktan çekilmiş olduğunu hayretle fark ediyordum. Herkes bir yerlere gizlenmişti, her şeyle ilgili olmaktan memnun yatağıma geri dönüyordum. Yatağımın korkuluğunu

atlayıp, başımı yorganın altına alarak Gülgümüş adındaki kedimizi .gıdıklıyor, onun gerinerek esneyişine gülümsüyordum

Gülgümüş'ün evimizin fareleriyle dostça geçinişiyle, benim herkesi bekleyişim arasında ilinti kurmaya çalışıyordum. Kedimiz, benden yedi yaş genç olmasına karşın, onu her gören yaşlı bir kedi olduğunu ve ömrünün son günlerini yaşadığını söylüyordu. Gülgümüş'ü daha yakından tanıyanlar; fareleri öldürmek yerine onlarla dostluk kurmasını bu yaşlılığa bağlıyorlardı. Kimseye kendi düşüncemi söylemediğim halde, herkesle aramın açılması belki ilk bu nedenle başlamıştır. Çünkü Gülgümüş'ü çok kızdırdığımda, dişlerini ve tırnaklarını ustalıkla nasıl kullandığını kollarımda bıraktığı çiziklerden biliyordum. Şimdi bütün bunları anlatırken ölmüş olduğu için, beni tekzip edemeyeceğinden ötürü üzülüyorum. Yorganımın altında sayısız yıldız parıldıyor. Yanıma kurnaz tilkiyle aptal kargayı alarak, diğer gezegenlerde gezintiye çıkıyor, orada .dünyalı bir araştırmacı olarak her şeyi bulmaya çabalıyorum

Sabah uykusuzluğunun sersemliğiyle pencerenin yanına koşuyor, caddelerde aniden oluşuveren kalabalığın telaşlı yürüyüşüne şaşırıyordum. Onlara, onlar için, her şeyi diğer gezegende aramaya çıktığımı açıklamaya tereddüt ediyordum. Belki herkes her şeyi benden önce bulmuştu. Kıskançlıkla karamsarlığa kapılıyor, anneme herkesin geceleri ne yaptığını soruyordum. Uyuyorlar, diyordu. Anneme uyumadığımı itiraf edemiyordum. Babam, ayna önünde kravatını bağlıyordu ıslık çalarak. Yüzüme aynadan alayla bakıyor, bir gün çok uyumaktan şişip balon halini alacağımı, havalarda uçacağımı söylüyordu. Radyoda spiker günün önemli olaylarını iletiyordu. Kahvaltıya oturuyorduk. Kara öğrenci önlüğümü beyaz yakalığımı sevmiyordum. Balon olup uçmanın cazibesine kapılıyordum. Sabahları erkenden kalkıyor, herkes uğruna bunca yoruluyordum. Kahvaltı masasında çayın en son bana verilmesine öfkeleniyor, tabağıma dokunmuyorum. Anne ve babama karşı kuşku duyuyordum. Kandırılmaktan korkuyordum. Ya geceleri herkes başka bir şey yapıyor, bu da benden gizleniyorsa? Sınıftaki bir kız arkadaşım kendisi yatınca yandaki odadan tıpırtılar duyduğunu

anlatmıştı. Bizim evde hiçbir odadan tıpırtı duyulmuyordu. Ağlamaya başlıyordum. Annem derdimin ne olduğunu soruyordu. Her şeye hiç diyordum burnumu çekerek. Annem, çok yiyip çok çabuk büyümem gerektiğini söylüyordu. Oysa ben az yemek yiyip hiç büyümek istemiyordum. Yahut çok çabuk büyüyüp bütün odaları tıpırtılara boğmak ve bütün caddelerde gürültüler yaratmak istiyordum. Babam; bırak şunu şımarıyor diyordu. Dudaklarını peçeteye silerken, başöğretmenimiz gibi pardon demeden hafifçe .geğiriyordu

Pek umursamadığım ders kitaplarını çantama yerleştirerek evden okula çıkıyordum. Karşımızdaki binada uluslararası dayanışma bankası vardı, camekânına, parkta yürüyen iki insanın sırtından çekilmiş kocaman fotoğrafını asmışlardı. Fotoğrafın gerisinde, bir masa, dört koltuk duruyordu. Gün boyu kimse oturamıyordu koltuklara. Köşedeki bakkaldan pervane alarak okula koşuyordum. Pervanenin kanatları görünmezleşince, uçamadığıma öfkeleniyor, .bunun kusurunu ikide bir tosladığım herkese yüklüyordum

Sınıfa ter içinde giriyor; sınıf arkadaşlarımı nedenini bilmediğim bir kendimi bağışlatma duygusuyla hokkabazlık yaparak güldürüyor, sıra arkadaşım Ayşe'nin yanına oturuyordum. Her haftanın baş ve sonunda, korkmamak gerektiğini şafakların sönmeyeceğini bağırıyorduk. Her gün şafak vakti, şafağın gerçekten sönüp sönmeyeceğini izliyordum. Sönmeyeceğine biraz olsun inansam bile, her şeyi henüz bilemediğim için, korkum günden güne benimle birlikte büyüyordu. Ayşe işlemeli mendiliyle terimi siliyordu. Derste kendisiyle konuşmamamı öğütlüyordu. Öğretmen mavi önlüğüyle sınıfa girince ayağa kalkıyorduk. Bu defa, çalışkan ve doğru olduğumuzu bağırıyorduk hep bir ağızdan. Gece herkesi beklerken çalışamadığımdan, asıl kimliğimi anne babamdan gizli tuttuğum ve yanlış olduğumdan ötürü yüzüm utanç ve acıyla kızarıyordu. Öğretmenin izniyle, sıralarımıza oturup defterlerimizi açıyorduk. Ev ödevimi gizli uğraşımdan dolayı hep tamamlayamamış oluyordum. Sınava ilk önce ben kaldırılıyordum. Bildiğim bir sayıyla bildiğim bir başka sayının çarpımının kaç

ettiğini cevap verememek endişesiyle unutuyor, kara tahtanın yanından kaçarak sıranın altına sığınıyordum. Bütün sınıf kahkahadan kırılıyordu. Öğretmen kulağımdan çekerek sığındığım sıra altından kaldırıyor, okulun soytarılık yapacak yer olmadığını söylüyordu, kapı yanına beni tek ayak dikiyordu. Bayramlarda tanrıya Büyük adam olmak için duaya gittiğimiz camideki topal leyleğe benzetiyordum kendimi. Topal leyleğin niçin cezalandırıldığını, uçamamasının terk edilmeye neden olup olamayacağını düşünüyordum. Leyleğe acıyarak yem atanlardan nefret ediyordum. Ayşe dönüp bana bakınca yüzüm kızarıyordu; herkese hiç yaratılmamış olmak için seslenmek istiyordum. Ön sıralardan bir öğrenci, hem güçsüz hem de suratsız diye, alay ediyordu. Hele ben her şeyi bulayım, dünyayı gürültüye vereyim, sen o zaman kendi suratını görürsün diye geçiriyordum içimden. Zil çalınca Ayşe'nin yanına çekinerek yaklaşıyor, ondan özür diliyordum. Niçin, diye soruyordu. Cevap veremiyordum. Topal leyleğin kanatlanıp sıcak ülkelere doğru uçtuğunu söylüyordum. Hangi sıcak ülkelere, diye soruyordu. Sıcak ülkelerin adlarını bilmiyordum. Düşüncemizdeki, kalbimizdeki sıcak ülkelere diyordum. Ayşe beni, büyümüş de küçülmüşlükle suçluyordu. Sonra bana çok benzeyen bıyıklı bir resmimi yapıyordu. Sınıf boşalıyor, yalnız kalıyordum. Okulun bahçesinden koşmaca, körebe, yanartaş, ebeleme, hırsız polis, seksek, ip atlama, saklambaç, misket, ayak topu, zıpzıp, çember, topaç çevirme, uzuneşek, tahterevalli, kaydırak, fışfış kayıkçı, esir almaca, birdirbir, altın beşik, eveleme develeme, yazı mı tura mı, çukur, kafa karış, açıl kilidim açıl, el el üstüne kimin eli var, aç kapıyı bezirgân, yağ satarım bal satarım gürültüleri duyuluyordu. Çocukların neşe veren çığlıkları boş ve sessiz dersliklere uzaktan yayılıyor, yalnızlığımı algılıyordum. Herkes oynarken, her şeyi okulun boş dersliklerinde aramakla yanılıyordum belki. Zamanımı boşuna harcamış olacağımı düşünüyordum. Sıra gözlerinde, başka sınıflardan çalınmış kalemleri, silgileri buluyordum. Bir ucu topa bağlı, öbür ucu parmağa dolanarak bahçede kafalara fırlatmaya yarayan, lastikten

pamuk toplara rastlıyordum. Hırsızlık olayı ortaya çıkınca, öğretmenimiz kabahati okulumuzdaki Yahudi öğrencilere yüklüyordu. Herkese karşı her şey için kendimi kabahatli, kusurlu buluyordum. Oyunlardan kaçıyor, bahçeye inemiyordum. Sağlam kafa ve sağlam vücut çocuklardan ürküyordum. Kara tahtanın üstündeki bol kaşlı adamın kendi fotoğrafından beni sert süzüşüyle paniğe kapılıyor, merdivenlerde duran kırmızı yangın kovalarının arkasına saklanıyordum. Ders zili yeniden çalana kadar, varlığımın .orada unutulmasından rahatsızdım

Babam çok okuyup “Büyük Adam” olarak herkese kendimi göstermemi söylüyordu. Öğüdünü kabullenerek elime geçirdiğim bütün kitapları dikkatle okuduğum halde, bunların hayal ürünü şeyler olduğunu söylüyor, okumam gereken ders kitaplarını kafama fırlatıyordu. Sonra yeniden gazetesinin başına dönüyordu. Okuduğu büyük adamların sözlerine, verdikleri politik demeçlere öfkelenerek .küfrediyordu. Ne denli çabalasam kimseye yaranamıyordum

Haftanın belirli günlerinde, üç cadde ötedeki Ruhat Hanımlar kocası ve oğlu Ahmet’le birlikte evimize misafirliğe geliyorlardı. Salona içten gülücüklerle alınıyorlardı. Öpüşerek birbirlerinin nasıl olduklarını soruyorlardı. Herkes iyiydi, kimse benim kötülüğümü fark etmiyordu. Ahmet’e merhaba diyorum. Dilini çıkarıyor, göz kırpıyor. Misafirler koltuklara yayılıyorlar, bacak bacak üstüne atıyorlar. Görüşmeyeli ne yapıldığı soruluyor yeniden. Hiçbir şey bana sorulmuyor. Görmeyeli bendeniz küçüğün galiba biraz boy attığı belirtiliyor. Babam Ruhat Hanımın çıplak bacaklarına kaçamak bakıyor, ben de babamı taklit ediyorum. Gördüğüm beyazlık karşısında gözkapaklarımı kırpıştırıyorum. Ruhat Hanımın kocası kolalı gömleğinin içinde dazlak başını zor oynatıyor, konuştukça cebinden mendilini çıkararak alnındaki terleri siliyor. Anneme “hanımefendi” diyordu. Annemin, Ruhat Hanımın efendisi olduğuna hükmediyordum. Annem de, söze başlarken, Ruhat Hanımın kocasının ‘Beyefendiliğini’ kabul ediyordu. Efendiliğe yüreklenip Ruhat Hanıma “Hanımefendi” dediğimde, gene büyümüşte küçülmüşlükle suçlanıyor, yapmacık davranmakla

yargılanıyordum. Düştüğüm küçüklük durumundan kurtulabilmek amacıyla kendimi aşağılıyordum. Herkese benzememeye yemin ediyordum. Tepsiden likör dağıtılıyor. Kollar hafifçe havaya kalkıyor. Şerefe içiliyordu. Ahmet'e usulca Şeref'in kim olduğunu soruyordum. Ne bileyim, diyordu. Şeref'in önemli bir kişi olduğunu, herkesin onu tanıyamayacağını sanıyor, bizim eve hiç gelmeyen ama daima adına likör içilen bu adamı merak ediyordum. Ruhat Hanım topuklu ayakkabısının üstünde, ince beli, omuzlarına dökülen sarı saçları, uzun boynuyla ayağa kalkıyor. Kafese yaklaşıyor. Kuşun niçin hiç ötmediğini soruyor. Babam şimdi buyruğunuzu dinleyip ötecektir diyor. Pikaba kanarya plağını koyuyor, stereo kolonlardan yüzlerce kuş cıvıltısı, gümbürdeyerek duvarlara çarpıyor. Kanarya ufak gagasını avizeye dikiyor, evcil ve başarısız, kafesten kaçma çırpınışlarıyla kanat tüylerini döküyor, sonra yeniden eski yerine dönerek kısa sürelerle ötüyor. Ruhat Hanım baş hareketiyle saman sarısı saçlarını ensesine savuruyor, ne şirin hayvan diyor. Annem kafesteki su kabını doldururken, kanaryamızın tırnaklarının uzadığını, bir boş vaktinde kesmesi .gerektiğini söylüyor

Konuşmaları utangaç dinliyorum. Misafirlerimiz ve anne babam arasındaki konuşma 'özel hayat'ın dokunulmazlığına varıyor sonunda. Babam sinirlenerek tombul çenesini ovuşturuyor, beni göstererek bu çocuk laf dinlemeye çok meraklı diyor. Ahmet'le birlikte içerdeki odada oyun oynamaya gönderiyorlar. Kendi kendime ilk fırsatta özel hayatımı herkese anlatmaya söz veriyorum. Ama her şeyden önce, ilkin, özel hayatın ne olduğunu anlamam gerekiyordu. Kimseye belli etmeden özel hayatlarına kulak kabartıyordum. Ruhat Hanımın kocası ellerini göbeğinin üstüne kavuşturmuştu. Daire müdürünün kendi metresini ilkokul mezunu olduğu halde yanına sekreter aldığını, haftada iki defa otelde buluştuklarını, memleketin tanıdık kayırmak yüzünden kalkınamadığını söylüyordu. Ruhat Hanım, kocasının savını destekleyerek, karısının müdürden ortak mallarından dolayı ayrılmadığını, fakat onun da genç ve yakışıklı bir adamla haftanın

diğer günlerinde aynı otelde beraber olduklarını anlatıyordu. Özel hayatın memleketimize düşman olduğuna karar veriyordum. İlk görüldüğü yerde ezilmelidir diyordum. Ruhat Hanım'ın kocası meclisten özür dileyerek müdürün otelde metresiyle nasıl eğlendiklerini ayrıntısıyla açıklıyor, sözünü kısaca sapık bir adam diyerek bitiriyordu. Sapık Adam'ın yaptıkları düşümde bir şeyleri kıpırdatıyordu. Babamdan özür dileyerek salondan geçiyor, buzdolabından su alıyordum. Kimse beni duymuyor. Dolabın önünde oyalanıyorum. Ruhat Hanım'ın kocasını dikkatle dinliyorum. Bana bakarlarsa yüzüm kızarıyor. Her şeyden vazgeçerek uyumak istiyorum. Sürahi elimden kayıp düşüyor, yeni 'özel hayatım'la suçüstü yakalanıyorum. Aynadaki yüzüm sapsarı kesiliyor. Annem mutfak kapısını üstüme kapıyor, beni terbiyesizlikle suçluyor. Onları dinlemekten başka kabahatim olmadığını, kendisinin de bana sık sık Büyükler'in sözlerini dinlememi tembihlediğini hatırlatıyorum. Babam salonda misafirlerine benim ders kitaplarının içersine *Gulliver'in Gezileri*'ni saklayarak okuduğumu, avuç dolusu para döktüğü halde geleceğime güvenemediğini söylüyordu. Başımı öne eğerek salondan yeniden içerdeki odaya, Ahmet'in yanına geçiyorum. Gulliver'i toprağa sımsıkı bağlıyor cüceler. Misafirlerimizin ve anne babamın, Gulliver'e mi, yoksa cücelere mi benzediğini soruyordum kendime. Pikapta varlığı öven, zengin olsam diyen bir adamın şarkısı çalıyordu. Her şeyin aslı nerede ise, oraya geri dönüyor, yargılanarak cezasını buluyor ve yok oluyordu. Gulliver silkiniyor, kanaryamız silkiniyor, tel ipler Gulliver'i sımsıkı sarıyor, hiçbiri kurtulamıyorlardı. Annem tepsiyle yeni bir ikramda bulunuyordu .misafirlerine

Ahmet sandalyenin sırtında eline üçgen cetvelimi geçirmiş, sandalyenin boynuna geçirdiği ipi çekiştirerek atını dehliyor. Açık pencereden gelen düşman gruplarına ateş ederek, hepsini tek tek yere deviriyor. Dan dan sesleriyle yüzü kana bulanmışçasına, uzun ve sık saçları alnına dökülüyor. Sonra sandalyeden halıya düşüyor, sürünerek küçük yazı masasının yanına gidiyor. Kitapları yere

döküp masayı yanlamasına yatırıyor. Siperin gerisinden başını uzatarak, plastik tüfeği ile nişan alarak, taka tak bağırışlarıyla yaylım ateşine başlıyor. Titriyor, küçük ve zayıf parmaklarıyla kazağının üstünden kalbindeki çiçek desenlerini tutuyor. Yaralanmanın da tam sırasıydı, diye söyleniyor. Acaba yatağımın altında aradığım her şeye mi ateş ediyor, diye kaygılanıyorum. Onlar, yani düşmanların kim, diye soruyorum. Düşmanlarımız zenciler ve Siu Vadisi'nin Kızılderilileri, diye cevap veriyor sertlenerek. Apaçilerin baskını yamandır Yüzbaşı Tom, tanrıları Manitu tarafından korunuyorlar. Çıplak atlarının sırtında tüylü mızraklarıyla saldırıyorlar. Çevremizi çembere alarak, tahta kulübemizi ateşe verip yangın çıkarıyorlar. Ahırda kara yeleli atlarımız kişniyor. Gökyüzünden yağmur boşalıyor. Albaydan buyruk aldım, diyor Ahmet; dostlarımızı düşmanın elinden kurtarmalıyız. Tabancasının tetiğine basıyor, iki ateş arasında göğsüme bir ok saplanıyor; yüzükoyun halıya seriliyorum. Gövdem ılık yanmayla ürperiyor. Afrika'nın karlı dağlarından, serin bir yel esiyor. Fil sürüleri yelken kulaklarını dalgalandırarak koşuşuyorlar. Çalkantılı, mavi bir nehre dalıyor timsahlar arka arkaya. Altın sarısı sıcak kumlar üstümü örtüyor, yavaşça gömülüyorum. Binlerce rengarenk kuş, kanat çırpışlarıyla gökyüzünde siliniyor. Bir daha Ayşe'yi göremeyecektim. Her şeyi ama her şeyi bilemeyecektim. Herkese karşı kendimi temize çıkaramayacaktım. Sessiz bir ölüydüm, ağlıyordum. Ahmet beni kollarımdan masanın gerisindeki sipere çekiyor, şakacıktan oynuyoruz diyor; yaran fazla ağır değil. Mendilini kalbimin üstüne yerleştiriyor, elime bir metrelik tahta cetveli tutuşturuyor. Bu tüfekle en uzaktaki düşmanı bile vurabilirsin, diyor. Ayağa kalkıyor, bağırıp çağırarak koşuyor. Barut kokusunda binlerce Aztek ve İnka ölüsü. Yatağımın üstüne fırlıyor, tüfeğimin dipçiğiyle yastığa vuruyorum. Noel Baba'yı andıran, kardan beyaz bir adam yeşil halıya yuvarlanıyor. Beyaz bir sıvı akıyor güneşin altında. Ahmet, diye sesleniyorum, yanlışlıkla dostlarımıza saldırıyorsun. Ahmet kurşun kalem mızrakları .gövdeme fırlatıyor, dur diyor, dur Albay'a söz verdim

Savaş başlamadan önce ölümün hortumu her şeyi yakıp yıkmadan önce dünyanın tek galibi Robinson dönemine başlamadan önce gerçek mermili tatbikatlar vardı şimdiki zamanın içinde gelecek vardı dağ sırtlarına betondan çelikten samandan tahtadan hedef ve siperler yapılıyordu tatbikatlardan sonra erler teğmenler albaylar generaller eğitilmiş oluyordu kışlalarda kalk yat borazanları çalıyordu insanlar insanlara karşı eğitilmiş oluyordu yağmur damlalarına zırhlı taşıyıcıların palet ve motor gürültülerine uzayıp giden konvoyun gecenin karanlığında kedi gözlerine bir de telsiz kulaklığındaki kıpır kıpır hışırtıya kır sessizliği karışıyordu gecekondu sakinlerini parçalayıp karınca yuvalarını dağıtıp geçiyordu kişisel direnci mukavva gibi silkip atarak tonlarca ağırlıktaki çelik barut ve enerji el sallıyordu küçük çocuklar efelenmekle herkese kendisini bulan genç ve yaşlı adamlar bizden gözlerini kaçırıyorlardı bizi fark etmemişçesine uçaksavar kırk beş derece eğimle havaya kalkıyordu başımda miğfer bölük çevrimi kapsamında bucak üç parola bucak üç burası borsa diyerek çakaldenize bekâr yemeğidir üç yumurtaya sucuk katar sahanda pişirirsin depoda birkaç fener bir mum bir de Adem ve Havva birçok silah eşliğinde votkanın kapağını fırlatarak yatıyorsun nöbette uyuyarak nöbetçileri uyutmayarak kendini terk edersin tokadı vur sonra küfret zayıflığına kendine acı tek adamdır komutanlar aktörlüğün doruğunda servis erleri açtır yenmeyerek kapuska taşlı pilav içilmeyerek hoşaf suyu tatbikat alanında piknik jimnastiği bacaklarımızı gece eğitiminde kaldırtıp toprağa hafifçe değdirerek karanlığa tamamlanıyordu savaş tepe yanında ev ışıkları aniden bir şarkı yükseliyordu o tepede lodos dolaşırken bir çıngırak buluyorduk iki kulplu hayvan boğazına takılan türden çobanlara büyük yardımı dokunur çoban uyuyunca hayvanlardan biri sürüden kaçınca sesiyle arar ve bulurdu kritik arazilerde vukuat vardır haritası bozuk liman Ortadoğu'da petrol oynuyormuş sinemalarda manga takım bölük alay kara batak gibi insanlığın içine dalıp çıkarak sabahları sekiz otuzda kalkar şehir otobüsleri ve kışlalara servis arabaları Kayzer markadır döşemeye bir vur dursun iki vur

kalksın er aracın bir aletidir konuşamaz hiç günaydın ve iyi akşamlar demeye hakkı yoktur itiraz yasaktır girilemez içeri komutanlık rütbelerimiz bilgiyle hepsi yılların sayısıyla ölü düz orantılıdır uykumuz derin veya karmaşıksa başucumuzdaki çalar .saat

Ruhat Hanım odanın kapısını aralıyor. Dantelalı beyaz bluzu, kara etekliği ile odaya giriyor. Şaşkın gözlerle oğlunu ve beni süzüyor. Yerden yastığımı alıyor. Masamı yeniden ayağa kaldırıyor. Bu ne biçim oyun, odayı ne hale sokmuşsunuz, diye soruyor. Ahmet, savaşlardan galip çıkan komutanmışçasına, annesinin kolunu böbürlenerek tutuyor, şey, diyor, biraz sonra Fahri'yle ders çalışacağız. Ruhat Hanım oğlunun saçlarını okşuyor. Başımda bahar kokusu dolaşırken bana dönüyor, sen, diyor, akıllı bir çocuksun; oğluma uyarak anneni üzme. Kapıyı ardından kapatırken mevsimler değişiyor. Bulutlarımın gölgesinde, yeşil çimen halının üstünden kurşun kalemlerimi topluyorum. Her şeyi arama çabamı başkalarının frenlediğini ve beni oyaladıklarını düşünüyorum. Somurtarak gece lambasının yanındaki tabureye oturuyor, ayaklarımı sallamaya koyuluyorum. Birdenbire kendimi anne babamın yatak odasındaki saate benzetiyorum. Saatin rakkası aynı sürelerle sağa sola salınırken ben de gözlerimi kapatıyor, dudaklarımın arasından sesimi kalınlaştırarak, tik tak tik tak ünlemleri çıkarıyorum. Başım dönmeye, midem bulanmaya başlıyor. Ahmet kapının arkasındaki aynayı alıp yüzüme tutuyor; bak, diyor, sapsarı kesildin. Kolundaki saati göstererek benim saatim diyor, hiç renk değiştirmiyor, sen hangi markasın. Sırt üstü yatağıma uzanıyorum. Ahmet yuvarlak tepsiyi karnına dayıyor, sağ eliyle vites değiştirerek sesindeki homurtuyla arabasına hız veriyor; istersen, diyor, sen de benimle gel, dostlarımızı kurtarmalıyız. Arabaahmet ciyaklayarak keskin bir virajdan tek ayağını kaldırıp dönüyor. Onlara mutlaka yetişeceğiz. Islığıyla kahramanlar şarkısını tutturuyor. Ahmet'in arkasına sokuluyor, ben ne yapacağım diye soruyordum. Sen, diyor Ahmet, benim yardımcımsın. Geçen gece, diyor, Mau Mau'lar kaleyi basarak Albay'ın kızını ve taburun en iyi

imha subaylarını tutsak edip kaçırmışlar. Geyik vadisinde kamp kurduklarını duydum, pusuya düşüreceğiz. Yeter ki hava kararmadan vadiye ulaşmış olalım. Sana bir sır vereyim; Albay'ın kızı sevgilim olur. Onu Harp Okulu'nda öğrenciyken tanımıştım, diye anlatıyor; birbirimizden hoşlandığımız halde, Albay kızını Banker'in oğluyla evlendirmeye niyetlenmişti. Bu görevi eğer başarırsam belki kızıyla evlenmeme izin verecektir. Ahmet sırtını boşluğa dayamış direksiyonu çeviriyor, dikiz aynasını gözlüyor. Albay'ın kızı da seni seviyor mu, diye soruyorum. Sağ ayağıyla halıdaki plastik kutuya hafifçe basıyor Ahmet, debriyajdan çekiyor bacaklarını, başını kasıntıyla arkasına çevirerek, herkes kahramanları ve kazananları sever diyor. Kahraman olmadığım ve hep kaybettiğim için, Ahmet'in arabasından inip masamın yanına oturmak istiyorum. Ahmet cipi hendeklerden hoplatarak atlatıyor, aldırma arkadaş, diyor, sen zaten yedekte oynuyorsun. Dağlara, ormanın gür yeşilliğine bakıyorum. Peki ama insan annesinden niçin .doğar? Uzaktan silah seslerini duyuyorduk

Kovandan kovulan arılar gibi, kurban sunmak için, adamlar koşarak senin önüne geldi. Ademoğlu Albay'ın güzel yüzlü kızı Pandarosa'yı kavgalar ve silah takırtıları arasında aradılar. Altından bir toplu iğneyle sınırsız kör yazgımızı çizmeye devam ettiler. Birinci Ordu Komutanı, komşu mahalleden Ahmet Koral idi. Onun yaveri Fahri, Harekat Şubesi müdürüydü. Her ikisinin de Tümgeneral Ali Paşa' ya büyük güveni vardı. Ali Paşa taarruz görevini aldıktan sonra, İaşe ve İkmal Subayıyla işbirliği yaparak, ticaret üstatlığına gizli üye seçildi. İstihbarat Şubesinden yüzbaşı Sam, gerekli incelemeleri yapması için cepheye gönderildi. Düşman mevzilerinin yakınlarına kadar sokularak yapılan üç günlük incelemenin özeti şöyledir: Düşman, Geyik Vadisi'nin güneyinden başlayarak, Tokmen Sivrisi, 1300 rakımlı Açmen Tepeleri'yle Tutkuz, Hırs Tepeleri'nden geçerek Canciğer Tepe'de Ahır Dağı'na dayanmaktaydı. Tel örgü engelleriyle takviye edilen mevzinin yeterli derinliği yoktu. Yalnız Hırs tepesinde ve Kazanç bölgesinde ikinci mevziler vücuda getirilmişti. Hücumu gizlemek için, gece

yürüyüşleri yapılmış, gündüz konaklamada ağaçlıklı ve örtülü yerler seçilmişti. Haber alınan düşman taarruz hazırlıklarına karşı, savunma yapıldığı duyurulmaktaydı. Gün ağarırken topçularımızın düzenleme ateşi başladı. Karanlıkta ilerleyen avcı gruplarımız beş yüz metreye kadar düşman mevzilerine yanaştılar. Saat 6.45'de dördüncü kolordu beşinci tümeni Tokmen sivrisiyle, bunun batısındaki Mau Mau'ların birinci mevziine girmeyi başardı. Beşinci süvari kolordusu bütün tekerlekli araçlarını bırakarak, Ahır Dağı'nın yollarından Sincap Ovası'na, düşman gerisine doğru ilerledi. Gün batarken tümen komutanı telefon başına çağırılarak, taktir ve tebrik edildi. Canlı tek düşman kalmamıştı. Savaş sayamadığımız kadar çok ölüyle kazanılmış, yok edilen ırkın elinden dostlarımız .kurtarılarak Ahmet mutluluğa erdirilmişti

Salondan babam sesleniyor. Karşısına koşuyor, dikilip topuklarımı birbirine bitiştiriyor, emrediniz diyordum. Misafirlerimiz ve herkesin yanında, kendimi babama karşı üstün göstermeyi doğru bulmuyor, gerektiği gibi davranıyordum. Babamın dudaklarında alaylı bir gülümseyiş, biricik oğlunun kendisine benzemesiyle övünüyor; beni cadde başındaki tekelciden içki almaya yolluyor. Annem pardösümü giydiriyor, gece karanlığında oyalanmamamı, çabuk gidip hemen dönmemi söylüyor. Ruhat hanım Ahmet'in de benimle birlikte gelmesini öneriyordu. Teşekkür ediyor, Ahmet'in yarınki sınava hazırlanacağını, hemen geri döneceğimi söylüyorum. Alacakaranlık içinde evimizin önündeki caddeyi hızla geçiyor, pencerelerin arkasındaki Karagöz-Hacivat kavgası gölgelerden korkuyor, sesim titreyerek kepenklerini kapatmak üzere olan 'tekelci amca' dan birkaç şişe içki istiyorum. Kapatıyorum, artık olmaz, diyor. Babamın öğrettiği gibi, beni Reis Bey yolladı diyorum. Tekelci amca babamın kalın gür beyaz bıyıklarını, öfkeli egemen bakışlarını anımsayarak, kepengi yarıya kadar kaldırıyor, dükkânın loş aydınlığından birkaç şişe getiriyor. Üzüm hoşafı kokan elleriyle saçlarımı okşuyor, omuzlarıma, boynuma dokunuyor, hanımefendi ve beyefendiye selamını iletmemi rica ediyor. Hangisine, diye soruyorum. Sararmış kalın dişleriyle

gülüyor, afacan, diyor, bacaklarımın arasını mıncıklayarak, büyüyünce çakı gibi delikanlı olacaksın. Şişeleri iki elime alıyor evimizin demir kapısını ayaklarımla iterek açıyorum. Öteki caddelerden köpek ulumaları duyuluyor. Aslan oğlum, diye .karşılıyor babam beni

Kuşku uzun tırnaklı bir eldi. Yeni gelişmekte olan benliğimin içine uzanarak alt tabakaları yokluyor, önüne çıkan bütün değerleri yıkarak tırtıllı bir acı veriyordu. Tutamaksız, serbest kalmamı sağlıyor, gözlerimin, kalbimin ve zihnimin bağlanıp sevdiklerini kısa zamanda yıkıyordu. Sonra bir başka değerin, bir başka insanın peşinde koşuyordum. Her şey eskiyor, ama her şeyi aramak tutkum dipdiri yaşıyordu. Maymun iştahlı değerbilmez bir çocukken, nankör adam oluyordum. Oyuncakları özüne uygun kullanmasını beceremiyordum. Derdimi, kimseye ulaştıramıyordum. Odama döndüğümde Ahmet somurtmuş, beni bekliyordu. Senin, yüzünden, dedi, çok önemli bir zaferi kaybettim. Bir daha seninle arkadaşlık yapmayacağım. Annemin abisi Müfid dayımın verdiği fenerle, her şeyi beraber aramayı Ahmet'e öneriyorum. Karanlıktan korkup ağlıyor. Beni annesine şikayet etmeye gidiyor. Onun arkasından, Geyik Vadisi'nin yapay zafer alanı olduğunu haykırıyorum. Kapıyı .aralıyor, dönüp bakıyor, sen, diyor; oyunbozansın

Yatağımda bağdaş kurup tavandaki lambayı kapatıyor, sağ elimde tuttuğum el fenerini açıp kapatıyorum. Odanın içinde uzayıp giden ışık kanalını ve karanlığı seyrediyorum. Her şeyi bulabilmeme kimse yardımcı olmuyordu. Beni belki bir sözcük mahvetmişti. Tek sözcüğü hazine sanarak, yaşamaya gereken bütün kuvvetleri o noktaya harcamıştım. Tuttuğum el feneri bir oyuncak bir eşya .olmaktan çıkmıştı

Müfid Dayım gemilerde çalışırdı. Kısa boylu, zayıf bir adamdı. Dalgın ve durgun yüzünde aniden heyecan patlamaları olurdu. Gemisi yılda birkaç defa şehrimizin limanına yanaşırdı. Evimize pek seyrek uğrayan, armağanlar getiren sarhoş bir misafirdi önceleri. Konuşmalarına acaba ile başlar, yığınla "acaba" noktalamaları

arasında hareket edip dururdu. Sonunda yemek masasının üstüne iri .yumruğunu vurur, işte derdi, acaba ile biten bir yaşantı daha

Kanalın yanında bir meyhanede Hilda'ya rastlardım. Denizden değil, aynı gemide aynı insanlarla günlerce birlikte yaşamaktan sıkılırdım. Yalın kişilerin zamanla söyleyecek sözleri kalmıyordu. Sözsüz insanlardan çekinirdim. İnsanın kendisini suyu kesilmiş muslukta yıkanmaya bırakması gibiydi. Limana indiğimde arkadaşlarımın önerisini geri çevirir, onlardan ayrılırdım. Şehirde bir başka hissederdim kendimi. Büyük, geniş alanlardan çıkıp dar sokakIarda yürümekten hoşlanırdım. Avrupa'nın o ticaret merkezinde yabancılığımı binlerce kilometre ötedeki anılarım pekiştirirdi. Ne zaman Kristal Meyhane'ye gitsem barmen Hilda'yı tezgâhın arkasında, beni bekler bulurdum. Oradan hiç ayrılmamıştı sanki. Merhaba, derdi, özledim seni. Savaş çocuğu donuk yüzü dertlerimi unutturur, kendimi dıştan görünmeyen saydam bir sığınağa bırakmış bulurdum. Hilda müşterilere içki dağıtırdı, konuşmadan önüme bir konyak şişesi koyardı. Gün ağarırken meyhaneden beraber çıkardık. Şemsiyesini açar, elini elime bırakırdı. Evinde Hilda'yı gözlerinden öperdim, hiç unutamadığım dağların griliğindeydi. Onu sevdiğimi söylemek isterdim ama ağzımdan tek bir hece çıkmazdı. Sevgi söylenmez yaşanırdı. Önceki gelişimde bıraktığım kitapları rafta Hilda'nın kitapları arasında bulurdum. Banyodan çocuklaşmış çıkıyor, saçlarının ıslaklığını yüzüme döküyordu. Elindeki sözlüğü göstererek, bak, diyordu, sizin dili öğrenmeye başladım. Alt dudağını ısırarak gülümser, pikaba Çaykovskilerden birini koyardı. Bu keman konçertosundaki Slav melankolisi, soylu, kibar ve gururluydu. Çaykovskilerin yanında günün moda plakları duruyordu. Acaba beni bana mı oynuyor diye bir soru takılıyordu zihnime. Sonra kendimi aynı oyuna kaptırıyordum. Teşekkür ediyordum. Hilda'yı yatağa çekiyor, sadece bilebildiklerime sahip çıkıyordum. Hırsla üstüne kapanıyor, tenine dokununca 'acabalar'ın tümü uzak bir ülkede patlayıp batıyordu. Bir sorudan yola çıkarak nereye varılabileceğini düşünüyordum. İnsanların beni anlamadığı sıraladığım bahanelerden biriydi. Belki

bundan dolayı, denizde yüzen adayla bir limandan bir başka limana kaçıyordum. Hilda'yı yanıma oturtuyor; içimi teşhir edebilsem sanki düzeleceğim diyordum. Anlıyorum, diyordu. Anlamıyorsun, diyordum. Yatağın üstüne yeşil ışık yayılıyordu. Oda, parkın karşısındaydı. Gecenin sessiz karanlığında yağmurla birlikte yaprakların titreştiğini duyardım. Hilda öğle sonrasına kadar uyurdu. Gün ışımadan herkes yatarken kalkar, limana giderdim. Köpeklerin havlamasıyla banliyö semtindeki ıssızlık bozulurdu. Bu şehrin tüm evlerinden dışarıya atılmış, varlığımın nedenini bulmaya terk edilmiştim sanki. Zihnimde eskittiğim ama cevabını veremediğim sorularla tedirginliğim azalırdı. Yeryüzünün değişik şehir kalabalığında dillerini anlamadığım kimbilir kaç yüz bin benzerim vardı. Hiçbir zaman merhabalaşamayacağım, kadehlerimizi ortaklaşa eksikliğimize kaldıramayacağım kişiler. Birbirimize çarpmadan, o dakikayı aydınlığa boğmadan birbirimizin yanından kayıp uzaklaşıyorduk. İki vagonlu küçük, kırmızı banliyö treniyle metro istasyonuna gidiyordum. Bilet gişelerinde acemiliğimi belli etmek endişesiyle sabah karanlığının ilk yolcu davranışlarını izliyor, son saniyede atlıyordum vagonlara. İnsanların ortasında çekinerek kımıltısız duruyordum. Çantalardan sabah sandviçleri, kitap, gazete çıkarılıyor; tünelin uzantısında iş yerlerine hızla yol alıyorduk. Stephan Alanı'nda metro değiştirerek St. Pauli'ye varıyordum. Geniş caddenin her iki yanında eğlence lokallerinin, genelevlerin ve içki evlerinin neon ışıkları yanıp sönüyordu. Orospular köşe başlarında çıplak ve uzun bacaklarıyla dikilmiş, üşüyerek nöbet değiştiriyor, kalın erkeksi sesleriyle müşteri ayartıyorlardı. Kimse kimseye ait değildi. Tenimin doyumsuz bilinci birikinti halinde yalpalıyor, yılgınlığımın yumuşak kumsallarında çalkalanıyordu. Michael Kilisesi'nde sabahın oluşuna mum yakarken, rıhtımdaki gemilerin Elbe nehrinden denize açılışlarını izliyordum. Çiçek pazarına inerek satıcıların şehirdeki birkaç saatlik yaşantılarına dalıyordum. Hep bir ağızdan opera seslenişleriyle, renklerin dağınık töreninde çiçeklerin isimlerini bağırıyorlardı. Meyhanelerin birinde alkolün sert yasasızlığını yakalayıp yudumlamaya başlıyordum.

Nehrin çamur bulanıklığında korkunç büyüklükte gemiler yüzüyordu. Çeliğin katı görüntüsü çelimsiz varlığıma, çaresiz yadsımalarıma gidip gelerek vuruyordu. Meyhaneden inançsız kalkıyordum. Telefonla Hilda'yı çağırıyordum. Taksinin kapısını zor buluyordum. Birkaç taksi, birkaç Hilda iç içe girerek, baygınlığımı evine götürüyordu. Döşemeleri kirletiyor, ensemi soğuk suyun altına sokuyordum. Şirket bildirinceye kadar Hilda'nın evinden çıkmıyordum. Hilda işinden izin alarak, birkaç günlük yiyeceği depoluyor, kapıları sürgülüyordu. Kudurmuşçasına çığlık atarak üzerime saldırıyordu. Evindeki bütün eşyayı baltayla kırıp parçalıyor, Hilda'nın bacak aralarını nar lekeciklerine boyuyordum. Yutkunarak soluyor, kuruyup çatlamış dudaklarıyla özsuyumu kendisine pompalıyordu. Bilebildiğimiz bütün kanlı meydan savaşlarından sönmeyi kabullenmeyen zevk taşkınlıklarıyla çıkıyorduk. Sonra pikabın onlu plak otomatiğine peş peşe düşen melodiler koyuyorduk. Ezgilerin kıyısında konuşacak konular ürüyordu. İnsansallığımızı yavaşça giyinerek başkalarına görünmeye hazırlanıyorduk. Hilda'yla el ele tutuşarak, şehirde aylak dolaşıyordum. Fıskiyeli alanda Kayzerin heykeli önünde duruyoruz. Kılıcına yaslanmış, sırtında çelik zırh; gözleri sabit bir noktaya dikilmiş, burnundan yağmur damlacıkları halinde sümüğü akıyor. Merhaba, diyorum. İmparator yanaklarını şişirerek somurtuyor. Bir çeşme arıyoruz saatler boyu. Rastladığım gemici arkadaşlara selam verip geçiyorum. Dev bir Luther heykeli, bacaklarına eğilmiş kitabını okuyor. Satışevlerinin altında, ayaküstü aceleyle yemeğimizi yiyoruz. Çalıştığım gemiyle şehrin rıhtımından .ayrılırken güverteye çıkıyor, son bir kez Hilda'ya bakıyorum

Müfid Dayım duraksadı. Babam çekilip yatağına gitmiş, horulduyordu. Annem ise dikkatini kardeşine odaklayamadan dinliyor, yatağıma dönüp uyumamı söylüyordu. Çocuğu rahat bırak, diyordu Müfid dayım; doğurduğuna göre, oğlunu yaşadıklarımızdan koruyamazsın. Fahri'nin babasını, Davud'un kötülüğe tapınış şölenlerinde görünce nasıl şaşırdığımı anlatmıştım sana. İkinci dünya savaşı yeni bitmişti. Herkesin herkesi yağmaladığı, yokluğun,

baskının başladığı yıllardaydı. Davud'a eski arkadaşlar toplanarak, Boğaziçi vapurlarıyla giderdik. Köyün tepelerinde kartal yuvasını andıran köşkte oturuyordu. Kaynağı bilinmeyen bir servete sahipti. Davud, o zamanlar, babası Adem annesi Havva diye nüfus cüzdanına yazılan kimselerdendi. Kırk beş yaşlarında, kumral, alabildiğine boylu boslu, kırıcı bir adamdı. Altı yabancı dili çok iyi konuşup yazardı. Şehrin kalburüstü ileri gelenlerinin tümüyle yakın ilişkisi vardı. Hakkında çıkarılan söylenti doğruysa, Avrupa şehirlerinde kumarhane çalıştırıyordu, yapay cinsel organ alıp satan mağazaların da patronuydu. Onun için ortalarda dolaşan bir diğer söylenti de, yüksek rütbeli bir Alman subayıyla, padişahlık döneminin saraydan kovulma bir kadınından doğmuş olduğuydu. On sekiz yaşında bir delikanlıyken, anne ve babasını yataklarında sevişirken öldürmüş, bu korkunç suçu kendisinden gebe kalan kız kardeşine yüklemişti. Davud insanların soyut düşüncelerine ve üstün sayılan dayanışma kurallarının hepsine kin besliyordu. İyilik, olumlu sanılan safsataların her biri öz güçsüzlüğümüzün sahtekarlığıydı. Bir toplumun temelde diğer toplumdan farkı yoktu. Hepsi zayıflığın gitgide rezilleşen kopyalarıydı. İnsan bir başkasının zararına özgürdü. Kusur, değiştirilemeyecek olan doğa düzeninin özündeydi. Tanrı varsa insanlardan daha kötü ve bencildi. Tarihe isimlerini kazıtanlar kan dökücüydü. Sanat yapıtlarının bilinçsiz amacı, kişinin kendisini alt ederek, kötülüğün çoğulluğuna rağmen insanları tutamaksız bırakmaktı. Çirkin, sakat kadınlarla ilişki kurmaktan zevk alırdı Davud; kapısı herkese daima açıktı. Sabah akşam namus yiyip namus tıksıranlar bile, onun yanında, kısa zamanda kılıfsız gerçek kimliklerine bürünürlerdi. Yadsımaya varamadan, içgüdülerimizin ışığı aydınlatırdı köşkteki toplantıları. Kırbaçlanarak haykıran, çırılçıplak kadının yaralarına ılıtılmış şarap akıtılırdı. Dört arkadaş, iskeleden faytonla patika yola gitmiştik. Davud çekim kuvvetinden kurtulamadığımız bir mıknatıs gibi, gizli sırlarımızı açmak zorunda bırakarak, hepimizi birbirimize düğümlüyordu. Sonra sözsel yaşama değerlerimizi yıkıma uğratıyor, kendisine yaklaştırıyordu. Patikanın başında köşke ait eşekler

misafirleri beklerdi. Bir saate yakın, taşlı dik yokuştan, ormanın içinde dönüp dolaşarak yukarıya tırmanıyorduk. Dinlenmek için durduğumuzda, ağustos böceklerinin toplu ötüşleri sessizliği iğneleyerek eritiyordu. Deniz ve sahil yolu, uzakta, bir boşluğa yatırılmıştı. Bir an kendimizi pişmanlıklarımızla aşağıya atmak istesek, insanların dünyasına düşecek, orada lağım faresiymişçesine kirin altında gömülü kalacaktık. Bir çiftin zevk anında doğmuş, evrenin bizleri umursamaz işleyişine karşı, bir varmış bir yokmuş .bile olamayacak, yalnız başımıza herkesin acılarıyla ölecektik

Sarhoş kahya bizi çiftliğin kapısında karşılıyordu. Kasım adlı Rum asıllı bu genç adamın yüzü kız gibi boyalıydı. Hamletvari tavırlarla eşekleri yokuşa salıyor, bizleri selamlıyor, arkasından onu izlememizi söylüyordu. Belleğinde yinelenen sözü zorlayarak, beyler, diyordu, bir başkasını sevip kayırmanın günah sayıldığı köşke hoş geldiniz. İkinci kahya Orcay, bizi, yaz kış şöminenin devamlı yandığı büyük salona alıyordu. Şöminenin üstündeki duvar, alevin kızartısı ve insan kanıyla kıpkırmızıydı. Çeşitli işkence aletlerinin sessiz diliyle ürperiyorduk. Orcay şişman, Tatar yüzlü bir adamdı. Keş durgunluğunu kaba oğlancı sözlerle serbest kılardı, ayrıcalıklı sayılmanın peşinde karanlık zekâsıyla atbaşı koşuyordu. Kasım'a özeniyor, teatral davranışlarıyla ulusal şefin sağır taklidini yapıyordu. Kekeleyerek, takma dişlerini çenesinde takırdatarak, önemsenme dileğiyle bir dinleyip on konuşarak savaşla kara ekmeği takas eden bir adamın gülünç rolünü oynuyordu. Her tür otoritenin alaya alındığı köşkte yabancı ülkelerin seyircileri gibiydik. Benliğimizi, kendi dışımızda bir amaca hizmet anlayışıyla doğrulamıştık. Erdem özveriyle başlardı. Gazetelerden her gün kişisel çıkarını herkesten üstün tutan insanların, üstün başarılarını okuyorduk. Gerçeğin hangi yanda ağır bastığını, ilkelerinden iğrenmemize rağmen, Davud öğretiyordu. Kırbacı, her canlı görüntüde, varlığıma bir kez daha iniyordu. Yaranın altındaki gerçek, kabuğunu kaldırmıştı. Grilik karışıyordu akıntıya. Çıktığımız yol gözükmüyordu. Orman, gün batımının loşluğu altında susmuştu. Akşam dikenli düşlerimizde uyanarak,

içgüdülerimizi dürtüklüyordu. Yeşillik derinleştikçe kararıyordu. Günün kıpırtısız, çıt çıkmayan son dakikalarıydı. Gece, gündüzü pusuya düşürmüş, kocaman kırmızı nokta suya düşerken boynunu sıkıyordu. Onların gündelik boğuşmalarında, tüm canlı yaratıklar, ölümü içlerine sindiriyordu. Direnemediğimiz akıntıda yedinci tatil günündeydik. Karşı sahildeki tepede ışıklar yanıyordu. Orada, bir tepenin sivrisinde, buluttan, yedi yüz metre uzunluğunda bir gemi duruyor. Zift sürülmüş kapısından önce kanat çırparak bir güvercin çıkıyor. Halkalar çizerek, denizin üstünde süzülerek, yükselip alçalarak çevresini yokluyor. Sonra geri dönüyor. Buluttan geminin ziftli kapısı kapanınca, yıldırımlar fırlıyor. Gök kükrüyor, su ortasından yarılarak, dünyanın toprağını yutuyor. Sağanak dinmemecesine yağıyor. Balkondan izlediğim, beğenilmeyen varoluşun, aynı biçimde hınçla bir daha yaratılmasaydı. Yandaki odadan bir kadın çığlığı duyuluyor. Sonra sessizlik sürüyor. Davud Kutay iki kahyasıyla salona giriyor. Arkasından, kolları birbirine bağlı altı çıplak kadın Çingene çalgıcıların eşliğinde salona sokuluyorlar. Çingene'nin biri davulu tokmaklıyor, bir diğeri dümbeleği titretip çınlatarak salonun ortasına atlıyor. Kadınlar peş peşe birbirlerinin kalçalarını tutarak, çevremizde dönmeye başlıyorlar. Davud, elindeki kırbaçla hepsinin gövdesinden kan fışkırtıncaya kadar dövüyor. Kadınlar can acısıyla haykırarak koşuşuyorlar. Yere düşen sürüklenerek arkasındaki tarafından çiğneniyordu. Davud yorulunca kadınların zincirlerini açıyor, içlerinden hangisini istersek seçebileceğimizi söylüyor. Herkes şaraptan sarhoşlaşmış, kadınlara saldırıyoruz. Şöminenin ocak sıcaklığı salonu kaplıyor. Tepedeki bulut gemiden Davud kahkahalarla gülüyor. Kadınlarınızı bilin diyor, kaburga kemikleriniz eksikse kadınlarınıza sahip çıkarak sayıyı çoğaltın. Her birinizin dölünden insanlar doğacak, uluslar üreyecektir. Hepiniz ayrı dilden konuşacaksınız. Davud, salonun ortasına yuvarlak, döner bir sandalye getirtiyor. İki kahyasını sandalyeye karşılıklı oturtuyor, aralarına kadınların en gencini yerleştiriyor. Orcay kadını önden Kasım ise arkadan diplemeye uğraşıyorlar. Kadın bağırdıkça, Davud

sandalyeyi hızla iterek döndürüyor. Hayatı olan kadının acıklı çığlığı, merkezkaç kuvvetiyle kulak ve gözlerimizden gitgide silinip kayboluyor, bir topak et yığınına mıhlanmışçasına geceye yayılıyor. Davud doygunluğa erişememiş, pereliniyle yelpazeleniyor. Oynayın diye buyuruyor, öteki kadınları dansa kaldırıyor, gerilimli bir müziğe çılgınca tempo tutuyor. Çıplak kadınlar başlarındaki tül atkılardan soyunarak ayaklarını kaldırıyor, geriye eğiliyor, yanlara dönüyorlar. Kıvırtılmış, omuzlarına kadar inen uzun saçları, beyaz bir kurdeleyle alınlarına bağlanmış. Çalgıcılar ve arkadaşlarımın hepsi fırıldak gibi dönüyorlar. Salonun dışında, pencere pervazlarının biraz ilersindeydi gece; yalnızlığın karanlık yüzünde gürültülü eğlencemizi dinliyordu. Köşkün aşağılarından yükselen buğu, toprağın ıssız boşluğunu suluyordu. Ayışığında gerdanlık örüyordu yıldızlar. İki kahya genç kadını yere baygın bırakmışlar, birbirlerine okşamalarıyla solucanmışçasına sokuluyorlar. Uşaklar testiyi şarapla doldurup taslarla misafirlere sunuyorlar. Hepimiz kendimizden geçmişiz, coşku dirimi sağaltıyor. Yaşamayı bilmek için hayatın özünden iyilikle kötülüğü emerek besleniyoruz. Davud, tüyleri kırpılmış bir koçu boynuzlarından tutarak salona sürüklüyor. Hayvan direniyor. Uşaklar, torbayla koçun tüylerini şöminenin alevine serpiyorlar. Yünün kokusu, bıçağın alevli keskin parıltısı ortalığa yayılıyor. Bıçak boyun kemiğini kesip kırınca iplik kalınlığında kan fışkırıyor. Hayvanın gövdesi boynuzlu başından ayrılmış sıçrayarak ayaklarıyla havayı dövüyor. Kan, kara mermerin üstünden süzülerek, yerde yüzükoyun yatan kadının beyaz kollarına bulaşmış. Ilık kanın vücuduna dokunmasıyla, kadın gözkapaklarını aralıyor; kesik başın altındaki boşalan delikleri görüyor. Suskuyla bağırtının son kertesi, boyuneğmişlikle başkaldırı, hoşgörüyle horgörü, hayır yapmayın demenin bin bir çeşidi gümbürdüyor gözyuvalarında. Ateş dinamiti yakalamıştı; kadın yığılıp kalıyor .mermere. Uşaklar kadını yandaki odalardan birine taşıyorlar

Dedikleri doğruysa, her öykünün bir başlangıcı ve sonucu varmış.

Gün ağarırken, deniz kıyısı bir sabahçı kahvesinde oturmuş çay içiyordum. Arkadaşlarımı Davud'un yanında bırakıp kaçmıştım.

Yirmi üç yaşındaydım. Denizcilik okulundan birkaç ay önce mezun olmuştum, iki hafta sonra liman cüzdanımı alarak yıllarca düşlerimde kurduğum gibi, uzak denizlere açılacaktım. Kahvenin karşısındaydı Boğaziçi vapur iskelesi; yukardan aşağıya bir adam iniyordu. Saçları dağınıktı. Deri ceketinin altında dik kara kazağı, gri pantolonu ve kalın ayakkabılarıyla sabah sessizliğini döverek yürüyor, kaldırımdaki martıları ürküterek sahile akıyordu. Kahvenin yanına gelince durdu. Dönüp, gözlerimin içine baktı. Korkuluk gibiydi. Zihnime saplanıp donmuştu. Belleğim bu adamı çok iyi tanıdığımı söylüyordu. Sanki geceden kalma izlenimiyle yüzüne karanlık bir maske takmıştı. Maskeyi çıkarsa, kırılıp dağılacak, insan kalabalığına karışmayacaktı. Saçlarında ıslak gül yaprakları vardı. Kahvenin camekânları önünde duran adam kendimdim; benim dış yüzümdü. Kendimi bildiğimi fark edince adam ortadan silinivermiş, yeniden yokuşun başından aşağıya inmeye başlamıştı. Geçecek kısa sürede hesap vermeye hazırlanmamı istiyordu. O ara Kasım kahveye girdi, garsona bira söyleyerek yanıma oturdu. Çabuk ayılmışsın, dedi. Cevap vermedim. İskele memurları gişeyi açmıştı. Kabus yarım saat sonra bitecek, açık denizlerde belki kendimle uzlaşabilecektim. Fakat limandan ayrılmadan önce en azından polislere, Davud'un köşkünde olanları anlatabilirdim. Açığa vuramadığım şeylerden dolayı, yumruklaşan beş parmak .içindeymişçesine bunalıyordum

***

Ruhat Hanım'ın ve Müfid dayımın misafirlikleri bitmişti. Herkes kendi hayatına dönmüş, beni kendi yaşadıklarıyla baş başa bırakmışlardı. Okulun dar koridorlarında, yarım düzine kırmızı yangın kovasının gerisine saklanmış, bütün derslerin sona ermesini bekliyordum. Kaç defa zilin çaldığını aklımda tutmalıydım. Ders arasında sınıftan çıkıp, aşağıdaki bahçeye inen çocuklar beni arıyordu belki. Öğretmen öğretmekle meşguldü; kimse beni ders kitaplarının bilgilerinde yakalayıp, kulağımdan çeke çeke babamın önüne sürükleyemezdi. Yangın kovasının haftalardır değiştirilmeyen

tozlu suyunda bir böcek yüzmeye çabalıyordu. Zil çalıp, sınıf arkadaşlarım bağrışarak on beş dakikalık teneffüse çıktıklarında, hiç kimse, ne karıncanın kovadan kurtulma uğraşını ne de benim kovaların gerisinde kendi kendime saklambaç oynadığımı fark ediyordu. Avucumu kovadaki suya daldırsam böceği kurtarabilirdim. Ruhat Hanım evden ayrılırken kapı arasında oğluna, o pis ve aptal suratlı çocukla bir daha oynamayacaksın demeyebilirdi. Babam Ruhat hanımın arkasından anneme, onun rüküşlüğünü ve kocasının rüşvet yiyiciliğini anlatmayabilirdi. Ahmet ayrılırken allahaısmarladık deyip elimi sıkabilirdi. Ben de hayatımın sonuna kadar, o Albay kızının bir ırkı yok etme pahasına kurtarılmaya değer olduğuna inanır; gençliğimi, hayallerimin soyut insanlarını başkalarında gerçekleştirmeye harcamazdım. Okul beşinci son ders zili çalınca, annem beni almaya gelinceye kadar, gene yaşlı hademeye teslim edilecektim. Düş çocuklarından oyun takımı kurmuştum. Hiçbiri çarpım tablosunu, yazı yazmasını, okumayı, konuşmayı, başkentteki yönetim sistemini, dünyanın nüfusunu, kalıtımı, genleri, leyleğin gagasında taşıdığı insan kalabalığının birbiriyle hangi yıllarda ve hangi nedenlerle savaştığını, organizmanın çalışma mekânizmasını, keşifleri, fizik ve kimya formüllerini, galaksi isimlerini, üretim ve tüketim düzenini, bir sayının karekökünü, uzay geometrisini, hücrelerin çoğalmasını, yurttaşlık görevlerini, oy vermeyi, seçmeyi ve seçilmeyi bilmiyorlardı. Koca kafalı, büyümüş de küçülmüş cüce bir çocuğun vasıfsız hayalleriydi hepsi. Avucumu kovaya daldırıp suyu çalkalıyordum. Başöğretmen arkadaşlarımı okulun karanlık mahzenine kapatmıştı. Babama benim "problem çocuk" olduğumu söylüyordu. Ayşe'yi mahzende öperken yakalanmıştım. Derslere girmiyor, kaçıp saklanıyordum. Fırıldağımın kanatları kırılıyordu. Ayşe başöğretmenin kendisini kucağına oturttuğunu, bacağını okşarken köse yüzünün kızardığını iddia etmişti. Müfettişlerin hiçbiri Ayşe'ye inanmamıştı. Başöğretmeni cezalandıracaklarına Ayşe'yi okuldan alıp eğitim kampına göndermişlerdi. Babası hapisten yeni salıverilmişti, garip bir rastlantıyla adı da Müfid idi.

İşin içine yaşlı hademenin de karıştığı söyleniyordu. Okul saatinden sonra, öğretmenler ve öğrenciler okulu boşalttıktan sonra, yaşlı hademe müdürün buyruğuyla bölge müfettişlerine tanıdık evlerden kadın çağırıyormuş. Küçüklerin abc'yi öğrendikleri ilim ve irfan yuvasından işitilen eğlence sesleri kulaktan kulağa yayılarak, sonunda bir büyük yetkilinin kulağına kaçmıştı. Böylece benim mahzene kapatılma nedenim de açıklanmış oluyordu. Oysa hiç kimse benim mahzene kapatıldığımı itiraf etmiyordu. Herkes benim orada kendi isteğimle oynadığıma inanıyordu. Annem bile beni almak için okulun aşağıdaki bahçe kapısından içeriye giriyor, hiçbir yere uğramadan doğrudan doğruya kömürlüğe geliyor, gene üstünü kapkara kirletmişsin diyordu. İzci takımının bayraklarıyla vasıfsız hayallerime resmi geçit yaptırtırken yakalanıyordum anneme. Bu çocuk deli vallahi, diyordu. Yaşlı hademe kamburuyla iki büklüm annemin önünde eğiliyor, bahşiş alıyor, bu kadar az parayla böyle yaramaz bir çocuğa göz kulak olmanın, onu kollamanın zorluğundan söz ediyordu. Günlerden bir gün, soruşturmaya başlanıldı denilerek, okula tanımadığım müfettişler karargah kurdu. Yeni gelen müfettişler bölge müfettişlerinden farklıydı. Onlar gibi şişman, yaşlı ve ebleh yüzlü değillerdi. Fakat ben insanların birbirlerinden niçin ve nasıl farklı olduklarını bilemeden, yukarıya başöğretmenin odasına çıkmış; her akşam yaptığım gibi, nereye göndereceklerini sormuştum. Yaşlı hademe Vacit Efendi de oradaydı, bana kaş göz işaretiyle odadan çıkmamı anlatmaya çalışıyordu. Adamlardan biri, kolumdan çekerek, burada ne aradığımı sordu. Her şeyi dedim. Efendim, dedi başöğretmen; küçük, bir başka okuldaki meslektaşımızın çocuğudur, bahçede birkaç saat oynayıp oyalanarak annesini bekler. Yalan, diye söze karıştım. Her akşam alışverişe gönderiliyor, kadınlara hizmet ediyor, sonra mahzene kapatılıyorum. Adamlardan biri, kaçıncı sınıfta okuyorsun, diye sordu. Üçüncü sınıfa kayıtlıyım, efendim, topal leylek uçamaz, cins cinse çeker, babam Hamid Bey reisi azamdır, cambaz ipte balık dipte gerek, babam ile başöğretmenimiz Hulisi Bey her akşam bu ilim ve irfan yuvasında, balı olan bal yemez mi, fazla konuşmamalıyım, benlik

İblise yakışır diyeceksiniz, aç aman bilmez çocuk zaman bilmez, diyeceksiniz ki ben bunları nereden biliyorum, kömür altında kalıp söz, baş dille tartılır, derslerde öğretmenimiz ezberletiyor, demir nemden insan gamdan çürür, bilmece çözer gibi, ahmak toplamış akıllı yemiş, babam ayaktakımına kızınca hep söyler, cahil kendinin düşmanıdır, şimdi çocuktan al haberi oynuyoruz, can sözden aziz midir, her akşam paydostan sonra ilim ve irfan yuvasında kadınlar toplanıp soyunarak raks ediyorlar, efendim, Vacit Efendi sopayla dövüyor beni, ne olacak Yeni Caminin kamburu, evet Victor Hugo'nun kitaplarını özetlerinden okuyorum, bir ağaçta gül de biter diken de, öteki müfettişler de buraya içip eğlenmeye gelirlerdi, doğru söz acıtır, deli deli akanı bura bura tıkarlar, beni mahzene kapatıyorlar, fazla mal haramsız fazla laf yalansız olmaz, ferman atalarımızdandır, aklınla gör gönlünle işit, bazen kaçıp kapıdan odayı dinliyordum, müfettişlerden biri kadının göğsünü okşarken, başöğretmene seni genel müdürlüğe tayin ettireceğim diyordu, ağaç ile kabuk arasına parmak sokulmaz, aklım karışıyor gönlüm bunalıyordu, acı acıyı bastırıyordu, bulut yelkene sığmaz, bilen ile bilmeyen bir olamaz, her akşam çağırılan kadınlar değişiyordu, okul kapısına Vacit Efendiyi bekçi dikiyorlardı, hain olan korkak olur, her ağacın gölgesi var, öğretmenimiz Makbule Hanım teftiş gününden önce titizleniyordu, akıl kişiye sermayedir diyordu, sonra akıl akıl gel aptala takılma diye ekliyordu, her şeye benzeyen bir şeye benzemez mi diye soruyordum, insan insanın şeytanıdır diyordu, otur sıfıra sıfır elde var sıfır, bana dokunmayan yılanın kırk yıl yaşaması doğru mudur diye parmağımı havaya kaldırıyordum, ben oldum sencileyin sen de olursun bencileyin, çocuklar diyordu Makbule Hanım, siz bilirsiniz bir iki ben bilirim on iki, hayıflanıyordum, çünkü hiç kimse benim karanlıkta göz kırptığımı bilemiyordu, oysa sizler bile şimdi çocuktan al haberi oyununu oynarken, basmakalıp sözlerle, yani büyüklerin dilinden konuşmak zorunda kalıyorum, kadınlar çıplak ve sarhoştu, babam da onların arasındaydı, annem müdür müdürü ısırmaz diyordu, devlet devleti ısırır, sonra işleri bitince beni bahçeye veya mahzene kovuyorlardı,

kendi düşen kendi kalkar, Ayşe'yi sadece iki kez öpebilmiştim, tek kanatla kuşun uçamayacağı öğretilmişti ama insanın insana yakınlaşması öğretilmemişti, yarın ile öbür gün bitmiyordu, efendim ...maruzatım bu kadardır

Başöğretmen kekeme bir öfkeyle söze karışarak, bu çocuk hepsini uyduruyor dedi; bu çocuk kendisinin efendisi olmak istiyor. Genç müfettiş, burada ne aradığımı ve kaçıncı sınıfta olduğumu anlarmışçasına, şaşkın bir tereddütle, gidebilirsiniz dedi. Kapıyı arkamdan kapatıp çıkarken, Hulusi Bey'in "rica ederim beyefendi" ile başlayan sözlerini işitiyor, gideceğimi biliyor ama nereye gideceğimi kestiremiyordum. Bir avuç suda fırtına yaratıyordum. Böcek çalkantıdan kaçarak, kırmızı kovanın içyüzünden yukarıya doğru tırmanmayı akıl ediyordu. Annem ve babam beni bir başka okula, öğretmene, başöğretmene ve yeni okul arkadaşlarına gönderiyor; sonra yeniden eski ortamıma dönmek zorunda kalıyordum. Hulusi Bey'in ellerini kalabalık bir topluluk önünde öpünce bağışlanıyordum. Öğretmenimiz Makbule Hanım beni sınıfın en arka sırasına atmıştı; parmağımı kaldırırsam görmüyor, iki kere ikinin Ayşe ettiğini bağırırsam duymuyordu. Ayda bir defa Vacit Efendi'nin himayesinde, Çocuk Esirgeme Kurumunda doktoru ziyarete gidiyordum. Doktor beyaz önlüklü genç bir hanımdı, ona soruşturmanın nasıl sonuçlandığını soruyordum. Üstüme vazife olmayan şeylerle kafamı yormamamı öğütlüyordu. Ben doktor hanımın üstüne vazifeydim, her ay uygar dünyanın modern testlerini uyguluyordu. Anneme benim okulu bir tür hapishaneyle özdeşleştirdiğimi, bunun nedenlerini araştırdığını söylüyordu. Karıncayı avucuma alarak, tekrar kovaya atıyordum. Doktor hanıma, beni bu denli yakından tanıdığına göre, niçin bir akşam yemeğine evine davet etmediğini soruyordum. Bir meslektaşıyla evlenmişti, işleri "problem çocuklar"ın sorunlarını çözmekti. İri memeleri, uzun beyaz bacakları, sallanan geniş kalçaları ve buğulu mavi gözleri vardı. Acaba mahzendeki arkadaşlarımı kurtarır mıydı? Acaba bizlere öğretilenlerin dışında, hayallerimin vasıfsız çocuklarıyla birlikte oynamayı kabul eder miydi? Kendisine pekala

yaş iken eğilen ağaç, ırmağı geçinceye kadar ayıya dayı diyen kadın, kendi bacağından asılan ceylan rollerini verebilirdim. Bunları beğenmezse, benim problemimi çözmekten de caymalıydı çünkü kovadaki karınca debelenmekten vazgeçmiyordu. Evde ezberleyip okulda, sınıftaki kara tahtanın önünde Çalışkan Karınca şiirini okuyordum. Öğretmenimiz Makbule Hanım kendisiyle meslektaşlarına övünüp saygınlık sağlamak arzusunda, beni anımsıyor, öğretmenler odasına çağırtıyor, Çalışkan Karınca şiirini okutuyordu. Kahvelerini höpürdetip içerlerken, karınca suretine girdiğimden utanarak, kollarımı öne, arkaya, dört bir yana savurarak, bizden bin fersah dipte, toprağın altında yaşamaya didinen karınca neslinin faziletini okuyordum. Kendimden milyonlarca defa büyük bir dünyanın besin ürünlerini, çekip çekiştirerek, yer altındaki karanlık evrenimize taşıyordum. Bütün bir kış süren uykudan sonra, yılda bir mevsim çalışkanlığıma, hamallığıma, günışığına çıkıyordum. İlkokulun son sınıf öğretmeni Şükriye Hanım bu şiiri yayımlayan Çocuk Dergisi sahibinin de eskiden bir öğretmen, bir müfettiş olduğunu, memurluktan ayrılınca eğitimdeki dostları ve kurduğu yayınevi sayesinde milyonerlik mertebesine yükseldiğini söylüyordu. Ben hiçbir mertebeye yükselemeden yerde karıncavari sürünerek, işittiklerimi, kafama belletilenleri, her yerden kovulma nedenlerini tersine çevirerek, böceksi duyargalarımı söküp atarak mahzene taşıyordum. Trenle evimize dönerken, yolun yarısında annemin kucağına sıçrıyordum. Annemin diğer kucağını yolun yarısındaki öteki çocuklara bırakıyordum. Yolun yarısından sonra şehrin surları bitiyor, bir başka şehrin denizi, ormanı, üst üste evleri, camileri, sinemaları, kiliseleri, gazete ve sigara satan çocukları, mezarları, yolları, çarşı pazarları, plajları, kayıkhaneleri, kahveleri, fabrikaları, gecekonduları, aşkları, cinayetleri, diş dişe ve göz göze dost ve düşmanlıkları, çay bahçeleri, lokantaları, akrabaları, mahalleleri, yayılan yemek kokuları, bisiklet turları, yıkılan ahşap evleri, yapılan yüksek apartmanları ve istasyonları başlıyordu. Bir saatte yaklaştığımız dünyanın surlarında, işte babam reisi azamdı. Döver,

azarlar, kavga çıkarır, küçümser, aç, tok bırakır, çekip gider ve her .şeyi bizim iyiliğimiz için yaptığını söylerdi

Hamid Bey'in büyük dedesi şehrin biricik tersanesinde ya Allah bismillah deyip tümü üç bin tayfa alan kalyonu denize indirdiklerinde kırk küsur yaşlarındaydı. Sultanın izniyle Donanma-yı Hümayun haricinde ilk ticaret gemilerinden biriydi bu. Zamanın armatörleri Kasım, Envâr, Ferhat ve Nimetullah Çelebiler tersaneye sipariş üstüne sipariş veriyorlardı. Her birinin onar açık deniz ticaret gemisi, yedişer ticaret hanı ve ellişer bin kese servetleri Allah'ın ve Padişahın rızasıyla çoğalıp duruyordu. Hamid Bey'in büyük dedesi Fazaraz Efendi, aslen onyedinci iklim kuşağından meçhul bir sebeple imparatorluğun başşehrine göçmüştü. Cariye Töntü Hanım, Sultan'ın gözünden düşüp saray dışına çıkarıldığında, Fazaraz Efendi'yle evlendirilmişti. Oğulları Kataraz doğduğunda mukaddes kitabın son sayfasına kaydedildiğine göre, baba Fazaraz, Trapezus ilinden gelmeydi. Rivayet odur ki bu ilin ilk kurucusu zevk ehli, şen şatır bir kadındır. Şehir denizin doğusunda körfez üzerine kurulmuş, irem bağına benzer, süslü bir memleketti. Sultan Mehmed hakanlığını ilerletip dört bir bucağa buyruğunu geçirmeye koyulduğunda, buraya dört taraf denizlerden muhtelif ırka mensup insanları yerleştirmişti. Halkı eğlence ve gezinti ehli, işrete yatkın, gamsız, kayıtsız, zarif, sadık, âşık kimselerdi. Yüzlerinden canlılık akardı. Kadınları Abaza, Gürcü, Çerkez güzelleriydi. Beyzadeleri, bilginleri, salihleri, hal sahibi kimseleri, tüccarları, sanat erbabı, bağ bekçisi, bahçıvanları, balık avcıları ve deniz üzerinde ticaret yapıp kâr eden gemicileri vardı. Demir koparan, şalvar, çuka, dolama giyip, astar sarık sararak dolaşırlardı. Fazaraz, payitahta göç eyleyip tersanede çalışmaya koyulduktan sonra, hüner ve ustalığıyla dikkatleri üstüne çekmişti. Fakat Tönti hanıma duyduğu sevda, ayak basmadığı deniz ülkelerine hasret ve gurbet acısını bastıramıyordu. Her gün vücudu dinçliğini korurken kılları, sakalları, saçları aklaşıyor, doğduğu şehir bin beş yüz deniz mili ötesinde koyulaşan bir uzaklığın ve sisin gerisinde kalıyordu. Her yelkenli Bastardanın, filikanın suya indirilişinde, farklı gurbet duygularının çelişkisinde

şehvet tutkunu oluyordu. Payıtahtın kefereleri eskiden Ayalonka adı verdikleri denizin karaya girdiği bağ bahçelik semtinde bir konakta oturuyordu. On bin hane nüfuslu bu Haliç semtinde Baruthane kulesi, yetmiş kaptan mahzenleri, Kürekhane, yedi adet kurşunlu mahzeni divanhane, Sanbule zindanı, Cirid meydanı köşkü, Şahkulu kapısı ve Meyit iskele kapısı hep tersaneye bağlıydı. Şehrin omuz omuza sökmez kalabalığında bu semte ait Türbedar, Kanlı Kozlar, Kasımpaşa, Ketohorya, Piyale, Kethüda, Büyükdere, Küçükdere, Cuma Pazarı, Uşşâki, Tatavla, Tepebaşı, Aydın Çavuş, Çelebi Çetin Koz, Yeldeğirmeni, Emir Efendi, Sinan Paşa, Koca Piyale, Kulaksız, Hamdi Efendi ve Hacı Ahmed mahalleleri vardı. Esnaf kendisine sığınan katil veya hırsızı yargıca vermez, ona uygun bir işle sanat öğretilir, haramilikten kurtarılırdı. Halvetî, Celvetî, Uşşâkî ve Mevlevi tarikatlarına ait tekkelerde dervişler her gece, tevhid ve zikir ile meşgul olarak cisimlerinden ayrılıp mutluluğa ererlerdi. Fararaz ilim ehli aba giyen gönlü yanık dervişlere pek yanaşmaz, kendisini belindeki çatal bıçağıyla kırmızı fes üzerine kafesi kavuk saran kaptanlara daha yakın bulurdu. Onlarla birlikte Kulaksız hamamının göbek taşında zenne oynatırlardı. Kadınlardan birini konağa kapatmaya kalkışınca Sultan'ın gazabına uğramış, başını kurtarmak için ortalardan kaybolup Frengistan'a kaçmıştı. Oğlu Kataraz'ın eğitim ve terbiyesiyle Tönti Hanım ilgilenmişti. Genç adam, aşılmaz buyrukların sıklığından sıkılınca Kağıthane'yi boşlayıp, kayık ve mavnalarla Galata'ya geçer olmuştu. Buranın gemicileri, tüccarları, zanaatkârları, marangozları, kalafatçıları ve zengin kaptanlarıyla tanışmış, kışın yapılan oda sohbetlerine ve seferden dönen âyan ve reislerin filika ve firkateynleriyle tertip ettikleri eğlencelere dadanmıştı. Rum, Müslüman, Frenk ve Yahudi mahallelerini dolaşıyor, kiliselerin iç ve dış yüzeylerindeki canlı resimlere şaşkınlıkla bakıyordu. Harâbâthanelere dalıp çıkıyor, meyhanelerde hânende ve sazendelerle içki içip hayhuy ediyordu. Kulenin göklere başkaldırışını seyrettikçe dev bir insan görünüşüne dalıp gidiyordu. Yükselen değirmi biçimiyle on katlı zindandı. Tepesinden karşı sahillerdeki Keşiş dağı açık seçik görünürdü.

Konstantiyye kalesi yapıldığı sıralarda çayırlık, havadar, mahsuldar ve gönül açıcı köylerle doluydu. Köylüler koyun ve sığırlarını burada otlatarak sütünü sağar Kral'a takdim ederlerdi. Kataraz'ın işret sırasında bir Rum dilberinden işittiğine göre Galata Yunan dilinde süt demekti. Ceneviz Kralı dört oğlu için dört bölmeli, birbirine bitişik, büyük hisarlar yaptırtmıştı. Akdeniz adalarından yüz binlerce Hıristiyan getirterek yerleştirmiş şehri güzelleştirmişti. Mehmed Han burayı Ceneviz şehzadelerinin yönetimine bırakmıştı. Sonra Sultanoğulları taht ve hükümranlık kavgasına düşmüş, babalarını, kardeşlerini, oğullarını, bebe torunlarını, analarını, yeğenlerini, yakınlarını boğdurtmuş, uzaklara sürdürmüş, hareme hapsettirmiş, kadınsız törene çıkıp kule çevresindeki yaşantı ve hayat siyasetinden haberdar olamamışlardı. Korsanların getirip saraya armağan ettikleri bir odalık durumu Sultan İbrahim'e bildirmiş ama fazla afyon kullanmaktan doğuracağı sırada ölünce aktarılan önemli bilgi, sarayın loş ve sevimsiz kuytularında unutulmuştu. Kataraz Rum dilber Eftelya'nın kadınlığında dolup boşalırken, bir mızrak atışı uzaklığından köpek sürülerinin ulumalarını duyuyordu. Çıplak, beyaz kadının beline ölümden kaçarcasına sarılıyor, tükenişten korkarak cinselliğe tutunuyordu. Eftelya oh paşam, iyi, yeter, devam dedikçe kendi içinde azdırdığı hayat arzusuyla kanatlanıp kulenin kukuletasından uçmaya koyuluyordu. Her an kanatlarının eriyip boşluğa düşeceğinden ürpererek, her defasında kadının cinsel organına gire çıka kuvvet alarak, birkaç kule yüksekliğinden hız kaparak, altında ölümle kaynaşan hayatı geniş kulaçlarla yüzüyor, kendi deviniminin ak köpüklenişinde sarhoşlaşarak, kadının beyaz gövdesini sonsuz yaşama süreci gibi milim milim yokluyor, tüm benliğiyle ona kapanıyor, açılıyor, ansızın inen yıldırım gibi fışkırıyor, kararıp aydınlanıyor, toprak, gök ve deniz kokusuyla ferahlıyor, hiçbir kıyıya varmak istemiyordu. Eftelya handan ayrılırken para kesesini cömertçe boşaltan bu tıknaz, geniş omuzlu adamı müşterilerden bir Kontla tanıştırmıştı. Kont Piyer'in ülkesinde aristokratlara karşı kargaşa patlak verince iki yüz yıllık derebeyliğine ait mal ve mülkü

elden çıkarmış, denizlerde yel gibi akan ticaret filosunu kurmuştu. Gemilerinin bir bölümü hem ticaretle hem de uzak denizlerde korsanlıkla uğraşıyordu. Kızkardeşi Barones Mathilda güzelliği ve yüksek sosyeteyi kendisine cezbeden seviyeli aklıyla, dillere destan servetini pekiştirerek uzun yıllar yüksek tabakanın bir numaralı kadını olarak yaşamıştı. Onun biricik tutkusu ağabeyi Piyer idi. Kralların özel odalarında Piyer için ayrıcalıklı saltanat yaratmıştı. Methilda'nın kocası Baron Mutgeist von Braun, kral naipliğini karısına borçluydu. Hanedanlıklar arasında çıkan her sürtüşme ya Baron'un köşkünde başlıyor ya da orada son buluyordu. Orası birbirinden güzel prenseslerin, yakışıklı dük, vikontların, konteslerin, düşeşlerin, şövalyelerin uğrak yeriydi. Dünya siyasetinin İspanya'dan Uzakdoğu'ya, İngiltere'den, Fransa'dan Güney Afrika sahillerine kadar görüşülüp karara bağlanıldığı bir imparatorluğun yönetim merkeziydi. Kont Piyer ile Barones Mathilda arasındaki haberleşme, hiç aksamadan her hatta, yüzlerce maaşlı ağzı sıkı ulak sayesinde sağlanıyordu. Kont Piyer elli yaşlarında yakışıklı bir adamdı; korkunç bir zekâ ve belleğe sahipti. Soy kütüğü baba ve dedelerden İspanyol serüvenci Vasco Nunez de Balboa'ya, anne tarafından ise İskandinavyalı Vikinglere dayanıyordu. Piyer yılda bir defa Osmanlı Payitahtına uğrar, Galata'da mekân tutarak haftalarca düğün dernek şark usulü cümbüş yapardı: mal alır, mal satar, sultanın adamlarına bilgi verir, bilgi alırdı. Divana uzanmış, ortasında mangal yanan odada önündeki haritayı inceliyordu. Kapatılan önemli su yolları yeni bulgularla tekrar açılıyordu. Her yeni kara parçasını üstünde yaşayan kabilelerle birlikte yararına kullanabilirdi. Tez elden kırmızı mavi zeminli, kılıç ve hilalli bayrakların dalgalandığı kadırgalardan kurtulmalıydı. Kuzey Afrika kıyıları, İspanya, Fransa, Adriyatik kıyı şehirleri, Ege ve Akdeniz adaları ilgisini pek çekmiyordu, hepsi eskimek üzere olan geçmişin malıydı; oysa Kızıl Deniz, Hint ve Atlas okyanuslarından geleceğe çengel atabilirdi. Sultan'ın dilinde buraları hâlâ Bahri Mağrip ile Bahri Azam idi. Septe burnundan batıya doğru dört bin mil eninde ulu deniz diye niteliyor, öteki

ucunda Antiliye vilayetini anıyordu. Ama Sultan'ın dedesi Sultan Süleyman, yasalarla ilgilendiği halde, kendisine buraları öğreten Kaptan Pirî'nin seksen yaşındaki başını sorgusuz ve savunmasız vurdurtmuştu. Dünyaya kapalı, garip bir sarayın uygulamasıydı bu; hükümdarın her şeyden ve tüm insanlıktan üstün olması, tepeden inme mutlak ve tanrısal buyrukların kulluk sisteminde, devletin üstünlüğünü savunanı dahi savunduğu şey uğruna öldürüyordu. Kaptan, düşman filosunu yenebileceği denize çekmeye çalışırken saraydaki düşmanları onu kaçmakla yargılatmışlardı. Akşam odanın loşluğuna çökmüştü, mangalın alevi külleniyordu; Kont Piyer içeriye Eftelya'yla birlikte giren Kataraz'ı ayakta karşıladı. Hava ansızın kararmış, sağanak taşlara vura vura yağmaya başlamıştı. Karşısındaki adamın yüzünde kıpırdanan durgun gülümseyiş onu tasavvuf düşüncesinin dört yanı kapalı dar hayatından geçirip, bir gölge oyununun perdesini yırtarak, bir defa daha öte dünyanın köşklerini yıkmış, yaşanılan zaman ve hayata kapatmıştı. Kont Piyer yıllar sonra rakipleri tarafından öldürülürken, kendisine bir an bu farklı algıyı farkına varmadan aktaran Kataraz'ı düşündü. Acaba nerede yaşıyordu? Kataraz o gece Kont Piyer'in işbirliği önerisini kabul etmiş, filosunun yıllarca kaptanlığını yapmış, teniyle birlikte iç dünyası da denizlerde kavrulup esmerleşmiş, büyük bir hazine edindikten sonra imparatorluğun kuzeydoğu deniz ilçesinde tersane kurmuştu. Oğlu Dündar babasının ölümünden sonra onun yıllarca tuttuğu hatıratı okuyarak, tersaneyi kızının kocasına devredip dini hayata çekildi. Dündar, babası Kataraz'ın, bir çarpışma sırasında dedesi Fazaraz'ı bilmeden öldürdüğünü öğrenmişti. Babası denizden denize, ülkeden ülkeye dolaşarak, ırk, dil, din tanımadan öldürmüş, yakıp yıkmış, köle alıp satmış, korku salmıştı. Barones Mutgeist Kataraz'dan gayri meşru bir erkek çocuğu peydahlamış, bir süre ağabeyinin de katıldığı bir üçlü aşk yaşamışlardı. Dündar yoksulluk içinde öldüğünde ilçe halkı onu evliyalık mertebesine yükselterek, adına türbe yaptırttı. Oğullarından Hamid Bey'in babası Sacid Efendi, ilk gençliğinde ilçeyi amcazadeleri gibi terk edip payitahta gelmiş, Donanma-yı Hümayun'da görev almıştı. Saraydan Zülfiye

Hanımla evlenerek üç yıl şehirde kaldı. Hamid, Turgut ve arkasından Zümre adında çocukları doğdu. Sacid imparatorluğun dağılış döneminde fiili göreve çağırılarak, Mavenetimilliye, Numuneihamiyet muhriplerinde, Berkisatvet, Peykişevket torpido kruvazörlerinde, Hamidiye ve ünlü Mecidiye kruvazörlerinde çalıştı. Uzun ayrılıklardan sonra Dersaadet'e her dönüşünde, amcazadeleri ona, karısının başka erkeklerle gönül eğlendirdiğini söylüyorlardı. Hamid dört yaşındayken babalarının şehit düştüğünü duydu. Güzelliğiyle amcazade karılarını kıskandıran Zülfiye Hanım, dul kalınca, çocuklarının her birini amcalarının yanına yerleştirdi. Hamid'i yengeleri dövüp aç bırakarak dolaba kilitliyor, Turgut'a ise alışveriş yaptırtıyor, Zümre'yi de bulaşık ve ev içi temizliğinde kullanıyorlardı. Çocuklar küçük yaşta, hiçbir yanını tanımadıkları koca dünyanın sadece düşman yüzüyle karşılaşıp horlanmanın, endişenin, kuşkunun, yalnızlığın ve yoksulluğun acısını tattılar. Yengeleri günde üç öğün analarının erdemsizliğini başlarına kakıyordu. Dış dünyanın büyüklerinden anlam veremedikleri sözcük karmaşasıyla, birinci dünya savaşı yenilgisini, imparatorluğun dağılışını, işgal tehlikesini işitiyorlardı. Zülfiye Hanım ikinci evliliğini Hilmi Paşa'nın torunlarından vilayetin Kalemi Mahsusat Müdürü Ali Rıza Bey'le yaptı. Ali Rıza Bey şehirden lokomotifli trenle gidişi bir buçuk saat süren bir sayfiye semtinde ikamet ediyordu. Sessiz, kendi halinde, dürüstlüğü ve iyiliğiyle peygamber gibi adam denilen, dinine, gelenek ve törelerine, padişaha bağlı bir kalem efendisiydi. Düz bir hayat yolunu elli yaşlarına doğru, yaşantısız yaşlandırmıştı. İlk evliliğinin ilk gecesinde Zülfiye Hanımın yataktaki hüneriyle, Allah'ına verdiği zevkler için şükran duasını takdim ederken, kömürlükten çocuk ağlaşmaları duydu. Takkesini başına geçirip geceliğiyle bodruma indiğinde, iki erkek bir kız çocuğunun titreşip birbirlerine sokularak ağlaştıklarını gördü. Her birinin beyaz korkulu yüzü kömür tozlarıyla, kirli ve yırtık bir harita gibi lekelenmişti. Altı insan gözü, şamdan ışığında, çöküntünün altındaymışçasına yanıp sönüyordu. Anneleri onlara seslerini çıkarmadan uyumalarını tembihlediğini söyleyerek küfretti.

Cahilliğin bilmiş tavrıyla, kocasına karşı yalanıyla baskın çıkmayı kuruyordu. Ali Rıza Bey tarafından ilk gece Zümre, ikinci gece Turgut, bir hafta sonra da Hamid bağışlanarak yukarıya alındılar. Üç çocuğun üvey babalığına kandırılarak zorlanan Ali Rıza Bey, kendi adı üstündeki iyilik şöhretini, dul kadının güzelliğine eşdeğer bedeni zevk verirliliğini düşününce bozmak istemedi. Allah nezdinde yetimleri beslemenin sevabı da büyüktü. Oysa Ali Rıza Bey'in paşazade aile efradı onun dul, çocuklu bir kadınla evlenmesini hoş karşılamadı, ne idüğü belirsiz yeni ailesiyle baş başa yalnız bıraktı. Öte yandan Zülfiye Hanım'ın memnuniyetsizlik nedenleri, hırçınlığı, alafrangalığı, talepleri, erkek severliği, içkiciliği ve eğlenceye düşkünlüğü günden güne artıyordu. Kocası sabahları uzun bir yolculuğa çıkarcasına işine gidince, çocuklarını bir odaya bir tas çorbayla kilitleyip, evden ayrılıyordu. Çocuklar her akşam analarıyla üvey babalarının üst katta birbirlerinin seslerini ezen bağırtılarını, sığınaklarının yıkılış ürpertisiyle duyuyorlardı. Analarının naz, kapris ve istemine boyun eğen bu üvey baba, insanları sevmeden sevilmeyi kabul ediyor, kıskanmadan kıskanılmak istiyor, çocuklara dilerse iltifat ediyor, dilemezse her çeşit lütuf ve ihsanı esirgiyor, dövüyor, dilediğini yaptırtabiliyor, öğüt veriyor, kendilerine hem iyilik hem de kötülük edebiliyordu. Üç çocuğun her biri sallanabilen sığınaklarının depreminde tutunacak, içinde varlıklarını sürdürebilecek yaşama giyiti aradı: Hamid kızların ve sokağın büyüsüne kapıldı. Turgut sporun gücünde iç ezikliğiyle paranın güvencesine saplanırken, kız kardeşleri de onların aşağılık duygularını paylaşarak sinsi bir kurnazlığın pratik perde gerisine saklandı. Hamid ortalamanın üstündeki zekâsına karşın, Cumhuriyet'in kuruluşuyla eğitim sistemi değişince, Arap harflerinden birdenbire Latin harflerine hoplayarak okulları zorlukla bitirdi. Çalışmaya başladığı memuriyetlerde kendini gösterip yükselebilecek yeteneğe sahip olduğu halde, kadınlara aşırı düşkünlüğü yüzünden hiçbir işte uzun süre tutunamadı. Otuz beş yaşına geldiğinde, üç kez evlenip boşanmış, bir otel odasında bekâr yaşıyordu. Turgut da yatılı bir okulda resim okumuş, mezun olunca

bir taşra kasabasına atanmıştı. Resim sanatıyla yeni tanıştırılan ülkenin yurttaş çocuklarına her yıl zayıf not vererek, yüzlerce öğrenciye okuldan belge aldırarak, çevresinde zorla saygınlık yaratmaya çalıştı. Oysa kendisi de bazı ressamların şematik hayat öykülerini ezberlemek dışında hiçbir zaman resmi öğrenememişti; biriktirdiği para kadar kendisini toplumda güvenli ve ezilmemiş hissediyor, varyemezliği ölçüsünde elini gündelik yaşantıdan çekiyor, sinir, haset, kin, kıskançlık, zenginlik hırsı, kavga, saplantı ve küçüklük duygusu içinde yaşıyordu. Ali Rıza Bey ölmeden önce Zümre'yi mal mülk sahibi bir doktorla evlendirmiş, yeni yasayla aldığı Çokben soyadını Turgut'a vererek onu miras ve evlatlığa kabul etmişti. Hamid, çocukluğundan beri, sokak severliğiyle üvey babasından yediği dayakları haklı bularak, Tekben soyadını aldı. Zülfiye Hanım ikinci defa Ali Rıza Bey'den dul kalınca, kocasının emekli maaşıyla gönlünün çektiği değişik erkekleri yatağına çağırdı. Kocasının bıraktığı miras azaldıkça yufka yürekli oğlu Hamid'i .anımsıyordu

Zülfiye Çokben eski tanıdıklarının aracılığıyla, oğlu Hamid Tekben'i, kendi halinde içine kapanık Saniye Hanım'la evlendirdi. İnsanlığın ikinci dünya savaşında bozguna uğradığı yıllardı, yeryüzü uygarlığı bir anda şehirlerin tüm insanlarını toptan imha edecek ergenlik yaşın da kişilik bunalımı yaşıyordu. Saniye Hanım otuz yaşında evlendiği kocası gibi, çocukluğunu ve öğrenimini, yatılı parasız okullarda sürdürmüştü. Babası Birinci Dünya Savaşı'nın bittiği günlerde, gümrük memurluğu yaptığı sınırda düşman kurşunuyla vurulup öldürülmüştü. Saniye ile Hamid'in evliliğinin üçüncü yılında Fahri doğdu. Annesi onu dört ay sonra fark ettiği için, gecikmiş, kürtajla aldırtamamıştı. Fahri varlığını fark edilmemeye borçluydu. Babası hiçbir zaman uslanıp ev erkeği olamamış, ne sokağın geriliminde ne de kadınların gövdesinde bilinçsiz ve gayesiz öfkesini yatıştıramamış, kışkırtılan asi ruhuyla çevresindeki insanları da kışkırtarak bütün toplumsal değer yargılarını yıkmıştı. Yaşadığını ancak birileriyle çatıştığı zaman duyumsayabiliyordu; hiç kimse ve hiçbir neden yoksa kendisiyle

kavgaya girişerek, kırk yaşında hızla şişmanlayarak, yüz yirmi kiloya vardı. Tanıdıkları ve arkadaşları tarafından, dilini dahi bilmediği ülkenin tahtından kovulmuş bir krala benzetiliyordu. Kral gibi kendisi de sürgün edildiği yabancı insanlar arasında dünya zevklerinden acele, hırçın, yalnız, rastgele, hesapsız, geleceksiz, dostsuz, aptal, akıllı, yalanlardan, doğrulardan, başarısız ve becerikli topak demetler topluyordu. Hepsinin içi yaşlandıkça kuruyor, dikensi ve sert kabukları kalıyordu. Bir kış günü, bürosunda dosyaları karıştırırken, odacı bir bayanın onunla görüşmek istediğini söyledi. Hamid Bey dikizleme deliğinden salonda bekleyen kadını gözetledi, yüzünü bir yerlerden tanır gibiydi. Ziyaretçiyi odaya kabul ettiğinde genç kadın Hamid Bey'in boynuna sarılarak, ağlamaya başladı. Babaları Sacid'in ölmediğini, hâlâ sağ olduğunu, otuz beş yıl önce gemisi battığında kurtulup sahile yüzdüğünü, sonra yedi ayrı ilde yedi farklı kimlikle yaşadığını, yedi defa evlendiğini, her birinden birkaç çocuğu olduğunu, kendisinin hesaplarına göre, sekizinci karısından on beşinci çocuğu olduğunu, babalarının yanında yaşadığını, bayramlarda hüzünlenip gözyaşı dökerek ilk üç evladı Hamid, Turgut ve Zümre'nin bu şehirde yaşayıp yaşamadığını sorduğunu anlattı. Sabah akşam hâlâ spor yaptığını, dinç olduğunu, yüz elli kiloluk halterleri kaldırdığını, ısrarı üstüne onları bulmaya geldiğini, babaları Sacid'in, dedelerinin bıraktığı köşkte kaldığını, bir aile ve akraba toplantısında onlarla tanışmak istediğini söyledi. Hamid Bey'in on beşinci meçhul kardeşi Şahika gittiğinde sokağa kalın pamuksu yapraklarıyla kar yağıyordu. Turgut'a ve Zümre'nin ikinci kocası yüzbaşı Selami'ye kısa bir mektup yazılarak, durum iletildi. Yine bir kış gününün akşamında Hamid ve Turgut, Kore savaşçısı yüzbaşı Selami amcazadelerinin köşküne gittiler. Büyük salonda üç kömür sobası birden yanıyordu. Onlar içeriye girdiğinde kırk beş elli kişi, yaşlı başlı kelli felli adam, bir o kadar da kadın susmuşlar, çıt çıkarmadan, divanın ortasında tek başına sivri bir dağ gibi oturan yaşlı bir adama bakıyorlardı. Turgut yüzünden hiç eksik etmediği kara camlı güneş gözlüğüyle salonun ortasına saldırarak, bre utanmaz arlanmaz adam diye bağırdı; biz hiç

değilse babamızı şehit bilip övünüyorduk, biz bu baykuşlar ve atmacalar dünyasında çürüyüp köprü altı serserisi olabilirdik, biz üç kardeş şimdi üç sobası birden yanan bu evden kovulduğumuzda genç ve dul bir kadının çaresizliğindeydik, portakal satıp saçlarım bitlendiğinde yedi yaşındaydım. Hamid dolaba beni kilitlemeyin diye çırpınıp sızlanırdı, Zümre taş üstünde farelerle yatardı, hangi yüz hangi vicdanla babanızım diye geldin, hayvanlar bile yavrusunu bırakmazken hangi gerekçelerin cehennemi altında kendi cennetini yarattın, otuz beş yıldır neredeydin, hangi cesaretle baba rüyamızı varlığınla bozmaya yelteniyorsun, seni bütün şahsiyetimle ret ve inkar ediyorum. Turgut dudakları ve elleri titreyerek sandalyeye oturup bir sigara yaktı; terlemişti, dünya yüreğinde yanıyordu. Hamid Bey babasının ellerini öperken, Zümre'nin kocası yüzbaşı Selami topuklarını bitiştirip salondakileri askerce selamladı. Yaşlı adam susmuş, cevap vermiyordu; birdenbire benliğindeki tüm yaşama serüveniyle irkildi. İttihat Terakki partisinin gizli teşkilatında aldığı görevlerden dolayı, yıllarca kaçmak, saklanmak, kimlik değiştirmek ve her defasında eski kimliğini unutturmak zorunda kalmıştı. Bir namlu ucunda sürekli değişen geçmişini paramparça etmişti. Daima Zülfiye'nin mıknatısından, çekim gücünden, onun hakkında duyduğu kötü sözlerden uzaklaşma ortamı aramıştı. Vuruşmuş, öldürmüş, yaralanmış, hayatı ve ölümü hiçlemiş, siyasal suikastlara karışmış, vermek istedikleri önemli makamları reddetmiş, bireysel hayatında kendi eylemlerinden örülü bir diktatörlük kurmuştu. Enver'in yitikliğini, Cumhuriyet'in gelişmesini yaşamıştı. Bir ömre birkaç kişinin hayatını sığdırmıştı. Oysa şimdi hem yaşadığı çağa hem de öz çocuklarına yabancıydı. Dölsüz, havada donup asılı kalmış buz kristali gibiydi. Anayurdundan kovulan tarihsiz bir çakıl, dalgaların oyarak yıprattığı bir kaya kütlesiydi. Sacid o an yetmiş altı yaşında olduğunu anımsadı. Kardeşleri İsmail ile Kadir hiçbir işe bulaşmamışlar, savaştan sonra emekli olup ev bark edinmişler, rahat bir hayat yaşamışlardı. Divanın öbür yanına oturmuşlar, kendisini uzaktan süzerek evsahipliği yapıyorlardı. Demek kendisi dava

uğruna kavga verirken bu adamlar da çocuklarını hırpalıyorlardı, benliğinde komiteci öfkesinin denizde bir fırtına öncesi gibi usul usul kabardığını hissediyordu. Hepsi bir yere yerleşmenin kuytu düzeninde mülk sahibi olmuş, kendisi de memleket uğruna bir düzine kişiliğe parçalanıp gurbete çıkmıştı. Yoksa yıllarca bir aldanmayı mı yaşamıştı? Bebeklik çağında bıraktığı çocukları kocaman adam olmuşlardı, onların yaşıyla birlikte her yazılıp çizilen ve her konuşulan kendi hayat biçimine muhalifti. Üç sobalı salon yüzlerini görmeden yaşlanan insan kalabalığıyla doluydu. Hepsi yıllar sonra ortaya çıkan bu akrabalarının, düşman gemisiyle çarpışırken şehit düşmesini tercih ederdi. İçlerinde belki bir dolandırıcıyla karşılaşmanın kuşkusu vardı. Mesudiye torpido gemisi ağır yara almış, batıyordu. Küçük bir kapak sayesinde kurtulmuştu. Suyun o bölüme baskın vermesi otuz saniye gecikince kendisini batmak üzere olan geminin dışına atabilmişti fakat bir gemiden tek başına kurtulmak, sadece yeni ve tehlikeli görevler almak için kimlik değiştirmeye yaramıştı. Teşkilat, şimdi oğlu Turgut'un taktığı kara camlı gözlüğe benzeyen ölüm haberini her yana yayarak, hayatını mermi gibi farklı hedeflere savurmuştu. Zümre gelmemiş kocasını göndermişti. Niçin Hamid böylesine şişmanlamıştı? Çocuklarına zulmeden yengeleri tepsiyle kahve taşıyorlardı. Hepsi meraktan toplanmıştı. Ailesini, çoluğunu çocuğunu terk edip, yedi ayrı ilde, yedi defa evlenen kaçağı seyrediyorlardı. Susmakla suçunu kabulleniyordu. Ayağa kalkıp konuşmadan önce en önemli sözü bulmalıydı. Söz şimdi yetmiş altı yaşında, eylemin önündeydi. Her şeyi itiraf edercesine, hayatının ilk kaynağını arayıp intihar edercesine elleri titriyor, ilk iki oğluna ve damadına haklı bir cevap verebilmek için yüreği yanıyor, kimsenin fark etmediği bir iç titremesiyle sarsılıyor, artık değiştiremeyeceği şeylerin altında eziliyor, ilk defa kendisini kımıltısızlığın tel örgülerinde mahkûm hissediyordu. Mesudiye gemisi denizin dibine iyice batıyordu. Dizlerine abanıp doğrulmak istedi; yüzü koyun yere düştü, başı döşemeye çarparken yitirilen bir düşün pembe buğusunda ak ve iri bir kartalın dağın doruğuna konduğunu gördü;

kartal kanatlarını çırparcasına silkinirken, ölümün ayırdında son soluğuyla, yüzmek dedi, gökte uçarcasına. İsmail'in karısı koşarak yan odadan ayna getirdi. Sacid'in dudaklarına tutarak ölmüş dediler. Salondaki kadınlar bağırıp ağlaşmaya başladılar. Ortalık karışmış, her kafadan bir ses çıkıyordu. Babalarını öldürdüler sözü ağlaşıp bağrışmalara karışınca, Turgut savuşalım dedi. Ölen adama sahip çıkarak birdenbire rahatlayanların ecinnileşmesinden endişeleniyordu. İki kardeş, enişteleriyle sokağa adım attıklarında kar ahşap evlerin damlarından savrularak hızla yağıyor, beyazlığın üstünü yeniden yumuşak bir tabaka örtüyordu; arkada bıraktıkları ayak izleri çocukluklarını yaşayamadıkları evlerin ahalisini yutarcasına siliniveriyordu. Yokuşu tırmandıklarında köşe başındaki bir sabahçı kahvesine oturdular. Turgut'un gözleri yanaklarına doğru iki parça halinde buz tutmuştu, sıcakta eriyip sıvılaşmış, çeneye akan iki damla gözyaşına benzemişti. Binbaşılıktan emekli Selami, yıllar sonra, soğukta bu bir an pıhtılaşan gözyaşlarını nedense Kore'de ölen neferlerle birlikte anımsadı. Kızının büyük bir otelde evlendiği düğün gecesiydi, yılbaşıydı, dışarıda kar yağıyordu, salona ansızın tabancalı bir genç girmiş, damada iki el ateş etmiş, hedefi vuramamıştı. Gazeteler aranan azılı bir anarşistin yakalandığını yazmışlardı ertesi gün. Selami kızını halayına yolcu ederken yalan dedi. Kızı Zümrüt babasının yanağını öpüyordu, anlayamadım dedi. Fotoğraftaki genç, evlenmek için Zümrüt'ü iki defa kendisinden istemiş, vermeye hazırlandıkları zengin adamın vatanı bölmeye ve yoksullaştırıp güçsüzleştirmeye uğraşan yeraltı örgütünün işbirlikçi üyesi olduğunu söylemişti. Hamid Bey öz babasının ölümünden bir ay sonra, akşamüzeri gelen eski tarihli bir taşra gazetesini bürosunda okurken, yalan, diye bağırdı. Odacısını çağırıp çay söyledi, koltuğuna oturarak vefat ilanını tekrar okudu: Of eşrafından Dündar oğlu Sacid Hepder melun bir manevi suikast neticesinde Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Merhum teşkilatımızın çeşitli cephelerinde fedakârane bilfiil vazife alarak, kahramanlığını, vatanperverliğini, mesuliyet ve fazilet hislerini cansiperane ispat eylemiştir. Not: Tafsilâtlı hayat hikayesini gazetemizin iç sayfalarında bulacaksınız.

Merhuma Allah’tan rahmet, kederli cemiyet azalarımıza başsağlığı dileriz. Hamid Bey, birdenbire yalan diye niçin bağırdığını düşündü. Kendi özgeçmişini bir şirketin devlete az vergi ödemek maksadıyla kurdukları paravan taşra gazetesinin iç sayfalarından öğreniyordu. Bir avukat arkadaşı kendisine devlet dairesinden ayrılarak, özel icra iflas masasını birlikte açmalarını önermişti. İcra ve iflas yoluyla satılan eşyaları ucuza kapatıp pahalıya satacaklardı. Yabancı ülkelerin tüccar ve komisyoncu devleri de, aynı yöntemle, zorda kalan memleketi önce kendilerine borçlandırıp, sonra kasıtlı ve yanlış buyruklarla iflas ettirerek icra yoluyla tüm mal ve can varlığını ucuza kapatmıyorlar mıydı? Yalan diye niçin bağırdığı düşüncesi avukat arkadaşının önerisiyle kaynaşmış, cevap bekliyordu. Babasının kalbini de böylesine bir cevap beklentisi durdurmamış mıydı? Sorular, mahiyeti bilinmeyen dünyevi ve uhrevi gizli teşkilatların ürünü olamaz mıydı? Tanrı en büyük teşkilatçı değil miydi? Evreni, dünyayı, insanları, birbirine karşı, soru ve cevap halinde meydana getirmişti. Hamid Bey ahlaksızlıktan çok, ahlaksızlık yüzünden hapishanelere düşmekten korkuyordu. Her soruyu bir yerlere kapatılma ürküntüsüyle cevaplamıştı. Babasının angaje yaşadığı tarihi teşkilat da hapishaneydi. Avukat arkadaşı da kurnaz kurt örneği para kazanmak üstüne teşkilatlanacaktı, ona karşı olan cemiyetlerin azaları gene teşkilatlanmaya devam edeceklerdi. Okul kitaplarıyla bazı vefat ilanları, teşkilatçı mefhumlardan birer kahraman gibi bahsedecekti. Ayağına basılan bağıracak, sonra bağırdığını unutacaktı. Sonunda hayat, ölüm karşısında iflas edecek, icra yoluyla Allah’ın uhdesine devredilecekti. Tövbeler tövbesi, Allah kendi yeminini tevil ediyordu. Avukat arkadaşı hukuk okumuştu, fakat bilgisini hukuk dışı dolandırıcılığa alet edecekti, tıpkı bazı batı ülkeleri gibi, ilericiliğini, modernliğini, güçlülüğünü ve hamiyetperverliğini yayarak yamyamlığını sürdürecekti. Hamid Bey üstüne çöken ağırlıktan kurtulmak istercesine, telefon ahizesini kaldırıp numarayı çevirdi. Karşısı meşgul sesi veriyordu. Edibe’nin daktilo olarak çalıştığı devlet dairesinden odacı Sabri sorumluymuşçasına, ahmak

herif, diye bağırdı; masanın üstünü niye toplamıyorsun? Sesindeki kızgınlık, sahteliğini yalnız kendisinin bildiği öfke başkalarını bastırdıkça cevvalleşiyor, kendisine güven duyuyor, cezbeye tutuluyor, eşitliği kendi lehine bozuyor, yetkinleştiğine, her işin üstesinden gelebileceğine inanıyordu. Otobüste Ebide'yi ilk gördüğünde onu elde etmeye hemen karar vermiş, biletçiyle yüksek sesle münakaşaya girişerek, bütün yolculara bir tiyatro sahnesinin seyircileri gibi sözlerini dinletmiş, beyefendi haklı dedirterek biletçiden özür dilemişti. Otobüsten Edibe'nin arkasından aynı durakta inmiş, arkadaşlık teklif ederken kadının cevabına fırsat vermeyerek repertuarındaki ilgi çekici konuları peş peşe anlatmaya koyulmuştu. Aynı metodu ufak ayrıntılarla değiştirerek tanıştığı kadınların sayısını kendisi de unutmuştu. Kadınların arzulayıp başaramadıkları hayallerini, tanıdıkları, arkadaşları, kendi mevki ve imkânlarıyla gerçekleştirebileceklerini vaat ediyordu. Ne var ki kadınların pek çoğu bir erkekle yatağa girdikten sonra, seviştiği adamın güç ve bakışındaki aynaya göre kendisini seyrederek eski hayallerinin ehemmiyetinden vazgeçiyordu. Ancak terk edildiklerinde, kaybedilen ama bir başka erkeğin de pekala takabileceği ziynet eşyası gibi sadece hayallerinin âdâb-ı muaşeretini hatırlıyorlardı. Bağlılık, bu kuralların adaleti ile yargılanıyordu. Sarsıcı, değiştiren, kadına kendisini tanıtarak veren her erkek yıkıcıydı. Kadın kendisini değil, erkeğin bakışını ve bu bakışta kendisinin nasıl seyredildiğini bilmek istiyordu. Hamid bunu hiçbir zaman bildirmiyor, hep ertesi günlere erteliyordu. O ertesi güne varmadan, kızgınlaşarak bir uzlaşmazlık yaratıp kadından ayrılıyor, geride ikisinden kurulu yararlanılmış cinsel ilişkinin varlığı kalıyordu. O yüzden çok çabuk unutuluyor, çok çabuk bir başka kadının peşinden koşabiliyordu. Karşı ahizeden bir kadın sesi, alo, dedi, buyurun Milli Eğitim Basımevi. Hamid kulağının gıdıklanmasıyla Edibe'nin sesini tanıdı; kadını yıldırım hızıyla hayalinde çırılçıplak beraber kaldıkları odadan geçirdi, iç çamaşırlarını koparırcasına zorlayan dolgun vücudu havaya çarptıkça yeşil ışıklar saçıyor, cinsel organının kabarıp dikildiğini

hissediyordu. Masanın üstündeki çay takımlarını toplamaya gelen odacı Sabri'yi elinin tersiyle kovarak, Edibe, dedi, biraz sonra seni taksiyle almaya geleceğim. Edibe sesin sahibiyle seviştiği geceyi, adamın müstehcen ve ayartıcı görüntüsü ile birlikte anımsadı, karşısında oturan otuz yıllık memurdan örtünüp saklanmak istercesine eteğini düzeltti; apış arası Hamid Beyin geniş vücuduyla doluyor, ılıklaşıyor, sıvılaşıyor, kasılıp gevşiyor, adam kendisinden beklenilmeyen enerjiyle gövdesinin her yanını hırpalayarak sanki erkek menisine eritiyor, sonra bacaklarının arasında, kadınlığının hiç kimseyi ve hiçbir şeyi beklemediği gizliliklere bir volkan ağzından kavurucu sıcaklıklar dura dura patlıyor, bu yeni tanıştığı şişman ve farfaracı adamın terlemesinde ölmek, kaybolmak, unutulmak, sonra tekrar dirilmek, aynı cinsel doyuma yeniden ulaşmayı arzuluyordu. Edibe yüzünün kıpkırmızı kesildiğini anlayınca aynı yerde buluşmak üzere diyerek, telefonu kapattı. Bir sarsıntı yaşamışçasına başı dönüyordu. Hamid Bey masasından kalkarak aynanın önünde kravatını düzeltti, yurtdışından getirttiği röleve şapkasını on beş dakika kendisini ayrı bakışlarda inceleyerek kafasına geçirdi, atkısını omuzlarına koydu, odacı Sabri paltosunu tutarken hanım ararsa mesaiyiye kaldığımı söylersin dedi. Bürosunun bulunduğu han kapısından çıktığında birdenbire akşam kalabalığına çarpınca, bir yalnızlık çukuruna düşmüşçesine koşmak, bir fırlayışta yukarıya, yaşayan insanların dünyasına hemen varmak istedi. Önünde duran taksiye binerek, Edibe'yle buluşacağı yeri şoföre söyledi. Dikiz aynasında somurtan kendi yüzüne baktığında, şoföre belli etmeden .dilini çıkarttı, böylece ölmüş olan öz babasını son defa anımsadı

Başkalarından toplattığı paralarla çocukları esirgeten kurumun güzel bacaklı bayan doktoru, bunları unutmalısın diyordu. Doktor hanıma evlendiği adamın yerine niçin bir 'problem çocuğu' kocalığa seçmediğini soruyordum. Büyüklerin tez ve antitez diye sözettikleri dünyada işinden dolayı kendisinin bir problem çocuğu seçip, yeni bir sentez yaratması gerektiğini söylüyordum. Doktor hanım masasındaki düğmeye basıp zili çalıyor, kapının dışında beni bekleyen Vacit Efendi'yi çağırıyordu. Odadan çıkarılırken büyüyüp

problem adam olacağımı, sorunlarını sonuna kadar yaşamaktan kaçan insanlar arasında bir mahkûm gibi onların kapanan kapılarına seğirteceğimi söylüyordum bağırarak. Doktor hanım, terbiyesiz ve edepsiz bücür diyordu. Karınca şiirini, su dolu kovadaki karıncanın debelenişini, Ahmet'i, Müfid dayımı, düşlerimde ilk defa cinsel ilişki kurduğum Ruhat Hanım'ı, Albayı, kızını, babamı, Davud'u, annemi, Ayşe'yi, başöğretmeni, eski ve yeni müfettişleri, Makbule öğretmeni, öğretmen Şükriye'yi, çocuk dergilerinin muteber yayıncısını, hayat sahnemde rol alan tüm aktör ve aktrisleri, figüranları, ışıkçıyı, yönetmeni, dramaturgu, kondüviti, suflözü, tiyatro sahibini, yer göstericiyi, yazarı, perdeciyi, gişeciyi, kara tahtanın üstünde duran fotoğraftaki adamı, dekorcuyu, onlardan önceki ve onlardan sonraki herkesi, elimi tutan Vacit Efendi'nin ellerine bırakıyordum. Karıncayı tutup tekrar kovanın içine bırakıyordum. Kovanın ufuk çizgisinde kendi efendimin vahşi ve ilkel görüntüsünü seyrediyordum; zengin, fakir, bilgili, cahil, korkak, cesur, sevgi ve nefret dolu, hasta, sağlıklı, atak, kaypak, pısırık, düzenbaz, düzen bozucu, yalancı, dürüst, çıkarcı, erdemli, yaşatan, öldüren, yaratıcı, düzayak, tekdüze, aydınlık, köleci, boş verici, hımbıl, ilgili, hayalci, soyut, gerçekçi, bıkkın, coşkulu, salak, yaşlı, akıllı, zeki, genç, sorumlu, duygulu, duygusuz, dost, düşman, yardımsever, kötülük sever, albenili, itici çeşit çeşit insan bu bir tek karıncanın yüzdüğü bulanık suya atlıyordu. Belki babam şimdi yetkililerle görüşüyor, özel durumumu düzeltmeye çalışıyordu. Okulun ders arası ve paydos zilleri tekrar tekrar çalacak, saklandığım yerin gerisinden çıkmaya zorlanacak, birbirine benzeyen ve birbirinden ayrı insanların ortasına terk edilecektim. Yoksa benim korktuğum hayatın kendisi olan her şey miydi? On, yirmi, otuz, kırk, elli, altmış, yetmiş, seksen, doksan, yüz, iki yüz, bin, iki bin, üç bin, dört bin yaşlarında bulabildiğim her şey hep bir sonrakine karşı eksik, yanlış, tutarsız, çelişkili ve saçma durmayacak mıydı? Daima bir cüce, bir bücür olarak kalacak, sürekli arayışın deviniminde yana yana kül olacaktım. Belki şu yangın kovasının gerisine rastgele kaçıp gizlenmemiştim. Burada belki

düşündüklerim, sandığım gibi karmakarışık ve rastgele şeyler değildi. Belki kendime başkaları için yabancı ve ters olan yüzümü boğmaya gelmiştim buraya. O halde gelecek hafta doktor hanımı uslu uslu dinlemeli, verdiği hapları sokağa atmadan yutmalı, dediklerine inanarak aksatmadan uygulamalı mıydım? Acaba karıncayı da düzlüğe bırakırsam kendi varlığının hayat ve hız arayışıyla yuvasına mı dönecekti? Yoksa bile bile, özgürlüğü seçip, kanatları koparıldığı halde, hakkındaki ölüm hükmünden ancak buraya kadar mı kaçabilmişti? Ellerimi bitiştirip kovaya daldırdığım karıncanın kımıldamadığını, yürümediğini görüyorum; kendi büyüklüğünden defalarca derin kovanın suyunda yüzmeye, kırmızı tenekenin dikliğine düşe kalka inatla tırmanırken ölmüştü. Kovalar dolusu gözyaşı çavlanında sessiz bir ağlamaydı bu ölüm. Şimdi yukarda, sınıfta, öğretmenin karşısında olmalıydım. Hazırlanmadığım bilgilerle derse kaldırılarak zayıf bir not sonucunda gülümseyebilmeliydim. Sınıftaki arkadaşlarımı, ellerimin üstünde yürüyüp şarkı söyleyerek kahkahaya yöneltmeliyim. Kimse gülümseyişimdeki melankoliyi fark etmemeliydi. Ey küçük bey ve hanımlar! Makbule öğretmenin himayesinde sizlere sunduğum bu karınca şiiri ve çarşamba gününden sonra uğurlu perşembenin eğlendirici gelişi mümkün olamadı. Cebimdeki pirinç taneleri, sınav kapısına sapladığım toplu iğne ve her şeyi arayıp bulmak için harcadığım çaba olumlu bir sonuç vermedi. Hayat bilgisinden bütünlemeye kaldım. Ödediğiniz parayı gişeden geri alabilirsiniz. Herşeyi aramaktan vazgeçip, bazı şeylere tutunarak, ilginizi üzerime çekmek dileğindeyim. Lütfen seyirciliğinizi üzerimden esirgemeyin. Bazı şeyleri gözlerinize yansıyan hayatınızdan öğrenmek niyetindeyim. Artık bahçeye sizlerle birlikte inip, kötü ve hain oyunlarınızda rol almayı kabul edeceğim. Levend'in şefliğine, Fahri Tekben'i dövmenize, Ayşe'nin eteğini kesmenize, kapıdaki kör yaşlı ve yoksul satıcının parasını çalmanıza, yakaladığınız hayvanların karınlarını deşip öldürmenize, korkularınıza, hilelerinize, yalancılığınıza, çaldığınız eşyaları başkasının çantasına koyup onu yakalatmanıza, zayıf ve güçsüzleri aşağılamanıza, sihre, büyüye ve

başarıya inanışınıza, hayatı sadece sahip olmak sananlara sesimi yükseltmeyeceğim. Yükseltemediğim seslerin sessizliğinde şarlatanlaşacağım. Kendi var olma düzenimi sürdürebilecek miydim? Perşembeyi kurtararak, hiç değilse cuma gününü mutluluğa ulaşmasa bile, bunun için gerekli olan başkalarıyla ortaklaşa uğraşmanın doyumuna vardırabilecek miydim? Gizlendiğim kırmızı yangın kovalarından bakışımı uzaklaştırıp ayağa kalktığımda, öğretmenimiz başta olmak üzere tüm sınıf arkadaşlarım itici, küçümseyici, alaylı bir ses tınısıyla gülüşerek .beni birbirlerine gösteriyorlardı

***

Tarık yatağın üstüne bavulunu açmış, eşyalarını topluyordu. Yıllarını geçirdiği bu büyük şehirden ayrılma zamanıydı. Beklentilerinin çoğu, ertesi günlerin umutsuzluğuyla silinmişti. Kendine özgü tutkuyla sarılmıştı sevda atılımlarına. Hayat, birisiyle sevişebilmek gibi, heyecanların ve özlemlerin birikip, dalgalar halinde kaya altındaki mağaraya çarpmasıydı. Oradan yankılanan sesi hep tek başına duymuştu. Bir başkasının doğallıkla sahip olduğu şeyler onun için olağanüstü güzelliklerdi. Doğduğu kasabaya dönmeye, bu uzaklığı kısaltabilecek gücü kazanmak amacıyla karar vermişti. Arkadaşları, şimdiye kadar kendilerinden dolayı, herkes tarafından dışlanmış ve terk edilmişlerdi. Sanki onları saran koskoca çevre iz sürerek, nereye gizlenseler onları bulup yargılamış, bilmezlikten geldikleri umumi istekler adına suçlamıştı. Sonra toplumun baskısıyla kendilerini yalanlamak zorunda kalmışlardı. Hakkı, siyasal sürgünlük bahanesiyle yurt dışına geziye çıkmıştı. Cevdet, rastladığı ilk zengin kızla evlenmiş, kayınbabasının mal yönetimini üzerine almıştı. Burhan tutuklanmış, salıverilince küçük bir sermayeyle ticarete başlamıştı. Fahri, zihninde kurduğu seyircisiz sahnenin perdesini indirmek üzereydi. Geride büyük .toplumun küçük toplulukları parçalayış izleri duruyordu

Şehre çocukken ilk gelişini anımsıyordu. Yaşamanın yoğunluğu ve devingenliği vardı buralarda. Tramvaya binmiş vatmanın çan

çanıyla eğlenerek defalarca gidip gelmişti aynı raylarda. Gördüğü her şeyi aklında tutmak, kasabaya döndüğünde, çocuklara anlatmak istiyordu. Bu şehre ikinci getirilişinde, yatılı okula yazdırıImıştı, on üç yaşındaydı, yaz tatillerinde dahi kasabaya dönmemek için gerekçeler uyduruyordu. Evden yollamayı sık sık unuttukları harçlığını hemen harcıyor, birkaç gün akraba, birkaç gün tanıdık, birkaç gün arkadaş yanında kalarak kimseyi kendisiyle fazla sıkmamaya özen gösteriyordu. Daha sonra şehiriçi göçebeliği ailesinin gönderdiği paranın miktarına göre, öğrenci yurtlarına, otel odalarına, pansiyon katlarına geçmiş, kendisine ait hiçbir şeyi olmamıştı. Dolaşıp yatıya kaldığı evlerin sayısı kadar, doğduğu .kasaba belleğindeki hayattan dışarıya atılmıştı

Sözcüklerin kurmaca dünyası yaşanılandan ileriydi. Nedir ki meteliksiz bir öğrencinin yaşanılandan ileri sözcük dünyası, tanıştığı kız arkadaşlarında doygunluk yaratmıyordu. Aşk kendisini söyleyemeyeni daha çok etkiliyordu. Duygular kendisini anlatabilecek gerekli ortamı hiçbir zaman bulamıyordu. Prenseslerini valsa davet edemeden, yakın arkadaşları onları anne babaları evde yokken, odalara kapatıyorlardı. Zeloşu da böyle yitirmemiş miydi? Cevdet, kıza eğilimini bildiği halde, onu kendi yakınlığından almamış mıydı? Açık olmamakla, kaygan davranmakla suçlanmıştı. Açıklık arsızlıktı oysa, doğrudan doğruya manav edasıyla, sokulmayın Zeloş'a talibim mi demeliydi? .İnsanların açık arttırma ilişkilerinde verecek şeyi yoktu o günlerde

Babası yılda birkaç defa, amcasıyla birlikte şehre gelir, satılan tarlaların parası bir otel binasının zevk cümbüşünde tüketilirdi. Oğul masanın kıyısına oturur, yeniden anımsanmak için sırasını beklerdi. Baba ve amcalar, içilen haz şerbetinden ayılamadan genç adamın incelikli davranışlarında sızarlardı. Otel müdürüne not bırakıp ayrılırdı oradan. Telgraflarının karşılığı hep aynıydı. Buraya dön! Oraya dönülmez, burada parasız yaşanılamazdı. Kendi bildiğini sürdürmek, küçük arkadaş topluluğunda daralmak zorundaydı. Yaşantısını çevre dışına taşmadan güvene almış, birkaç arkadaşıyla içtenliğin birlikteliğine saplanmıştı. Birbirlerinden dolayı diğer

insanlara gerek duymuyorlardı. Hepsi karşı cinsle iletişim yoksunluğundaydı. Birbirlerinde tüm insanlığı eleştirip uzaklık açıyorlardı. Kendileri ötesinde dışladıkları hayata niçin sokulmadıklarını, hiçbiri söz konusu etmiyordu. Zayıflıklarını güç sanmışlar, üstüne kapaklanmışlardı. Toplanmalarının neden eksenine, meyhane ve siyaset sokan Hakkı, aslını gizleyemediği zaman kaçmamış mıydı? Arandığını uydururken anası onu Beyhan'la evlendirmiş, bir uçağa bindirip Avrupa sahillerine .göndermişti

Her şeye yeniden, kişiliğinin terk ettiği ama doğduğu kasabadan başlayacaktı. Sırtını bu defa insanlardan daha güvenli olan maddeye yaslayacaktı. Babasının ölümüyle görmezlikten geldiği her şeyi görecekti artık. Kasabada yadırganan özelliklerini gizleyerek, ailenin tüm bireylerine kendisinin Bey'in tek oğlu olduğunu anımsatacaktı. Yıllarca horladığı yaşama kurallarına karşı kendinde bir yatkınlık buluyordu. Her yitik fırsat kimseyi sevmemeyi meşrulaştırmış, hayatın özünü zedelemişti. Herkes gibi o da elini sopanın ucundan başkalarına sıktıracaktı. Çiftlikte, ekili tarlalarda toprağı buldozerler boşaltacak, şehir için çalışan işbinaları yapılacak, yeni bir mahalle kurulacaktı. Küçük bir yazıhanenin başında büyük yaşama olanakları sağlayacaktı. Buradan oraya dönmekle büyük şehirli kimliğinin zaten yaşayamamış olanını yadsıyor, çelişkili durumunu günün toplumsal koşullarıyla .uzlaştırıyordu

Şiir dili yapsat dünyasında yoktu, kendisinde yankılanan sese eğildikçe zehirlenmiş sudan içiyordu. Ayağı herkesin çekimindeki somut gerçeğe basmıştı. Para ve toplumsal mevki gücüyle tepeden bakabilirdi. Dedesi de padişahın yasal yetkisiyle çok yüksek bir tepeden bakmış, gözle görünür bütün araziye sahiplenmişti. Onun oğlu paşa dedesi de, Cumhuriyet kurucusunu ilk karşılayanların arasına rıhtımda katılarak, mülkünü yeni yönetime onaylatmıştı. Seksenlik ninesi yel kavak ağaçlarında ıslık çalarken anlatıp dururdu; güzel günlerde babası İngiliz atından inmezdi, yaylada doğurmuştu fidan boylu Tahir'i, nesilden nesle hazırdan harcamak

ve kumar müptelalığı yiyip bitirmişti deryaları. Yangından harabeye dönen şehri Muhlis Esat Paşa onartmış, yüzyıl önce; çocukluğunda kulak misafiri olmuştu buna. Aynı yangın oğulların dağ dayanmaz .satmak alışkanlıklarıyla toprağına girmişti

Nine titreyen parmaklarıyla tütün sarar, altın saçlı, savaşçı Amazon kızların, denizci kavime tanınmamak için saçlarını nasıl kesip toprağa gömdüklerini düşlerdi; yıllar sonra, bu tel tel sırma saçlar tütün yaprakları olarak yerden fışkırmıştı. Sigaranın dumanında canlı kalıtımın ibadeti vardı. Son erkek torununu sigara .öksürtüyordu. Yaban illerde savrulmamalıydı son toprak parçaları

Ninenin iznini almak kasaba kalıplarına özgü saygınlık yaratmasına bağlıydı. Ailenin bireylerini yapabileceklerine inandırmalıydı. Tembel ve büyükşehir aylağı olmadığına kandırmalıydı. Akıl misafirliği ve güzelliğinden çok, bir iş başarısını duyurtmalıydı onlara. Akıl ile güzellik alıp satılan bir şey değildi ama nesnel gücün ayartamayacağı insanlar azalıyordu. Zeloş’u, .Belde’yi, Kerime’yi ve diğerlerini unutmalıydı

Cevdet, gizli örgüte kuryelik ettiğini unutmamış mıydı? Hepsinden çok ona güven duymuşlardı. Dingin görünüş ve davranışlarına mı aldanmışlardı? Oysa Cevdet artık şirketin ilgilendiği çelik borsası ve endüstrisi dilinden konuşuyordu. Aradan sadece dört yıl geçmişti. İş edinme eşiğinden atlayarak dağılmışlardı. Evlenmeler, yaklaşmadıkları düzenin içine sokmuştu onları. Belde de sonunda bir kocaya karar verip, peş peşe üç çocuk .doğurmuştu

Bir akşam bulvar kahvesinde görmüştü onu. Yanında erkek arkadaşı vardı. El sallamış, yanına çağırmıştı. Saçlarını sarıya boyamıştı. Giyinişi, ince vücudu, yüz makyajıyla çekiciydi. Erkek arkadaşı onu yuvarlak omuzlarından tutuyor, kulağına bir şeyler fısıldıyordu. Kalkıp masalarına gittiğinde çekingenliği artmış, kısa cevaplarla yetinmişti. Baş başa kaldıklarında söyleyecek ne kadar çok sözü vardı oysa. Birisiyle beraberliğinin biraz sonra biteceğini bilmek, yakınlaşma istemini daha o anda köreltiyordu. Belde’nin arkadaşı kendisini baştan aşağıya umursamaz süzmüş, kalkma

vaktinin geldiğini söylemişti. Kimseye kızamayacak kadar sıkılgandı. Fahri kahveye girer girmez tüm gürültücülüğüyle yanlarına yaklaşmış, adama inat Belde’nin yanaklarından öpmüştü. Birlikte meyhaneye gitmeyi önermişti. Sinema çıkışında uğrayacaklarını söylemişlerdi. Fahri adama dönmüş, yarı şaka yarı ciddi bir tavırla, böyle bir kadını kolay kolay bulamayacağını ve o yüzden yanlarına getireceğini sanmadığını söylemişti. Sonra adının Orhan olduğunu öğrendikleri bu adamdan Belde’nin çocuk aldırdığını duymuşlardı. Fahri’yle meyhanede hayat üstü .tartışırlarken onlar da yatakta hayat içi sevişiyorlardı

Tartışmak, konuşmak bir şehirli kadınla cinsel ilişki kurmaktan daha kolaydı. Belki kasabada geçen çocukluğundan ötürü her zaman karşı cinsin eksikliğini duyumsayarak önemsemiş, ilişkileri onların uzak, yargılayan bakışlarında tutuk kalmıştı. Üniversitenin ilk yıllarında Zeloşu sevdiğine inanmıştı. Kısa boylu, naif, cin bakışlı bir kızdı. Derslere birlikte girip çıkıyorlardı. Dört yıl okul arkadaşlarını atlatıp onunla hiçbir zaman baş başa olamamıştı. Öğrenci kahvelerinin boşalıp, büyük alanlarda kitleler halinde toplanıldığı dönemdi. Herkes kendisine vatan kurtaracak özellikler seçiyordu. Hayat siyasal coşkuya adanmıştı. Dışlanmamak amacıyla herkes birbirine, kitaplardan inanç yetiştiriyordu. Şimdi Zeloş da siyasal çırpınışlar da binlerce yıl gerisindeydi. Geçen gün bir telgrafla, uzak bir taşra ilinden Zeloş kendisini ve okul arkadaşlarını .nikahına davet ediyordu

Fahri’yi telefonla aramış, gün ağarıncaya kadar içmişlerdi. Hayatı alkolle yatıştırabiliyorlardı. Fahri’yi de Seko, Omay’la aldatmıştı. Garip bir dünyaydı, seven sevgisinden dolayı harcanıyordu. Artık .Zeloş bebesinin fotoğrafını postalarsa şaşırmayacaktı

Kerime de yokluğundan yararlanarak, Cevdet’le yatmıştı. Kimseden gereksindiği güzel sözleri işitemiyordu. Her biri kendi seviyesine göre, birbiriyle kavgalıydı. Yaşadıklarına bir çizgi çekerek ayrılacaktı bu şehirden. Üyelikle girilen semtin kulüp .plajında güneşlenirken kararını pekiştirmişti

Kadınlar çıplak ve bronzlaşmış tenleriyle pis suya dalıp çıkıyorlardı. Hepsinde cinsel organlarının kabarıklığını algılıyordu. Belde gene bir baş selamıyla arkadaşlarının yanına çekilmişti. Daha bir gün önce kapısını çaldığında, kendisini iç çamaşırıyla karşılamış, şarap şişesiyle bardak vermiş, yatağın üstüne uzanmıştı. Üç yıl arayla üniversiteyi bitirişini kutluyordu. Hakkı'yı ve ikinci karısı Beyhan'ı eleştirip alaya alıyorlardı. Hakkı köprüydü, yıkacak, boşlukta sallanırken Belde'ye tutunacaktı. Ama boşluk bu defa, karşısındaki kadının hüneriyle kendisini bir başka boşluğa bırakacaktı. Kasten zaman kazanıp kendisini hazırlamak için, şarap şişesini halıya devirmiş, ortalığı yan yana temizlemeye kalkışmıştı. Bir parmak ötesinde çıldırtıcı sıcaklığını duyuyordu. Hayır, şimdi olmaz derse yıkılacaktı. Yüreği küt küt atıyor, ne yapacağını bilemiyordu. Hayır dediğini herkese anlatacağını biliyordu. Evet derse lütfunun bilinciyle, bir kukla gibi oynayacaktı. Niçin her kapı, dik ve yüksek bir duvara açılıyordu? Benliğinden avucunun içine akan yara kadın tenindeki biber acısıydı. Tüm gövdesi yaranın .kızarıklığıyla titreşiyordu

Belde denize girmeden duş almış, kabinde bikinisini değiştirmişti. Zafer'in sandalıyla gözün göremediği uzaklığa açılmışlar, yarım saat demir atmışlar, döndüklerinde yeniden bikinisini değiştirmişti. Onu suçlayamazdı. Yüzemiyordu. Zafer gibi gösterişli birisi değildi. Alp'den duymuşlardı: Zafer bu kulüp plajındaki pek çok kadını elden geçirmişti. Yakışıklı, varlıklı ve kibirliydi. Akşamları tenis oynar, geceleri ise kadınlarla otelin diskoteğine giderdi. Cevdet'in, Fahri'nin, Burhan'ın yerine bu genç adamla arkadaş olsaydı kadın sorununu çözecekti. Zafer ünlü konfeksiyon firmasının mankeniydi, Belde'yi plaja bıraktıktan sonra bir başka kadın grubuna dalmış, onları alıp arabasıyla evine götürmüştü. Zafer, evinde grup seks yapıyordu, belki konfeksiyon mağazalarının sahibi de gelmiş, hep .birlikte yasaklananları mubahlaştırıyorlardı

Fahri de yanında ıslak ve kıllı vücuduyla, okuduğu romanın yüceltilmiş dünyasını anlatıyordu. Kitaplar, gerçek hayata uyum kuramamanın bahanesiydi. Gerçekte hiçbir şeyi yaşamayı

başaramamışlardı. Beş yıl önce, bir kuyumcuyu soymaya yeltendiklerini, sonra adamı döndürüp dolaştırıp bin bir özürle dükkânına geri getirdiklerini unutamıyordu. Hakkı korkudan kuyumcuyla ahbaplık kurmuş, polise şikayetçi olmasın diye, adamın önüne Beyhan'ı bile sürmüştü. Bir yıl da onunla meyhane, pavyon, pahalı randevu evlerini dolaşmışlardı. Aryana mahkûm kılınmışlardı sanki. Neyse ki adam bir zevk gecesinde çatlayıp ölmüştü. Beyhan da Hakkı ondan boşanınca, Belde'yle arkadaş olmuştu. Denizin girilemeyen kiri hepsine bulaşmıştı. Şehrin özü irin salgılıyordu. Belde'nin İranlı bir tüccarla nişanlandığı sıralarda, akrabasının dükkânında çalışıyor, kasabadaki olanaklarını kullandırsınlar diye, .çalışkanlık belgesini kilometrelerce öteden ispatlamaya uğraşıyordu Cevdet, Neriman'la evlenmişti. Arkadaşlarının yararsızlaştığı sınırda karısının düzenini seçmişti. Keşke motelde Kerime'ye oturup şiir okuyacağına daha doğal davranabilseydi. Bavulunu toplamakla Amazon şiirini yazmak arasında akıldışı iletişim patikasını, düş ve sözden biriktirdiği kum tepeciğiyle kapatmıştı. Amazon Güneşi'ni yaza çize zihninde yıpratmıştı. Her dizenin kusursuz ve yetkin olmasını istemişti. Ninesinin kasaba yöresiyle ilgili anlattığı masallardan yararlanacaktı. Tarih, siyaset, efsane, gerçek, büyü, güzellik, uyum ve hız birbirine karışacaktı. Müsvetteleri yırtıp atmalıydı. Kasabaya içinin oyununu bozmaya dönerken hukuk diplomasının ve avukatlık staj belgesinin yanında, bir şiir taslağını taşıyamazdı. Cevdet de fotoğraf makinesini yatak odasındaki giysi dolabına kaldırmamış mıydı? Kasabada her gün aynı yüzleri görmekten bunalacak, doyumsuzluğunu kumar ve içkiyle örtbas edecekti. Ninesinin gözlerinde kendi umudu bir kaşık suda fırtına yaratacaktı. Terminalden otobüsün hareket saatine daha yarım gün vardı. Cayabilir miydi? Kalamazdı. Yarım gün, burada geçirdiği on beş yılı toplamak için yeterliydi. Bavuluna bir de en iyisinden viski koyacaktı. Lise son sınıfta okuyan yeğenleriyle kasabadaki çardaklı kahvede sohbet ederken, topal garsonu çağıracak, bardak isteyecekti. Büyük yeğen gençliğin çalımıyla

içecekti. Küçük yeğen ise, kadınlarla ilgili uyduruk öykülerini .gerçek sanarak dinleyecekti

Yarım gün vardı, viskiden biraz yudumlayabilirdi. Bu pansiyona bir yıl önce yerleşmişti. İki katlı, beyaz, ahşap bir binaydı. Girişte geniş salon ikinci katın tahta merdivenlerine açılıyordu. Zaman zaman orada öteki pansiyon kiracılarıyla yemek yemişlerdi. Okyanus ötesi yabancı ülkenin görevlileriydiler, sabahları servis otobüslerine neşenin gevezeliğiyle binip şehrin dışına çıkıyorlardı. Fahri pansiyonu ilk gördüğünde, bir oyun yazarının zihinsel mekân ve dekoruna benzetmişti. Aralarında kurdukları şifreli dilin simgesiydi. Pansiyon oyun yazarının gizemli benliğiyle özdeşleşmişti. Beyaz badanalı ev, sanki şehrin dışında, hiç oynanmamış oyunların, halka hiçbir zaman gösterilmemiş filmlerin stüdyosuydu. Sığır çobanları şakalaşarak kementlerini atmışlar, örülen balık ağıyla, füze rampalarından patlayıcı başlıkları .çekiyorlardı

Fevzi Usta şehrin her semtinde dükkân açmıştı. Artık ona da Fevzi Bey denmeliydi. Gecelerden sabahlara kadar işlerini genişletmenin hesabını yapıyordu. Şehre öğrenime geldiği günlerde onun evinde kalmıştı. O günlerde sofrasında içki içilirken, yurdun sorunları ve kitaplar konuşulup tartışılırdı. Orası düşüncenin üretildiği bir okul gibiydi. Bazı akşamlar Ekrem karısıyla gelirdi. Genç öğrenciyle evli kadın arasında sadece ikisinin bildiği ilgi alışverişi gizlenirdi. Ekrem turist firmasının müdürüydü, karısının güzelliğine alışmıştı. Burada kendisinden başka herkes kadın güzelliğine alışkın davranırdı. Oysa kendi dünyasının sınırlarını, Ekrem’in karısı, güzelliğiyle işgal etmişti. Günlerce onu düşlemişti. Kadın, sofradakiler sarhoşlaşınca, düşlediklerini, gözlerinden içiyor ve mutlu oluyordu. Sonra Fevzi’nin karısından, Ekrem’in karısı Gülşen’in bir pilotla yatıp kalktığını öğrenmişti. Böylece düşlerinin .kanatları kopmuş, yeryüzü gerçeğine çarpmıştı

Bilincin çarpıklığı, aydınlanan düşlerin olağanüstü özgürlüğünden doğuyordu. Yıllar sonra, girip çıktığı evlerin misafirleri de değişmişti. Fevzi her gün büyük ve kara bir çantayla bankaya

binlerce lira yatırıyor, para destelerinin altından Stalin'in kitabını çıkararak bu çantada fikir var diyordu. Artık polisler de her olayda evini basıp aramıyorlardı. Eskiden hapisliğine neden olan dünya görüşüne, didinip uğraşarak, zenginliğin güç ve dokunulmazlığını yerleştirmişti. Gene de Fevzi, sevdiği ve çekinerek saydığı yakınlarından biriydi. Vardığı son kararlardan dolayı, kimseyi eleştiremeyeceği durum muhakemesindeydi. Hiç kimse Fahri gibi, beşten üç çıkarıp iki kaldığını kanıtlamak için hayatını budalaca harcamıyordu. Bir panik duygusuyla, kimse dünyaya tek başına kafa tutamazdı. İsmi değişen ama politikası değişmeyen birkaç .başbakanla ömür tüketilemezdi

Fahri'ye uyup bu pansiyona taşındığı ilk günden beri, içi sıkılıyordu. Oyun yazarını kim takardı? Oyunlarla yaşamak tutunamayanların sorunuydu. Tanpınar'a dahi yaşarken kırtıpil Hamdi dememişler miydi? Pansiyon sahibesini zorla razı etmişlerdi. Evinin odalarını sadece yabancılara kiralıyordu. Babadan kalma ev iki üç garson ve birçok müşteriyle, geçimi sağlamaktı önemsenen. Şimdi bavulunu açmış pılını pırtısını toplarken, yirmi yedi yıllık .hayatının biyografisini düşünüyordu

Orta yaşa hazırlanmalıydı. Tanıdık insan ilişkilerinin tümü kendiliğinden gevşemişti. Cevdet'le bile ayaküstü selamlaşıp ayrılıyorlardı. Dostlukların sürekliliğine umut bağlanamıyordu. Şiirlerine en güzel adları düşünmüş ama hiçbirini tamamlayamamıştı. Güzellikleri sevmiş ama hiçbirini yaşayamamıştı. Aşk kapısını kapatmış, genelevler açılmıştı. Amazon güzellerini, konfeksiyon mağazalarının reklam spotlarında sergiliyorlardı. Yazmayı tasarladığı şiir nehrinde Zafer gibi erkek mankenler yıkanıyordu. Hayatı boyunca, kalıcı sandığı şeylerin yok olduğunu mu yaşayacaktı? Herkes birbirinden bir şeyler kapıp, .birbirlerinden ayrılıp, kalabalığın içine sürükleniyordu

Birbiriyle içice geçerek kalabalıklaşmış kitlede ağa takılı yüzdükçe, kimsenin kimliğini tanıyamıyordu. Fahri de yaşlanmadan, ansızın, hiçbir neden yokken tepetaklak ölmeyecek miydi? Belki

kulübün trampleninden pis suya dalmak ve boğulmak en .doğrusuydu

Yaşantısında bir bavul dolusu hiçlik vardı. Hiçbir şey tam değildi. Eksikliği duyumsamanın yorgunluğuyla, yatağından öğle saatlerine kadar çıkmamıştı. Ne yana baksa, soluğu eksik bir dünyayı .şişiriyordu. Viski şişesine şükretmeliydi

Kulüpten sonra allahaısmarladık demek için, Kerime'ye uğradı. Kerime evde yalnızdı. Büfeden viski şişesini alıp getirmişti. Çekik ve mavi gözlerine sarı saçları dökülüyordu. Divana uzanmış yanına çağırmıştı. Uslu durmasını tembihlemişti. Saçmalık, sözlerin yüklendiği yanlış görevlerde kaynaklanıyordu. Kerime'nin beyaz bacaklarından tutmuş, onu dudaklarından öpmek istemişti. Hiç değilse doğduğu kasabaya Kerime'nin dudaklarındaki ılıklığı götürebilirdi. Sevişmeyi kabul etmemişti. İlgisinden hoşlanıyor, ona dokunmasına razı olmuyordu. Bir süre sonra Kerime'nin erkek kardeşi geldi. Tarık ağbi hâlâ ablamı beceremedin mi diye sordu. Sonra otomobiline binip, serinlemek için, kulübe gitmişti. Kerime zar atmayı önermişti. Kazanırsa soyunacaktı. Fahri'nin içindeki birdenbire istek söndü. Belki sevebilme telaşı kuracağı cinsel ilişkiyi engelliyordu. Kemanın kopuk telleri gibi, yüreğinin ezgisi garip .sesler veriyordu

Cevdet, Kerime'yle yatarken hiç konuşmamış, hiçbir şey sormamış olabilirdi. Basit bir işi, kafanda büyütüp zorlaştırıyorsun demişti. Karısı da Amerika'ya öğrenim bahanesiyle gidip orada bir zenciyle yaşamış, evlenirken bunu büyütüp mesele yapmamıştı. Çünkü kayınbabasının şirketinde rakipsiz bir yönetici olarak .seçileceğini biliyordu

Kerime kendisinde düş gücünün cazibesiyle var olmak tasasındaydı. Terminale kimsenin gelip onu uğurlamasını istememişti. Geriye, çocukluğunun kasabasına dönerken, mola verilen her lokantada, ileriye attığı adım bilinciyle keskinleşmeliydi. Cinsel hayatta gerçekleşircesine, özü nesnel dünyanın ortasında var olacaktı. Ülke çapında inşaat imparatorluğu kuracaktı. Yapılar .kollarıyla gökyüzüne uzanacak, iktidarını simgeleyecekti

Kapağı açık bir bavulun karşısında düşünceleri sırasız akıyordu. İlkokulda futbol maçlarından hep kaleci olurdu. Varlığı bahçenin ortasında ayaktan ayağa zıplayan topa odaklanırdı. Çocukların hepsi birbiriyle itişerek kalenin önünde birikirlerdi. Babası saçlarını sıfır numara kestirirdi. Berberin makas şakırtısı artınca gözlerini yumardı. Karanlıkta yitirirdi iki göz maviliğini. Çocuklar topla birlikte kalenin içine girerlerdi. Kulaklarında şangırdayarak kırılırdı berberin aynası. Berber geçmiş olsun evlat derdi. Akşama kadar deniz kıyısında dolaşır, eve dönmezdi. Kasaba sorumluydu saçlarının kesilmesinden. Hayatında henüz hiç kimseye açamadığı .sırlar vardı

On altı yaşında ölen abisi sevgilisiyle derede çıplak yıkanırdı. Abisi iri ve esmerdi. Hiçbir zaman birbirlerini sevememişlerdi, o ailenin becerikli çocuğuydu. Bir baba gibi kendisine karışırdı. Ağbisinin sevgilisi giysilerinden soyunarak, derenin soğuk suyuna dalardı. Önünde iki kasığının ortasından tekneler halat çözerdi. Dere korkulu denize akardı. Denizden geri dönmeyen balıkçı tekneleri anlatılırdı. Bir gün abisini sevgilisiyle tarlada görmüştü. Uzakta, ağacın gölgesinde oturuyorlardı. Yanlarına gidip, yayladaki evde yangın çıktığını söylemişti. Abisi oraya giderken traktörle yardan aşağıya yuvarlanmıştı. Abisinin ölümünden sonra da, aile içinde önemli bir yer alamamıştı. Onun ölümünden kimse kendisini sorumlu tutmamıştı. Abisinin sevgilisi akrabalarından bir gençle evlenmiş, peş peşe iki çocuk doğurmuştu. Düğünde tabanca kurşunları gökyüzünü delmiş, yukardan kan kırmızısı damlalarıyla yağmur yağmıştı. Tüm tanışları bu acıklı düğünde el çırpıp dans etmişlerdi. Ertesi gün toprak terlemiş, hava buğulanmış, tarladaki .meyve ve sebzeler çürümüştü

Viski genzini yakıyor, buruk bir tad veriyordu. Hayır bütün bunların hepsi düştü. Hiçbir zaman abisi olmamıştı. Viskinin sarhoşluğu garip şeyler düşündürtüyordu ona. Derede yıllar önce çıplak yıkanan kızı her anımsayışında kendisiyle ilgili değişik öyküler uyduruyordu. Hakkı sanki onun abisiydi. Fazilet hanımın yaşlanmış büyük memeleriyle Beyhan'ın aldatılmış çıplaklığını

birbirine karıştırıyordu. Bir akşam Hakkı’nın annesi yanına oturmuş, gençliğinde ne kadar güzel bir kız olduğunu anlatıyordu. Kadının yorgun ve kumarbaz gözlerinde zararsız bir adamla sohbet etmenin rahatlığı vardı. Fazilet hanım gençliğinde Belde’den daha güzel olduğunu söylüyordu. Niçin bir başkasından değil de oğlunun ilk karısından daha güzel olduğunu anlatıyordu? Ana ile oğul arasındaki gizli çekişme, Hakkı’nın her akşam beraber olduğu arkadaşlarında bir yarış pistine dönüşüyordu. Her biri yaşantılarında kaç tur atarlarsa atsınlar vazgeçemedikleri çemberi bir halka daha .genişletemiyorlardı

Cevdet’i en son kayınbabasının işyerinde görmeye gittiğinde kasılmış, kendisine öğüt vermeye kalkışmıştı. Tavırlarının yavaşlığında ince hesapların zemin yoklayan kurnazlığı vardı. Fabrikayı birlikte dolaşırlarken işçilere kısa ve keskin buyruklar vermişti. Dört telefonlu odasında masanın üstündeki altın levhaya Cevdet Çevik Genel Direktör yazdırılmıştı. Birlikte sürdürdükleri .zaman kapısını kapatmış, ilişkiler mermer gibi soğuklaşmıştı

Aşağıya inip dolaptan buz ve soda almalıydı. Pansiyon sahibesinin kızıyla karşılaşmaktan çekiniyordu. Nejla ortaokul öğrencisiydi. Birkaç defa ders göstermiş, kıza tutuluvermişti. Uzun beyaz bacakları, geniş kadınsı kalçaları, insanın içine işleyen yeşil gözleriyle özünü kuşatıvermişti. El sıkışmak için avucuna dokunduğunda buzun hemen erimesi gibi, sözcükler anlamını yitirmişti. Annesine, kasabadan döndüğünde deniz kıyısı bir moteli satın alıp beraber işletmeyi önermişti. Kadın sözlerini alaya almış, kendisi geri dönünceye kadar kızının birkaç defa evlenmiş olacağını söylemişti. Ayrılmadan büyük bir bahşiş vermek için mutfağa indiğinde, Nejla’yı garsonlardan biriyle öpüşürken görmüştü. Yüreğinin anılar kumbarasına bir kırgınlık daha düşmüş, katı sesin zihninde uğuldadığını duymuştu. İnşaat imparatoru olduğunda ilk işi .pansiyonu satın almak olacaktı

Kırk yaşındaydı belki, terk ettiği bu şehre uçağın merdivenlerinden iniyordu. Terminal kapısında fabrikalarının işletme müdürleri bekliyordu. Hepsi patronlarına birer ayrı program

hazırlamıştı. Yeraltının kaçakçı örgüt babalarından en önemli farkı, yer üstündeki servetini başkalarıyla birlikte harcama biçimiydi. Onun geri gelişinden önce basın Tarık Bey'in ününü hazırlıyordu. Bir altmış boyunda, başı açık, zayıf, solgun yüzlü bir adamın efsanesi yaratılıyordu. Yirmi yıl yuvarlak bir masada -doğduğu kasabada- oynanan oyunda konuşabilmek için, tek bir kartın gelmesini beklemiş, restini ileri sürebilmişti. Bütün yaşama değerlerine karşı parayı, tekrar geleceği beklenen Mesih gibi, çarmıha gerecekti. Hangi işletme müdürünün arabasına binse götürüleceği otel hep aynıydı oysa. Zenginliğin oyuncakları çabuk eskiyordu. Tarfa yayınevi, Tarfa tiyatrosu, Tarfa fabrikaları, Banker Tarfa, dışsatım şirketleri, Tarfa reklam ajansları, Tarfa'nın büyük tirajlı gazetelere ortaklığı, Tarfa'nın dayanıklı tüketim malları satış mağazaları, Tarfa otobüs işletmeleri, Tarfa gıda endüstrisi, Tarfa film şirketi, kent kuran Tarfa inşaat sektörü, Tarfa eğlence işletmeleri, Tarfa şilep ve tankerleri, Tarfa üretim çiftlikleri, Tarfa doğumhaneleri ve mezarları, Tarfa pazarlama, Tarfa maden işletmeleri, Tarfa'dan kurulu bir dünya... Soyadını bile Tarık Tarfa olarak değiştirmişti. Ülkenin birçok milletvekili, örgütünün örtülü ödeneğinden ücret alıyordu. Bütün bunları nasıl başardığına bazen kendisi de şaşırıyordu. Para parayı çekerken insan insanı itmişti. Yeni palazlanmaya başladığı sıralarda, ünlü sinema artistleri ve gazino şarkıcılarıyla yatıp kalkmakla oyalanmıştı. Randevularından birkaç ay önce gidip, bacak aralarını estetik ameliyat yaptırıyorlardı. Her birinin çantasına sabah uyandığında açık çek koyuyordu, fiyatlarını kendileri saptıyorlardı. Bu tür bir hayat içinde Belde'nin varlığı küçük çocukların oynayarak patlattığı balon gibi sönüp yaşantısından siliniyordu. Ülkenin dedesi yaşındaki ilk tüccarları, sermaye birikimlerine, Cumhuriyet'i kuranlardan ve devletten yardım görerek başlamışlardı. Yardım edilenler ile yardım edenler kısa zamanda birbirleriyle bütünleşerek, yoksulluk içinde zenginlik düzenlerini ne pahasına olursa olsun korumaya koyulmuşlardı. Yurdu düşmana karsı savunan insanlar unutulmuştu. Para kazanmak da siyaset gibiydi, samimiyetsizlik gerektiriyordu. Her iki ajanın

bireyleri de rakiplerinden korkuyor, birbirlerini alt etmeye ve piyasadan silmeye uğraşıyordu. Vurmadın mı vurulursun! Kurallar kesindi. Milyonlarca insana tekellerinde tuttukları haberleşme araçlarıyla gerçeğin ters yüzünü gösteriyorlardı, amaç tükettirdikleriyle insanların hayat ve emeklerini çalıp hedef şaşırtmaktı. İşte parçalanan kuzunun seyredilişi imparatorluk zevklerinden biriydi, zamanla insana başka türlü bakmaya alışılıyordu. Ülkenin yarım yüzyıllık zenginleri, uluslararası egemen çıkar güçlerinden prim ve komisyon alarak varlıklarını arttırmışlardı. Ülkenin nasıl ve kimlerin yararına göre yönetileceği, patronların gizli toplantılarında karara bağlanmıştı. Hükümetleri yıkıp hükümet kuran başbakanlar dahi kendileri tarafından yönetilenler arasındaydı. Kuvvetini tarihi kişiliğinden alan siyasetçiler, başbakanlar buyurduklarını sanarak gelip geçmişler; fakat onlar yeşerip gelişmiş, egemen olmuşlardı. Önemli olan yaşamak ve yenmekti, yıkılmamak için yıkmaktı. Düş kurmak hiçbir şeye sahip olmayanların işiydi. Üniversite yıllarının Tarık'ı artık anımsayamayacağı kadar uzaklardaydı. İşadamı Tarık Tarfa birinci müdürünün arabasıyla uçak terminalinden ayrılırken, şehirde çıkaracakları büyük kargaşanın ayrıntılarını düşünüyordu. Amaçları, içerikleri aynı örgütleri birbirlerine düşman gruplar haline getirerek elinin altındaki gerilimi patlamaya hazır dinamit gibi tutmaktı. Defalarca denenmiş, aynı durumdaki başka ülkelerde de uygulanmış bir yöntemdi; sebep oldukları yapay karışıklık diledikleri yönetimde buyruklarının altındaki ekonomik ve toplumsal koşulları hazırlıyordu. Yıllarca çabaladıktan sonra egemenlerin genel toplantı konseyine kendini kabul ettirerek, çok önemli ve çok gizli olayların uygulayıcısı olabilmişti. Bu bir bakıma imparatorluğunun onaylanması demekti. İnce parmaklarıyla şişenin üstünde trampet çalıyordu. Viskinin dibini bularak iyice sarhoşlamıştı. Düşlerinde bile böylesine kıyıcı ve gaddar olabildiğine göre, kendi dışındaki ezmeye her zaman yatkın nesnel dünyada başarı kazanacağına inanabilirdi. Biraz uyuyabilse üzerindeki karabasan hafifleyecek, alıştığı benliğine dönebilecekti. Arzuladığı kadınlar kendisine kötü

davrandılar diye tüm dünyayı bir Neron bir Caligula gibi ateşe verebilir miydi? Gençliğini yitirdiği yaşama ortamının arkadaşlarına, bir devin hükmedici kocaman gözleri gibi görünmek ve kendisini kanıtlamak için, dost düşman tanımadan bütün gemileri yakabilir miydi? Alkolü belki yaşanılan gerçeği yaşanılan düşe .kolayca dönüştürebildiği için seviyorlardı

Beyaza boyalı pansiyonun dışyüzüne bir yaz gününün sıcak öğle güneşi vurmuştu. Bu saatlerde kimsenin gelip geçmediği pansiyonun önündeki sokak, göz kamaştırıcı aydınlığın altında, kımıltısız ve sessiz uyukluyordu. Belli belirsiz bir esinti Tarık'ın sırtüstü yatağa uzandığı odaya giriyor, gözkapaklarını açmaya zorlandıkça kapağını kilitlediği bavula çarpıyor, zihninde kurulu duran düş kısa metrajlı bir film senaryosu halinde uykusundaki .beyaz perdeye yansıyordu

Akşam alacakaranlığında futbol sahası boştur. Otuz yaşlarında, zayıf, sarışın, kısa boylu bir adam yürümektedir. Cekedinin yakasını kaldırmış, boynuna yünlü kırmızı kaşkolü sarmış, futbol sahasındaki faytonları seyrederek semtin kalabalık ışıklı çarşısına doğru sapmaktadır. Ellerini cebine sokmuş, üşümektedir. Yanında, ilk gençlik çağındaki kendisi yürümektedir. Aynı elbiseleri giyinmişlerdir. Eski yüzü daha diri, şimdiki halinden daha umutludur. Koltuğunun altında birkaç kitap taşımaktadır. Durmaksızın, heyecanlı alıngan hareketlerle birşeyler anlatmaktadır. Geleceğini dürtüklemekte, sanki onu yeniden kendisine çekip, güç vermek istemektedir. Kendi aralarında uzlaşamayan gitgide artan kavgalı ses tonuyla konuşmaktadırlar. Özentilerinin dışına hiç çıkamadın. Yenildin. Çünkü istediğini hayatın merkezine sürükleyerek orada gerçekleştirmeye çalışacak içtenliğe hiçbir zaman sahip olmadın. Tarık: Kes sesini! Beni suçlarken kendini benden ayrı tutabilmene şaşıyorum. Öteki ses: Ben senin övünç payınım. Yüksek öğrenim yapmış olmana karşın pahalı bir bakkaliyede kasiyer olarak çalışıyorsun. Eğer patronlarından ortaklık bekliyorsan, niye benim varlığıma gereksinim duyuyorsun. Tarık: Biliyorsun seni ancak para düzenini yok sayarak

yetiştirebilmiştim. Öteki ses: Yok saymak senin kaçaklığa yatkın zekânın ürünü. Ertuğrul'un öldürülüşünü de mi yok sayacaksın? Öyle ya çok bilmiş sarhoş arkadaşlarınla bağırıp çağırır, dünyayı ve memleketini yerli yerine yerleştirir, bencil hesaplarına gizlice devam edebilirsin. Bir de beni unutabilsen hepten rahatlayacaksın. Tarık: Sen gerçekte olduğumdan ötedesin. İçimi bir kurt gibi kemiriyorsun. .Bir çivi gibi kendi içime batıyorum

Geceydi. Kaldırımları ağaçlarla dolu, tenha bir sokaktı. Birçok evin perdeleri açıktı. Bazı apartman katlarından müzik sesleri duyuluyordu. Evlerin önüne son model otomobiller park etmişti. Dürbünün tersinden seyredip sokağın başına bakıldığında, birkaç katlı bahçeli evlerin arasından arka arkaya dizilmiş yapraklı ağaçlar, yan yana arabalar, yıldızların altında sonsuz uzunluktaki puslu sokak görünüyordu. Ertuğrul otuz yaşlarında, dik kara saçlı bir adamdır. Türkü mırıldanarak yürümektedir. Sokağın ortasına geldiğinde arkasından bisikletli dört adam yetişir. Yanlarında köpekleri vardır. Hepsi yıldızsız geceler gibi kapkara elbiseler giymiş, Ertuğrul'a saldırmaktadırlar. Dört adam da maskesizdir. Ertuğrul'u yere yıkarak ellerindeki bıçağı rastgele saplamaktadırlar. Evlerin açık perdeleri gizlice yavaş yavaş kapanır. Dört adam işlerini bitirmiş birbirlerinin sırtına binmişçesine, geceden daha iri leke halinde, geldikleri yerden kaybolurlar. Ceset sokağın ortasında yatmaktadır. Köpekler cesede saldırır. Sokak sakinleri ışıkları kapatmış, olayı .perdenin gerisine saklanarak seyretmekteydiler

Çarşı geniş bir caddedir. Her iki yanı dükkânlarla, mağazalarla doludur. Reklam spotları yanıp sönmekte, bir yılbaşı bir bayram için alışverişe çıkanlar canlı, hareketli kalabalığı oluşturmaktadırlar. Tarık caddeden yürürken tanıdıklarıyla selamlaşır. Gülümseyişi donuk, mekâniktir. Reklam spotlarının yanıp sönüşünü anımsatır gülümseyişi. Caddeye girer girmez sanki bir başka kişiliğe bürünmüştür. Kendisinde değildir. İlk kendisini yitirmiş gibidir. Çevresine bakınır, üstünü ceplerini arar. Cebinden bir tomar kağıt para çıkarır. Birisine seslenmek ister. Kalabalıktan çekinir. Paniğe kapılır. Kimseye belli etmeden para destesini cebine yerleştirirken

dükkânın camlı vitrininde yansımasını görür. İlk kendisi tokat atar. .Tarık'ın yüzü kızarır

Kavşaktan çarşıya son model bir araba sapar, şık bir mağazanın önünde durur. İşçiler arabanın bagajına paketleri taşımaktadırlar. Direksiyondaki adama gür kaşlı, atmaca yüzlü bir adam yaklaşır. Fısıldaşarak konuşurlar. İmzaladığı çeki dışarıdaki adama uzatır. Direksiyondaki adam: İkinci çeki Fevzi'den alacaksın. Öteki adam: Sağol efendiciğim. Direksiyondaki adam: İşini iyi becerdin, çarşı .işçilerini örgütlemek neymiş anlamış oldular

Büyük bir bakkaliye. Uzun buzdolabı tezgâhında meze çeşitleri. Tezgahta mavi önlükler giymiş iki tezgâhtar çalışmaktadır. Tarık onlarla selamlaşır. Sessiz kendi halindedir Hasan. Müşterilerle gereksiz yere konuşmamaktadır. Diğer tezgâhtar Osman ise, genç, yakışıklı bir adamdır. Konusunu bilmeden poz veren artistlere benzer. Kadın müşterilerle yapmacık bir hassasiyetle konuşur, malın en kötüsünü dahi beceriyle satabilendir. Haset ve dedikoducudur. Herkesi kendi kafasına göre sıfatlamaya yatkındır. Müşterileri birbirlerine kurnaz bir dille çekiştirerek, onlar hakkında bilgi alır. Önceki tahminini doğrulayınca kendi yetkinliğini kanıtlama böbürlenmesiyle, Hasan'a göz kırpar. Üst üste çekilmiş fotoğraf pozları gibi kişiliklerin görünümü karışıktır. Tezgahın gerisinde konserve kutularının arkasında geniş bir ayna durmaktadır. Kapıdan .girenlerle kasa arasında bağlantı kurar

Tarık kasa başındadır. Kasanın yanına sakladığı bardaktan buzlu konyak içmektedir. Kasa her para alışında şangırtıyla çalışır. Müşterilerin cüzdanlarından para çıkarışları kendi kişilikleriyle eş anlamda karakter taşımaktadır. Çoğu yaptıkları alışveriş ölçüsüne göre kasılır, irileşir veya küçülürler. Kibarlıkları, ilgileri, hoşgörüleri, tepkileri, davranışları, topluma hangi kimlikle katıldıkları, özel hayatları verdikleri para sayısıyla belirlenmeye başlar. Mesleksiz gençler doğallıklarını korur, sevişen çiftler ise kayıtsızdır. Ayrıntılara inildikçe aynanın bakışı donuklaşır. Tarık; tezgâh, müşteriler ve kasa üçgeninin dışında kalmaya çabaladıkça hem onlara daha çok katılır, hem de sarhoşluğu artar. Tarık'ın

parmakları kasanın rakam tuşları üstünde otomatik bir hızla düşüp kalkar. Parmaklar ürkütücü kurşun çubuklarına dönüşmüştür. Kasa bütün sahneyi kaplayarak anlaşılmayan saçma sözler söyler. Tarık cüceleşmiş kurşun adamdır, kasanın karnında kendisinden defalarca büyük olan rakam tuşları üstünde zıplamaya, koşmaya çabalamaktadır. Sıfır ve sonsuz rakam tuşları arasında, uçurum derinliğine düşmek üzere sallanmaktadır; yeni doğmuş bebek gibi yardım ister, bağırır. İlk kendisi biraz da iç sesi onu tutarak kaldırır. Nesneler gerçek boyutlarına kavuşur. Hesabı ödeyen genç güzel bir kadına, sevecenlikle gülümsemektedir Tarık. Bakkaliyenin caddeye bakan vitrini. Gölgeler halinde iç içe oynaşmaktadır kalabalık. Çırak dükkânın önündeki boş şişe kasalarını toplamaktadır. Meşrubat ve çiklet reklamları. Vitrinin içersinde bir masa durmaktadır. Tarık kasaya giren paraları saymaktadır. Karttaki yazıyı birkaç defa okur: Aziz Tarık! Dünyaevine üçüncü defa girme mutluluğuna eriyorum. .Davetlimsin. Ulusal Gıda dükkânları sahibi Fevzi Gündeş

Bakkaliyede ışıklar sönmüş, kimse yoktur. Caddeler sokaklar ıssızlaşmıştır. Tarık kasanın gözünden çıkardığı tabancayı cebine sokar. Kapıyı kilitledikten sonra çarşıya çıkar. Öfkesi azaldıkça ayılmaktadır. Sonra yeniden tabancanın varlığını hisseder. Tarık, Ertuğrul'un öldürüldüğü sokağın ortasından yürümektedir. Gövdesine değen soğuk yabansı çeliği hissettikçe, bir yanda kendisine dönük, öte yanda Fevzi'ye karşı bilinçsiz bir iç çatışmasına düşer. Bir başka dostu bir başka yakınıdır Fevzi. Evlerin pencerelerinden daha önce çalan melodinin devamı duyulmaktadır. Sokağın sonuna varır. Oradan ufak bir gölge halinde saparak otelin önüne çıkar. Asansöre biner. Her kat yükselişinde denize vuran ay ışığı güzellik kazanır. Bir an için bu güzelliğin içinde her şeyi unutur, tasarladığı ama hiçbir zaman yolculuk edemediği düş ülkesine kavuşmuş gibidir. Beyaz bulutlar, sarı güneş yan yanadır. Asansör durur. Teşrifatçı kapıyı açar. Tarık ansızın yerçekimine kapılarak on binlerce kat aşağıya düşmüştür. Terastaki düğünün gürültüsü kulak paralayıcı haykırışlarla dalgalanmaktadır. Sonra .sessizlik egemen olur

Terasta kristal bir akşam sonrasıdır. Gece kişilerin çokluğu kadar paramparça edilmiştir. Uzak, bulanık, dağınık gözükür kişiler. Garsonlar masalara tepsiyle yiyecek ve içecek taşımakta, çiftler pistte dans etmektedirler. Tarık gözleriyle Fevzi'yi arar. Kalabalık sisten kurtulup berraklaşmaktadır. Fevzi kollarıyla hapsetmişçesine, beyaz bir gelinliğe sarılmıştır. Tabancayı çıkarıp Fevzi'ye nişan alır. Tarık'ın elleri titremektedir. Tetiğe basar. Pistin gerisinde, sırasını bekleyen palyaço çocuk vurulur. Kan, kadının beyaz gelinliğine .fışkırmaktadır

Kapının vurulduğunu uzaktan, yaşadığı tüm düşlerin alacakaranlığında duydu. Kendisine, uykusundaki adama, kapıyı vuruyorlar açar mısın diye birkaç defa sordu. Ses hep uzaktaydı; orada güneş karanlığa çarpıyor, sayısız ışık kanalına parçalanıyordu. Yüz binlerce ışık buketinin, beyaz badanalı pansiyonun, öğle güneşinde yanan kırmızı kiremitlerine dağıldığını gördü: Işık kavrularak gökyüzüne doğru buğulanıyordu. Bütün bu olup bitenleri engellemek istercesine yatağından kalktı, odasının kapısını açtı. Dışarıda kimse yoktu. Genç bir kadının dünyayı boşlayan neşeli sesini duydu, şarkı söylüyordu. Nejla giyinmiş dedi. Kapıyı hızla çarptı, lavobanın üstündeki ayna çivisinden kopup yere düştü. Geçen gece yarısı uykusundan ayıldığında, yarım kalan bir şiir dizesini orada, aynanın üstünde tamamlamıştı. Önsezisindeki bir korkunun iç geçirmesiydi sanki. Tele taksinin şoförüne, verdiği saatte gelip, kendisini terminale götürmesini tembihlediğini anımsadı. Odasının kapısını tekrar açtı. Kapının önünde şoför duruyordu. Tarık korkulu bir yüzle adama, siz polis misiniz diye sordu. Adam gülümsedi, unuttunuz mu dedi, sizi otobüs terminaline götürecektim. Yoksa erken mi geldim? Demek bu şehirden ayrılmasına önceden karar verilmişti. Kesin bir şey değildi, ama bu dönüşü, birlikte yaşadığı insanlar birlikte yaşayamadığı insanlarla ortaklaşa hazırlamışlardı. Adama biraz aşağıda bekleyin dedi, bavullarımı alıp geleceğim. Yatağın yanında kırılmış viski şişesinin cam parçaları duruyordu. Güneş pansiyonun önündeki sokaktan usul usul çekiliyor, sokaklar bir yaz akşamının eğlence ve keyif arayan

kızlı erkekli deniz kıyısı gençleriyle doluyordu. Belki hepsi, aradan on ayrı yaz mevsimi geçtikten sonra, şu dakikaya ait hiçbir şeyi yaşamamış olacaklardı. Eski mezar taşlarının bilinmeyen kıvrak harfleri gibi, binlerce sperma, akıp kuruyacaktı. Nejla; yakışıklı mutfak garsonunun üstüne çıkıp, bacaklarını iki yana açarak, bir dikiltinin kendi mezarlığına, bir denizin sahillere vurup köpüren dalgası gibi çarpmasını unutmuş olacaktı. Geçmişe ait hiçbir yaşantı diriliğini koruyamayacaktı. Ne geçmişte ne de yaşanılanda kimse hayatın dilini yaratamamıştı. Yüz ayrı mahallede birbirinden kopuk yüz ayrı dil konuşuluyordu. Nejla'nın hislerine mutfak garsonu tercüman olabilmişti. Oysa kendisi, kırılan aynadaki kendi son şiir dizelerine bile tercüman değildi. Bakışı hiçbir yerde yansımıyordu. Aynaları kıran kendi elleriydi, çünkü hiçbir toplumsal sınıfa -işçi aldığı ücrete satardı, burjuva zaten yoktu- güvenip sırtını dayayamayacak kadar karmakarışık ve çoğunluktaki öteki insanlardan başka türlü düşünmeye ve yaşamaya yeltenmişlerdi. Ressamların güzel resimlerini hırsızlıktan kâr sağlayanlar, ya da onlara yataklık edenler satın alabiliyordu. Dışarıdaki güzel yaz akşamı tablosu resmedilmeden donmuştu. Şoför onu aşağıda beklediğine göre saatin kaç olduğunu biliyordu. Vakit, yaşanılan .hayat ile arzulanan hayat arasına sıkışmıştı

Pansiyondan çıkıp arabaya bindiğinde arkasına bakmadı, şoföre beklettiği için özür diledi. Araba hızla çarşıdan geçip sahil yoluna çıktı, şoför teybe iniltili bir müzik kaseti koydu, çalmayın, dedi Tarık, mümkünse yavaş gidelim. Ava Marya deresinin üstünden martılar uçuşuyordu. Denizin açığında beyaz bir yolcu gemisi demir alıyordu. Kendi kasabasının bağlı olduğu liman şehrine keşke gemiyle dönseydim diye hayıflandı. Oraya daha geç varır, yılların faturasını ödemeye daha geç zorlanırdı. Denizin durgun yüzünde beyaz yolcu gemisi kaçışın imgelerini yaratıyordu. Oysa gideceği deniz kıyısı küçük şehirde birkaç adam boyundaki dalgalar, korkularının açıklığıyla, bütün bir kış mevsimi sahillerde patlayacak, kendisini kımıltısız bir hücre hayatına kapatmak için habire kulağında uğuldayacaktı. Araba otobüs terminalinin

kapısından girerken Fahri'yi bir başka şirketin bekleme salonunda gördü; sigarasını yakmış, saatine bakıp dolanarak kendisini bekliyordu. Tarık taksi şoförüne parasını verdi, arkadaşına gözükmemeye çalışarak bineceği otobüsün muavinine bavullarını bıraktı. Bir an kendisini uğurlamaya habersiz gelen arkadaşına gözükmemek kararında tereddüt etti. Kendisi gittikten sonra, Fahri bu şehirde bir süre yapayalnız kalacaktı. Onun yaşama alanının son kişisi kendisiydi; dirsek temasıyla şimdiye değin yaşanılan yakınlık ve dostluklar ikisinin birbirinden tamamen kopmasıyla son bulacak, hepsinin hayatı bir başka döneme girecekti. Her biri, kendi yaşama serüvenini topluma katılan kendi varlıklarıyla sürdürecekti. Birbirlerine ve birbirleri sayesinde kurdukları ilk hayat köprüsüne yabancılaşacaklar, çakıllı yolda yaban otlarını kopara kopara .yürümeye çalışacaklardı

Tarık şehirlerarası otobüste koltuğuna yerleştiğinde, arkadaşıyla vedalaşamadığına pişmanlık duydu. İnmek isterken otobüs hareket etti, Tarık ile Fahri birbirlerini son defa hızla akan camın gölgesinde gördüler: kırık bir gülümseyiş ikisinin de belleğinde yıllar yılı donuk kaldı. Otobüs il sınırından ayrıldığında, gökyüzündeki ayın parıltısı, Tarık'ın başını dayadığı camla yarışıyordu. İlerde, taşra şehrinin soğuk ve yağışlı gece yarısında, poker masasından kalkıp kumar arkadaşlarıyla birlikte taksi çağırmışlar, şehrin biricik pavyonuna gidiyorlardı; kasabalardan, çevre köylerden, taşra şehrinin dört bir yanından, yağmura, fırtınaya, soğuğa karşı, sarhoş, paralı adamlar oraya koşuşuyordu. Basık tavanlı, salaş, sigara dumanıyla boğucu pavyon havasında, yaşları geçkin birkaç çıplak kadının ellerinden dağıtılıyordu içki. Kırmızı ışığın loşluğundaydı herkes. İnsanın insana yakınlaşıp sokulma açlığında bekâr erkekler, evli ama kadınsız adamlar, birbirlerine içki ısmarlayıp binlerce defa cızırtılı müziği dinliyorlardı. Binlerce defa aynı plak dönüyordu. Boyanarak kırmızılaştırılan lambaların koyuluğu artıyor, Tarık şehirlerarası otobüste başının cama çarptığını bilemeden birer birer ampulleri .söndürüyordu

***

Ve hiçbiri gelmedi. Günler, aylar, yıllar geçmişti. Hep beklemiştim. Kimseden ses çıkmıyordu. Hiçbir şey değişmeyecekti. Sütçü de gazeteci de kapımı çalmayacaktı. Kimse gelmeyecekti. Her sabah, büyük bir boşluğa bakarcasına, karşı apartmanın penceresinde Fahri Efendi'yi seyredecektim. Bir tek günden binlerce gün doğmuştu. Giyindiğim kırmızı gömleğimi, belime sıkıca dolayıp göğsümü şişirdiğim kemeri eskitmiştim. Savaşı ve neşemi yitirmiştim. Süslenmek niyetiyle, pudralanarak, yüzümü tanınmaz bir hale sokmuştum. Sanki herkes, benim uygunsuz bir durumda yaşamamı sağlayarak, kendilerine özgü ikiyüzlerini başkasınınkiyle çiftleştiriyordu. Tanıdıklarımın, dostlarımın, arkadaşlarımın, sevdiklerimin, düşmanlarımın Fahri Efendi'ye göre değişmelerini, düzelmelerini beklerken; yaşlanmış, Fahri Efendi'yle kurduğum köprüyü günden güne çürüterek tüm iletişim bağlarımı bir saç teli kadar inceltmiştim. Dürbünün yanında tabanca duruyordu. Artık Fahri Efendi'nin hareketleri yavaşlamış, ağır çekimdeki film görüntüleri gibi, ancak kırk günde, bir tek evet'i veya hayır'ı tamamlayabiliyordu. Fahri Efendi'nin evlendiğinden, çoluk çocuğa karıştığından kuşkulanıyordum. Dürbünümü, ona ait pencereyi daha iyi görebilmek için netleştirdiğimde, Fahri Efendi'nin durağan hareketleriyle genç bir kadının gölgesi çakışıyordu. Fahri Efendi'yi giydirmek istercesine, elinde iğne iplik, üstüne bir şeyler dikiyordu. Evden kaçıyor, sokaklarda aylak dolaşıyor, kafamda on beş katlı apartman iriliğinde bir dikiş makinesi, haldır haldır çalışarak uğuldayıp duruyordu. Sokaklarda, caddelerde, şehir ve ülkelerde binlerce kilometre uzunluğunda bir tek kumaştan giysiler, hep Fahri Efendi'nin yanındaki kadın tarafından hazırlanıyordu. Caddelerde gördüğüm yüz binlerce insan giysisi bana Fahri Efendi'nin yok oluşunu haber veriyordu. Her insan onu biraz daha azaltıyor, içinin boşalmasına, cansızlaşmasına, yavaşlamasına, terzilerin kullandığı içi saman dolu mankenlere benzemesine, bana hiçbir ifade gönderememesine, pıhtılaşmasına, bönleşmesine, sevimsizleşmesine, gitgide kötülemesine neden oluyordu. Onun bu halini her seyredişimde, trajik bir yalnızlığın göbeğine yuvarlanıp

düşüyor, midemi tuta tuta helaya koşuyor, içimden, varlığımın derinliğinden yükselip taşan yeşilimsi sıvıyı öğürüyordum. Perdeleri hiç ışık sızdırmasın diye sıkıca kapatıyor, kapımı kilitliyor, yüzükoyun yatağa uzanıyordum. Uyandığımda, evimin bütün köşelerinde örümcek ağlarının doluştuğunu görüyordum. Kafamdaki dikiş makinesi zangırtıyla çalışmaya başlıyor, dışarıdaki tabanca seslerini örtüyor, yeniden helaya taşınıyordum. Kapıyı açıp sokağa fırlamak istedikçe, kilidin paslandığını, kapının açılmamacasına duvara yapıştığını fark ediyordum. Perdeyi hafifçe aralayarak, gözlerim artık doğru dürüst seçemediği için, dürbünümle, karşıyı, Fahri Efendi'nin penceresini gözlüyordum. Taşlaşmış, kımıltısız, sessiz duruyordu. Bazen ona çıplak bir kadının yaklaştığını, belirsiz bir yakınlıkta vücuduna sokulduğunu, birkaç dakika sonra uzaklaştığını, sonra tekrar geldiğini, üstüne iğneler batırdığını, makasla göğsünü, başını, gözlerini, kollarını, omuzlarını kesip biçtiğini görüyordum. Kapının kenarındaki düğmeye basıyor, beni ve Fahri Efendi'yi kurtarması için, kapıcıyı çağırıyordum. Saatlerce bekliyor, kapının yanına yığılıp kalıyordum. Birkaç defa pencereyi açıp aşağıya atlamayı veya avazım çıktığı kadar imdat diye bağırmayı düşündüm. Fakat bu davranışlarım, çözüm getirmeyecek, Fahri Efendi'nin yaşadığı işkenceyi geçerli kılacaktı. Yıllardır Fahri Efendi'nin hareket ve davranışlarından tanıdıklarıma aktardığım gerçeğin, bir düşünce ortamı ve özendirici güzel şeyler yarattığını sanmıştım. Oysa şimdi onların kendi aralarında gizlice anlaşarak bir topluluk kurduklarını, aramayarak beni dışladıklarını ve Fahri Efendi'yi işkence altında tuttuklarını anlıyordum. Biz, yani ben ve Fahri Efendi; onları yanlış anlamış hayatlarına tersinden bakmış; ama kimseyi bulunduğu yerden kımıldatamamıştık. Karar verdim: Fahri Efendi'yi öldürecektim. Gün boyu evi temizlemiş, kendime çekidüzen vermiştim. İnsanlar tepelerine silkelediğim tozu fark etmiyorlardı. Gökyüzünde yıldızların uçuştuğu bir yaz gecesiydi. Yorgunluğuma karşın, sevinçli olma durumuna kendimi uydurmaya çalışıyor, ıslık çalıyor, şarkı söylüyor, pencereden yarı beline kadar sarkan aşağı katta oturan kıza laf atıyor, kendisiyle evlenebileceğimi

söylüyor, lüks bir lokantada yemeğe davet ediyor ama içerde kilitli kaldığımı, çilingiri beklediğimi söylüyor, serbest kalınca, araba, uçak, vapurla uzak gezilere birlikte çıkabileceğimizi ballandıra ballandıra anlatıyor, büyük ve gizli bir servete sahip olduğumu açıklıyor, bütün bunları evlenince hemen onun üstüne devredeceğimi müjdeliyor, hiç evlenmediğimi, kendisini ilk gördüğümden beri sevdiğimi, izin verirse anne babasından onu Allahın emri Peygamberin kavlince isteyeceğimi, birbirinden güzel çocuklarımızın olacağını, mutlu ve uzun bir ömür süreceğimizi, zürriyetimizin nesiller boyu sonsuza değin devam edeceğini, dilerse her şeyi ayağının altına sereceğimi geveleyip duruyordum. Kız başını havaya kaldırmış, kıkırdayıp gülüyor, benimle birkaç kere apartmanın asansöründe karşılaştığını, görür görmez hayatının erkeği olduğumu anladığını söylüyor, sevgilim diyordu. Birkaç saat oyalandıktan sonra, dürbünün yanında duran tabancayı alıp evin tüm lambalarını söndürerek, pencerenin kenarında beklemeye başladım. Karşıda, Fahri Efendi'yi her defasında izlediğim pencerede, ölgün bir ışık, bir gövdeyi baştan ayağa gezen kan damlacığı gibi salonun içinde dolaşarak, gelip kımıltısız dostumun üstünde durdu. Namluyu belki günlerce aynı hedefe doğrultarak, kolumun ve elimin titreyip titremediğini denetleyerek nişan aldım. Tetiğe bastığımda her şey bitmişti. Gök patlarcasına büyük bir cam şangırtısının duyulduğunu, samansı kuru bir gövdenin düşüp devrildiğini, ışıkların hemen söndürüldüğünü, apartman pencerelerinden yüzlerce insan başının .dışarıya sarktığını anımsıyorum

YARGILAMA

Kelepçeyi açıp, mahkeme salonuna benzeyen odanın ortasına doğru ittirdiler beni. Yüksek bir kürsüde cüppeli üç adam, kamburlarını çıkarmış, hafifçe öne eğik oturuyorlardı. Ortadaki adamın yuvarlak bir yüzü vardı, dudağının üstünde ince bir bıyık uzuyordu. Yaklaş, dedi. Birkaç adım öne doğru yürüdüm. Ortadaki adamın kalın bir noktayı andıran yuvarlak yüzüne dalıp kaybolmak korkusuyla olduğum yerde dikilip durdum. Nasıl davranmam gerektiğini bilemiyordum. Kırmızı tutukarabasından indirilirken bir polis, her şeyi yaşadığım gibi anlatırsam kolayca kurtulabileceğimi söylemişti. Salonun her yanı klasörlerin konulduğu raflarla doluydu. Kapı yanındaki duvarda, kalın ciltli kitapların altında, A'dan Z'ye bütün alfabeyi kapsayan çekmeceler vardı. Kürsünün arkasındaki pencere gün ışığı sızmasın diye kara renkli bir perdeyle kapatılmıştı. Tepeden boz bir ışık salona yayılıyordu. Kürsünün sağındaki adam yumruğunu şakağına dayamış, arada bir esniyor, sonra sırtındaki cüppeyi çekiştirerek yüzüme kızgın kızgın bakıyordu. Zayıf bir adamdı, çenesi bir gemi burnu gibi havaya doğru uzamıştı. Ortadaki adam ona, buyurun Nedret Bey diyerek bir dosya uzattı. Dosyayı alan adam teşekkür ederim Şahin Bey dedikten sonra, birdenbire yüzüne apayrı bir ifade vererek, kürsünün üstünde işaret parmağıyla trampet çalmaya koyuldu. Kürsünün solundaki, gözlerini havaya kaldırmış, geniş bir hayale kapılmışçasına, kendisinden geçmiş, bir şeyler mırıldanıyordu. Sahneye hiç seyretmediğim bir oyun koymuşlardı, bu oyunun tek seyircisi bendim. Bana bu denli saygı ve sevgi göstermeleri yüreğimi burkuyor, davranışlarımı büsbütün şaşırıyordum. Onlara yaklaşmak için yürüyor, önümdeki alçak parmaklığı geçemiyordum. Sadece ellerini sıkmak, benim için yorulmamalarını yeğ tutacağımı söylemek istediğim halde, soldaki, ismini öğrenemediğim adam, kendisine yakıştıramadığım hareketle oturduğu iskemleden fırlayarak üstüme gelip birkaç tekme attı;

sonra sinirleri dinlenip yatışmış yumuşak bir tavırla, kelepçenin diğer kolunu parmaklığa kilitleyerek, kendilerine şükranlarımı .sunmama engel oldu

Şahin Bey dosyayı kapattı; ismimi bilmiyormuş gibi, adımı sordu.

Dostça gülümseyerek Fahri dedim. Soyadın, dedi mekânik sesle. Efendi, dedim. Gözlerini kocaman açarak, anlamadım, dedi; adını ve soyadını soruyorum. Bir kez daha küskün küskün yineledim, Fahri Efendi, dedim. Nedret Bey bir işaretle Şahin Bey'i ikinci sorusundan caydırdı, neyle suçlandığımı bilip bilmediğimi sordu. Demek bu oyunda en çok onlar soracak ve en az ben cevap vereceğim diye düşündüm. Hiç değilse bu oyunda soru sormaktan kurtulduğumdan, bana böyle bir rol verdikleri için sevinçliydim. Suçumu bilmediğimi fakat kendimi sık sık suçladığımdan ötürü onların yardımıyla kendime göre bir veya birçok suçu hemen bulacağıma, büyük sahnede oynadığımızda rolümü hiç aksatmayacağıma söz verdim. Kürsüdeki adam, hadise akşamı alkol muayenesinde sarhoş olmadığımı, dengemin sağlam olduğunu, bilinçli davranışlarımdan ötürü ceza veya cezalarımın ağırlaşacağını söyledi. Kürsünün ortasındaki adam evimde rezalet çıkardığımı, karımı dövdüğümü, ruhsatsız bir tabancayla karşı evin penceresine birkaç defa ateş ettiğimi, bereket versin, yalnızca camları kırdığımı ve bir tahtadan terzi mankenini kırıp parçaladığımı, eve gelen görevlilere hakaret ettiğimi söyledi. Nedret Bey, bütün bunları anımsayıp anımsamadığımı sordu. Yalana kalkışmadan her şeyi dosdoğru anlatmamı öğütleyerek, kendilerini kandırabilmenin olanaksızlığından söz etti. Şahin Bey kendisine bir sigara yaktı, yanındakilere de paketinden birer tane ikram etti. Kısa zamanda oda dumandan göz gözü görmez oldu. Babamın kurtların dumanlı havayı sevdiklerine dair bir sözünü anımsadım. Durumumu kavrayamıyordum. Bütün çabama karşın, her şeyi bulamamıştım, neyi anlatacaktım? Kandırılamayanlara, hiçbir şeyi uyduramazdım. Beylik bir yol seçtim: Ben suçsuzum, dedim, hiçbir şey hatırlamıyorum. Şahin Bey sigarasını bir elinden öbür eline geçirdi, küllükte ezdikten sonra babacan bir tavır takınarak, utanmıyor

musun, dedi; bak yaşını başını almışsın, bir de okumuş adam olacaksın. Bağışlayın beni, dedim, utanıyorum. Adamların işlerini çok iyi bilmelerinden, böyle deneyimli oyun arkadaşlarımın olmasından dolayı memnunluk duyuyor fakat her şeyi hemen evetlersem oyunun çok kısa süreceğini ve para verip oyunumuza gelmek zahmetinde bulunan seyirciler tarafından azarlanacağımı düşünüyordum. Ben, dedim, kimseyi öldürmedim, amacım bu değildi. Kürsünün solundaki adam, hiçbir iş tutmadığımı, başkalarının sırtından geçindiğimi söyledi. İşaret parmağını alnıma doğru uzatarak, zavallı, hasta adam dedi. Belleğimi kurcalayarak, annemin hasta adam sözünü nerede kullandığını çıkarmaya çalıştım. Yoksa annem beni yıllar önce mahkûm mu etmişti? Rol arkadaşlarımla annem arasında bir bağlantı kuramıyordum. Şahin Bey, kürsünün çekmecesini açarak, yanındakilere ünlü tarihi bir tatlıcının lokumundan sundu. Beni unutmuş gibiydiler. Galiba modern bir oyun oynayacaktık, sahnenin sonunu tatlıya vardıracaktık. Bunca acının gümbürtüye gitmesine razı olamadığımdan, sağduyumu yitirerek, yüksek sesle, beni buraya getiren görevliye rüşvet verdiğimi ve daha önce dövüldüğümü söyledim. Şahin Bey gaga burnunu havaya dikerek benim kimseyi yargılayacak mevkide olmadığımı, problem çıkarmakla suç unsurlarının ortadan kalkmayacağını, herkesi kendime düşman edeceğimi, bunun ise zararıma sonuç vereceğini, mümkün olduğu kadar az konuşursam herkesin bana karşı anlayışlı davranacağını fısıldadı. Keşke metni daha önce okusaydım, diye düşündüm, çünkü problemsiz bir oyunda rol almayı reddedebilirdim. Sağdaki adam her şey oluruna varır, dedi. Kürsünün yanındaki düğmeye bastı. Odaya üniformalı bir adam girdi. Ara veriyoruz, Abuzer sanığı .dışarıya çıkarın, üç çay getirin, pencereleri açın, dedi

Abuzer'in kıllık kıyafeti pek şatafatlıydı. Kara üniforması yepyeniydi, dik yakalı ceketinin omuz altları madalyaya benzeyen metallerle süslüydü. Kısa boylu, esmer, koca kafalı, geniş omuzlu, güçlü kuvvetli, genç bir adamdı; onun mübaşir olup olmadığını hiçbir zaman öğrenemedim. Bana her defasında sert ve kötü

davrandı. Senin gibi adamları vakit geçirmeden darağacında sallandırmalı, diyordu. Oysa Abuzer hayatının hiçbir döneminde benim kelepçelenmeme neden olan Fahri Efendi'ye rastlamamış, tanışmamış, sevmemiş, sevilmemiş, onun varlığından dolayı kahırlanmamış, coşku ve gurur duymamış, hayatını tehlikeye sokmamış, sorumluluğunu bilmemiş, vicdan muhakemesine sürüklenip eksiltilmemiş bir adamdı; o üstündeki üniformaya herkes ve her şeyden çok saygı besleyen, korkan, buyruk dinleyen, başkaldırmayan, verilen buyrukları ikiletmeden yanlış veya doğru olsun yerine getiren, kişiliği gelişmemiş, gaddar, kaypak ve hain bir insandı. Benimle benzeşen tek yanı, niçin burada bulunduğumu, gerçekten yargılanıp yargılanmadığımı bilmemesiydi. Benimle kürsüdeki üç adam arasındaki bağlantıyı diri tutan tek kişiydi. Belki bu yüzden, kürsünün önündeki yazıcılara, nöbetçi memura, odacıya tepeden küçümseyici, aşağılayıcı bakıyordu. Cebrail, Azrail gibi birisiydi. Odanın dışındaki kapı kenarına beni oturttuğunda, aklını başına devşir, dedi; burası Mahkeme-i Kübra gibi bir yerdir, kaçış, kurtuluş yoktur. Beş katlı devasa binanın beşinci katındaydık, yıpranıp aşınmış mermer merdivenlerden çıkıp bir sürü odanın bulunduğu koridorlardan geçerek gelmiştik. Binanın her yanı koşuşup duran cüppeli adamlar, kadınlar, kızgın, öfkeli, tedirgin konuşan oturup bekleşen kalabalıkla bir kara böcek yuvası gibi kımıltılıydı. Yüksek tavanlar, duvarlar kirli, hava boğucuydu. Birinci katta, giriş kapısının karşısındaki vestiyerden orta yaşlı ciddi yüzlü adam ve kadınlar üstlerini değiştirip, kara cüppelerinin eteklerini uçuşturarak, koltuklarının altındaki dosya ve çantalarla koridorlarda dolaşıyor, oda kapılarındaki listeleri okuyor, takvimli küçük defterlerine bir şeyler not ediyor, ürkek insanlarla odalara girip bir süre kaldıktan sonra yeniden koridorlara çıkıyorlardı. Defalarca aynı şeyler aynı düzen içinde yineleniyor, binlerce, on binlerce dosya üst üste yığılıyor, kürsüdeki adamlar birikmiş tozlu yazışmaların gerisinden yarı unutkan ve bıkkın bir sonuca varıyorlardı. Her sonuç, başkasının yararına, başkasının zararına, bir ölçüydü; birileri başka birileri için hesaplamış, kesip biçmiş,

uygulanmasını vatandaşlık adına herkese zorunlu kılmıştı. Evet anımsıyorum, tabancanın tetiğine birkaç kez basmıştım. Fışkıramayan kanın samansı ve yalan gözleri patlamıştı. Bir cesedin ölü yargısıydım. Belki ben kendi türüm içinde bir yazgıydım. Abuzer ayağıyla, bacağımı itekledi, uyuklama dedi; başkan çayını .bitirdi, birazdan duruşma başlayacak

Gözkapaklarıma devrilen kayayı, ufuksuz bir karanlığa dalıp düşmemek için itekler gibiydim. Karşıdaki odanın kapısında bir başka Abuzer dikili duruyordu. Tüm odaların kapısında birer Abuzer vardı. Hepsi zora düşeni korkutmak istercesine, çatlak ve buyurgan sesleriyle bağırarak, birilerini odaya çağırıyorlardı. Kapıların yanındaki levhalarda, kırmızı yuvarlaklar ortasında, sayfaları açık kalın kitabın içinde aşağıdan yukarı birer kılıç uzanıyor, kılıcın havaya kalkık keskin sivrisinde eşit ağırlıklarla kefeleri sallantısız teraziler asılı duruyordu. Yeryüzünün tüm odaları önünde görevli çeşit çeşit Abuzerler bu kılıçların birer minik ve sahte örneğini ceplerinde, cüzdanlarında, kasalarında, bankaların gizli mevduat hesaplarında, pazılarında, gözlerinde, konuşmalarında saklıyorlar; fırsat buldukça kimseye belli etmeden, iğnelerini karşısındakinin yüreğine saplayıveriyorlardı. Bu minik ve sahte kılıç darbelerinin neden olduğu yürek burkuntusundan dolayı hiçbir terazinin dengesi bozulmuyordu. Kara kaplı kalın kitaplarda sadece her işlemin maddi sonuçları yazıyor ancak bu sonuçların sarsıntısıyla teraziler kıpırdanmaya başlıyordu. Kürsüdeki üç adam teraziyi kitaba göre kullanan kiracılardı, beni Fahri Efendi'yi öldürmekle suçlamadıklarını anlamıştım, oysa onların ciddiye alıp ilgilendikleri şey benim için önemsizdi. Kılıçlı terazili kitapta, belki Fahri Efendi türü varlıktan hiç söz edilmiyordu. Ne yapacaktım? Suçlanmayı eğer Fahri Efendi'nin varlığı yok sayılacaksa üstlenemezdim. Oyunda bana verilen rol, görmezlikten gelip bilmedikleri Fahri Efendi yüzünden gitgide sorunsallaşıyordu. Acaba kürsüdeki adamlara, sahip kitabın kiracılarına, ben de alelacele Fahri Efendi'nin anlatısını yazıp onu kitap haline mi sokmalıydım? Fakat o zamana değin soruşturma, yargı ve oyun

çoktan bitmiş olacak, kendi hayatımı karmakarışık bir anlatıyla tüketecektim. Belki kürsüdeki üç adam da benden bunu istiyordu, o halde hakkımda açılan dava zaten kapanmıştı, kısa bir süre sonra beni serbest bırakacaklardı; gene kafamdaki huzursuzluk sürüyordu. Dava kapanırsa, daha doğrusu büyük ve kalabalık bir jüri topluluğunun önünde devam etmezse, ben de Fahri Efendi'yi yok sayan herkes gibi olacaktım. Mutlaka Fahri Efendi'nin öldürülüşünden ötürü cezalandırılmam mı gerekiyordu? Sorulardan hiçbir zaman kurtulamayacak mıydım? Başımı, bir an önce, kitaplı terazili kılıcın altına yatırmalıydım. Abuzer gidip geliyor, diğer kapıların önündeki AbuzerIerle sohbet ediyor, beni bir türlü odaya çağırmıyordu. Seyircilere karşı sahneyi bana verilen rol ile dolduracaksam öteki oyunculara dağıtılan rolleri, oyunun içeriğini iyi tanımalı, kürsüdeki üç adamın hayatlarını, yöntemlerini ve kürsüde bulunuş nedenlerini öğrenmeliydim. Ansızın gözüm karşı odanın kanepesinde elleri kelepçeli oturan gence çarptı. On beş yaşlarında, çelimsiz, kısacık boylu, küçük yüzü, kirli bir çocuktu; gözlerini gözlerime dikmiş, dalgın bakıyordu. Sekiz yıl önce bir ilkokulda geçici olarak ders verdiğimi hatırladım. Sınıfın en akılı öğrencisiydi karşımdaki, okul saatlerinden sonra öğrenci önlüğüyle cami avlusunda güvercinlere yem satarak geçimini sağlıyordu. Gazeteciler bir süre konusuz kalınca, onu bir gün içinde şehrin en ünlü çocuğu yapmışlardı. Zengin bir aile onu evlat edinmiş, okuldan alıp paralı koleje vermişlerdi. Yıllar sonra ikimiz de ayrı nedenlerle elleri kelepçeli içeriye çağrılmayı bekliyorduk. Demek hayatımda unuttuğum, anımsamam gereken bir yığın yaşantı vardı; Fahri Efendi'yi ve kendimi bu yaşantıların dışında nasıl tutabildiğimi anlamalıydım. Yoksa kürsüdeki adam, evli olduğumu ve karımla birlikte bir evde yaşadığımı açıklarken, doğru mu söylüyordu? Fahri Efendi'yle ilintili yaşarken, öte yanda, uyurgezerler gibi, hayatımın düz yanını başkaları ve diğer yaşantılarla mı paylaşıyordum? Şimdiye değin iki ayrı kimliği, birbirinden farklı, iki değişik hafızayı farkına varmadan nasıl sürdürebilmiştim? Abuzer bir tek hayatı yaşayanlardandı, ayağıyla uyan diye dürtüklüyor, biraz sonra

içeriye alınacağımı söylüyordu. Koridorlardaki kalabalık boşalmış, sanki günler aylar geçmişti. Odaya alındığımda kürsüdeki üç adamın sırtında cüppeleri yoktu. Başkan Şahin Bey çantasını topluyor, gözlüğünü ceketinin mendil cebine yerleştirerek kâtibe şunları yazdırıyordu: Kefalet altına alındığı, adresinin saptandığı, daha önce sabıka kaydının bulunmadığı dikkate alınarak Fahri Tekben'in tahliyesine, duruşmanın tutuksuz devamına, delillerin toplanmasına, bilirkişi raporuyla duruşmanın on iki ocak tarihine ertelenmesine .karar verilmiştir

Dehlize inercesine merdivenlerden beş kat aşağıya indim, çıkış kapısındaki nöbetçi polis kağıtlarımı sordu. Beş katlı binanın sessizliği korkutucuydu, sayısız koridor, yüzlerce salon ve oda bomboştu, tarih öncesinde binlerce parçaya bölünmüş bir mağara önü gibiydi. Akşamüzeriydi, cadde dev bir imbikti, kaldırım kalabalığı ve taşıtlar geçiyordu. Polise iyi akşamlar dileyerek kalabalığa karıştım. Vitrinlerin yanından yürüyerek saatlerce dolaştım. Ne kadar zaman tutuklu kalmıştım, bundan sonra gideceğim yer neresi soruları yeldeğirmeninin kanatlarıymışçasına zihnimin içinde uçuşup duruyor, geleceği öğütüyordu. Niçin terk edildiğimi, niçin tahliye edildiğimi kavrayamıyordum. Fahri Efendi'yi öldürdüğüm halde bununla doğrudan doğruya suçlanmamış, büyük bir olasılıkla başka birisine ait suç ve ceza üstüme yıkılmıştı. Keşke her şeyi duraksamadan, kısa ve kesin sözlerle itiraf etseydim. Evet Fahri Efendi'yi iyileşmesi olanaksız yaralı bir hayvan gibi ben öldürdüm, gözlerindeki acı öldür beni diye yalvarıyordu. Siz ona daha fazla eziyet edemeyin diye öldürdüm. Çünkü sizlerin varolduğu hayat alanında onun varolmaması gerekiyordu. Ceplerimi yoklarken tahliye kağıdımı buldum. Başkan Şahin Bey'in, karımla birlikte oturduğumu iddia ettiği adres yazılıydı. Hemen bir taksi çevirerek, şoföre beni kağıtta yazılı adrese götürmesini söyledim. Şoför mühürlü kağıdı baştan sona okuyunca şaşırmış göründü, bir idam hükümlüsünün elini kolunu sallayarak dışarıya çıkabilmesi hayret dedi. Arabasıyla şehri

bir kılıç darbesi gibi yararken verdiği sigarayı gönül rahatlığıyla .yaktım

Taksiden tek katlı evin kapısında indiğimde gece olmuştu. Ev bahçe içindeydi. Arabayla çeyrek saat süren şehrin uzak bir tepesindeydi. Karanlıkta uyuklayan birkaç evden ve tepenin yamacında uzanan ışıklı bir köprüden başka şey gözükmüyordu. Şoför parasını alırken şantaj yaparcasına, gizlenecek yeri iyi bulmuşsun bey ağbi dedi. Cüzdanımdaki bütün parayı şoföre verdim. Adam takma altın dişlerinin sarısıyla sevindi, meraklanma bey ağbi dedi; seni hiç görmedim, buraya getirmedim, sen yoksun. Kapı zilini üç kez çaldım. Kapıyı genç bir kadın açtı, beni görür görmez boynuma sarılarak nerelerde kaldın dedi; meraklanmaya başlamıştım. Salona geçtim, geniş balkon penceresinden dipsiz karanlık seyrediliyordu. Basamaklı balkon kapısını aralayarak dışarı çıktım, yüzüme manzarayla birlikte gece serinliği çarptı; şehir ışıkları yanıp sönen masal ülkesiydi, tepenin altında yatıyordu, boğazın karşı sahilinde vapurlar uyukluyordu. Genç kadın koluma girip başını omzuma koyarak, artık geçmişte kalan kötü anıları unutmak için senin yokluğunda buraya taşındım dedi; beğendiğini söylersen sevineceğim. Kimseyi yanıtlayacak durumda değildim, sustum, geceye ve gökyüzüne baktım; çok önemli bir şeyi yitirdiğimi duyumsuyordum. Benliğimi, kafamı boşluk dolduruyordu. Birdenbire karanlığın yumuşak göbeğinde kalan evlerden bir kapı açıldı. Karanlığın dar bölümü kırılıp lamba ışığıyla dalgalandı; oradan, tek katlı başka evin kapı sahanlığından, bir kadın seslendi: Doru Hanım kocan mı döndü, haydi gözün aydın, tebrikler, demek açtığım fal doğruymuş, müjdemi isterim, mutlu beraberlikler dilerim, hoş geldiniz Fahri Beyefendiciğim, sefalar getirdiniz efendim. Karanlığa nokta vuruşu yapan ışıkta kadın durmadan kesik kesik konuşuyor, soruyor, yanımdaki Doru Hanım, kısa ve kesin sözcüklerle yanıtlıyor, evet Nevin Hanım, diyor, öteki kadın doğururcasına yeniden soruyor, yeniden konuşuyordu. Dakikalarca sevgili eşim olduğu iddia edilen Doru Hanım ile Nevin Hanım, telgraf telsiz diliyle konuşup anlaşmaya çalıştılar. İlerleyen

dakikalarda Doru Hanım'la zorunluluk sonucu baş başa kalınca, konuşan kişiyi saklayan bu garip dillerini kullanmaya karar vererek rahatladım; belki, böylece kimseye zararım dokunmadan unuttuğum veya farkına varmadan yaşadığım hayat ve hafızaya keşif uçuşları yapabilecektim. Kendisine belli etmeden karımı baştan aşağıya süzdüm. Küçük biçimli yüzünde yorgunluğun, kendisinden daha güçlü her olayın vurarak biriktirdiği ürküntülerin soğukluğu vardı. Her an mahzunlaşan gözlerini havaya kaldırıp sertleştirdiği sesiyle, bir şeyleri örtmek istedikçe, küçük ama canlı gövdesi sanki ruhsal varlığıyla birlikte baskı altına giriyor, aklına ilk gelen en yakın yaşantının tepkisiyle eleştireceği direnç sözlerinde nefeslenip rahatlıyor, kısa bir süre sonra onu yeniden bedbinleştirecek herhangi bir yaşama anı çöküyor; ne yapacağını ve nasıl davranacağını kestiremeden ikinci üçüncü yaşama anlarına bir son fırsatı .değerlendirircesine dalıyordu

Yarı karanlıkta komşusuyla konuşan kadına baktıkça, hayatımda ilk defa gördüğüm birisi hakkında bütün bunları bilemeyeceğimi düşünerek, uydurduğuma yahut henüz yabancılığını yenemediğim öteki hafızanın bana dikte ettirdiğine inanıyordum. Koyu kestane rengine çalan kızıl saçlarını beyaz ensesinde topuz yapmış, omuzları açık pembe gece elbisesi giymişti. Delice bir arzuyla arkasından kollarımı karnının üstüne doladım, kalçalarını dirseğimle sıkıştırarak beyaz ensesinden öptüm. Komşu kadınla konuşmasına aldırmadan, az sonra yakalanıp yeniden tutuklanacak olan bir hapishane kaçkını gibi sürükleyerek balkondaki salıncağa yatırdım onu. Yüz milyonlarca insan yılında oluşan güneş sitemindeki herhangi bir yıldızın gözümüzde bir an ve bütün ömür için parlayıp sönüşü gibi, tüm cinsel hayatı kapsayan kırk beş dakikalık toplam orgazmı .yaşıyordum. Sonra cehennemin kapısında durdum

Ölümü yaşayanlar uzun bir kuyrukta bekleşiyorlardı. Dişlerin gıcırtısı, zangırtısı, midelerin gurultusu duyuluyordu. Abuzer kılıklı görüntü sıradakilere birer kart dağıtıyordu. Söylememiş miydim dercesine göz kırptı bana, suç ve günahlarını itiraf etmeliydin, dedi. Sıradakiler birbirlerinin kartlarını görmek için toplanınca aralarında

kavga çıktı. Hiçbiri kendi kartını beğenmiyor, başkasının kartını elinden kapmak, onları tökezletmek istiyordu. Önünde uzun kuyruk halinde beklediğimiz kapı açılınca, içerden kavurucu alevler püskürdü. Yüzümü sıcak pişirdikçe bir çöp çukuruna düşüyordum. Çevresinde yüzlerce sakat, kolsuz, kör, kesik bacaklı, giyitleri parçalanmış dilenci dans ediyordu. Yoksulluğun aptallaştırdığı manyaklaştırdığı hayaller halinde, kağıt kırpıntılarına, teneke, plastik kutulara, yiyecek artıklarına, şişelere, eskimiş ayakkabılara, araba lastiklerine, paçavralara saldırıyorlar; sırtlarına, iki kürek kemiklerinin arasına takılı kara şemsiyelerini birer yarasaymışçasına açıp kapatıyorlar, gözlerimi karartıncaya kadar uçuşup döneniyorlardı. Kavurucu sıcak ve cehennem ayini saatlerce, yüzyıllarca sürdü. Sararıp tozlaşmaya yüz tutarken her nasılsa dilencilerin birinden şemsiyeyi koparmayı, açıp kapadıkça kanatlanarak uçmayı, yavaş yavaş yüzyıllarca yükselerek .balkondaki salıncağa dönmeyi akıl ettim

Doru Hanım sırtüstü uzanmış, zevkten kısılmış gözleriyle yüzüme bakarken, senin bu akşam döneceğini duyduğumda sofra hazırladım dedi. Ona kocası olmadığımı, beni ölmüş veya öldürülmüş bir başkasıyla karıştırdığını söylememeye karar verdim; seçilmiştim, evliliğin kuytusunda gizlenecektim. Kadını salıncaktan kaldırıp elinden tutarak hazırladığı sofraya götürdüm. Yuvarlak bir yemek masasıydı, tabaklar, çatal, bıçak, kaşık, soğuk mezeler, kristal sürahideki rakı, bardaklar, peçeteler, şamdandaki tek mum, çiçek vazosu ve servis arabasındaki yemekler özenle yerleştirilmişti. Büfenin üstündeki çerçevelerde bana benzeyen bir adamın değişik pozlarda fotoğrafları duruyordu; birinde Doru Hanımla adam gelinlik smokin giymiş gülümsüyorlar, öbüründe kayak kıyafetleriyle dağ evinde yemek yiyorlar, bir diğerinde adam çılgın hüznün acıklı ve durağan gözleriyle aynadaki yüzüne bakıyordu. Kadın saçlarını tarayıp üstüne başına çekidüzen verdikten sonra, pikaba guguklu duvar saatinin altında bir uzunçalar koydu. Davranışları biraz önce aramızda hiçbir şey olmamışcasına

olağandı. Bardaklara su ve rakı doldurarak kadehini kaldırdı, hoş .geldin dedi

Bu akşamınızı bana ayırmak nezaketini gösterdiğinize göre sizden bir şey rica edebilir miyim, diye sordum. Kadın, Brahms müziği eşliğinde gülümsedi, elbette, dedi; tek şart ileri süreceğim, artık bana eskisi gibi yeniden sen diyeceksin. Senli benli konuşabildiğim tek kişiyi de öldürmüştüm. Fakat bazı şeyleri çözümlemem gerektiği .için kadının önerisini, içtensizlikle, hemen onayladım

Sevgili eşim, can yoldaşım, iyi ve kötü günlerimin biricik arkadaşı Doru, ey sen cehennem kapısından kovulup gelen adamın güzel yüzlü geniş kalçalı kadını, hayallerinin gerçeğinde kralı, hayatta uşağı oynayan adamın taht ortağı çileli imparatoriçe diye söze başladım: Bu akşam burada oynayacağımız oyunda sanki seni hayatımda ilk defa görüyormuşçasına yönelttiğim soruları, benim geçmiş yaşantılarımı bilen ve yıllardır beni tanıyan birisi gibi cevaplayacaksın. Beni ele vereceksin. Kendi içimdeki yabancıya yani evlendiğin adama yakalatıp tekrar tutuklatacaksın. Kafasına hapsedildiğim adamdan hiç gocunmayacağım. Çamaşırları, bulaşıkları yıkayarak, eşyaların kaleleştirdiği evimizin tozunu elektrik süpürgesiyle alarak, bebeğimiz olursa kakasını temizleyerek, pışpışlayarak, camları, kapıları silerek, elimde file günlük alışverişe çıkarak, üzüntüden boğulsam bile sevişeceğime, ailene iyi davranacağıma, hakaretleri, aşağılamaları cevaplamayacağıma, sözünüzü emir kabul edeceğime, emir ve komuta zinciri içinde seni ve yakınlarını yalnız bırakmayacağıma, çok para, daima daha çok para kazanacağıma, kutsal evliliğimizi kollayıp gözeteceğime ant içerim. Rakı kadehini peş peşe .yudumluyor, kadını da içmeye zorluyordum

Doru Tekben olduğunu iddia eden, sana soruyorum. Ne zamandan beri kayıbım? Seninle nerede ve nasıl tanıştım? Ben kimim? Yaşadıklarım nedir? Kadına bir şeyler sorabildiğim için keyiflenmiştim. Kalkıp pikabı kapattı, her zamanki gibi kendinle ilgilisin ama kendini hiç tanımıyorsun dedi; oysa benim yarattığım düşten başka şey olmayabilirsin. Dövebilseydim onu belki bu

karşılıklı düş kabukları kırılacak ikimiz de gerçek hayatımıza kavuşacaktık. Fakat Abuzer'in kapısını tuttuğu yargıçları doğrulamak istemiyordum. Korkulu düşten korkutucu gerçeğe uyanmayı yine ertelemeliydim. Dikenli deniz kestanelerinin doldurduğu fıçı içinde firariydim. Herkesin dünyasında yalancı ve madrabazdım. Doru, termosa hazırladığı kahveden kendisine bir fincan doldurdu. Çok ince, uzun bir sigara yaktı. Kendisini verilen role adapte etmeye çalışan aktris gibiydi. Zamansızlığı kovalayan .bir hızla yüzü durgunlaşmıştı. Pikaba yeniden bir uzunçalar koydu
Evlendiğim üçüncü adamsın, dedi; ilk kocam yüzücülük hocası ve büyük bir kumarbazdı. Deniz Harp Okulu'ndan kovulmuştu. Tanıştığımızda ikimiz de öğrenciydik. Beyaz üniforması, yakışıklılığı etkilemişti beni. Evliliğimizin ilk yılında yazlığa gittiğimiz adadan karşı adaya yüzerken kaza geçirip boğuldu. İkinci kocam öğretmendi. Maaşı azdı, zor geçiniyorduk. Öğrencilerini toplayıp akşam yemeğine çağırırdı. Sabahlara kadar tartışıp sohbet ederlerdi. Roman yazıyordu. Dişlerinin arasındaki piposu ile evin içini kokutup dururdu. Anlayamadığım düşünce ve hayallerin peşinde yaşıyordu. Okuldan çıkıp eve gelirken en sık davet ettiği ve sevdiği bir öğrencisi tarafından tabancayla vurularak öldürüldü. Seninle şimdi de çalıştığım şirketin büyük satış mağazasında tanıştım. Üç yıl önceydi. Oyuncak reyonundaydım. Dışarıda kar yağıyordu. Anahtarla kurulan bir kukla satın aldın; kukla adam ellerini kollarını oynatıyor, derisini buruşturarak birkaç defa yüz değiştiriyordu. İthal malıydı, bir buzdolabı fiyatının yarı parasını ödedin. Paketin hediyelik mi sarılacağını sordum. Hayır, dedin. Yakışıklı değildin ama ses ve hareketlerine olağanüstü bir egemenliğin vardı. Arkandan gene de davranışında bir tuhaflık bulunduğunu düşünmüştüm, bilinmedik yabancı bir dili konuşur gibiydin. Bana ikinci kocamın garipliklerini anımsatıyordun. Üç gün sonra yine aynı saatlerde oyuncak reyonuna geldin. Islanmıştın. Bir file içinde satın aldığın kuklayı taşıyordun. Bundan memnun değilim, dilediğim gibi çalıştıramıyorum dedin. Bir başka oyuncakla değiştirmek istiyordun. Mağazamızda satılan mal geri alınmıyordu.

Sana bunu söylediğimde itiraz edip, bağıra bağıra aldatıldığını söyledin. Senin akılevinden kaçmış bir zırdeli olabileceğini tahmin edemiyordum. Giyimin şık ve düzgündü. Çenende uzayan sakal çok pahalı ipek gömleğini örtüyordu. Kırk yaşlarında gösteriyordun. İlgi çekici bir adamdın. Kurmalı kuklayı neyle değiştirmek istediğini sordum. Daha canlı bir şeyle dedin. Kendiliğinden zıplayan top bile olabilirdi. Size yirmi tane futbol topu verebiliriz, dedim. Vazgeçtiğini, kurmalı kuklayı ne satmaya ne de herhangi bir şeyle takas etmeye hazır olmadığını söyledin. O halde yapacak bir şey yok dedim. Akşam buluşup birlikte yemek yemeyi önerdin. Aynı kattaki tezgâhtar kızların hepsi bize bakıyordu, konuşmayı belki fazla uzatmamak için teklifini kabul ettim. Kar erimiş, sokaklar vıcık vıcık çamurlanmıştı. Taksi tutup deniz kıyısı lüks bir otelin lokantasına götürdün beni. Yeniden kar serpiştiriyordu. Bazı akşamlar çıktığım erkeklerden çok farklıydın. Hemen konuşmaya dayalı bir beraberlik kurabiliyor, yanındaki insanı kendine karşı yabancılıktan sıyırdığın halde sana özgü bir dünyanın içinde yaşadığını belli ediyordun. Gece otelin deniz gören bir odasında beraberliğimizi sürdürdük. Dokunmamıştın bana. İktidarsız bir erkek olmandan kuşkulanmış, biraz da düş kırıklığına uğramıştım. Sabah beni işyerine taksiyle bırakırken tekrar arayacağını söyledin. İki ay ortalarda hiç gözükmedin. Mağazanın satış müdürüyle çıkıyordum, yakında kısım şefi olacak, yurtdışına araştırma gezisine gönderilecektim. Seni unutmak üzereydim. Telefonla aradığında sesini tanıyamadım. Gece yine aynı otelin aynı odasında kaldık. Bu defa, kayayı oymak isteyen kıpırtılı dalgalar gibi hırçın ve arzuluydun sevişirken. Kafadan kaçık olduğuna karar verdim. Ertesi gün mağazada uyuklayıp durdum. Rüyamda hep aletini kaldırmış bir fil üzerime saldırıyordu. Kovalarla içki içmiş, sarhoş, azgın bir dev fil şehrin ortasına bırakılmış; binaları yıkarak, insanları, taşıtları çiğneyerek beni arıyordu. Hakkında çok az şey biliyordum. Hiçbir işte çalışmadığını, aile ve miras hukukundan yararlandığını, bir tür serseri olduğunu anlatıyordun, bazen bir kadın olmama karşın, sana ve senin özelliklerine ne kadar çok benzediğimi fark edince

şaşkınlığa düşüyordum. Sanki göremediğim, fakat varlığını duyumsadığım bir başka yanımdın. Seni yitirsem hep o satın aldığın kurmalı kukla gibi dokunulmadıkça cansız ve devinimsiz kalacaktım. Günler aylar geçiyor, aramıyor benim seni aramamı da istemiyordun. Günlerini birisini izleyerek veya bir şeylerin peşinde dolanarak geçirdiğini sanıyordum. Şirket benim yurtdışı gezimi geçici bir süre için iptal etmişti. Dalgınlaşmış, dikkatsizleşmiştim. Satış müdürünün randevularına da gitmiyordum. Mağazayı kapatırken beni sıkıştırmaya kalkınca adamı tokatlamış, ertesi gün depo memurluğuna görevlendirilmiştim. Bir başka yerde aynı olanaklarla iş bulmak kolay değildi. Anne babamı, birinci ve ikinci kocamdan doğan çocukları geçindirmek zorundaydım. Dört ay sonra bir buket kır çiçeğiyle geldiğinde sevinçten boynuna sarıldım. O akşam ikimiz de çok içip sarhoş olduk. İkimiz de ağlıyorduk. Sen, Can Kaya adında bir arkadaşının ölümünden dolayı hayata geciktiğini söylüyordun. Sabahleyin otelin hesabını ödeyip sabahçı kahvesine çay içmeye gittiğimizde evlenmeye karar verdik. Benim evimde oturacak, çocukları gerekli masrafı karşılamak koşuluyla bir yıl için annebabama bırakacaktık. Bir ay sonra otelin lokantasında evlendik. Nedense modaya uyup tekrar gelinlik giydim ve senin de smokin giymeni rica ettim. Evliliğimizin ilk yılında da kaybolmaların sürdü. Seni hiçbir zaman bir arkadaşın veya tanıdığınla beraber göremedim. Eve her dönüşünde tutarsız, çelişkili ve gerçek hayatta geçmesi olanaksız öyküler uyduruyordun. Eve her dönüşünde tutarsız, çelişkili gerçek dışı şeyler anlatıyordun, kendinden habersiz yaşadığına inanıyordum. Peşine düşmek, yarattığın muammayı çözmek seni çökertecek gibiydi. Ayrıca benim yaşantıma hiç karışmadığın için, yarattığın ikili ilişki ortamı kendimi dilediğimde hem bekâr hem de evli saymama yetiyordu. Kıskanmayı aşağıladığın halde benim bazı erkek arkadaşlarımı kıskandığını fark ediyordum. Zaten senin en belirgin özelliğin eleştirerek yaşayıp aşağıladığın şeyleri kendi hayatında kahırlana kahırlana yapman ve uygulamandı. Meryem’in bakire olamayacağını İsa’nın belki Romalı bir askerin çocuğu olduğunu

söylüyor fakat kadınların yüz güzelliğinde bakire Meryem tablolarına benzeyenleri övüyor ve İsa ile Muhammed'in bir bulvar kahvesinde buluşup tanışsalar ne konuşabileceklerini anlatıyordun. Bir yıl önce tekrar gittin. Geçen hafta, bir aydır tutuklu olduğunu öğrendim. Annen, babanı tedavi ettirmek için bir yıl kalmak üzere yurtdışına gitmiş, sen de onların evine gizlice yerleşmişsin. Bir yıldır ne yaşadığını ben de bilmiyorum. O yüzden sorularının hepsini cevaplayamayacağım. Otuz yaşındasın. Hiçbir işte çalışmadın. Sen kimsin? Bilmiyoruz. Bilmediğim bir adamla evliliği bazı zamanlarda devam ettirmek serüven severliğimi doyuruyordu. Oysa sen de şimdi beni tanımıyor gibisin ve kendi hakkında bazı şeyleri benden soruyorsun. Şişmanlamışsın, gözlerinin çevresinde kırışıklıklar çoğalmış, gene yaşından fazla gösteriyorsun. Seni tutukluluktan kurtarmak için tuttuğum avukattan öğrendiğime göre kaybolduğun bu bir yıl içinde bazı küçük işlerde çalışmışsın. Kitabevinde tezgâhtarlık, badana işçiliği, garsonluk, turist rehberliği, muhabirlik ve şehrin bir deniz kasabasında balıkçılık. Hepsi gelip geçici işlermiş. Annebabanın senin adına bankaya yatırdığı paradan çok az harcamışsın. Avukat yaşama biçiminin normal bir insan göstergesi sayılamayacağını savunuyor. Yargıçlara senin akli dengenin bozuk olduğunu, hastaneye yatırılmadan önce mehil vermelerini söylemiş. Avukatla, Abuzer'in göğüs kafesindeki paslı kurşun diye alay ediyormuşsun. Senin yaşayış tarzın, biz olağan insanlara vaaz edilen tüm yaşayış türlerine yabancı ve ters. Hiçbir işte sürekli çalışmamak, hayatı okuduğun romanlardaki yaşantılarla özdeşleştirip algılamak, seni uyumsuz ve başarısız kılıyor. Annebabana kaç defa sana artık maddi bir destekte bulunmamalarını söyledimse de sözümü dinletemedim. Artık okuduğun tüm roman kahramanlarının öldüğünü bilmelisin. Akıl ve zekânın tek ölçeği yaşanılana uyumdur. Yarın akşam yemeğine ailem geldiğinde ablamın kocasına rica eder, seni bir işe yerleştirmesini söylerim. Lütfen kabul et! Sonra bir çocuğumuz olur. Görmemezlikten geldiğin toplumu yeniden değerlendirirsin. Ayakların yere basar. Her gün gazete okur, fıkra yazarlarından hazır

fikir edinir, ilan ve reklamları izleyerek niçin çalışıp para kazanman gerektiğini öğrenirsin. Aile dostlarımız, arabamız, katımız, hafta sonu gezilerimiz, yaz tatilimiz olur. Bunlar az şey mi? Yeniden tutuklanır veya akılhastanesine kapatılırsan suçlu ve deli diyecekler sana. Ben kimim diye soruyorsun. Bilmiyor, ben de cevap veremiyorum. Çünkü hiçlikten sıyrılmış değilsin. Otuz yıl yaşadın ama yoksun. Anlıyor musun? Senin varolmanı istiyorum. Üç yıl önce satın aldığın o kurmalı kukladan eğer gerçekten farklıysan, yararlanıldığını kanıtlamalısın. Dilersen bizim şirketin satış müdürü bile olabilirsin. Saygın, sevilen, aranılan. Bak ablamın kocası da önce bizim şirketin kısım şefiydi, sonra işletme müdürü oldu, iş ve piyasa deneyimi edinince kendi işini kurdu, birçok kuru temizleme fabrikasının sahibi şimdi. Tanıdık tanımadık hep Tümer Bey diye peşinde. Neyle kıyaslayarak fena yaptığını söyleyebilirsin? Bir Hiç'i yani sıfırı ikiyle, üçle çarpabilir miyiz? Seni kendimi benzettiğim için bir hiç olmaya hayır diyorum. Senin aksine, kuvvetli maddi temeller yaratabilmek için yıllardan beri savaşım vermedim mi? Henüz çok genç bir kız iken, ahşap konak artığı evin pencerelerinden denizi çepeçevre kuşatan şehre bakar, binlerce ton ağırlığında kum örneği kalabalık insanların üstüme yıkılmasından korkardım. Konak, padişahın yorgancıbaşısına aitmiş; torunları, yüksek tavanlı geniş salonları bölmelerle birkaç odaya ayırtıp kiraya vermişlerdi. Paraya, mal mülk birikimine dönüştürülemeyen hiçbir şey değerli değildi. Babam gece gündüz çalışır eve yorgun ve sinirli dönerdi; cahil, fukara ve acımasızdı; anneme, kızkardeşi ve ağabeyiyle birlik olup ağlatıncaya kadar bağırır, söylenmedik laf bırakmazdı. Bizi dövmezdi ama aynı konağın ayrı bölmelerinde beraber oturduğumuz amcalarımın, halalarımın, yaşlı yeğenlerimin, dedemin ve babaannemin acımasız baskılarını hep duyumsardım. Ablam bir köşeye çekilir, büyük bir kabahat ve suç işliyormuşçasına, okul ödevlerini yapmaya çalışırdı. Kafasına takılı dünyayı mezun olacağı okulların diplomasıyla kazanmak istiyordu. Bir yaz akşamı, bayram mıydı anımsamıyorum, konağın arka bahçesine büyük sofra kurulmuş, kuyudan soğuk su, rakı çekilmiş,

erkekler içip eğleniyor, kadınlar hizmet ediyordu. Dokuz veya on yaşındaydım, kendimi soyunmuş, denizin içinde buldum. Karşıda gökyüzünün yıldız yağmuru, apartmanlar sırt sırta, dimdik, ışıklar yanıp söndükçe eriyorlar, bir oluk ağzından çamur halinde akıyorlar. Yüzdükçe gövdemde serin ürperti. Oluk ağzında boşalan şehre doğru yüzüyorum. Ne var ki ilerledikçe, soğuk bir akıntıya kapılıyor, her uzvum tek tek betonlaşıyor, kımıldayamadan mermer bir heykel halinde kızkulesine çarpıyorum. Ayıldığımda bir kocakarı vücudumu mıncıklayıp duruyordu. Ertesi gün, konağa götürüldüğümde, kız kafamda tek fikir var: bu koca şehri yenemeyeceğime göre onun harcı olmak. Şimdiye değin ne yaptımsa bu değişken şehirle özdeşleşmek içindir. Sana bunları niçin anlatıyorum? Geçen kayboluşunda evi toparlarken, günce mi yoksa not mu dersin, bir defterini buldum. Bir sözün, yokluğun uzadıkça her gün değişik anlama soyunuyor, hayatımı gizliden gizliye balçığa daldırıp sıvıyordu: Tümce nedir? Benim çok önemsediğim bir sözcüğü kaybettiren organ. Hazmeden ve bağlayan. Yüzlerce insandan tek tümce. Ben niçin bir tek sözcük olmayayım? İlk önce bu sözlerinle ne demek istediğini anlayamadım. Rastgele, yollarda başıboş dolaşırken aklına geliveren sözlerinden biri sandım. Sonra tekrarladıkça kayboluşlarının paragraf başı olduğunu düşünmeye başladım. Kime söylesem başka türlü anlıyordu. Şirket müdürü sermayesini arttırmayan, daha ötesinde kuruluşunu holding haline sokamayan birimlerin yok olacağını mı söylemek istiyorsun dedi. Şaşırdım, ne cevap vereceğimi bilemedim. Şimdi senin yanında da .şaşırmış durumdayım ve ne cevap vereceğimi bilemiyorum

Doru susmuş, üst üste yaktığı sigaralarının sonuncusunu söndürüyordu kül tablasında. Kalkıp pikabı kapattı, masaya bir defter bıraktı, yatmaya gitti. Deftere dokunmadım. Sabaha kadar karım olduğunu inkar etmeyen Doru Tekben’le seviştim. Gün ağarırken, otomobiline binip işine gitti. Öğleden sonra döneceğini, akşamüzeri misafirlerin geleceğini, annesini, babasını, çocuklarını, abla ve eniştesini karşılamaya hazırlanmamı söyledi. Evi derleyip toparladıktan sonra masanın üstünde karabatak gibi duran siyah

kaplı defteri alarak kapının önüne çıktım. Bahçenin ilersindeki patikadan yürüyerek, kestane ağacının altına oturdum. Defteri açtım: Sahnede sadece sözcükleri kullanan bir adamın hayatıyla saatlerce .oyalandım

Defter sırtımı yasladığım ağacın dibindeki çimlere düşmüştü, bana ait olduğu iddia edilen sözcüklerin ağırlığıyla gözkapaklarım kapatılarak uyumuştum. Önce otomobillerin korna sesleriyle, sonra Doru'nun adımı çağırışıyla uyandırıldım. Gözlerimi ovuşturarak patikayı tırmanıp evin salonuna girdim. Her birine defterler dolusu sözcüğün uzağından baktım. Saçlarını platin rengine boyatmış alabildiğine şık ama yapmacık bir kadın (Doru'nun ablasıydı herhalde), ebleh yüzlü bir kız çocuğunun saç tokasını düzeltiyor; gaga burunlu bir adam gözleriyle çevresinde ne varsa gagalayarak elindeki paketleri masaya bırakıyor; midesini tutup evin mobilyalarına fiyat biçercesine bakan yaşlıca bir kadın (ancak kaynana olabilirdi) salona girip önemsemiyormuş gibi davranalım diye taktik veriyor; ilk görüşte yüzündeki binbiryüzün karmaşıklığı fark edilen yaşlıca adam uzattın yeter diyor; iki çocuk masanın altında makasla pardösümün eteğini kesiyorlardı. Birkaç dakika esen soğuk hava hareketsiz asılı kaldı. Tamam, dedim içimden, bunlar benim yabancı olduğumu anladılar. Çıkıp geldiğim mahkemede bulunamayan önyargılı jüri üyeleriydi bunlar, Abuzer'in kararına uyacaklar, beni tavandaki avizenin çengeline asıp salladıracaklardı. Doru, yargıçların henüz sonuçlandıramadıkları davamı belki müebbet hapse çevirtebilirdi. Belki ömürboyu, hep böyle, o zamana kadar tanımadığım ve bana karşı olan jüri üyelerinin kesin kararlarını bekleyerek, önyargılarını değiştirmek isterken kendim değişerek, kendimden uzaklaşarak, küçülüp ufalarak kimsenin dikkatini çekmemeyi başaracaktım. Keşke herkesin bana niçin karşı olduğunu öğrenebilseydim. Büyücü varlığımla çocukların, baldızın, kocasının, annesinin, babasının nafakasını mı engellemiştim? Doru işadamı bir kimyagerle evlenseydi, şu gagaburunlu gagabakışlı adam, kurutemizleme fabrikalarını genişletme fırsatını daha kolay mı yakalayacaktı?

Suçunu önceden kabullenen sanıklar gibi, işkence altında konuşturulanların kayıtsızlığıyla, hoş geldiniz dedim. Cevap .vermediler, orada yokmuşum gibi susup hareketsiz durdular Salon penceresinde şehir ışıl ışıl çalkalanıyordu. İşyerimi kastederek, neredesiniz diye sorduklarında, mahkemedeyim diyecektim. Adliye binasında görevli sanacaklardı beni, durmadan başkalarının sanısını pekiştirmem gerekecekti. Mahkemedeki adama günün birinde işleri düşebilir miydi? Eğer cevapları hayır ise, seni de kabullenmeyeceklerdi. İşte o yüzden, mahkeme ve yargıçlar vardı; deliller hep aleyhimeydi. Herşeyi yaşadığım sürece hep aleyhime biriktirmiştim. Onları ortadan kaldırmak hayatımı yok etmekle eşanlamlıydı. Fahri Efendi'yi öldürmekten aklanmamıştım. Daha fazlası diyorlardı. Daha iyi nişan almalı, kalbimin ve zihnimin tam ortasını vurmalıydım. Simyacı varlığımda açılacak gediğe, diledikleri, işlerine yarayacak bir kalp ve zihin yerleştireceklerdi. Ve o zaman delil yetersizliğinden serbest bırakılacaktım. O halde mahkemenin sanık sandalyesine oturmak ile adliyede görevli olmak arasında hiçbir ayrım yoktu. Kurtuluş hiçbir zaman tam değildi. Nereye kadar kaçsam gene dönüp dolaşıp koşmaya başladığım yere geldiğimi, belirli olay ve yaşantılardan sonra kavrıyordum. Oysa olaysız, yaşantısız var olabilme hünerini gösteremezdim. İster istemez bu acıklı duruma gülümsüyordum. Mahkeme çevresiyle özel ilişkiler kurmayı tasarlıyordum. Platin saçlı kadın (baldız sözcüğünün tatlılığını ona yakıştıramıyordum) öfkeyle ayağa kalkarak, yüzümüze gülüp bizimle alay etmek kimsenin haddi değildir, dedi. Doru, mezeciden getirdiği hazır yemekleri sofraya koyuyordu. Yüzüme ablasını değil de beni suçladığını söyleyen bir ifadeyle baktı; o an şehir cereyanı kesildi, karanlıkta kimse kimseyi görmüyordu. Karanlık huzur vericiydi. Doru iki gaz lambasının fitillerini yaktı. İri gölgeler duvara titreyerek dağıldı. Hışmına uğrayacağım insanlar sahici olma şansını kaybetmişlerdi. Suskun, şaşkın, kızgınlığın ortaklığında bakıyorlardı. Ben de onlara bakıyordum ne yapacaklar diye. Keyifleri kaçmıştı. Üstüme usta terzilerde diktirilmiş giysi gibi karanlığı giyinmiştim. Şimdi

onlardan daha gerçektim. Çok kısa sürecekti bu. Şehir elektrik alıp lambalar yanınca, ışık, önce gölgeleri yakaladı; sonra yemek salonundaki misafirler silkinircesine gerilediler, asıllarına uygun olmayan poz ve davranışlarını buldular, dönüp kaldıkları yerden yeniden yüzüme baktılar: gülümsüyordum. Gagaburunlu adam (herkesin Tümer Bey dediği) bak ne kadar uzun boyluyum dercesine ayağa kalktı, şeker kardeşim dedi; bilmiyor değiliz, sözünü etmek istemediğimiz durumlardan yeni kurtuldun fakat bu demek değildir ki Koru'nun biraz önce söylediği gibi bizi alay mevzusu yapabilirsin. Doru'nun ablası Koru, kocası Tümer çevremdeki halkayı gitgide daraltıyorlardı. Onlara sımsıkı bağlı halkada Doru, anababası, beni kıskaca almışlar, mengeneyi habire sıkıyorlardı. Yoksa farkına varmadan, mahkemenin buyruğuyla, cellatlarımın evine mi gönderilmiştim? Çocuklar büyük bir zevkle, deli diye bağrışarak, altımdaki sandalyenin ayaklarını sallıyorlardı. Doru onlar adına ihanet ederek beni niçin kurtarmıyordu? Daha dün gece hayatından bazı bölümler aktaran, sevişirken beni sevdiğini söyleyen kendisi değil miydi? Fahri Efendi'nin biricikliğine karşın, birbirinden farklı birçok Doru Tekben, birçok Fahri Tekben ve binlerce durum vardı. Olağandışı bir kargaşa içindeydim. Hangisine evet desem bir başka yabancı bakıyordu gözlerime. Saymadığım kadar çoktu yabancı gözler, ölçemediğim kadar genişleyip derinleşiyordu karanlık. Hiçbirini beklemeden bardağımı içkiyle doldurdum. Gülümsediğimi bilmiyordum, gerekiyorsa gülümseyişimi geri alarak, sizlerden özür diliyorum dedim. Bardağımdaki içkiyi soluksuz içerek bitirdim. Midemde, gözlerimde, yüreğimde, zihnimdeki yangına bir tanker dolusu benzin püskürtmüş gibiydim. Alevler dışarıya karşı yalıtılmış içvarlığımda binlerce Fahri'yi patlatarak tutuşturuyordu. Seslerini kimseye duyuramadan bağırıyorlar, kendi acılarıyla eriyip külleniyorlar, fakat müthiş bir baskıyla sofrada oturan Fahri'yi zorluyorlardı: Susma, dağıt, ne pahasına olursa olsun küçülme, yık ve daha iyisini kur. Oysa ben, hayatımı tanıştırıldığım aile efradına burçluymuşumcasına, suskun ve hımbıl oturuyor, sanki

gülümseyişime bile izin bekleyerek, kimden gelirse gelsin, tüm yanlış ve kötü sözleri olurluyordum. Masaya en son Doru'nun annesi oturdu, sen, dedi; saygılı bir adam olsaydın yiyip içmek için büyüklerini beklerdin. Masanın köşesine sıkıştırılmış, doğrusunuz efendim, haklısınız efendim diyor, şişedeki içkiyi bardağıma aktarıp duraksamaksızın içiyor, büyüklerimin sözlerine sürgün edildiğim uzak bir adadan kulak kabartıyordum. Tümer kayınpederiyle şakalaşıyor, kaynanasını kızdırıp gönlünü alıyor, karısına ve Doru'ya ukala tavırlarla her konuda bilgiçlik taslıyor, benimle konuşmayarak masada beni yok sayıyordu. Yok sayılmanın ilk boyutunu ben dikmedim mi? Herkes için yok sayılmak dürtüsüyle onları hiçleyerek, tepenin doruğuna bin güçle tırmanarak, kimsenin görmediği bayrağı dikip sonra tutuşturan ben değil miyim? İşte şimdi onların hücresine hapsedildim. Belki mahkemedeki yargıçlar böyle buyurmuşlar, onlar da uygulamışlardı. Cellatlarım son karar verilinceye kadar işkence altında tutacaklardı beni; bu ev ve Doru'nun aile yakınlarım diye misafir ettiği insanlar, mutlaka mahkemenin gizli üyeleri veya ajanlarıydı. Demek bir an boş bulunarak kendi ayağımla tuzağa düşmüştüm. Birbirinden farklı iki hafıza daima ötekisine ihanet ediyordu. Doru ile Koru'nun babası içeceği içkiyi azalttığımı doğrudan söyleyemediği için, evlat hızlı içiyorsun zararlıdır diyordu. Tümer kokluyor, içiyormuş gibi yapıyor, yine masaya koyuyordu kadehini. Doru'nun dün gece birlikte çektirdiğimizi iddia ettiği fotoğraflar büfenin üstünden kaldırılmış, yerlerine, Doru'nun ve çocuklarının fotoğrafları dizilmişti. Bir gün içinde, misafirlerin gelişiyle, Doru da değişmişti; Fahri Efendi'nin gövdesini dikiş iğnesiyle delik deşik eden terzi kadını andırıyordu. Tuttuğu çatal bıçak terzilerin kullandığı makas oluyor, makarna kalınlaştırılmış ameliyat ipliklerine dönüşüyor, misafirler ve Doru masaya eğilmişler, kırıp yardıkları kafatasımın içini didikliyorlardı; ayıklıyorlar, beynimin zarını sıyırıp söküyorlar, kıvrımında yiyip içiyorlar, geğiriyorlar, küçümsenmemek için küçümsüyorlar, suçlanmamak için suçluyorlar, yargılanmamak için yargılıyorlar, kepçeyi daldırıp tabaklarını dolduruyorlar, dişlerini

dilleriyle karıştırıyorlar, tükürüyorlar, şapırdanıyorlar, her birinde otuz ikişer kazma dişleyip ezerek çiğniyorlardı. Çocuklar parmaklarını tuza banıp beynime dokunuyorlardı. Dehşet verici acıların ürküntüsünde kıvranıyordum. Artık yeter, lütfen bırakın diye söylendiğimi sanıyordum. Gözlerim işkencecilerin bıyıklarıyla oyuluyor, gırtlağıma pisliklerini akıtıyorlardı. Birbirine çarpan duvarlara tutuna tutuna tuvalete koşarak imdat diye bağırdım. Yüzümü ensemi suyla ovdum, tuvaletin penceresini açarak şehre .baktım: gülümsüyordum

Sofraya geri döndüğümde Doru ve misafirler, çocukların geleceğini konuşuyorlardı. Beni ilk defa görüyormuşçasına, hepsi uzaktan, gözlerinin ucuyla süzdüler. Sarhoşluğumdan çekiniyorlardı. Ben de onlardan çekindiğimi belli etmemeye çalışıyordum. Nedenini açıklayamadığım bir itkiyle, sizleri, tek tek hepinizi kutlarım efendim, dedim, birbirine kenetlenip çıkarları için birbirinin içine dolanan kırkayak kuvvetindesiniz. Tümer içkiyi koklaya koklaya çakır keyif olmuştu, konuşması pelteleşmiş, gözleri yorgun manda gözleriydi, kapanıp açılıyordu. Kendisiyle gururlanan bir sesle, şeker kardeşim, dedi; o halde aferin sana, biz burada yalnızca aile değiliz, bir aşiret gibiyiz, kervancıbaşını soruyorsan benden başkasını bulamayacaksın, ben ne dersem o olur, aile o yöne .sapar

Sofradaki yemek artıklarını toplamışlar, masaya beyaz bir örtüyle bir şişe beyaz şarap getirmişlerdi. İçerden çocukların oyun sesleri duyuluyordu. Yaşlıca adam televizyon karşısında sızmış, uyukluyordu. Koru ile Doru, beni masada Tümer'le yalnız bırakmışlar, konuşulanları dinlemez gözüküp model dergilerini karıştırıyorlardı. Tümer'in kayınvalide diye seslendiği kadın, mutfaktan cevap yetiştiriyordu: Eğri büğrü ne gam oğul, dedi; ocağın sıcak tütüyor ama yok öyle yok böyleymiş, nasipse Allah veriyor, senden ben de memnun ve hoşnutum, berhudar ol, kesene bin bereket. Söz, dev bir sineğin ayaklarında geceyi seyreden penceredeki pisliğe yapışmıştı. Silkindikçe, pislik bir perde gibi tüm pencere camlarını kaplıyor, gece ile gündüz arasına duvar dikiyordu.

Kadehi masaya bırakıp ayağa kalktım, sormuşlar dedim; ne .zamandır delisin? Bildiğimden beri, demiş adam

Doru'nun misafirlerini uğurlamasını bekleyemedim. Bu evi sabah erkenden terk etmek kararıyla, içerdeki odalardan, sünger yatak ve battaniye alarak banyoya girdim; sünger yatağı küvete koyup battaniyeyi üstüme çektim. Uykumda sağanak halinde dökülen yağmur damlalarıydım o gece, sünger beni emip ağırlaştıkça küvet .deliğine akmamaya direniyordum

***

Keko'nun büfesi kahvenin tam karşısındaydı. Şehrin liman yönünden uzanan cadde, Keko'nun büfesi ile Memo'nun kahvesi hizasına geldiğinde daralıyor, yayalar ve taşıtlar sanki bir huni ağzından geçiyorlardı. Keko ile Memo kardeş çocuklarıydı, esmer, bıyıklı, sert insanlardı. Büfenin gerisinde geniş bir salon vardı, akşamları, mesai saatlerinden sonra meyhane olarak kullanılıyordu. Memo'nun kahvesi kaldırımdan beş basamak yükseklikteydi, caddeye bakan kubbeli çay ve oyun salonu eskiden vakıfların malıydı; duvarları süsleyen çerçeveli fotoğrafların hepsi, on altı defa devlet kurduğunu tespit eden ulusun ünlü yargıçlarına aitti. Kahve mahkeme binasından beş dakikalık uzaklıktaydı. Caddenin, mahkeme binasına sapan köşesinde, çimensiz, çiçeksiz, yapraksız, bodur ve yaşlı ağaçların doldurduğu park uykusunda unutulmuş gibi, sessiz yaşıyor, şehrin tanınmış kilise ve camisine yataklık ediyordu. Eskiden, o parkta, suçlular idam fermanıyla boğazlanırken, sabah karanlığında gelip seyirlik yer tutan yüz binlerce insan neşelenerek ıslık çalmış, seyyar satıcılar yılın en iyi satışını yapmışlardı. Kilise, cami ve devlet çağlarında da, halkı hoşnut kılan bu uygulama sürmüştü. Cezalandırılanların fotoğrafı Memo'nun kahvesinde asılı değildi, yargıç suretleri delici gözlerle caddeden gelip geçenleri süzüyorlardı; donuk, kıyıcı, hüküm vericiydiler. Burayı, kendimi göstermeden Abuzer'i izleyerek öğrenmiştim. Otele yerleştikten sonra gün ağarmadan uyanıyor, mahkeme semtinde dolaşıyordum. Büyük tiyatro oyuncularının

titizliğiyle her sabah yüzümü makyaj yaparak değiştiriyor, mahkeme binasındaki görevlileri tanımaya çalışıyor, bazı yargılama salonlarına dinleyici olarak katılıyordum. Bütün davaların sanığı hissediyordum kendimi. Bilhassa cinayetten yargılananlara duyduğum yakınlık sıkıntıdan terleyerek makyajımın bozulmasına neden oluyordu. Hayatımın kulisinde rezilleşmekten paniğe kapılıyordum. Otel kâtibine, uzaklardan turneye gelen bir tiyatronun başoyuncusu olduğumu söylemiştim. Otele çok sık dönüp, giysilerimi ve makyajımı tazelediğimi görünce, oyunlarda ne cins roller aldığımı sormuştu. Öldüren, sonra kendisini öldürdüğünü fark edince kimliğini Araf'ta arayan, fakat kaybettiği kimliğini hiçbir yerde ve hiçbir kimsede bulamayan, bu ara ona uygun kişilik vermek için arkasını kovalayanlardan durmaksızın kaçan ölüme hükümlü adam oynuyorum dedim. Katip, matrak bir oyunda rol almışsınız diye gülümsedi. Otel defterinin meslek hanesine boşta gezer yazdı. Kahvaltı isteyip istemediğimi sordu. Keko'nun büfesinden aldığım sandviçlerle Memo'nun kahvesinde çay içtiğimi söyledim. İsabet buyurmuşsunuz diye cevap verdi: Keko ile Memo, parkta eskiden idam hükümlülerini ipe çeken iki cellattır, idare kadro bulup emekliye ayıramayınca, Adalet Bakanlığı'na devredilen vakıf dükkânlarını çalıştırmaları için onlara ucuza kiraya verdi. Bazen katlanamayacağım kadar korkunç şeydi insan olmak. Kahvede, kırıntılar boğazıma takılmış, nefes alamıyor, çırpınarak .öksürüyordum

Memo başıma dikilmiş, sırtıma vuruyor, beyim korkmayınız diyordu; insan gırtlağı ziyadesiyle dayanıklıdır. Yatışınca, çay parasını ödeyip mahkeme binasına koştum. Helada yüzümün makyajını silip temizledim, kafamdaki peruğu kubura attım. Öğle vaktiydi. Koridorlar mahkeme görevlileriyle iki kat kalabalıklaşmıştı. Memurelerden birinin peşine düştüm, reddetti, yılmadan ikinci, üçüncü, dördüncü, beşinci defa kadınları denedim. Nihayet beşinci katta, en tehlikeli koridorda daktilosunu taşımaya Abuzer'in yardım ettiği bir kadına rastladım. Dudaklarını ciyak kırmızıya boyamıştı, esmer, tombuldu. İşönlüğünü askıya bırakıp

merdivenlere yürürken, Doru’dan çaldığım bileziği cebimden çıkarıp yanına yaklaşarak, affedersiniz dedim; bu altın bileziği siz mi düşürmüştünüz? Yüzüme bakmadan hayır dedi. Biliyorum dedim; sizinle tanışabilmek için böyle konuşuyorum, izin verirseniz yemeğe birlikte gidelim. Haçe’yi hapishane binasının karşısındaki pahalı bir lokantaya götürdüm. Ona, uzak taşra ilinde büyük bir çiftliğin sahibi olduğumu anlattım; mahkemede önemli bir davam vardı, ilerde oraya kendisi gibi güzel bir kadını çiftliğin hanımı diye götürmeyi tasarlıyordum. Şarap şişesini yarılamadan, ikimizin de başı, rengarenk düş ve fantezilerle dönüyordu. Mahkemeye telefon açarak öğleden sonra gelemeyeceğini bildirdi. Ben de oteli aradım, tiyatrodan oyuncu bir hanım arkadaşımı getireceğimi söyledim. Katip sesimi tanımıştı, meraklanmayın dedi; otelimiz turistiktir. Babasının adını aktardığında Haçe nin cinselliğiyle deyimlendirdiği zevk, birdenbire, pis kükürt kokulu, karanlık, zebanilerin ve kayıp ruhların bağrıştığı, kurtların gövdeyi kemirdiği, havasız, mide bulandırıcı, leş ve ceset kokulu, alevlerin yandığı, küfür dolu, umutsuz, sonsuz, cehennem karanlığının hapishanesine dönüştü. Haçe, Keko’nun kızıydı. Cinsel organım Haçe’nin içinde dikilip kalmış, defalarca, hayatımın en yoğun tutkusuyla tat alıp vererek ilk ona boşaldığım halde, saatlerdir inmiyor, beni cehennemin suç ortaklığına zincirliyordu. İkindi, akşam, gece, sabah oldu; Haçe’nin gergin esmer kadınlığında pörsümeyen organımla sanki sonsuz kere sonsuz cehennem derinliğine daldım. Pişmanlık yararsızdı. Ona hayat ve ölümün ötesinde bağlanmıştım. İnsan hayalinin tasavvur edebileceği bütün korkular, kötülükler, acılar, her saliseye trilyon yıl karşılığında Haçe’nin cehennemine kışkırtıyordu beni. İşte Fahri Efendi’yi dahi yüz ayrı kez öldürebilirdim. Artık insanlık yok olmuştu. Cellat Keko’nun Çingene kızı Haçe’nin kadınlığındaki cehennem, insan soyunu ve tanrının tüm eserlerini yutmuştu. Dünya yırtık bir yardan kendi içine düşmüştü. Mahvolmuştu zaman. Haçe de bu bir defalık olağanüstü durumdan sıyrılıp kurtulamıyordu. Bittiği, tükendiği halde cehenneme döşediği köprüyü çıplak gövdesiyle destekliyordu. Karanlığın fırtınası, depremin sarsıntısı

dindiğinde sonsuz bir uykuya daldık. Gözlerimiz yeniden geceye açıldığında kaç gün geçmişti, bilemiyorduk. Haçe o gece beni Keko'nun meyhanesine götürdü. Mahkemedeki yargıçların, sanık savunucuların, Abuzerler'in pek çoğu orada içip eğleniyorlardı.

,Haçe beni işaret ederek babasına

.Ben bu adamla bir oldum, dedi-

Keko kızının sözlerine umursamaz davrandı, bizi meyhanenin dibindeki masaya oturtarak meze ve içki getirdi. Garsonların yürüyüşü kadınsıydı, başlarına sivri külahlar oturtmuşlardı; giysilerini yeşil, mavi, beyaz, kırmızı benekler süslüyordu. Meyhane penceresizdi, taş duvarlara asılı şamdanlarda uzun mumlar yanıyordu. Masaların ortasında bir karış yüksekliğinde yuvarlak bir sahne vardı. Mahkeme koridor ve salonlarında gördüğüm yargıçların hepsi öbür yanda, bir loşluk ve uğultu içinde oturuyorlardı. Vitrin dolabının arkasındaki gizlenmiş kapıyı renkli incik boncuklardan perde örtüyordu. Jüstinyanus'un dansöz karısı gövdesini on beş yüzyıl önce satarken ihbar edildiğini duyunca hipodroma oradan kaçıyordu. Perdenin renkli boncuk dizilerinde çınçın ötüyordu Teodora'nın kahkahası; perde açıldıkça pantomim oyuncuları meyhaneye giriyorlar, yansıttıkları oyunlarda yargıçların yasa ilkelerini alaya alıyorlar, müşterilerin alkış şakırtısında uğurlanıyorlardı. Tuhaf şeydi, yargıçlar başkalarına uyguladıkları yadsımayı duydukları coşkuyla nasıl evetliyorlardı. Haçe'ye bunu sormak isterken kalkıp babasının peşinden arka bölmeye gitti. Birdenbire korku benliğime yürüdü. Yargıç ve mübaşirlerin on beş yüzyıllık eğlenti dekorunda, celladın mahzeninde, hep beraber içki içiyorduk. Hiçbiri beni yadırgamamıştı. Yoksa Haçe'ye mahkeme binasının beşinci katında rastgelişim planlanmış mıydı? Haftalardır mahkeme semtinde kimlik değiştirdikçe onlar tarafından belki adım adım izleniyordum. Otel kâtibi de mahkemenin adamı olabilirdi. Haçe'nin benimle beraberliği beğenisinden dolayı değildi, davranış ve sözlerimi denetlemek için görevlendirilmişti. Demek şimdiye değin ne yaşamışsam mahkemede yargılanmak içindi. Özenle ayrıksı tuttuğum Efendi'yi kandırılmak mahkum edilmek niyetiyle,

kasten onların buyruğunda mı öldürmüştüm? Bir budala bir hain olduğumu kabullenmeliydim. İsa'yı ele veren Yehuda gibi bir başkasıyla paylaşmaya yanaşmadığım korkunç sevgi korkunç kıskançlığı doğurmuş, Efendi'yi aşağılatıyordum. Keko'nun etkinliğinde herkesin efendisi biziz diyordu yargıçlar. Kıs kıs gülüyorlardı. Yırtıcı hayvanların et iştahıyla meyhanenin dumanlı gürültüsünde bakıyorlardı bana. Küçük, kolay yutulacak lokmaydım. Yine dansöz karısının kışkırtısıyla imparator yeni bir buyruk yayınlar, yasama yollarını tepetaklak değiştirebilirdi; şehrin en büyük ilk despotu elinin altında yargıç ve cellat sürüsünü hazır tutuyordu; komutanları, din adamları, paralı askerleri, hazinesi vardı. Despot'un derlettiği medeni hukuk yasası şimdi burada ve her yerde geçerliydi; hükümranlığının tanrı katındaki ilahisiydi, hiçbir şey majeste imparatordan daha üstün daha kutsal değildir. Beni sevdiğim insana değil, kendi cinayet dininin adamlarına yargılatacaktı. Teodora'nın bacaklarının arasında oturuyordu tahtındaydı, hem tanrı hem de insandı. Ey yargıçlar, mübaşirler, din adamları! Putkırıcılarından yanlış dersler alıp Fahri Efendi'yi zedelemeyin. Kendi günahlarınıza benzetmeyin onu. Altın buzağının sırtına oturabilmek için her şeyi çarpıtmayın. Açık seçik söylüyorum size: Fahri Efendi'nin böğrüne tıktığınız samanlarda hiçbir zenginliği gizlemedim, suçlayarak yöneldiğiniz hiçbir zenginliği gasp edemeyeceksiniz. Ey Keko içkiyi kızınla gönder! Artık ayık kalmaya dayanamıyorum, Kaniçici pezevenk takımı. Anlamıyorsunuz. Anlamayın. Biz; ben ve kokuşmuş cesedim Bizans meyhanesinde içki içiyoruz. Sayenizde kimseye görünmez olduk, rahatladık. Kucağımda cesedimi taşıyorum. Sağ elimle kadehimi şerefsizliğinize kaldırıyorum. Ey Vizigotlar, Ostrdogotlar, Gotlar, Hunlar, Avarlar, ey Kapadokyalılar, Slavlar, Franklar, Germenler, ey Memo, ey kaçıncı Mehmed, Moğollar, İranlılar, Suriyeliler, Mısırlılar, ey Hakkı'lar, Tarık'lar, Cevdet'ler, Burhan'lar, Erkin'ler, ey neredesiniz ulan? Haçe siz seyredin diye yuvarlak sahnede şıkır da şıkır göbek kıvırıyor, durmuş vücudunu titretiyor, parmaklarında zil sırtüstü yargıçların masalarına eğiliyor, kağıt paraları memelerine

dolduruyor, tüllerinden sıyrılıyor, külotunu çıkarıp atıyor, o ara on yaşındaki Teodora çıplak gerisini Keko'ya dayıyor, oturup kalkıyor, partizanlar, müzisyen garsonlar, denizin mavisinde soyluların servetini, bitkinin yeşilinde esnafın parasını, beyazda kölelerin havasını, kırmızıda askerin ateşini çalıyorlar. Gürültü taş duvarlara çarpıyor, yargıçlardan biri Haçe'nin terini siliyor, yargıçlardan biri onu masanın altına deviriyor, destekçisi papazların kilisesinde Jüstinyanus mozaikten resmini yapıştırıyor, sonra kırk bin zafer naracısını hipodromda öldürtüyor. Fahri oturuyor, Efendi oturuyor, sadece çıldırırcasına seyrediyorlar, mahkeme binasında peruğumun tıkadığı kenef kokusu taşarak yayılıyor, yeryüzünün dört bir yanına yüzyıllarca dağılıyorlardı. Haçe geri döndüğünde beklettim seni, dedi. Sırılsıklam ter ve et kokuyordu. Davranışı alınganlaştırmamıştı beni; bu sayede yargıçlarla bağlantı kurabildiğim için sevinmeliydim belki; zevk vericiliğini bildiğim bir bedenin suç ortaklığındaydık. Haçe'yi eteğinden yanıma çekip ağzımı ağzına götürdüm, dilini dudaklarımın arasına sokarken birdenbire yılan oluverdi. Tıslıyor, zehirli çatal diliyle yüzümde dolanıyor, meyhanedekilere seyrettirmek istercesine kıvranarak gövdesiyle vücuduma sarılıyordu. Korkunç bir kaşıntının altında eziliyordum. Mahkeme kürsüsündeki adamlar yargıç değildi; hepsi savcıydı, sadece suçluyorlardı: Kalk ayağa putperest herif! Söyle Fahri Efendi'yi niçin öldürmedin? Buyruğunuzu dinledim diyordum. Öldürdüm onu. İnsanlar arasına gömdüm. Katıla katıla gülüyordu kürsüdekiler. Kalk ayağa katil herif! Söyle babanı, ananı, kardeşini, arkadaşlarını, karını, imparatoru ve her şeyin sahibi olan tanrıyı niçin öldürdün? Haçe sok diyordu, daha derine, dibine kadar. Mutfağın küçük deposunda patates çuvalına yaslanmış, eteğini kaldırmış, yeniden kadın olmuştu. Hiçbir şeye zamanında yetişemiyor, tam varamıyordum. Her şey çok çabuk bir başka her şeye dönüşüyordu. Annem babama, babam bana, ben Fahri Efendi'ye, Fahri Efendi yeryüzüne, yeryüzü güneşe, güneş yıldızlara, yıldızlar galaksiye, galaksi başka galaksilere, başka galaksiler evrene, evren başka evrene oluşuyordu; şişerek dakikadan

dakikaya. Haçe acele etme diyordu; öyle dur, boşalma. Patates çuvalından bir solucan duvara tırmanıyordu. Kürsüdekiler, ayakta sallanma çök, diyorlardı. Keko darbuka çalıyor, meyhanenin yuvarlak sahnesinde kadınlı erkekli Çingeneler dans ediyor, müşteriler el çırpıyordu. Garsonlardan biri sandalyeye tekme atıyordu idam sehpasında. Kasanın başında bir savcı iddiasını :okuyordu

Tavernamızın aziz müşterileri! Öğrenmiş bulunuyoruz ki sanat güneşimiz Teodora, kanserden ölmemiş, meyhanenin on iki numaralı masasında oturan şu sarhoş tarafından hançerle öldürülmüştür. Delilleri bize aktaran Keko kızı Haçe'ye adalet namına teşekkürü borç biliyoruz. Sanığın ve tanıkların dinlenmesinden sonra iddia makamı tekrar ölüm cezası talep etmektedir. Sanık işlediği hunharca cinayeti örtbas edebilmek için, sanki varlığı meçhul bir robottan emir almışçasına, büyük günah ve suçlarını toplum ve insanlık düzenine yıkmaya çalışmaktadır. Ahlak, fazilet, din, vatan, millet sevgisine, tarihimize, onur duyduğumuz devlet büyüklerimize dil uzatmaktadır. Başından önce dilinin koparılması vaciptir. Demektedir ki hâşâ huzurunuzdan, velinimetimiz, babamız, kurtarıcımız, haşmetli devlet başkanımız Jüstünyanus rüşvet karşılığı halkımızı yabancı ülkelere satmaktadır. Demektedir ki, savunduğumuz değer yargıları köpek pisliği menfaatimiz icabıdır ve işlediği cürüm cinayet değildir. Hayır, tavernamızın sayın müşterileri! Kimse bizim keyfimize karışamaz. Olay aynen şöyle gelişmiştir; Huzursuz ve sevgisiz bir ailenin sokak çocuğu olan Fahri Tekben, o yıllarda, imparatorluğu aklından bile geçirmeyen sayın doktor arkeolog Jüstinyanus'un kapı komşusuydu. Karşı apartmanların aynı kat yüksekliğinde oturuyorlardı. Haşmetli büyüğümüz o yıllarda Çinçin barında Teodora'yla yeni tanışmıştı. Dünya otoritelerini sarsan kazı gezisinden yeni dönmüş, bekâr yemeğini önce yeşillerin parti üyeleriyle, sonra kırmızılarla, sonra beyazlarla, sonra mavilerle yiyerek toprak üstüne çıkaracağı imparatorlukta hangi yolu seçmesi gerektiğini tartışmıştı. Daha sonra, bilindiği üzere, Çinçin barında aşığı Teodora'yı görmeye

gitmişti. Teodora dansını bitirmiş, pahalı içki ısmarlayan, şehirleri köyleri yağmalayan barbarların masasına şen şakrak konsomasyon yapıyordu. Elinde evrak çantası sırtında eski püskü pardösüyle gelip, sabaha kadar bir bardak birayla oturan aşığına yüz vermiyordu. Ne var ki Çinçin barın patronu Belisarius ünlü dansözün aşığını anlamakta gecikmedi. Birkaç bardak birayı bar hesabına ısmarlayınca, Meryem'in ikinci evladı kadar temiz yürekli aziz efendimiz ve ulu ruhlu Jüstinyanus, çantasındaki projeleri müstakbel zevcesinin patronuna gösterdi. Adam Teodora'yı konsomasyondan alarak Jüstinyanus'un yanına oturttu. Teodora sordu: Benim için çalar mısın? Benim için öldürür ve savaşır mısın? Benim için imparator olur musun? Geleceğin, yedi iklimin, doğu ve batı illerinin büyük hakanı soruları evetleyince Teodora patronunun teşvikine uyarak Jüstinyanus'un evine yerleşti. Çocuk Fahri kısa pantolonuyla sokakta çelik çomak oynar iken, pencere camlarını kısa şortu ve dekolte bluzuyla silen bu güzel kadına tutkuyla bağlandı. Kocası aylar süren uzak iş gezilerine gidiyor, her geri gelişinde devlet yönetiminde yüz makam birden ilerlediğini müjdeliyordu metresine. Fahri kadının eve başka erkekleri de aldığını görüyor, kendisine yetişkin adam pozu vererek yazıp gönderdiği mektuplara cevap bekliyordu. Çocuk yaşıtlarının oyunlarıyla ilgilenmiyor, gece gündüz Teodora'nın penceresini gözlüyordu. Bir kez kendisine bakkal çırağı süsü vererek eve girmeyi başardı, Teodora'nın ayaklarına kapanarak kölesi bile olmaya razı olacağını bildirdi. Müşfik kadın ve "imparator cübbesi en güzel kefendir" diyen olgun eş Teodora, bu sokak piçini kırmadı, ayak işlerinde kullandı. Getir götür işlerinde de bırakmadı onu, bazı geceler yatağına aldı, ısıttı, kadınlığıyla onurlandırdı. Sonra yine bilindiği üzere Jüstinyanus imparator oldu, eşini imparatoriçe ilan etti, pek tabii oradan ayrılıp saraya taşındılar. Tavernamızın bol bahşişli müdavim müşterileri! Sayın konuklar! Sanık masasında içen cani bunu hiçbir zaman hazmedemedi. Daima karşı komşularını gözleyerek, daima birilerini, bir şeyleri alçaltmak için eleştirerek mutsuz, yılgın günümüze yetişti. Prokopius'la sözbirliği ederek

tarihi gerçekleri çarpıttı. Votka, rakı, şarap, ızgara fiyatlarını pahalı tutsak da müessesemiz hiçbir fedakârlıktan kaçınmayarak, mahkeme kâtibesi ve sivil polis Haçe'nin yardımıyla cinayeti açığa kavuşturmuş bulunmaktadır. Aslında burada bir değil, birçok cinayet mevcuttur. Sanık binlerce yıllık süreci kapsayan insanlık birikimini yıkmak, cüce boyuna, dar kafasına uygun göreceli ve pek kişisel bir dünya yerleştirmek istemektedir. O gece Teodora'yı hançerle öldürdükten sonra, akşam uçağıyla şehrimizdeki evine dönerek neden olduğu anlamsız ve garip olayla dikkatleri başka yöne çekip dağıtabileceğini düşünmüştür. Aldanmıştır. Sözü uzatmayalım: Adalet Jüstinyanus'un temelidir. Ve hükümdarımız kararını .vermiştir

Kasanın başında garsonların getirdiği hesabı alıp paranın üstünü veren savcının çektiği söylevi, benden ve Haçe'den başka dinleyen yoktu. Kürsü, meyhane, yargıçlar, jüri üyeleri, sanık savunucuları, yaşadığımız çağ, yüzyıllar öncesi, Doru, Haçe, müzik, alkol, dans, gürültü, hepsi birbirine karışmıştı. Savcının söyledikleri ilgi çekiciydi; anlattığı şeyler, duruşmanın tutuksuz devamına karar veren yargıcın sözleri gibi doğru olabilirdi. Ben kimliğimi delilleriyle kanıtlayamadıkça, herkesin hakkımda ileri sürdüğü sözlerde doğruluk payı bulunabilirdi. Aleyhimde tanıklık edebileceğini umursamadan Haçe'yi alıp otele dönmek, onunla sevişmek, cehennem karanlığına yuvarlanıp kaybolmayı arzuluyordum. Elimi esmer bacaklarına değdirirken kalkıp babasıyla birlikte dans etmeye başladı. Tavernanın uğultulu eğlencesinde bir an için unutulmuş gibiydim. Bir loşluğun gölgesinde ansızın Fahri Efendi'yi gördüm. Bana dediğim dedik bir bakışla işaret veriyordu. Yıktığım bütün otoritelerin altında ezilmişçesine acıklı bir hali vardı. Gel, dedi Fahri Efendi. Gitmek niyetiyle yürüdüm. Boncuklu perdeyi koparıp gizli kapıdan çok dar, çok karanlık bir sokağa çıktım. Sessizlik ve yüzüme çarpan temiz hava pişmanlığımı artırdı; Seko'ya kötülüğümün ulaşmamasını yeğ tutardım, dedim. Önümdeki adımların taşlara çarpan takırtısını izleyerek, boş, karanlık sokaklardan yürüdüm. Sonra bir tepenin yokuş altında

gözlerim aydınlıktan kamaştı. Binlerce vatlık ampullerle ışıklandırılmıştı hipodrom. Vahşi, ilkel çığlıklar, orman hayvanlarının kükreyişi, on binlerce elin alkış sesi işitiliyordu. Uzunlamasına büyük alanı kaplayan hipodromun sağ ve sol yanlarında ipek tentelerin koruduğu basamaklı tribünlerde, seyirci kalabalığı coşmuş bağırıyor; atlı araba yarışlarına, kaplanlarla, aslanlarla, birbirleriyle dövüşen gladyatörlere nara atıyorlardı. Bir elinde mızrak diğer elinde kalkan, belinde kılıç, tuhaf giyimli bir asker sırtımdan dürttü. Yabancı, ölü bir dilden konuştu. Anlamadığım halde, hayır iznim yok dedim. Sürüyerek imparatoriçenin önüne götürdü. İlk ve son defa gerçekten sevdiğim tek kadın Seko'ydu; tahtta Jüstinyanus'un yanına oturmuş, varlığı kuşkulu acayip bir yaratığı seyredercesine yüzüme bakıyordu. Demek beni terk ettikten sonra, Teodora'dan dul kalan Jüstinyanus'la evlenmişti. Artık dilediği kadar zengin ve kudretliydi, gene de bana baktıkça, böyle bir adamı eskiden nasıl sevebildiğine utanıp yüzü kızarıyordu. Dönüp Jüstinyanus'a ölü dilden bir şeyler söyledi. Tanrım onu hâlâ seviyordum! Despot, sevgilimi düşürdüğü köle pazarından mı satın almıştı? Yumruklarımı öfkeyle sıktım. Üzerine atlarken askerler beni sımsıkı yakalayarak, biraz ilerde dövüşecek esir bekleyen gladyatörün yanına götürdüler. Kabak kafalı, iri yarı bir zenciydi; sivri uçlu çivilerin kapladığı ağır bir balyoz vardı elinde. Keyiften sırıtarak balyozuyla saldırdı. Yana yattım, balyozun çivileri toprağa saplandı. Birkaç defa daha saldırdı. Kaçmaktan usanmıştım. Gladyatör kapkara yüzünde donuk beyaz sırıtışını çoğaltarak elindeki balyozu bırakıp, parmaklarıyla boğazımı yakaladı. Sırtüstü toprağa yuvarlanmış, sonucu bekliyordum. Gladyatör emir almak için imparatoriçeye baktı. Seko işaret parmağıyla öldürebilirsin buyruğunu verdi. Zencinin kütük kalınlığında kuvvetli parmakları, birer hapishane çubuğu gibi .hayatıma kapandı

***

Dalgaların çakıl taşlarında köpürdüğü bir sur dibinde uyandım. Dört beş adım ötede büyük bir künkten kanalizasyon pisliği akıyordu. Gün yeni ağarmıştı. Martılar sur yıkıntılarının dibindeki çöplüğe, kanalizasyon akıntısının rengini değiştirdiği denizin açığına dalıp çırpınıyorlar, birbirleriyle havada kapışıp gagalarındaki artığı almaya çalışıyorlardı. Ufuk çizgisinden donanmaya ait kapkara savaş gemileri geçiyordu. Güneş sabah alacasını dağıtmış, ortalığı hafif hafif sis bulutları kaplamıştı. Tüyleri yolunmuş uyuz bir köpek kafasını surların altındaki gedikten uzatarak havlıyor, üstüme atlamak için fırsat kolluyordu. Vücudumun her yeri dayak yemiş gibi ağrıyor, boynumu, kollarımı, bacaklarımı kımıldatamıyordum. Büyük güçlükle köpeği kovarak, gediğin öbür yanına geçtim. Raylarda zangırdayarak bir banliyö treni, vagonlarıyla şehir merkezine aktı. Asfalta topallıya topallıya yürüdüm. Gördüğüm ilk taksiyle otele döndüm. Sıcak duşun altında yarım saat yıkandıktan sonra yatağıma uzandım. Hemen uyudum; düş görmenin bilinciyle, ilk gençliğimde yatıp kalktığım odada babama rastladım. Yaşlanmış, saçları sakalları aklaşıp uzamıştı. Konuşmak istedikçe ağzından salya akıyordu. Beni görmüyordu. Fark etsin diye yaklaştıkça korkunç bir hızla biçim değiştirerek Keko'ya benziyordu. Hem beni fark etmesini istiyor hem de ona ne kadar yaklaşarak, değişimini nasıl önleyebileceğimi bilemiyordum. Odanın kapısı açılınca içeriye Haçe girdi. Konuşmadan çırılçıplak soyundu. Düşten seyredenleri görmüyorlar herhalde, diye düşünüyordum. Haçe yatağıma sırtüstü uzanıp bacaklarını iki yana açtı. Babam ağır aksak topallıya topallıya sallanarak yatağa gitti, Haçe'nin kasık aralarını derin ve sonsuz bir oyuktan hayatiyet çekercesine salyalarını saçıp öpmeye başladı. Yutkunuyor, yayılıyor, çimdikliyor, etin şehevi lezzetini, kadının kasılıp gevşeyen cinsel organının tadını içine sindirircesine kesik kesik soluklanıyor, gözleri yuvalarından fırlamış, sarsak elleriyle memeleri sıkıp mıncıklıyordu. Haçe ağzındaki sakızı şişirip patlatıyor, korkup çekinme babalık diyordu; biliyorsun, kısırlaştırdılar beni. Babam, Keko'ya benzeşen Hamid Bey, ak saçları darmadağınık titreyerek bastonunun sapından tutmuş, ince

ucunu kadının orasına daldırıp sokuyor; karımdan boşanacağım, evimi, maaşımı, servetimi senin üstüne yapacağım diyordu. Fahri zaten meteliksizin teki, kadın parasıyla geçinir, diye ekliyor; kadının belini, kalçalarını, baldırlarını ısırıyordu. Okuduğum tüm kitaplar beynime devrilircesine sarsılıyordum. En yakınımdaki en büyük düşmanımdı. Ayağımı yere vurunca düş somut dünyaya değmiş, Haçe yataktan çırılçıplak kaçmıştı. Adamın yanaklarını tokatlıyor, parmaklarımla gırtlağını sıkıyordum. Çıldırmıştım, sonsuz geçmiş ve sonsuz gelecek bitmişti. Doğmuş, ölmüş olmanın hiçbir önemi yoktu. Yüz binlerce sayfa, akıllı ve erdemli sözcük bir hiç uğruna yazılmıştı; en güzel resim, en güzel heykel boş yere yapılmıştı; dünyanın en görkemli bestesi teneke gürültüsüydü; yücelerdeki ilim fasaryaydı; binlerce yıllık düşün birikimi çöplüğe atılmıştı. Hiçbir şeyin yararı yoktu insana. Parmaklarımın kenetlenip sıktığı gırtlak Keko'ya mı Hamid Beye mi aitti? Belki bunun da hiçbir önemi yoktu. Fakat yaşlıca bir kadın, tıpkı annem gibi bir kadın, dur yapma dur diye ağlıyordu. Altımdaki adamın boynunu bırakmış, yerden tavana kadar yükselen kitapları aşağıya yuvarlıyor, yırtıyor, parçalıyor; pencereden aşağıya atlıyordum. İşte o an Fahri Efendi'yi gördüm; eve doluşan polisleri aşağılıyor, kavga ediyordu. Telefon .çaldı, ahizeye uzanırken uyandım. Otel kâtibiydi

Bir avukat sizinle görüşmek istiyor, dedi. Yatağım terden sırılsıklamdı. On beş dakika sonra yukarıya gönderin, dedim. Yeniden duş alarak giysilerimi değiştirdim. Aynaya baktığımda, boynumun kıpkırmızı olduğunu gördüm. Kapı çalındı. İçeriye benim yaşlarımda, saçları dökülmüş, şişman bir adam girdi. Sağ elinde sıkı sıkıya bir evrak çantası tutuyordu. Balkon kapısına dayalı masanın yanındaki sandalyeye oturdu. Denize, ufuk çizgisindeki uçak gemisine bakarak, odanın görüntüsü harikaymış dedi. Cevap vermedim, boynumdaki parmak izlerini saklamak için atkıyla boynumu sardım. Telefonla aşağıdan içki istedim, avukata da orta şekerli kahve söyledim. Evet, sizi dinliyorum, dedim. Beni tanımazlıktan gelmeni anlayamıyorum, diye cevap verdi; inan ki eski arkadaşlığımızın hatırına davanı kabul ettim, bazı kağıtları

imzalaman gerekiyor, aksi halde karın Doru'nun ısrarına rağmen seni savunmaktan vazgeçeceğim. Senin şirket müdürlüğü yaptığını duymuştum, dedim. Cevdet'in ve Doru'nun otel adresimi nereden .öğrendiklerini kestiremiyordum

Cevdet şık, kalın ceketinin cebinden kasıntılı bir tavırla sigarasını çıkarıp altın kaplama bir çakmakla yaktı; belki bilmiyorsundur, dedi; karın ve kızkardeşinin kocası bizim şirkete büyük hisseler yatırarak ortak oldular. Kat garsonu tepsiyle odaya girdiğinde uçak gemisinden bir helikopter havalanıyordu. Dalgaları savurup yükselerek, tersane üstünden kavis çizip ordu komutanlığı yönüne uzaklaştı. Cevdet çantasından aldığı dosyaları özenle masaya koyuyor, imzalanacak bölümleri açıyordu. Bardağımı yarı yarıya buzlu votkayla, diğer yarısını da limon su ve sodayla doldurdum. Şehir, oda balkonundan kiremit basamakları halinde deniz kıyısına iniyordu. Küçük bir hız teknesine binerek uzaklaşmanın düşünü kuruyordum. İmzalanacak bölümlere mekânik umursamazlıkla adımı yazıyor, düşsel tekneyi habire hızlandırarak koyu bir maviliğin derinlerine dalıyordum. Dosyalar kapatıldığında tabanlarımı yakan kızgın bir kumluğun ortasında Cevdet Çevik'e baktım: Şişman, yumuşak, dazlak yüzünde, gözleri yarı yarıya açık parıldıyordu. Odadan büyük bir memnuniyetle çıkarken Tarık'tan haber alıp almadığını sordum. Sakın duruşma gün ve saatini unutma, dedi; Tarık geçenlerde gelmiş, şehrin eğlence salonlarında tuttuğu kadınlarla büyük paralar ezdikten sonra tekrar kasabaya dönmüş, hep böyle yapıyormuş, yılda bir iki defa şehrimize gelip vur patlasın .çal oynasın hovardalık yapıyormuş

Cevdet gittikten sonra, bardağıma yeniden içki doldurdum. Artık yolun sonuna geldiğimi hissediyordum. Bir şeyler bitmiş, yeni bir şeyler başlamamıştı. Çirkin kurbağa, koskoca denizi yutmuştu. Bavulumu toplayıp aşağıya indim. Otel kâtibinden hesabı istedim. Oyununuz bitti mi, diye sordu. Akşama doğru gelip, bavulumu alacağımı söyledim. Tanımadığım insanlar tarafından gözetlenmenin rahatsızlığıyla caddeye çıktım. Yüzyıllardır bana yabancı insanların kurduğu dünyada şaşkın hayvandan farksızdım. Ve şu dakika,

Memo’nun kahvesinden başka gidecek yerim yoktu. Mahkeme binasının kuburunu peruğumla tıkayacağıma keşke bir hidrojen bombası dışkılasaydım. Yoksa Fahri Efendi’yi vurduğum gibi, babamı da öldürmüş müydüm? Yargıç Memo’nun kahvesine gidip, .kapıya en yakın masaya oturdum

Caddede karışıklık. Kalabalığın içinde bir adam koşuyor, atlılar peşinden kovalıyor. Bir tabanca sesi patlıyor. Adam kaldırıma devriliyor. Otobüsler, arabalar, arka arkaya dizilmişler korna sesleri, bağırış çağırış ısırganotu, kahvenin camlarını çiziktiriyor. Tepeme bir subay dikilmişti. Elinde bir zarf tutuyor, ben diyor; İttihat ve Terakki partisinin komitecilerinden Yakup Cemil, deden yakın arkadaşımdı, kaçtım, hayaline geldim. Enver, Talat, Cemal, diyor; benim büyük cesaretimin yarattığı küçük adamlardı; bir nihilist, bir anarşist miydim, yok hayır, Haçe dediğin mahkeme ajanını mutlaka cezalandırmalısın. Zaten yoktu Yakup Cemil, hayaldi, silinip kayboldu. Memo çayla birlikte bir mektubu masaya bıraktı. :Haçe’dendi

!Aziz kurbanım

Bil ki, suçlayan da, cellat da, kendi sanığının mahkûmudur. Evet, tanışmamız rastlantı değildi. Mahkeme heyeti tarafından önceden hazırlanmıştı. Bir dostluk nişanı olarak formaliteye boşveriyor, sana yüce mahkeme kurulunun kesin kararını iletiyorum: Akıl hastanesine kapatılacaksın. Mahkeme bu kararını gizli celselerde senin çevrendeki kimseleri dinleyerek verdi. Aferin sana. Doğrusu, dilediğini başarmış sayılırsın. Sana bu mektubu, şimdilerde aydınların, özentili burjuvaların, şehirli züppelerin, yeni taşra zenginlerinin, megolamanların küçük kitleler halinde göç ettikleri deniz kasabası Bolbol’a otobüsle hareket saatini beklerken yazıyorum. İlginç yeni görevlere atandım. Sayende rütbe aldım. Tedavi süreni kimlerin saptayacağı henüz belli değil. Seni ...özleyeceğim. Seni unutmayacağım. Sevgilim, bir tanem

Senin Haçe

Mahkeme de mektup da, az önce gözlerimin önünde beliren Yakup Cemil gibi, büyük bir olasılıkla karmakarışık kafamın hayal ürünüydü. Bunu kesinkes bilemediğim halde, yanı başımda duran Memo'ya, istifimi bozmadan, neredeyse mutlu bir gülümseyişle, mektuba cevap vermeyeceğimi yineledim. Belki beni rahatlatan neden, mektupla kendi üslubum arasında benzerlik bulunmasıydı. Gerçi mektuptaki eda, kendisini benden üst düzeye koyan amir büyüklenmesindeydi; mahkûmiyete kısmen yakınlaşan bildiri −başka sözcük de pekala kullanılabilirdi burada– gizlice bana ait olduğu açıkça itiraf edilen bir mahremiyet (benimle Haçe) içinde aktarıldığı için tüm ciddiyetini bozuyordu. Ayrıca bu mektup yüce mahkeme divanının bir taktiği olabilirdi. Yargıçlar bana karşı dostluk nişanına niçin gerek duysunlardı? Haçe'nin benimle cinsel ilişki kurması üst makamların buyruğuyla, ast personelin görev sonucuysa, formalite zaten kendiliğinden bozulmuş oluyordu. Gene de benim iyice tanımadığım insanlararası hukuk geleneğinde bu tür bir yasa var olabilirdi. Her ne kadar, daha ikinci sözcükte 'kurban' olduğumun belirtilmesi kişisel yanılmaları önleyecek nitelikteyse de, boş bırakılan gelecek bana serbestlik tanıyordu. En can alıcı nokta karardı. Oysa kendimi bildim bileli akla mahpus yaşamıştım, bildirildiği gibi akıl hastanesinde geçecek günler ölmüş adamı bir kere daha öldürmeye yeltenmekten başka şey değildi. Yani bir adamın bir kadınla (Haçe veya bir başkası) yatmış, sevişmiş, coşmuş falan olması mahkeme açısından delil değeri taşımamalıydı. Kim olduğumu hâlâ nasıl açıklayamıyorsam, o ölçüde; Haçe'nin yargıçlarla, savcılarla, Abuzer'lerle babamla, arkadaşlarımla, eski sevgililerimle (herhalde kadın kadına yapay erkeklik organıyla), kardeşlerimle, henüz doğmamış torunlarımla, bir lahza dahi beraber olduğum uzak yakın tüm insanlarla tek tek yattığını biliyordum. Ne var ki, ben bu insanlarla beraberliğimden, kimsenin fark etmediği farklı olaylar yaratmıştım. Babamın mı, Keko'nun mu gırtlağını sıkmıştım? Keko eğer Haçe'nin görev ve rol icabı sahte babası idiyse, babam özkızıyla ve ben de öz kızkardeşimle yatmış olamaz mıydım? Günahlara diz boyu sıvanmışsam, şaşkın aklımı büsbütün

şaşırtan Mahkeme Kurulu'nun bunda hiç mi etkisi yoktu? Belki gerçekten bu benim diyebileceğim hiçbir hafıza yoktu. Belki ben bizzat benzersiz bir hafıza yaratmak istiyordum. Ya da hafızasız yaşamak için Hamlet pozundaki İbiş gibi rol kesiyordum. İşte saydığım bu nedenlerden dolayı aleyhime tanıklık eden hiç kimse gerçek değildi. Hepsine itiraz ediyorum. Hayatımla kimseye hiçbir anlamda kâr dağıtamadığımdan, üzüntü duymuyordum. Büyük küçük kâr veremeyenlerin gönderileceği yer elbette akıl hastanesi olmalıydı. Ne yapalım? Kârhanelerin arka duvarları

...akılhastaneleriyle sırt sırtaydı. Senin.. Fahri.. Efendi Tekben Memo'nun kahvesinde saatlerdir bomboş oturuyordum. Ön sol ayağını taşın üstüne koymuş aslancık heykeli, tablasının başında titreyen bir tek simitçi, adliye binası, cadde, sağlı sollu geçen taşıtlar, insanlar vardı. Her şey karşımdaydı. Ben de kendime karşı buralarda sürünmekten bıkmıştım. Otele dönüp telefonla taksi çağırttım. Resepsiyondaki adama nazik davrandım, çalıştığım tiyatro grubuyla uzak il ve kasabalarda turneye çıkacağımı söyledim, umduğundan fazla bahşiş verdim. Taksiye binip adresi verdikten sonra artık kendimi gördüğüm filmlerin cüretkar oyuncuları, kahramanları gibi hissediyordum. Taksiyi benzincide durdurtarak önce bir bidon benzin sonra fitil aldım. Şoförü memnunluğuyla aptallaştırmak için parasını peşin ve gerekenden birkaç misli fazla ödedim. Doru evde yoktu. Kapıyı tekmeyle kırıp açtım. Benzini halının üstüne, eşyalara, gazetelere, biblolara, kitaplara, fotoğraflara döktüm. Fitili yokuşun başına kadar uzattım. Daha önce casus filmlerinden ve askerlik eğitiminde öğrendiğim yöntemlerle yangını iki saat sonrasına ayarladım. Gişe hasılatı kıran filmlerin jönü pozuyla Nevin hanımın kapısını çaldım. Orta yaşın kurumaya yüz tutmuş alımlılığıyla gözlerime gülümsedi. İzin verirseniz Doru'yu burada bekleyeceğim, dedim. İçeriye buyur etti. Beyaz bir bluz altına deri pantolon giymişti. Birkaç adım atıp ayakta durdum. Doru'nun evindeki aynı güzel görünüm burada da vardı. Evlerin bulunduğu tepeden sonra birdenbire beliren çukur her an düşme duygusu veriyordu. Birbirimize iyi komşuluk

münasebetlerinden ve insanlıktan söz açtık. Kocası kabzımaldı, onu yalnız bırakıyor, uzun iş gezilerine çıkıyordu. Masanın üstünde değişik iskambil destelerinden açılmış fallar duruyordu. İçki ister miyim diye sordu. İçki ve müzik, dedim. Eliyle işaret ettiği müzik dolabından bir Çaykovski plağını pikapa yerleştirdim. Kadehimi kaldırırken, ölümsüz güzelliğinize sayın bayan dedim. Yanıma ayartıcı bir yakınlaşmayla sokularak, iltifat mı diye sordu. Belini kollarımla sararak dudaklarından öptüm, itiraz etmedi, elimi pantolonunun içine soktu. Tüylerini, tüylerinin altındaki iri kabarıklığını okşamaya başladım. Nasıl başardıysa, Çaykovski, plağın siyah yüzeyinden kalkıp aramıza geldi. Nevin hanımla tanıştırdım. İşte bu Çaykovski'dir dedim. Uzun boylu, yakışıklıydı, sakallarına kır düşmüştü. Üçümüz de bir üçüncü kişiden rahatsız olmuştuk. Kımıltısız bakışı, davranışı, susuşu ve bütün hayatını yansıtan yüzündeki ifade patetikti. Belki de bizim yanımızda olduğu için, müzik dolabından yalnızca teneke takırtılarının çıldırtıcı gürültüsü işitiliyor, her birimizi kendi gerilimimizin içine atıyordu. Nevin hanım elleriyle kulaklarını ve pantolonunu kapatmaya çalışıyor, iskambil kağıtlarındaki bütün serseri valelerin günün birinde geleceklerini biliyordum diye mırıldanarak uluyordu. Çaykovski'yle sözbirliği etmişçesine, kadının ellerini, ağzını sıkı sıkıya bağladık; sonra pantolonunu, külotunu çıkarıp divana sırtüstü yatırarak yeniden bağladık. İkimiz de terlemiştik. Çaykovski hem terliyor hem de öksürüyordu. Pahalı yemek takımlarının arasından bir mum bulup kadının orasına soktu. Ben de kibritimle mumu yaktım. Gün batmak üzereydi. Güzel, kristal bardaklara kırmızı şarap doldurduk. Diskin dönüşü bitince otomatik kol Çaykovski'yi kaldırıp plak koleksiyonunun içine bıraktı. Saatime baktım. Hava kararacaktı. Karanlık Nevin Hanım gibi yüz binlerce kadın tarafından yakılmış mumlar sayesinde eriyecek, binlerce çocuk, binlerce insan gün aydınlığını yaşarken belki güneşteki bir patlama bütün keşmekeşi sona erdirecekti. Ey millet! İşte ben de içimdeki güneşi kendi irademle patlatıyorum. Bulutlarımı üstünüze gönderiyor, kendi eksenim etrafında dönerek gündüzü geceye

çeviriyorum. Bulunduğum tepe ansızın alevlerin yapraklanan ışığıyla sıcak sıcak aydınlanıyor. İmdat seslerini, koşuşmaları duyuyorum. Kadehimdeki kırmızı şarabı bitiriyorum. İtfaiye arabaları biriken seyirci topluluğunu yararak hortumlardan üstüme tazyikli su sıkıyor. Yanılmıyorsam yüzümde yırtık bir gülümseyiş .vardı

AKILEVİ

Karşılıklı oynadık. İlk günden beri bir otelde bulunmadığımı biliyordum. Artık toplantılarınızda benden bıkıp, elime teybin şu mikrofonunu verdiğiniz için sizlere sonsuz şükran duygularımı sunarım. Duyamadığım alkışlarla lütfen kendinizi yormayın! Geçen hafta Dinleyici başımın bana resmen bildirdiğine göre; her ay teybe ancak on kaset miktarında konuşabilirmişim. Bu fon, benim gibi ayrıcalıklı müşterilere, diğer harcamalardan kısıtlama yapılarak sağlanabiliyormuş. Demek her aybaşı aşağıdaki gişeye inerek fişimi göstereceğim ve kasetlerimi alarak odama döneceğim, teybin düğmesine basacağım, mekânik şırıltı akarken, şimdi yaptığım gibi habire konuşacağım. Müthiş bir buluş efendiler! Sizleri kutlamamak mümkün değil. Kurumumuzun teyp-kaset arşivinde kimbilir ne kadar ilginç konuşmalar vardır. Belki bunlardan zamanla bir Ses Kütüphanesi oluşturacaksınız. Akılevi'nin bir kapısından tedavisi olanaksız hastalar girerken diğer yanda bizlere kapalı duran büyük kapının büyük vitrininde, sağlıklı müşteriler, kuyruğa girip, paralarını bastırarak dilediği cinsten konuşmayı sinema salonunun keyfiyle dinleyebilecekler. Bilmiyorum, Akılevi'nin assolistliğine aday gösterildiğimden dolayı teşekkür mü etmeliyim? Ne var ki bazı pürüzleri aktarmak durumundayım. Sağladınız ortamı olağan kabul ettiğimde mecburi unutkanlıkları nasıl sıralayacağım? Kalkıp tuvalete gittiğimde, bile bile sifonu çekmezsem, biyolojimin ürettiği o pis kokuyu nasıl anlatacağım. Sizlerle yüz yüze son buluşmalarımdan birine götürülürken özel bakıcımın kulağını çektim. Kızcağızın gözleri neredeyse acıdan yaşaracaktı. Kurumunuzun ziyaretçi bahçesindeydik. Ünlü heykel adamınız gene çömelmiş, sanki klozette ıkınıp sıkınıyor, bacağına dirseğini dayamış, yumruğu çenesine ha babam düşünüyordu. Gelip geçen herkes adamın üstüne tükürüyordu. Rahmet yerine tükürük yağmıştı zavallıya. Özel bakıcımın kulağına parmaklarımla uzanıp, ona

sorumluluğunu anımsatmak elbette birinci vazifemdi. Fakat nedenini kavrayamadığım bir umursamazlık ve sertlikle, kızcağız şöyle konuştu: Beyefendi sarkıntılığa alışkanlığınızı sürdürürseniz sizi bağlatmak zincire vurdurtmak zorunda kalacağım. Dikkat buyurun lütfen! Bunu bana söyleyen asgari ücretten maaş alan bir akılevi müstahdemiydi. İster istemez adamı ıkınıp sıkılmasıyla baş başa bıraktım. Kabahat biraz da kendisindeydi. El âlemin önünde o ayıp düşünme işini uygulayacağına bir yolunu bulup bizim koğuşlardan birine yerleşiverseydi. Şimdi ağzımı şu mikrofona dayamış düşünüyorum da belki özel bakıcımın şikayetlerinden dolayı, günlerce, haftalarca, hatta aylarca sizin muhterem yüzlerinizi daima görmek bahtiyarlığından sıyrıldım. Mikrofon ve ben niçin kendi dünyamızı yaratmayalım? Üstelik konuştuğumun boşa gitmediğini, kasetlere dolduğunu bilmek de mutluluğumun artı değeridir. Niçin ben de yeni, gıpgıcır bir adam olmayayım? Ağırlıklarımı atıyorum. Bir kuş gibi hür ve hafif oluyorum. Uçuyor, akılevinizin tavanına çarpıyorum. Kanatlarım yaralanıp bereleniyor, sonra tekrar yediğim iğnelerden perişan yatağıma düşüyorum. Uyuyor, bir tıkırtı duyuyorum zihnimin içinde. Bu boğulma sesi bana mı sizlere mi ait? Kestiremiyorum. Aman tanrım! Bütün önemsiz işlerle beni mi görevlendirdin? Hemen sırtımdan yorganı atıyor, teybi elektrik prizine takıyorum. Motor homurdanıp esniyor. Düğmesine basıyor, uyan ulan diyorum. Vızt vızt diye acayip cevaplar veriyor, sonra küçük lamba ışıklarını yakıyor, geriniyor, dizlerime oturup mikrofonu elime veriyor. Sağol canım. Ey Millet neredesiniz? Dikkat. Anons veriyorum. Ey Millet kayıp bir cüzdan bulunmuştur. İstekliler iskele başmemurluğuna gelsin. Seçmen kartınız, sağlık cüzdanınız, hüviyetiniz, veya suskun vicdanınız da kabulümüzdür. Turnikeler tamam. Kapıları kapatın. Cüzdan sahibi salisede bulunmuştur. Şey, kasetleri karıştırıyorum galiba. Birileri hırsız var diye bağırıyor. Kaç Seko, kaç sevgilim! Ezileceksin. Yeryüzü işte göbeğinden çatlıyor. Mektubun kırmızı bir karpuzun kan rengindedir, bir kalp resminin ortasına serpiştirilen kelimelerin çekirdek gibidir. Peki ama beni niçin terk ettin? Niçin sevmekten

yoruluverdin? Senin yüzünden kendimi sevemedim. Fahri Efendi'yi öldürdüm, karımın evini yaktım, yargılanıp mikrofona mahkum oldum, son durağa vardım. Odanın kapısını üstüme kilitliyorlar. Demir parmaklı pencereden geceye bakıyorum. Patır patır yıldızlar dökülüyor lodos çılgınlığına. Hayır, bütün sözleri, yaşadığım her şeyi silmeliyim. Çalıştıramıyorum. Geri dönmüyor tekerlekler. Uzaklık sadece son durağa doğru azalıyor. Kafamın içine düşmüştüm. Bir kaza sonucu yatakta yatıyorum. Beynim ağır, yumuşak bir pelte gibi. İncecik kılcal damarlarında hastanenin bozuk su tesisatını işitiyorum. Açıklıyorum: İnsanlararası ulaşım yollarındaki trafik sıkışıklığı nedeniyle dilediğim kimselere varamadım, kızdım, varlığımı yolun ortasına koydum. Bir yığın hayat sürücüsü zincirleme kaza yaptı. Görgü tanıkları arasında benden başka rapor tutan çıkmadı, ne yazık ki hiçbiri raporumu da imzalamadı. Biraz ötede daha büyük kaza yaptılar. Kazazedeler fonundan para, iş, aile dünyasına defedildiler. Ben de burada hâlâ bir trafik levhası gibi dikilip yatıyorum. Kar, kış, yağmur demeden çamurlanıp kirleniyorum. Bakıcım, yine altınıza kaçırmışsınız diyor. Sabah akşam beni aşılamaktan vazgeçin, diyorum. Bakıcımın ellerini, kollarını, kulak memelerini öpüyorum. Zile basıyor. Odaya bir izbandut giriyor. Kollarımdan, midemden, bacaklarımdan, omuzlarımdan yatağa bağlıyorlar. Kocaman bir iğneyi vücudumdaki 'dur' işaretine batırıyorlar. Rahatlıyor, güçsüzleşiyorum. Günlerce uyuduğumu söylüyor elektrikli saat. Kapının tepesindeki ışıkla yazar ekran, konuşun, durmayın teybinizin mikrofonuna konuşun diye uyarıyor beni. Savaş pilotları Londra şehrine takırtı yağdırıyor. Ey alet! Senin gibilerin içinden fırladığı bütün kafalar Hitler, Mussolini, Roosvelt, Stalin, Franko amcalara bağlanmışlardı. Bizim mahalleden epey uzakta otururlardı. Babam Yuşa tepesinde nöbet tutar, sinyalleri dinlerdi. Bir neferi asker olmak istemediği için kurşuna dizmişler, tüm neferata da bu ibret verici merasimi zorla seyrettirmişlerdi. Vatan, millet, Dicle, Fırat, Kızılırmak kurtarılmış, İnönü savaşlarından galip gelinmiş; Gazi Hazretlerine ve Milli Şefe dahi hürmette kusur etmemiş iken kulaklarımızı radyoya dayayıp

özlemini çektiğimiz muasır medeniyeti dinliyorduk. Ne kadar gürültücüydü bu medeniyet. Bir petrol tüccarı, şafak sökerken, kırk devesiyle Medine şehrine giriyordu. Doğar doğmaz kulaklarımı tıkadım, savaşla değil de ayak oyunuyla kaybettiğimiz şeyleri işitmezlikten geldim. Israrla öğretilen her şeyin tersinin doğru olabileceğini düşünüyordum. Böylece, yani düşüncesizliğimle, bütün sürüyü Fareli Köyün Kavalcısı gibi peşime taktım, doldurduğum kasetlerin içine attım. Çocukları da alıp elektromanyetik alanın dışında kalan güneşli bir buluta götürdüm. Sonra büyüdüm, otuz beş yıl yaşadım. İzbandut'umu çağırdım; bir noter, bir avukat getirmelerini söyledim. Vasiyetnamemi hazırlayacaktım. Hukuken bu benim için mümkün değildi. Kurumunuzun vesayeti altındaymışım. Yine altta mı kalmıştım? Kimden izin aldınız, diye sordum. Yakınlarınızdan dediler. Tanıyamadığım açıklayamadığım yakınlarım akıleviyle işbirliği içindeydiler. Vizite saatinde doktora da aynı iddiayı aktardım. Dosyanız kabarık, dedi. Sizinki kabarık değilse akıl sağlığınızdan kuşkulanmalısınız, diye cevap verdim. Bakıcıyı çağırdı. Artık bana iğne yapılmamasını tembihledi. Yakında akılevinde serbest dolaşıma bırakılacaktım. O halde biraz daha bilgi döktürebilirdim sevgili mikrofonuma: Milli Şef kulağına pilli işittirici cihaz takmadan yıllar önce, Gazi Hazretlerinin emriyle Lozan'a gönderildi. Aldı verdi aldı, bir pazarlıktan geri dönerken kulağındaki ilk hastalık belirtisini teşhis etti. Çokbilmiş suratlı bir Lord kekre laubalilikte konuşuyordu "Şimdi vermemekte ısrar ettiğiniz parçaları ilerde siyaset ve iktisat yoluyla daha ucuza elden çıkaracaksınız." Gazi Hazretlerinin hiçbir şeyini değil de eskiye ait kabullendiği borçların ödeme işlemini Milli Şef de tamamlayamadı; 1950'lerde bir başka parti, yeniden birkaç misliyle borç alarak borçlarımızı ödeyebildi. İşte benim otuz beş yıllık hayatım ülkemizin bu pek akıllı, sağlıklı dönemine rastgelir. Nitekim Büyüklerimizin dedikleri elli yıl içinde doğrulandı; muasır medeniyete ve mutlu hayata kavuştuk. Gitgide büyüyen şehirlerimizde gitgide büyüyen köylerimizi kurduk. Yıllarca pilav, döner, acılı lahmacun, kebap; ve eşek, köpek, kedi

etinden Mister Sandwiç yedik. Artık yeter diyoruz. Akılevimizin mönüsünden yararlanacağız. Büyük devrimler yapacağız. Tüm acemiliklerden kurtularak tarihte görülmemiş ölçüde bilgilenerek, akılevinin yönetimine kendi kafamızı getireceğiz. Dağbaşını duman aldığında büyük kafalarımızla tüm küçük kafaları ezeceğiz. Yeryüzü milleti kocaman kafalarımızdan dinozorlardan duyduğu ürküntüyle korkacak. Birer akıl faşisti olacağız. Hayır, bütün bunların hiçbiri olamayacağız. Küçük kafaların dar ufuklarında eriyip gideceğiz. Sana saraylar, malikaneler layık diye alay edecekler. Biz de, ağzını şapırdatarak lahmacunla beslenen yiğit ve halkçı şairleri Schiller sayamadığımız için onları akıl sarayımıza davet edemeyeceğiz. Yalnız kalacağız. Hep yalnız kalacağız. Izbandut sen de kapımda .dikilip durma! Defol! Aklıma dokunuyorsun

Yer sarsıntısını andıran uykudan kalktığımda odamın kapısı ardına kadar açıktı. Kafatasımı çatlatacak yoğunlukta sessizlik geliyordu koridorlardan. Yorgundum, ürkmeyecektim. Teybin mikrofonu komodinin üstünde cansız bir kukla gibi duruyordu. Sanki Akılevi'nin bütün müşterileri binadan ayrılmıştı. Odamın yanındaki koğuşlar da boştu. Çıkıp yürüdüm, beş kat aşağıya indim. Resepsiyonun önünde bir kadını bakıcıma benzettim. Yanına gittiğimde, merhaba, dedi; ben de sizi bekliyordum. Çok şıktı, makyaj yapmış, tanımayacağım kadar güzelleşmişti. Yüzüne, üstüne başına dikkatlice baktığımı görünce, kurumumuz için bugün özel bir gün, dedi; izin verirseniz size ben refakat edeceğim. Küçük pilli teybimi yanıma almadığım için pişmanlık duydum. İlerde, söylemediğim sözleri bana karşı delil olarak kullanmalarından korkuyordum. Şimdi odamda mikrofonuma konuşurken, önemli olanı nasıl sıraya koyacağımı bilemiyorum. Anlattıkça ikinci defa işkenceden geçiriliyor, acı ve sevinci birbirine karıştırıyorum. Sonuçta hiçbir şey çıkmıyor. Sonuçta ben de yok çıkıyorum. Bildiğiniz gibi, adam kendisini tedricen öldürüyor. Bunu belli etmek istemiyor, söze hep söz karıştırıyor. bakıcımın adını dahi bilmediğimi düşünüyordum. Adım Zambak, dedi. Koluma girdi. Köy kökenli beyaz tenli bakıcım giyinip boyanınca şehirli bir

Zambak oluvermişti. Saçlarından, ensesinden parfüm kokusu yayılıyordu. Bir kadında, bir insanda fark edemediğim ne kadar çok ve değişik mahremiyet vardı. Kolumda, sırtına giydiği kürkün yumuşaklığı ezilip duruyordu. Odamdan dünyanın içine atılıvermiş, öldürülmüş bir tilkinin post sıcaklığına muhtaç kalmıştım. Gidelim, dedim. Resepsiyonun önünde hastalarını bekleyen diğer bakıcılara el sallayıp oradan ayrıldık. Akılevi'nin mülkü epey genişti; inişli çıkışlı yokuşları, bahçeleri, blok apartmanları, havuzlu lokantaları, giyim kuşam dükkânları, gazinoları, mahfilleri, büroları, lojmanları ve bütün buralarda çalışan bir yığın personeli vardı. Bakıcım, Akılevi'nin başkanlık sistemiyle yönetildiğini, bu yüce makama babadan oğla yarışma sonucunda geçildiğini söylemişti. Bir çeşit krallık kurulmuştu. Hastane ya da otel diye tanıtılan bu kuruluş, dış dünyayla gizli ilişkiler içindeydi: Uçsuz bucaksız sınırlarının ötesine, onarılmış, aklı başında adamlar ve kadınlar ihraç etmekle övünüyordu. Bakıcım üç tekerlekli motosikleti durdurttu. Sürücüsü bu faytona öykünen taşıtı çalıştırırken, üstümdeki pijamayı çıkarmamış olduğumu fark ettim. Zambak'ın güzelliği, şıklığı, kürkü ile benim yatak kıyafetim gülünç bir tablo oluşturuyordu. Ne var ki sürücü bizi yadırgamamıştı. Motoru pat patlatıp iki metrelik dar sokaklarda dolaştıktan sonra bir dükkânın önünde durduk. Karşıda nalbant vardı, mahalle at sidiği ve dışkısı kokuyordu. Ben dükkâna girerken, Zambak da yarım saat izin isteyip Nalbant'a gitti. Tezgahtar adam beni tıraş etti, saçlarımı taradı, sonra numaralanmış hazır bir giysiyi giymem için önüme bıraktı. Belki aylardır aldığım hapların etkisiyle hiçbir şeye itiraz etmiyordum. Kurulmuş otomat gibiydim, sadece bakıyor, gözlüyor, tepki vermiyordum. Kendimi kutlayabilirdim. Artık kendimi saklamayı öğrenmiştim. Aynada kendimi karakter rollerine aday olan yarım jönlerin on sekizinci kopyasına benzettim. Tezgahtar, çok yakıştı dedi. Yeni giydiğim giysinin cebinde para arandım. Gerekli değil, dedi tezgâhtar: müessesemizde para kullanılmıyor. Sonra kasayı açarak nazar boncuğuna benzeyen yüzlerce mavi taşçıkları gösterdi. Vay canına, dedim; demek insan hayatta yaşadıkça değil de deli oldukça çok şey

öğreniyor. Estağfurullah, diye cevap verdi orta yaşlı tezgâhtar. Aklıma takıldı, dedim; deminden beri yaptığınız hizmetin karşılığını ben hangi boncukla ödeyeceğim? Hafifçe, bayalığıla kaçmayan bir sırıtışla gülümsedi, az ötede dedi; Zambak hanım müessese adına mesai yaparak sizin için gerekli boncukları kazanmaktadır, aldığı maaşa tüm çalışmaları dahildir, sınırlarımızın içinde bu tür işkolları birbirine bağlanarak zincirleme sürdürülmektedir. Adam merakımı uyandırmak için mi konuşuyordu, bilmiyordum. Tezgahtardan çok, günler önce konuştuğum dinleyici doktorların edasını taşıyordu. Çağdaş yöntemlerle çalışmayı huy edinmişlerdi. Yürüyerek Nalbant'ın işsahasına geçtim. Uzun boylu, zayıf, kumral, çizmeli bir adam Zambak'ın memesini avuçlarına almış, ısıra ısıra öpüyordu. Atlar huysuzlaşıp kişniyor, kadın da yanındaki atın sipsivri organını okşayarak yatıştırmaya çalışıyordu. Akılevi'nin krallık topraklarında sürek avlarının yapıldığını duymuştum, akıl dışına veya resmi aklın ötesine kaçmaya kalkışanları av köpekleri ve süvariler kovalıyordu. Herhalde Nalbant denilen adam bu bölümün şefiydi; elinin tersiyle beni kovarak, git kapıda bekle dedi. Ne kadar beklediğimi hesaplayamıyordum. Belki bir saat, bir gün, bir mevsim, bir yıldı. Durduğum yerde titriyordum, at sidiği kokusundan midem bulanıyordu. Hafif hafif terliyor, yitik, insansız bir zaman içinde ileriye doğru kaydırıldığımı hissediyordum. Düşünmem yasaklanmıştı. Testereyle kesilen ağaç dalları gibi fikirlerim budanmıştı. Başkalarının idaresi altındaydım, düşünmemeli, sessiz kalmalı, çıt çıkarmamalıydım. Kimse benden insan, kişi olmamı talep etmiyordu. Yaslanayım derken yanlışlıkla Nalbant'ın kapı ziline dokundum, yirmi dört melodi çaldı. Üç tekerlekli faytonumsu motosiklet kapıda durdu, biraz sonra da Zambak telaşlanarak geldi. Yanaklarımdan öptü, sakın üzülme, dedi; benim bu akşamki tek gerçek sevgilim sensin. Kafamın içi öylesine bulanıktı ki hangi akşamdan söz ettiğini anlayamıyordum. Galiba Alaaddin'in sihirli lambasını arıyorduk, kimin elinde olduğunu, kimin elinde ne kadar kaldığını bilmiyorduk. Motosikletin sepetinde saatlerce patpatlanarak dolaştık, dar sokaklardan, geniş caddelerden, şık, ışıklı

bulvarlardan geçtik, dağ dere tepe düz aştık, gökyüzünden üç elma düştü; insanlar doğdu, büyüdüler, yaşlandılar, insanlar ölmeden önce aç sefil, zengin, bencil idiler, saçları beyaz beyaz uzadı, toprağa düştüler, hiçbir şey yok olmadı, bitmedi; çünkü sürücü bizi bir han .restoranının önünde bıraktı. Orada da insanlar vardı

Zambak koluma girmişti; üç tekerlekli motosikletten kraliyet ailesine ait bir faytondan iniyormuşçasına, böbürlene böbürlene ayaklarımızı toprağa değdirdik. Han restoranı da bu yörenin pek çok yapısı gibi dar bir sokaktaydı, kapının önünde gelen müşterileri İzbandut karşılıyordu. Herhalde bütün müşterileri tanıyordu, belki herkes bu hanın değişmez müdavimiydi, herkesle ayaküstü birkaç dakika senlibenli konuşuyordu. Daha kötü olasılıkla, İzbandut, her birimizin koğuşunda bekçilik yapmıştı. Sokak deniz kıyısı küçük bir alandan başlayıp, incik boncukçu dükkânlarıyla, sandaletçilerle, turistik eşya satıcılarıyla, meyhanelerle sürüyor, gene bir başka alanda bitiyordu. Birincisine kıyasla daha genişti o alan; balıkçı tekneleri, kalyonlar, yelkenliler, çeşit çeşit yatlar vardı. Hepsi oyuncaktandı, sahte bir denizde sahte bir gölde belki gerçek bir havuzda yüzüyorlardı. Ne var ki insanlar düzineler halinde içlerine doluşup gezilere çıkıyorlardı. Alanın ucundaki yapma mendirekten açılarak, denizlere, koylara, körfezlere gittiklerini söylüyorlardı. Sokaktaki kadınlı erkekli kalabalığın giyimi de tuhaftı. Bazıları pijamalarını hiç çıkarmamışlardı ya da grapon kağıdından, kırmızıdan, yeşilden, maviden, turuncudan, siyahtan, mordan her rengin en çığırtkan tonunu seçip alelacele diktirterek giyinmişlerdi. Kimisi de çıplaktı; pazılarıyla, omuzlarıyla, memeleriyle, bacaklarıyla, saçlarıyla, kalçalarıyla, tırnaklarıyla, popolarıyla, ten renkleriyle, bir vücudun sahip olduğu doğal her şeyle övünüyor gibiydiler. Hep geziniyorlardı; bir sokaktan bir başka sokağa koşuşturarak, yavaş, aheste yürüyerek, süzüşerek, bakışarak, dükkânlara, yemekhanelere, meyhanelere, diskoteklere girip çıkıyorlar, konuşuyorlar, bağırıyorlar, sonra tek tek veya gruplar halinde küfürleşerek sarmaş dolaş gecenin karanlığında odalara

kayboluyorlardı. Zambak'ın dediğine göre, İzbandut bizi daha önce rezerve ettirilen yerlerimize oturttu, iyi geceler diledi. Üç katlı han binasının ya da bir kervansarayın ortasındaki bahçedeydik; park yerlerine konulan cinsten tahta masalarla, sıralarla, taburelerle döşenmişti. Avlunun çevresine dıştan bakıldığında az çok geniş odaların bulunduğu galeriler gözüküyordu. Birçok merdivenle birinci kata çıkılıyordu. Oturduğumuz üstü açık dikdörtgen bahçe hol ve avlu olmak üzere iki kısma ayrılmıştı, hol avludan küçüktü. Sol köşede bar vardı, iki yanına saksılar içinde güdük kaktüsler bırakılmıştı. Girişin karşısındaki mutfaktan garsonlar meze, yemek, içki şişelerini taşıyorlardı. Beyaz sakallı bir adam içkisini yudumluyor, saksafon çalıyor, müşteriler yavaş yavaş masaları dolduruyorlardı. Zambak'tan öğreniyordum; hanın ikinci katı kumarhaneydi, memleketin çok satan gazete patronlarından biri burasını emekli Başkomserle birlikte işletiyordu. Giriş kapısının solunda butik vardı, güzel bir kadın vestiyerlik yapıyordu. Dayanamadım, Zambak'a çiş vaktim geldi diyerek birinci katın merdivenlerine tırmandım. Dışarıdan bakana yanlış sanı uyandırıyordu; aksine, çok lüks çok geniş bir başka mekândı burası. Balkonlar dışa doğru genişletilmiş, oda duvarları içten yıkılarak büyük salonlar ve odalar haline getirilmişti. Tavanda görkemli kristal avizeler asılıydı. Lui Kenz stilinde sandalyeler dağıtılmıştı köşelere. Restoran, playboy veya gece kulübüydü. Cumbalar, kafesler, basma perdeler göze çarpıyor, müşteriler lakerde kokoreç yiyorlardı. Pırıl pırıl gümüşten dokuz yüz ayar bir kapı vardı, oradan bir başka salona geçiliyordu. Ahır dekoruyla döşenmişti, şöminedeki ateş sönmek üzereydi. Yemek salonundan önce günün en ünlü tabloları sergileniyordu. Lüks bir odada müşterilerin seyisleri, jokeyleri, şoförleri, hizmetkârları video teyp ve renkli televizyon ekranından şovları seyrediyorlardı. İlerdeki salonun tavanları örülü kemerle, rüstik tarzda döşenmiş olan barın ikinci kısmına geçiliyordu. Kalamar, ahtapot, karides servisleri yapılıyor; kristal sürahi ve bardaklarla şampanya, konyak, viski dağıtılıyordu. Garsonlar kırmızı ceket, siyah papyon, siyah pantolonluydu. Servis

arabalarında av etleri ve her çeşit balık taşınıyordu. Nihayet tuvaleti buldum! Kapısı maundandı, kristal aynaların önünde kokular, traş losyonları duruyordu. Tuvalet kağıtları altın çengellere geçirilmişti. İkinci kattaki kumarhaneye çıkacak kuvvetim kalmamıştı. Ben de babam gibi banyoda, tuvalette mi ölecektim? Ikınarak, yapayalnız, beynime anılar ve kan hücum ederken. Bağırarak en uzağımdan en yakınıma kimseyi çağıramadan mavi zemine mi yığılacaktım? Fahri Tekben de babası Mehmed Salih Hamit Bey'i örnek alıp haksızlığın rahmetine dayanamayarak Hakkın rahmetine kavuşmuştur. Akılevinin verdiği ölüm kağıdı ilişiktedir. Numaralı giysimin bir yanını boydan boya kırmızıya, diğer yanını mora boyuyorum. İşte yine başımı kaldırıyorum. Kristal aynanın önündeki bütün rujları bütün alyanaklı kadınlara inat kullanıp bitiriyorum. Sonra kapıyı kilitleyip küveti sıcak suyla doldurarak soyunuyor, içine giriyorum. Yavaş yavaş gevşiyorum. Kırk çeşit düğmeden birine basıyorum: Müzik sesi duyuluyor. Metal kordonlu ahizeyi elime alınca deliklerden su yerine kadın sesleri fışkırıyor yüzüme. Boyalar silinip akıyor. Gözlüğünü kalp cebinde tut, diye söyleniyorum kendime; unuttuğun insandır. Göremiyorum, körelmiş gibiyim. Kapı kilitli olduğunu umursamayarak açılıyor, içeriye şişman geniş kalçalı hizmetçi kadın giriyor. Soyunarak küvetin içine dalıp beni yıkamaya çalışıyor. Şişman yağlı karnından, tombul baldırlarından, sarkık iri memelerinden değişik renklerde sıvı akıyor. Düğmeleri büyük bir hünerle kullanıyor, nasıl beceriyorsa fil, at, eşek, timsah, su aygırı olmamı sağlıyor. Şişman yağlı gövdesini ısırıp dişleyerek yiyip bitiriyorum. Babam gene dirilmiyor, orada öylesine hareketsiz yatıyor. Sonra yediklerimi kusuyor, tükürüyorum, parçalar birbirine mıknatısla çekilircesine hızla bütünleşerek şişman hizmetçi kadına dönüşüyor. Erkeklik organımı, kadının bir deniz mağarası gibi açılan yosunlu apış arasından çekiştire çekiştire zorla geri alıyorum. Hesap pusulasını imzalatıp gidince, kapı tekrar kendiliğinden kilitleniyor. Her uzvumda büyük yangın acısıyla kalkarak, meni beyazlığındaki yüzüme kristal aynada vuruyorum. Ellerimin kireçleri dökülüyor, .giyinip kaçarak aşağıya iniyorum

Zambak masanın üstüne çıkmış, çıplak ayak zil çalıp dans ediyor; bahçedekiler de el çırpıp tempo tutuyorlardı. Büyük eğlence başlamıştı. Büyük kalabalıkta hiç kimseyi doğru dürüst seçemiyordum. Ellerim ceplerimde kırış kırış, avuç içi teriyle incelmiş bir kağıda rastlıyor. Alnımdan vurulmuşçasına koşarak merdivenleri tırmanıyor, kendimi tekrar maun kapılı banyo tuvalete kilitliyorum. Kağıttan okuduğum sözcükler birer birer parmaklarımdan akıp mavi zemine damlıyordu: “Benim sevgili dostum Fahri bana hayat boyu sana dost diyebilmenin iznini verdiğin için minnettarım tam şu anda ne yazık ki tam şu son zamanda anlamak zorundayım çok açık olarak bütün olmuş olanlar ve olacaklar hakkında düşündükten sonra sevgili bir insana gerçekten dost diyebilmek büyük bir teselli ifade ediyor bana ben şimdi fakat muhakkak çok geç gördüm dostluğu ne kadar değerli tutmak gerektiğini sen dün telefon konuşmasını öylesine enerjiyle kesince anlamaya başladım bir konuşmanın sağlayacağı güven değildi söylediğim çünkü benim için hadiselerin ayırt edilmesi gerekliydi ben tartışma istemiyorum ben görmek istiyordum ki sen de bu maddenin eşyanın hükmettiği dünyada birşeyler kurabilirsin bu toplumun bu bütün gündelik inşa sesleriyle bütün bunları sana teklif etmekten korkuyordum çünkü insanlara birşeyler yapmalarını zorlamayı arzu etmiyordum ya da bununla seni ötekilerin önünde ispat edebilmek biliyorum ben de birçok hatalarla kuşatılmış insanım belki benim en büyük hatam beni kör eden ortama çevreye güvenmiş olmaktır kendimi kenetlenmiş bağlanmış görünce kuşkulandım nerede koparma imkânları vardı nereden nerede tekrar başlamalıydım o halde karar verdim çıkmaya vahşi kinin içinde ve körlüğün kendimi uzaklaştırmayı deniyordum kendime karşı düşmanlığı koyuyordum her insan benim öfkemi tiksintimi hissediyordu başlamak istiyordum yalnız şu insanlarsız tekrarlanan maskeleriyle sen bütün bunları olduğu gibi doğru tanımıştın tanıdığını kabul etmek zorundayım ve bu atılan kapsülde ben de bizim beraberliğimize rastlıyordum fakat burada düşen temeller yoktu fakat buna rağmen bozuyor mahvediyordum daha dün izole

edebileceğimi düşünüyordum fakat hayır onlar beni tuzağa yollamak istiyorlar fakat ben yoluma gideceğim kendime seçtiğim gördüm ne kadar değerli bir şeyi harikuladeliği yıktığımı sevgi barışın ve dostluğun yapısı fakat sözlerin senin son sözlerin bir mühür gibi duruyordu seni ben hiçbir zaman tanıyamamıştım ve buna rağmen bu mektubu sana göndermek istiyorum hangi duygularla bakacağını bilmiyorum her şeyi unutmanı isteyemem bunu fazla istek olduğunu biliyorum hayır onu senden rica etmiyorum sana burada dostluk içinde elimi uzatıyorum senin kararın artık onun üstünde sen burada altın kapıyı mutluluğun odasını gösterdin henüz mutluydum o yüzlersiz girişin kenarında ve pencerenin arkasında fakat onlar olduklarından dolayı ve benim için en değerli mükemmel gizli ödevim hayatımı burada yapmaktı titriyordum koşuyordum birdenbire fark ettim mutluluğun bu evinde sevgilimi sevgiyi unutmuştum adımlarım çekiliyordu geri dönemezdim her şey kalbimde bir gölge kamerasının içindeymişçesine saklı kalmalıydı bu satırlarla ne geçmiş ne şimdi ne gelecek için rica etmek istemiyorum bu satırlar yalnız benim gerçek duygularımın sana açılışını vermeli senin benden daima beklediğin gibi zamanı çağırdık bu defa ve baskı yaptık belki doğru olmamıştır sana çok açıkça söylemek istiyorum seni sevdim ve bu hassas örgü içimde hiç bozulmadı bu biçimi sevgiyi sen gösterdin bana ben bu yüzden de daima bütün gücümle sana minnettarım bana yükselen güneşi sen gösterdin biliyorum gerçekten doğru söylemek istediğim bu sözlere cevap alıp alamayacağımı bundan dolayı sana her şeyin iyi olmasını hayatın için başarı diliyorum senin bağlantını gerçeği minnetle ”.kabul ediyorum senin Seko

Mektubu yırtıyor, atomik parçalara ayırıyorum. Niçin yüzüm kızarıyor? Niçin ellerim böylesine kötü terliyor? Merdivenlerden iniyor, Zambak’ın masalardan masalara zıplayarak, sarhoş, çılgın bir dansı sürdürdüğünü görüyorum. Az ötede kucağından savrulduğu adamı Hakkı’ya benzetiyorum. Niçin herkes sonunda birbirine benzemekte inatlaşarak üstüme geliyor? Han restorandan dar sokağa çıkıyorum. İzbandut yüzüme kötü kötü gülümsüyor. Eğlenemiyor

musunuz, diye soruyor. Giydirildiğim elbisenin ceplerine o mektubu kimin koyduğunu soramıyorum. Zambak aslında Haçe midir diye soramıyorum. Babam hayatını bende nasıl sürdürebilir diye soramıyorum. Sanki soramadığım bütün soruların bütün cevaplarını İzbandut o kötü gülümseyişinde gizliyor. Her sorunun belki böylesine güçlü kapı uşağı vardır. Yürüyerek mendireğe gidiyorum. İşte yıldızlar birbirine çarparak çakmaklanıp karanlık göğü aydınlatıyorlar. Kalabalığın koşuşturduğu dar sokaklara konfeti halinde dökülüyorlar, insanlar çiğneyip geçiyorlar; içkievlerine, müzik çalan barakalara, uğultulu salonlara giriyorlar. Üstünde "malımızın kalitesi rakipsizdir" yazan bir naylon torbaya yıldızları dolduruyor, soyunuyor, torbayla birlikte sahte denize dalıyorum. Katran katılığı beni boğacakken torbayı açtığımda yumuşuyor, aydınlanıyor, ağzından yıldızlar fışkırıp dağıldıkça binlerce değişik ve çeşitli balığa dönüşerek denizi canlandırıyor. Artık yüzebiliyorum, dalıp çıkıyor, ileri doğru kulaç atıyorum. Birdenbire tellere takılıyorum. Bir balık kadar olamıyorum. Akılevinin beni mahpus kıldığı hudutlardan geri dönüyorum. Dört bir yanıma kapan yerleştirmişler. Başkalarının tat veren zehrinde fare gibiyim. Karanlıkta kuruyorum. Her şeyi unutmuş, hiçbir şeyi önemsemiyormuş rolünü ne kadar daha sürdürebileceğim? Her şeyi herkesle birlikte ne yapacağım? Mahvolacağım ve her şeyi uyku ilaçlarınızı aldığınız bardağın suyuna karıştıracağım. Kötü, çok kötü olacaksınız. Her şey sizi hazırlıksız yakalayacak, beklenmedik durumlarda, başkalarına karşı güçlü pozlarla silahlandığınız anda içyüzünüzü itiraf etmek zorunda kalacaksınız. Hayatınız ve aklınız karışacak. Birbirinizi ısırarak, çiğneyerek taşıt bulup merkezdeki kıyamete herkesten önce yetişmek isteyeceksiniz. Dış ve iç rahatınızı sağlayan gücü başkalarına kaptırmak ürküntüsüyle az önce vitrin üstüne vitrin kalınlığında yüksek kültürünüz, yüksek aklınız ve insansal değerlerle kendinizi övdüğünüz, anlattığınız, sevdiğiniz, paye verdiğiniz adamların, kadınların, tanıdıkların, arkadaşların ve ortakların kollarını, bacaklarını keseceksiniz. İşte kahininiz böyle söylüyor. Kahininizin cebine yıllanmış bir aşkın

mektup ve acısını yerleştirerek kızdırdınız biçareyi. Aklını oynattı, aklı totemlerinizin çevresinde döne döne dans ediyor akılevinin bir günlüğüne programlanmış şenliğinde. İşte kendi kendime gülüyorum. Hangi kapılardan akılevinin yeraltına sızdığımı da söylemeyeceğim. Kıyamet gününü bilip problemlerin çözümünü bilemeyeceğim. Akılevinin kral dairesine okunmuş bütün casus kitaplarının ustalığıyla gizlice girip dosyaları tetkik buyuracağım. Sonra tahtta oturuyorum. 23 Nisan çocuklarını nisanın 23'üncü gününe bırakıyorum. El çırpıp vezirimi çağırıyorum. Bel kırıp ayaklarıma kapanıyor: biz ettik sen etme haşmetlim, diyor. Ey vezirim! Kalk ayağa! Koskoca akıl imparatorluğunun vezirliğine layık davran. Padişah babam devletimin bekası için banyo tuvalette, tuvaletin kenarında ölü bulunmuştur. Yönetim el değiştirmiştir. Akıl, dünya ve insanlar da değişecektir artık. Yeniçeri ağası, Şeyhülislam, Kadı Efendi, Sancaktar, Silâhtar Üzengibaşı, Törencibaşı, Giysicibaşı, Odabaşı, Hazinedar, Kilercibaşı, Muhafızlar, Kazasker, Defterdar, Nişancı, Kapıcıbaşı, Ahırcıbaşı, kim var kim yoksa, hepsi, hepsi tez elden huzurumda etek öpsünler. Sarayımın kapıları halka açılsın. Her odasında piyano, klarnet, org, keman, ud, saksafon, kanun çalsın. Tebdil kıyafet Han Restoran'a yapacağımız baskın yeter ki anlaşılmasın. Patoloji servisindeki tüm mikrop çeşitleri ortalığa saçılsın. Kobaylara rütbe, makam, mertebe veriyorum. Vezirim: Eyleme sultanım, diyor; alışılmış denenmiştir, güvenlidir, sarar, korur bizi. Tahtımdan hiddet ve öfkeyle kalkıyor, vezirime iki tokat, bir tekme atıyorum. Bakıyorum, vezir hem cüce hem de topaldır, korkudan dili tutulmuş kekelemektedir: Bi bi biz de ok ok o okula gi gi git gide gide bil bil bileydik anlardık bu şak şak şak a aadan. Vezirimin yüksek matematiğe ulaşamayıp alçak matematik okuduğu için cüce kaldığına inanıyorum. Azıcık, yeterli miktarda acıyorum ona. Senin adın Avni olsun, diyorum. Bundan böyle gerçek bir padişahın takma adını kullanacaksın. Eteklerimi savura savura arz odasına geçiyor, belli etmeden, kaş altından muhafızların hal ve davranışlarını gözetliyorum. Halledilmekten müthiş korktuğum için, naralanarak, bağırarak, şişinerek, birbirimizi

karşılıklı dinleyip konuşmaya alıştırılmadığımızdan habire söylev vererek efendi nizamını bozmamaya çalışıyorum: Ey teveccühüne mazhar olduğum akılhanenin müflis halkı, kafesleri, payitahtımın kubbealtı sahnelerini kaldırıyor, karmakarışık, tutarsız, çelişkilerle dolu bilincinizde arzı vücut buluyorum. Teşrifatçıyı, Katipbaşı'yı, Avcıbaşı'yı, Sofracıbaşı'yı defedip yakın ilişkiler kurduğum kimseler tarafından zehirlenmekten korkmadığımı ispatlıyorum sizlere. Aramıza sadece cücemi ve vezirimi, yani Avni'yi koyarak, kendim ve makamım adına onu hırpalamanıza içtenlikle izin veriyorum. Benim fani vücudum günün birinde elbet kanatlanıp göçecek ama itiraz edip bu saraya, mezara, hastaneye kapattığınız aklım, bacak aralarınızdan mikroskobik hallerde çıkıp makro dünyayı kuran yetiştirmeleriniz tarafından fetva alacaktır. Övgü ve yergi son bulup asıl meseleye dönüldüğünde görülecektir ki, hayat ve akıl aynı yerde durmuyor. Onları alan insanötesine geçmiştir. Hepbana hepbize dönüşecektir. Bu başarılmazsa hepbirlikte hepyoka dönüşülecektir. Kanunnamemin birinci maddesine böyle yazılsın. Madde iki: Her birimiz ömürboyu rastladığınız diğer her birinizin dış ve iç şartlarıyla karşılıksız ilgilenecek, müthiş meraklanacak, bilgilenecek, zaafları zaaflarınız olacak, üzüntüsü üzüntünüz olacak, birbirinizi kendinizde araştırıp arayacak, birbirinizi kendinizde alt edip bir başkasını alt edemeyeceksiniz. Bu görevi kasten ihmal edip yerine getirmeyenler derhal imparatorluğumuzun dışındaki uygar denilen topluma atılacaktır. Madde üç: Hiç kimse kendisi gibi olmaktan ve başkası gibi olamamaktan dolayı suçlanmayacaktır. Madde dört: Sevgi dışarıdan tanımlanmayacak, sevginin rahmine gidilecek, imparatorluğumuz sevginin rahminde yaşayıp cumhuriyet idaresini orada kuracaktır. Madde beş: Boncuk kullanılmayacak, kimse kimseye boncuk dağıtmayacak, ihtiyaç duyulan eşyalar hepbirlikte üretilip hepbirlikte kullanılacaktır, dirimgücü insanın insana ve bilinmeyene ulaşılması için harcanacaktır. Madde altı: Ölüm yürürlükten kaldırılacak, keşfedilen eski ve yeni her şey hayat için hayata uydurulacaktır. Dileyenlere, izin alındıktan sonra kendi rızasıyla ölme hakkı verilecektir. Bu hak devredilmeyecek,

taşınmayacak, kutsanmayacaktır. Eski ölüler de dilerlerse yeniden diriltileceklerdir. Madde yedi: Makam, rütbe, yetki, kural, yasa, hiyerarşi, okul, daire, vb. şeyler bulunmayacak, her şey hayatın akışına göre otomatik işleyecektir. Madde sekiz: Kimse kimseye bağımlı olmayacaktır. Herkes istediği aklı, vücudu, yüzü, cinsiyeti seçebilecek; kendisinden herkese sorumlu olacak; sanatçılığını kendisini başkaları için aşmakta kullanacaktır. Madde dokuz: Kimse dilediği takdirde yalnız bırakılmayacak, yalnızlığın ve aşkın gözyaşları son bulacaktır. İsteyen dilediği kadın ve erkekle yatabilecektir; karşısındaki buna izin vermezse tıpkısının aynısı kopyasıyla yetinmek zorunda kalacaktır. Madde on: Herkes varolan ve varolacak her şey için iktidar, güç, yetenek, imkân sahibi kılınacaktır, bu ortam behemal hepbirlikte öncelikle hazırlanacaktır. Madde on bir: Bu söylev kürsüsünden otuz beşinci yıl nutkunu vaaz edenin bir deli olduğu unutulmayacak, kürsü hergün ve her saatte akılevinin bütün müşterilerine nöbetleşe açık tutulacak; herkes kendi kanunnamesini özgür bırakılarak serbestçe vaaz edebilecek ve burada mevcut herkes hepbirlikte dinlenildikten sonra karşılıklı tartışılıp bir tek kanunname yaratılacak ve buna uyup uymamakta herkes tekrar serbest bırakılacaktır. Ey akıl gazileri şimdi sofracıbaşımın söylev kürsüsüne koyduğu bir duble rakıyı içip yemin ediyor ve kırk beş santim tiftikten yapılma börk giyenleri saygıyla selamlıyorum. Avni el çırpıp sözlerimi çılgınca alkışlıyor, takla atıp koşuyor, bir futbol amigosu gibi dinleyicileri coşturmaya çalışıyordu. Arz odasında koyu bir sessizlik vardı. Patlak verecek fırtına gibi bir takım insanlar mumya kımıltısızlığındaydı. Vezirim son bir takla atıp ellerime yapışıp devletlim haşmetlim diye inledi; lütfen hemen tahtınıza oturun. Korkmuştum, usulca sıvışıp ilerdeki salonda tahtıma oturuyorum. Korkunç bir gürültüyle alkışlar ortalığı çınlatıyor, yaşa varol nidaları gümbürtüyle akıyor. Cebimdeki iri keselerden birkaçını vezirime verip, içindeki mavi boncukları, halkıma, ehil kafadarlarıma dağıtmasını emrediyorum. Sonra birkaç dakikalık şok tedavisinin etkisiyle elimi kaldırıp tebaamı susturuyor, uzak, soğuk, bilgiç, hükümran bir tavırla şöyle sesleniyorum: Ben

yüce hakan ve deniz güçlerinin başbuğu Sultan Mehmet Salih Hamit Bey'in oğlu, yüce hakan ve akıl güçlerinin başbuğu Fahri, göğe ve yere egemen olan Tanrı ile büyük başhekimimiz adına, biz buradaki müşterilerin benimsediğimiz ve kanunlaştırdığımız on bir kuralla, Tanrının yüz yirmi üç bin peygamberinin adına dedemin, babamın ve hayatım ve çocuklarımın hayatı ve kuşandığım kılıç hakkı için ant içiyor ve diyorum ki madem beylik katıma, benim hakanlığıma boyun eğmek üzere imparatorluğun soyluları, müdavimleri ile sınırlarımızın dışındaki memleketlerin elçisi sayın ve necip Fuchs Xandiros ve tercüman Logaritma'yı kullarım olmayı kabul etmem için gönderdiler: kendi töre ve adetlerini ülkemin her yanında muhafaza etsinler, barındıkları şehirlerin işlerini kendileri çevirsinler. Bütün zenginlikleri, holdingleri, şirketleri, firmaları, bankaları, ithalat ve ihracat kotaları, fabrikaları, villaları, uçakları, arabaları, ev, mağaza, tarla, çiftlik, bağ ve değirmenleri, pazarları, ticaret eşyaları, silahları, hükümetleri, metresleri, çoluk çocukları, işçileri, uşakları kendilerinin olsun. Ülkeme bağlı ulusların yaptıkları gibi onların da ticaretle serbestçe uğraşmak ellerinde olsun. Karada ve denizde gidip gelebilsinler. Ülkemin öteki bölgelerinde nasılsa haraç, rüşvet müstesna, bunlar da başka şey vermesinler. Gelecekte benim için aziz ve perişan kimseler olsunlar. Ben bunları otelimin, hastanemin başka koğuşlarında oturanlar gibi savunacağım. İbadetleri kendilerine kalsın. İlâhi söylesinler. Ama çan çalmasınlar. Ben onların işyerlerini akılevi yapmayacağım. Yurttaşları İstanbullu, Ankaralı, İzmirli, Adanalı, Kayserili, Eskişehirli, Mersinli, İskenderunlu, Cenevizli, Peralı tüccarla ticaret eşyaları ile, çoluk çocuklarıyla serbestçe gelip gitmek ellerinde olsun. Önceden almış olmaları gereken canları tahsil etsinler. Paralılar kendi tüccarları arasında çıkacak davalara bakmakla görevli yargıcı kendi aralarında seçmekte serbest olsunlar. Kendi hayat madenlerini kendileri kurutsunlar. İşte ben de sizin gibi .insandan başka şey değilim

Sözümü bitirdiğimde uyruğum saygıyla eğilip karşımdan çekiliyor. Muhafızlar da mermer salonun kapısına çıkıyorlar.

Vezirimle yalnız kalıyorum, birkaç karışlık boyuyla sırıtarak iyi idare ettin patron diyor. İçime bir hüzün çöküyor. Keşke siyahilere mat olmak pahasına vezirimi verip, fillerimi, piyonlarımı kurtarsaydım diye düşünüyorum. Bu adam vezirden çok soytarıya benziyor. Avni ne düşündüğümü anlamış gibi, siyah ve beyaz kareli mermer zemindeki taşları toplayıp torbaya dolduruyor, sonra iki kale arasındaki karelerden birine bağdaş kurarak konuşuyor: Sahibim, davranışlarımın, hareketlerimin, zafer ve mağlubiyetlerimin muhterem efendisi! Birdenbire satranç kurallarını değiştiremeyeceğin gibi, toplumumuzu, toplum koşullarını, dünyayı, insanları, korkularını, psikolojilerini, ahlak ve kötülük nedenlerini de tek bir günde değiştiremezsin. Belki ve hatta hiç değiştiremezsin. Aklın aklımdan gocunmayacaksa sözlerimi dikkatle dinle. Bu sarayda ve sahip olduğu topraklarda, sınırlarımızın ötesinde komşularımızda, daha ötelerde hiçbir zaman entrika eksik olmaz. Oysa hepimiz bir tek ve aynı dünyada yaşıyoruz. Nalbant önünde bekletilmen bile programın, entrikanın sonucuydu. Yıllardır beni burada, bildiklerimi, anladıklarımı, tepkilerimi geri alarak cüceleştiriyorlar. Artık bir akıl arsızıyım ve adımı dahi bilmiyorum, sen Avni dedin, yarın bir başka padişah beni bir başka şeye dönüştürebilir. Her an rahatlıkla her şeye dönüşebileceğim için, sarayımızın yönetimi tarafından daimi vezirliğe tayin edildim. Bu akşamki şenlikte misafirlerimize akıllı adamı oynayacağız, her birimiz ne kadar iyi ve ne kadar mükemmel iyileştirildiğimizi sergilemek zorundayız; böylece saray sahipleri ve yönetim kadrosu misafirlerimiz arasında bulunan işverenlerden tahsisat alabilecekler. Sana tavsiyem, hiç değilse bu gece misafir ile müşteriyi birbirine karıştırmamandır. Haçe'yi, Zambak'ı soracak iken muhafızlar kapıyı açıp mızrakları arasında bir adamı getiriyor, Mustafa Kemal kulunuz diyorlar. Vezirim zıplayarak omzumdan kulağıma sufle diyor: sadece ve sadece isim benzerliği efendimiz. Künyeni, kimliğini söyle, diyorum karşımdaki adama. Mızraklı muhafızlar geri çekilir çekilmez, adam, cebindeki tespihi çıkarıp şaklatarak, sen kim oluyorsun diye başlıyor; ben muhalifim, her şeye muhalifim, sana da

sarayına da aklına da muhalifim, biz burada senin aklının kuklaları olmaya da muhalifiz, oynamayacağız, konuşmayacağız, seni ve her şeyi muhalefetimizin içinde boğacağız. Muhafızlarım adamı sürükleyip götürürlerken arkasından sesleniyorum: ikiye bölün, bir parçası iktidar, bir parçası muhalefet olsun. Taht koltuğumdan kalkıp sarayımın mermer zeminli salonunda enine boyuna dolaşmaya başlıyorum. Avni tütünle doldurulmuş bir pipoyu elime veriyor, esas duruşta, dimdik dikilerek kibritle pipomu yakıyor. Hükümranlığımdan, yalnızlığımdan sıkıldığımı anlıyorum, cüce vezirimi işaret parmağımla yanıma çağırıp, topraklarımda basit yurttaşlarımın arasında teftişe çıkmak istediğimi, saraydaki gizli yoldan beni geçirmesini söylüyorum. Avni endişeleniyor, şikayetlerini sunmak için kullarımın bekleştiklerini belirterek, devletimizin, akıl iktidarının bir an olsun boş bırakılmayacağını, aksi halde akılsızların, baldırı çıplakların saltanatımızı yıkabileceklerini, bizleri de akılsızlığın toplumsal hücresine ömür boyu hapsedeceklerini tarihteki örnekleriyle açıklamaya girişiyor. Bırakıyorum, dakikalarca anlatıyor; ben de ölümünden yararlanıp Efendi'nin yerine geçerek mirasını üvey evlat soğukluğuyla harcayan aklın ve prensiplerinin insansızlığından nasıl kurtulabileceğim sorusunu duygularımla sorguluyor, son gecemi, son gecemde patlatacağım havai fişekleri, bir ışık gibi karanlıkta sonsuzlukta yanıp söneceğimi, kötülüğümle, düşmanlığımla akla oynayacağım oyunları ölü doğmuş yaşantılarımda düşünüyorum. Vezirimin sözünü kesiyor, yeter diyorum; korkma, vezirlikten emekliliğini temin edeceğim, oturup deniz kenarındaki barakanda son saatlerimizin hatırasını yazacaksın, şimdi yol aç, çıkalım buradan. Avni akrobat çevikliğiyle tekerlekli bastona atlayıp yanıma kayarak, minicik elinin serçe parmağını parmağıma kenetleyerek garip bir tarzda vedalaşıyor; sonra mermer tabandaki satranç .karelerinden birini açıp havaya kaldırıyor

Demir bir merdivenle yeraltına iniyoruz. Kapak kapandığında metroyu, tüneli andıran yeraltı sokaklarında birbirine uzak mesafeli ampuller yanıyor; canlı ısısına hassaslar, otomatik çalışıyorlar. Belki

her ayrı kare ayrı yeraltı yoluna açılıyordu. Keşke hayatımı daha iyi oynasaydım, keşke vezirime daha iyi şeyler vaat edebilseydim diye pişmanlıklarımı içimden geçiriyorum; bu muazzam yeraltı dünyasını kimin kurduğunu, kimlerin idare ettiğini soramıyorum. Belki de buranın sahipleri, tanrıları, sultanları bambaşka yaratıklardı. Soğuk bir ürperti geçiyor vücudumdan. İri gölgeler titreşiyor duvarlarda. Birçok sesi karmakarışık, bir arada işitiyorum. Herhalde büyük bir şehrin altındayım, işaretsiz, rutubetli, toprak, lağım kokulu yollarda üst üste yığılıp kaybolmuş eski çağlara ait değişik şehirlerin kalıntılarına, mezarlarına, kafataslarına, heykellere, kap kaçaklara, süs eşyalarına, altına, taştan tunçtan demirden silahlara, müzik aletlerine, mağara resimlerine, hayvan iskeletlerine, dişlere, arabalara, kayıklara, sonra tanklara, jetlere, tramvaylara, öbek öbek çöp yığınlarına, elektronik aletlere, kitaplara, istasyonlara, bir sürü şeye, uzay gemilerine ve ne olduğunu bilemediğim nesnelere rastlıyorum. Ayağım takılıp düşünce, cüce vezirimin yüzüne ilk defa bakıyorum: köseliğinin sakladığı yaşlı yüzünde bir çocuğun saf, soylu gülüşüyle elimi tutup yerden kaldırıyor beni. Bu başkalarının rüyası değil senin gerçeğin diyor. Koşmaya, nedenini bilemeden var gücümle kaçmaya başlıyorum. Cüce de kendinden, topallığından umulmayan hızla peşimden koşuyor. Saatlerce şehri boydan boya kat edercesine kovalandıktan sonra, kaslarımdaki yanmayla, konserve kutularından bir teneke dağın tepesine düşüyorum. Avni nereden bulmuşsa başıma bir Romalı askerin tüylü kaskını geçiriyor, münasiptir patron diyerek tavandaki kapağı iteleyip açıyor. Tekrar Han Restoran'ın bulunduğu dar sokaktayım, gecenin içinde, .eğlencenin, çılgınlığın, o yaşayan insanların sesleri duyuluyor Diz kapaklarıma tutunup bir adım ötemdeki kapıdan içeriye giriyorum. Barın kenarındaki yüksek tabureye tüneyerek içkili yemekhanenin ahalisini selamlıyorum. En azından üç, dört, beş yüzü olan insanlar altıgen gülüşlerle, birbirinden farklı bütün ağızlarıyla, kahkahayı basıyorlar. Barın gerisindeki camekânlı vitrinde palmiye, deniz, karanlık ve gece var; çok uzaklarda, karşı sahillerde yanıp sönüyor ışıklar. Tüylü kaskımı çıkarıp bardağımın yanına koyuyor,

barmen kadının gözlerine, kırmızıya boyanmış dudaklarının arasındaki parıltılı dişlerine bakıyorum. Yüzümü bir süre çiğnedikten sonra, tanıdım, sen, sen de mi buradasın diye bağırıyor. Şıp orada şıp burada, her yerdeyim. Kadın, Levend adında bir adamı çağırıyor yanına, gel, diyor; ilkokuldaki sıra arkadaşım Fahri'yle tanıştırayım seni, on yaşındaydık, kara kalemle resimlerini yapar dururdum. Levend elini uzatıyor, eskiden pilot olduğunu, evlendikten sonra erken emeklilik ikramiyesiyle ve ikisi de mallarını mülklerini satıp buraya yerleşerek bu dükkânı açtıklarını anlatıyor. Ayşe, diyorum, git başımdan, ben sana göre değilim çok yaşadım, sevemez oldum, kafamın içi karıştı, yoruldum, insanları ve dünyayı hazmedemedim, git başımdan, ben sana ve aşk şiirlerine göre değilim, hafızamı kaybettim, darmadağınık her şey, yeniden kurup yaratıyorum, alfabeye tersinden başladım, ölmek ve yaşamak için, az sonra Han Restoran'da toplandığımızda son sahneyi oynayacağım, önemli ifşaatlarda bulunacağım, yaşamayı beceremediğimi itiraf edeceğim, okul müdüründen, devlet başkanlarından, annebabamdan, bana emeği geçen ve hiçbir fedakârlığı benden esirgemeyenlerden özür dileyeceğim, başaramadım, onlar da nüfus cüzdanımdan fotoğrafımı söküp alacaklar, vadesi bu kadarmış diyecekler, ilk göz ilk kalp ağrım, git başımdan, ben artık sana göre değilim, geç kaldın, daha o zamanlarda resmimi yapmakla yetinmeyecek beni okulun ve hayatın kabadayılarına karşı tercih edecektin, borazanları, yayları ve isabetli oklarıyla varlığımı delik deşik ettiler; yalnız kalmak pahasına küçük bedenimde taşıdığım olumsuza karşı imparatoru bilecektin, Ayşe git başımdan, artık içimdeki yara kabuk bağlamıyor, kan hep akıyor, yaşananlarla doldurulmuş içimdeki hayat bir balon gibi patlıyor, sönüyor. Levend'in irade dolu, sert, biçimli yüzünde bal rengi gözler duruyordu, kısa saçları, tıraşlı, kuvvetli boynu, ensesi, geniş, güçlü omuzlarının arasındaydı; sizi baş başa bırakayım diyerek, uzun avcı boyuyla yanımızdan ayrıldı. Kıyaslanınca, işte Romalı savaşçı kaskım da bir maskeli baloda şarlatanın giydiği şapkaya dönüşüvermişti. Bir duble votka daha! Fakat sen hep taklit oynadın,

dedi Ayşe; mesafe açıyor, acılarının, ciddiye aldığın her şeyin konuşulmasını istemez gibiydin. Ama dedim; kullanılan kelimeler kullanılan hayat gibi yıpratılıp eskitilmişti, onlarla kaybedip onlarla bulmak istemediğim hafızanın içine gömülmekten korkuyordum, onlarla uzlaşırsam reddettiklerinde de uzlaşacağımı sanıyordum. Fakat hiç reddetmeseydin hiç istememek için. Ama her şey mümkündü, insanlara, sana, sengillere inanabilirdim. Fakat gelmiyor, yakınlaşmıyor, aramıyordun. Ama güzeldin, zengindin, başaranlar arasındaydın, arananlar tarafından aranıyordun. Fakat sen başkaydın. Ama seninle sürekli başka kalamazdım, değişir, başaranlara, arananlara benzer ve şu kadar olsun konuşamazdım, kapatıldığım akılhanede hayalini dahi bulamazdım. Fakat şimdi şu an. Ama levent gibi kocan var, ben bütün bunları akılevinin bana verdiği mikrofonun filtresinden geçiriyorum, geçiriliyorum, varoluyorum. Fakat tut elimi, hisset beni, hissedeyim seni. Ayşe'nin elini değil de avuçlarımda başını tutuyorum, ince çenesinden birkaç Ayşe yüzü eriyip bardağıma damlıyor, içiyor, sarhoş oluyorum. Ama iri yarı bir adam yaklaşıyor yanımıza, abla diyor; askıntı oluyorsa dağıtayım suratını. Teypte menekşe gözler çalıyor, işsahibi Levend Bey'in işaretiyle şefgarsonun gönderdiği ayı patronun karısı tarafından elinin tersiyle kovuluyor; ön ayaklarındaki pençeler kıllı ayının komut alan beyninde titreşiyor. Fakat açıkta demirli duran tekneye kaçabiliriz. Bardağımdaki son damlayı yudumluyor, Ayşe'nin peşinden gidiyor, palmiyeye bağlı küçük sandalı çözüp açılıyoruz. Küreklere asıldıkça Ayşe'nin dudaklarına değiyorum denizin sessiz karanlık kıpırtısız yüzeyinde, yirmi beş yıl uzaklıkta. Az önce kıyısından ayrıldığımız kasabanın, köyün, şehrin, dünyanın, sarayın, kervan yolunun görüntüsünü seyrediyor, uğultusunu işitiyorum. Beyaz, kağıttan, ortası yıldızlara yükselen tekneye biniyoruz. Ayşe'yle birlikte; ayaklarımızda suyun serinliğini hissediyoruz. Ayşe atkuyruğu saçları, siyah okul önlüğü, beyaz yakasıyla, annemle annen bizi konuşuyorlar, diyor; büyüyünce ressam olacağım, seninle evleneceğim. Gökyüzünden bir dizi yıldız koparıp Ayşe'nin atkuyruğu saçlarına takıyor, gecenin gelini oldun

diyorum. Dudaklarımızda ışığın, hayatın kırpışmasıyla öpüşüyoruz. Havuzun duvarındaki bir çocuk bir devin uzun kollarıyla uzanıp kağıttan beyaz teknemize iğne batırıyor. Bak, işte batıyor diye bağırıyor. Ayşe o an çocukluktan sıyrılıp kadınlaşıyor göğsünde irileşen memeleri, dar beli, geniş kalçaları, diri, etine dolgun gövdesiyle. Sahilden tüfekle ateş ettiler, diyor. Öteki tekneleri siper alıp içkili yemekhanenin palmiyeli iskelesine dönüyoruz. Levend dürbünlü tüfeğini duvara yaslıyor, karısını çekiştirip yemekhanenin arkasındaki kulübeye götürüyor. Kıllı ayı da beni içeriye çağırıyor. Mutfak boşluğunda nasırlaşmış balyoz yumruklarıyla vuruyor, ayyaş, manyak, serseri, pis zampara diye küfrediyor. Yüzümdeki kanı lavaboda yıkayarak yeniden barın kenarındaki yüksek tabureye oturuyorum. Salonun vitrin camından kedi içeri girmeye çalışıyor, ön ayaklarını havaya kaldırmış, camı tırmıklıyor, kayıyor, yeniden tırmanıyor, yeniden düşüyor, karanlıkla kalabalık arasındaki camı göremeden debeleniyordu. Dibi kalın kadehi cama fırlatsam hayali parçalayabilir miydim? Levend'in müşterileri, konuşmalarına, tartışmalarına, yiyip içmelerine dalmışlardı. Vücudum, kafamın içi ağrıyordu. Oturduğum döner tabureden hiç kalkmış mıydım? Dışarıda, tam bu sırada, kırmızı külahlı bir cüce kendi cüssesine eşit bir kediyi kapıp o küçük sandala bindiriyor; denizde, karanlıkta kayboluyorlar. Kıllı ayı tepemden eğilerek bir şişe içkiyi önüme bırakıyor, hesabınıza yazılmayacak, patron ısmarladı diyor. Ayşe yeniden bara geliyor, bardak, çerez veriyor. Hülya'yı hatırlar mısın, diye soruyor; benim kadar ondan da hoşlanırdın, ressamlığı beceremedim hostes oldum, Hülya da üç kız bir erkek anası oldu. Avucumdaki alkışı tezgâha vururken denizdeki bir çift küreğin sesini duyuyorum; işte gerçeğe dönüyoruz, zil çaldı, düşlere beş dakika paydos diyoruz. Ata binercesine gerçeğe biniyor, dizginleri tutup dörtnala menzile koşturuyoruz. Ey nöbetçi, surların kapısını aç, muhteşem aygırının sırtında gerçek geldi: hayalin bütün ejderhaları öldürüldü, sur içindeki şehir tehlikeden kurtarıldı. Sultan sözünde durdu, ekonomistlerin, politikacıların, sosyologların, askerlerin izniyle gerçek ile hayat izdivaç yapıp düğün dernek

eğlenecekler. Beyaz peynir ticaretinden Tıntınoğullarının kızı Nebile reklam ajansının metin yazarı Nedim'le evlenecek. Sırtlarına balkonlardan çiçek atılmayacak. Nedimeler bulunmayacak. Halk iki yana açılıp, ortalarından, çamur sıçrata sıçrata hayat ile gerçeğin geçmesini bekleyecek. Eşekarılarından korktukları için balaylarını bu yörede geçirecekler. Sur içinde çok çalışıp çok yoruldukları, pahalı arabalarından medeniyetten dubleks katlarından, meşru ilişkiden, laik emlaklarından sıkılıp tabiata âşık oldukları için yılın yedi ayı burada tatil yapacaklar. Burada müesses nizamın sarı iktidarını kuracaklar. Peşlerinden onlara benzer züppe, özenti bir yığın gelip inhisarlar idaresinden kaçtıkları savıyla, bu anadolu, ortaçağ bohemyasında, bu yumuşak ılıklığın içinde toplanacaklar. Yıllar sonra rastladığım ilk göz, kalp ağrım Ayşe ile pilot emeklisi kocası son model korsanlara, haydutlara kumanya hazırlayacaklar; bahşiş, güneş, deniz alacaklar karşılığında. Biz burada şifahen bulunuyoruz, gerçeğe de git artık diyoruz. Abuzer'e, İzbandut'a, Kıllı Ayı'ya tahammül edemiyoruz. Hepimiz buradayız, siz de biz de buradayız, mutluyuz. Dümbelek seslerini Han Restoran'dan işitiyoruz. Fakat iyi nişancıdır, diyor Ayşe; dileseydi Levend bizi öldürürdü. Ama sürek avı başlamıştır. Başlarındaki sarıkları düzeltip, ayaklarıyla atlarının karınlarını dövüp, bir hışımla ileriye atılmışlardır. Borazanlar ötüp, seslerini dağlardan dağlara yankılandırıp, sınırdaki bir kaçağı haber vermektedirler. Beylerin köleleri, aylarca eğitilmiş, aç bırakılmış doğanları, şahinleri kollarında taşımaktadırlar. Köpekler havlayıp uluyup koşuşmaktadırlar. Eğlencenin maratonu, Tophane, Karaköy, Eminönü, Sarayburnu arasında şehiriçi vapurlarının manevra alanı kadardır. Av sınır taşlarında çabuk kıstırılıyor. Kimse telaşlanmıyor. Köleler bileklerindeki doğanları, şahinleri, Yeni Cami'nin güvercinleriymişçesine, serbest bırakıp havaya salıyorlar. Yırtıcı kuşlar yükselip geniş daireler çiziyorlar bulutların altında. Etin sıcak, kanlı iştahıyla karartı halinde ansızın avın üstüne çöküyorlar. Gagaların saldırısı, kanatların patırtısından avın feryadı dahi duyulmuyor. Beynini oyuyorlar, kemiklerini paramparça kırıyorlar,

gözlerini deliyorlar, kalbini, bağırsaklarını, etlerini didikliyorlar; sonra köpekler akan kanı yalıyorlar. Emirverenler, sultanlar, prensler, prensesler, köleler şehvet duygusunun ten yorgunluğuyla geri dönüp av kıyafetlerini değiştirerek buraya geliyorlar. Korkunç şeyler anlatıyorsun, diyor Ayşe; masalsı ve korkunç. Cehennem bir gözetlemedir, diye yineliyorum; insan bir koyu kandan, güneşe, ışığa, ona uyan aya, yeryüzünü aydınlatan gündüze, ışınlara örtü çeken geceye, yeryüzüne, yeryüzünü döşeyene, kötülüğü ve iyiliği öğretene, çirkinliği, güzelliği bilene, içersinde bulunan ağırlıkları çıkarınca, içini temizleyen kurtuldu, kirletense umutsuz oldu. Ayşe cevap vermiyor. Birbirimizi tanımadığımızı, eski ile yeninin .rastlaşmadığını ikimiz de anlıyoruz

Yanıma kara gözlüklü, kara giysili, kara papyonlu bir adam yaklaşıyor, cebinden çıkardığı akılevi görev kartını gösteriyor. Kurumun kurallarına aykırı davranıyorsunuz, diyor; vaktiniz azalıyor, Han'a gitmek zorundayız. Raporuma eklenen karneyi Ayşe'ye uzatıyor. Tezgahtaki kadın elini bulaşık bezine kuruluyor, çok isterdim fakat sana olumlu not veremeyeceğim diyor. Ama sen benim öğretmenim misin mastürbasyona yattığım hayalimin metresi misin, değilsin, diyorum; iltimas dilemiyorum, hayattan mezunum, her şeye bambaşka öz vereceğim, bırakın. Görevli kolumu dürtüklüyor, verdiği notun yanındaki düşünce hanesini dolduran hocahanım kılıklı kadını göstererek, hanımefendi diyor; girdiğin, yeniden gireceğin tam teşekküllü heyetin en önemli .doktorlarındandır

Her kapısında birer kapan sanısına kapıldığım dar sokakta, gözlüklü görevliyle itişip çekişiyoruz. Zamanla uymaya alışırsın, diyor; eskiden ben de kurumun müşterisiydim, deminki doktorun raporu sayesinde mevki verildi, görevlendirildim. Önce büfede çalıştırdılar, sigara alışverişi yaptım, kârdan pay verdim, küllerini, pisliklerini temizledim; sonra ziyaretçileri koğuşlara götürüp getirdim, denileni yaptım, müşterilere ait önemli gelişmeleri zamanında üstlerime bildirdim, sorularına istenilen cevapları verdim ve davranışları gösterdim. Gecenin yarısı tenhalaşan sokağa, diğer

yarısı da barakalardan taşıp gelen seslere karışmıştı. Han Restoran'ın kapısında İzbandut'a teslim ediliyorum, vestiyerdeki kadınla selamlaşıp kalabalık bir masada Zambak'ın yanına oturtuluyorum. Efendim, hoş geldim, sefalar getirdim, bu şölene çiçek bulamadım, tarlayı, dikenler doldurmuştu, dilimle ezip kelimeleştirdim, merhaba. Yine aynı terane, diyor Cevdet; şişman hem de dersini bilmiyor. Dönüp masadakilere dikkatlice bakıyorum; hepsi burada, yaşıyorlar, yaşlanmışlar, kılıkları, şekilleri, jestleri .değişmiş

Hakkı kadehini kaldırıyor, tokuşturuyoruz. Müşteri, misafir, ziyaretçi, görevli; hangi sıfatla bulunuyorsunuz, diye soruyorum. Tarık sevecenlikle, acırcasına, böbürlenerek elime dokunuyor, hiç birinin değeri yok bizim için diyor; hem içinde hem de bunların dışındayız. Yoksa onlar yönetimin buyruğuyla arkadaşlarımın, tanıdıklarımın maskelerini mi takmışlardı? Kurumun oyuncuları, müstahdemleri miydiler? Bu yüzleri, sesleri, kostümleri ne amaçla ödünç alıyorlardı? Hayata hile katıyorlardı. Zambak sufle et, konuş, açıkla. Beyhan hayret diyor Burhan ile öpüşürken. Han'ın kumarhanesinden Fazilet Arar iniyor, oğlunun yanına geliyor, Hakkı çek yaz diyor; yine kaybettim yine kazanacağım. Çeki Cevdet yazıyor. Fazilet hanım bu meblağı yıl sonunda cirodan düşeceğiz diyor. Hazreti Hayret dualarımı kabul et, ne olup bittiğini anlamama yardım et! Şehri, hayatı bizler zapt ettik, yetiştirildik, büyüdük, şirketlere avukat, hissedar, yönetime üye, hastanelere doktor, bankalara müdür, ticarethanelere sahip, siyasete iktidar, gazetelere muhabir, yatırımcı, üniversitelere öğretmen, işletmeci, matbaacı, gemilere kaptan, sahnelere aktör, şarkıcı, inşaatlara mühendis, müteahhit olduk. Hazreti Hayret devam et lütfen! Biz sana karşıt bile değiliz, beğenilmeye ihtiyacımız yok, tarihin, zamanın içinde yol alıyoruz, biz, sen hariç sadece birbirimizin yoldaşıyız. Piyanonun başından tombul, şık, çok boyalı bir kadın ayağa kalkıyor, Belde bu (dudakları ıslak, aralık), mikrofonu tutuyor, sayın konuklar, diyor; ilk kocalarımdan ve şimdi Han'ın müdürü olan Hakkı'yı buraya davet ediyor ve gecenin önemini belirtmesi için

kendisinden birkaç söz rica ediyoruz. Garsonlar bahçenin çevresindeki sütunlara yaslanıyorlar, müşteriler, konuklar, konuşmayı yiyip içmeyi bırakıp dikkat kesiliyorlar. Hakkı masadan kalkıp piyanonun üstünde duran mikrofonu alıyor, yıllar sonra hepimizin bir araya gelip toplanması beni heyecanlandırıyor, diye söze başlıyor: bildiğiniz üzere şirketimiz onuncu yaşına basmıştır. Dostlukla değilse de hayatın genel prensipleriyle kurduğumuz ortaklık yürümüş, koşmuş, bütün çit ve engelleri aşarak hedefe varmıştır. Bu konuda hepimiz bir diğerimize teşekkür borçluyuz. Gecemiz kutlu olsun. Bu adam neyi kutluyor, diyorum; sus ve dinlemesini öğren, diye bağırıyor Burhan. Alkışlanıyor Hakkı, masaya geri dönüyor, müzik çalıyor, masalardaki çiftler dansa kalkıyorlar. Süzülerek geceye yükselen alkol buharı, sigara dumanı altında, bahçedeki loş ışığın içinde, müziğin hafif ritminde .birbirlerinin vücutlarına sarılı dönüp duruyorlar

Bütün bunların hepsi taslaktı. Bir yaşama taslağı. Hazreti Ulan hangi cehennemin dibindesin? Hazreti Hayret keçi sakalından, kırmızı kuyruğundan çekiştire çekiştire Hazreti Ulan'ı masanın üstüne getiriyor. Kimse görmüyor onları; tabakların içinde, içki bardaklarında, salatanın yeşilinde, limonun sarısında, balığın kılçıklarında tuhaf, kendilerine has dansı sürdürüyorlar. Masada yalnız bırakıyorlar beni. Ay ve yıldızlar çarpışarak gökyüzünü genişletiyorlar. Bir saksafon sesi, bir akşam, bir kalabalık. Hayatım boyunca tüm tanıdıklarım, hepsi burada. Ve bütün davranışlarını, konuşmalarını, hayatlarını, kendilerini, kendilerinde kaybedilen her şeyi, yıldızlı bir gökyüzü berraklığında şimdi hatırlıyorum. Bardağımı Hayret ile Ulan'a çarpıyorum. Tabaklardaki artığı atıştıran iki böcek kaçıyor. Müzik kesiliyor, dans bitiyor, masalara geri dönüyorlar, garsonlara yeniden bir şeyler ısmarlıyorlar. Şirretleşme, haydutlaşma, diyor Tarık. Parmaklarından tuttuğu Zambak'ı kendi yanına oturtuyor, onu idare ederim diye ekliyor; bildiğini sanan, sanısını gizleyemeyen bir çılgın. Diğerleri de soğuk, itici yüzüme bakıyorlar. Onların bakışı üstümde toplanınca anlamsız, içi boş her şeye dönüştürülüyorum. Yere bir şey düşürmüş

gibi yapıp masanın altına iniyor, bağdaş kurup oturuyorum. Ayaklar bacaklar, çıplak kadın baldırları, sonra birbirlerini kovalayıp ezilmekten kaçarcasına Ulan ile Hayret. Uzakta, bir su birikintisinden yüzüp gelen vezirim cüce Avni'yi görüyorum. Elinde penise benzer bir nesne taşıyor. Belde eğilip masanın altına bakıyor, sızmış galiba, bırakın, orada kalsın diyor. Ayakkabısını çıkarıp çıplak ojeli ayak parmaklarıyla saçımı okşuyor. Eteğinin altına giriyor, kımıldadıkça, yavaş yavaş donunu bacaklarına sıyırıyorum. Yukarda konuşuyorlar. Masadaki kadehlerini ortaklığın sağladığı kazanç ve kâra kaldırıyorlar. Belde bacaklarını, iki yana, gepgeniş açıyor. İşte her şey, varlığın sırrı gibi, uzun, kilsi, kara yaprakların ortasında duruyor. Hayret, Ulan, Vezirim arkamda yan yana durmuşlar, bir kesik gibi kızartıya akan ağzı seyrediyorlar. Tarık sol elini indirmiş Zambak'ın dizini okşuyor, sermayeyi onar milyon arttırıp üretimi çoğaltarak farklı pazarlara açılmalıyız diyor; sonra sesini yanındakine göre alçaltıp; zenginim, dilersem, benimle yaşarsan seni bakıcılıktan kurtarabilirim. Cevdet, avukat bürosunda edindiğim çevreyi şirkete yüzde on primle aktarabilirim, diyor; ayrıca yöneticiye yapacağımız yardımla faizlerin nasıl ayarlanacağını tavsiye edebiliriz. Personel harcamaları azaltılmalı, toplu sözleşme, grev haklarını yasaklatmalıyız, diyor Burhan; kalkıp Beyhan'ı tuvalete götürüyor. Vezirim penisi elime veriyor, alıp işitilmez hışırtıyla kara yaprakların içine, kesiğin ağzına, Belde'nin ormanına, gece kuşlarının ötüştüğü, hayvanların bağrıştığı karanlığa, her şeye sokuyorum. Hazreti Hayret, Hazreti Ulan, tahtımın veziri cüce Avni belimde sürüklediğim sırığı olanca güçleriyle itekliyorlar. Belde'nin sesi hırıldıyor, iyi diyor kekeleyerek alacağımız dış kredi kesinleşti, daha fazla mal sokabiliriz piyasaya. Koordinasyonun dağılmaması için toplantılarımızı periyodik hale getirmeliyiz, diye bir öneride bulunuyor Hakkı; kendi içimizde kesin hesap sonuçlarıyla açık, dışımızda ise kapalı ve tartışmasız olmalıyız. Belde inliyor. Ne oldu diyorlar. Çok iyi mükemmel, diye cevap veriyor; devam edin, ileriye, hep ileriye. Ormanın karanlığında vahşi, ilkel hayvanların çığlıkları duyuluyor, ıslık çalıyor fırtına

kalın gövdeli ağaçların dallarında, artan sıcaklığın, alevlenen yangının çatırtısı, gürültü, ırmak halinde kasılıp ağızda boşalıyor. Hakkı beş parmağını masaya vuruyor, biz diyor; insanların, bu ülkenin düşü olacağız, umut, sevinç, keder, acı, haz, ev, saray, çocuk, istikbal, hançer, zehir, uyku, bilinç, felek de, çark da bizim planlarımızdan doğacaktır. Belde hariç hepsi coşkuyla ayağa kalkıyor. Cücenin verdiğini cüceye iade ediyorum. Gönüllerine, vicdanlarına, namuslarına kapısından giremediğim bütün kalabalık, kilide uymuş anahtar gibi, hep birlikte tükürükler saçarak marş :söylüyorlar

Ortaklığımız yenilmez güç denemesinde,
her ortağı bir yıldırım başarının tepesinde,
şirketi pazarı korumaktır azmimiz,
coşar istikbal aşkı çıkarlarımızın gür sesinde

Ortaklığımızın öz cevheri taşar kirli paradan,
her ferdimiz ölür de dönmez kavga meydanından

Şirketimizin hastanesi sınırlar üstünde ticaretin şanıdır,
tarihe güç sözü ortaklığın armağanıdır,
göğsünü koğuşunun her karışı uğruna siper alan,
çalışanlarımızın en aziz sevgili toprağıdır

Ortaklığımızın öz cevheri taşar kirli paradan,
her ferdimiz ölür de dönmez kavga meydanından.

Belde de toparlanıp kalkınca ikinci marşa bir soprano sesle katılıyor: “Bencil doğar kuleleri gölgeler bu renk. Mavi sularda yanar altın bir çelenk, özlem dolu bir göçmenlik gönlümüzde cenk, sermayem parlasın şehrin üstünde -Her yaşam bir sarmaşık gibi, nefretimle sularım bu yeri, korkuma bahçe yaparım, ceketime taktığım rozetleri- Şimşekli sözlerle bin ölüm, çelikten kasalarıyla gelse bir akın, çıkarlarımızın güçlü midesi mikrokozmos, yer cennet gök cehennem şanlı makrokozmos.” Marşlar bitince, sararmış, gergin yüzleriyle yumruklarını sıkıp indire kaldıra hanın küçük bahçesindeki havayı dövüyorlar. Sinirsel bir ipnoza tutulmuşçasına, bağırtılarıyla, dört bir yanın göğünü inletiyorlar. Pusmuş, masanın

altında oturuyorum. Vezirim cüce Avni ayakkabı, sandalet sürüsü arasından sıvışıp kaçıyor. Korkuyorum, korkunun ecele faydası yok diyerek ünlü çobanbaşlarının sözlerini, dua edercesine, içimden geçiriyorum. Yenilmişliğin ezikliğiyle içimdeki yaşama ve isyan coşkusunu üzüntü bastırıyor. Han son konaklama yeri miydi? Yoksa farklı insanlarıyla bir başka yaşama alanına buradan varılabilir miydi? Tek bir hareketle birbirlerini selamlayıp oturuyorlar. Garsonlar müşterilere, muhafız postunda, yeni servis açıyorlar; ben de yerden kalkıp beni bomboş bekleyen sandalyeme oturuyorum. Cüce gibi küçücük ve yalnız kalıyorum bu büyük kalabalığın içinde.

.Bu sırada dışarıdan bir topluluğun bağırtısı, uğultusu geliyor Abuzer kapıdan hanın bahçesine koşuyor, delilerin baskınına uğradık diye ortalığı velveleye veriyor. Garsonlar mutfaktan kaptıkları bıçaklarla kapıyı tutmaya çalışıyorlar. Az sonra başlarında cüce vezirim Avni olmak üzere timler halinde bir bölük pijamalı kadın, erkek içeri doluşuyorlar. Bahçenin dört bir yanını sararak, merdivenlere dizilerek, balkonlardan sarkarak, şemsiye tellerinden yaptıkları oklarla tek tek müşterileri nişan alıyorlar. Beyaz saçları darmadağınık, kirli, yırtık pijamasından dayak izleri gözüken, yaraları kabuk bağlamış yaşlı bir adam elinde tuttuğu üstü mücevher dolu kocaman palasıyla diğer katlardaki bütün müşterileri aşağı indiriyor. İsyancıların başkomutanı herhalde bu, diye mırıldanıyor Burhan; müzeden padişahların silahlarını çalmışlar. İsyancı askerler Abuzer'i, İzbandut'u ve Görevli'yi sütunlara bağlıyorlar. Hakkı diklenmeye yeltenince saçlarını sıyırıp geçen bir ok duvara saplanıyor. Herkes donup kalıyor. Sivrisinek vızıldasa sesi duyulacak. Avni bir sıçrayışta siyah piyanonun üstüne atlıyor, mikrofona konuştukça sesi hoparlörden akılevinin bütün sınırlarına .doğru yayılıyor

Bütün koğuşlardaki isyanın başarıyla sonuçlandığını hükümdarım Fahri'ye arz ederim. Akıl mahkemesi kurulup suçluları yargılanmadan önce hükümdarımın sekreterlere değil de bana yazdırttığı metni okuyacağım: Millet! Dostlar! Düşmanlar! Sayenizde istemeyerek hayatımın imparatoru olmak zorunda

kaldım. Sizlere inanabilir, sizleri sevebilirdim. Fakat aranızda geçirdiğim bunca zaman içinde kurduğunuz dünya, sürdürdüğünüz insansal ilişkiler ile vaat ettiğiniz nimetleri kabul edemeyeceğimi iyice öğrenmiş bulunuyorum. Beni bu günlere, bu anlayışa yetiştiren sizlersiniz. Artık hayatın öğrenciliğinden, tam ortasından geçip yaşantıların acısında rastladığım isyankârlığımı da sizlere terk ediyorum. Lütfen kendinize isyan edin. Kendinize ve başka insanlara böyle olmaktan utanın. Her şey olabilir, her şeyi başarabilirsiniz ama yeryüzünde yaşayan bütün insanları kendinizi sevdiğiniz ve koruduğunuz gibi sevip koruyabilir misiniz? Sizlerden dolayı intihardan başka yol bulamayanların acılarını, mutsuzluklarını yüklenebilir misiniz? Yani sen Hakkı megaloman içtepişinle ilk önce en yakınındakileri niçin umutsuzluğun stadında boğdun? Seçip yaşadığın hayat bir kör kurşun gibi dilediğin insanları imkânsız kılıyor. Babanı aşmak uğruna ananın aşkına böylesine muhtaç mıydın? İşte müdürsün ve diyelim ki büyüksün; sen bu kadar mısın? Sen Cevdet huzurlu evinin huzurlu bahçesinde çiçek yetiştirmek için mi dünyayı ve insanları görmezlikten geliyorsun? Kazandığın para, araba, ev, içdekorasyonu, eşyalar, video televizyonun başkalarında da aradığın hapishanenin küçük hücresi değil midir? Evet sen bu kadarsın? Daha ötesi olamayanlardansın. Sen Tarık emek harcamadan sahip olduğun maddi şeylerle kurbağa gibi şişinip vraklıyorsun, soydaşlarınla birlikte ötüşün koro halinde bataklıktan işitiliyor, zıplama yeteneklerini yitirmeye değer miydi vücudunda yenildiğin cinsel iştah? Saygıya değmez hayat ve toplumumuzun saygısız bayanları bayları! Buradan çıkabilmek için sizlerin onay ve notlamalarınıza ihtiyacım var mıydı? Benim bir hayal ürünü olduğumu ve hayalin her şeye muktedir olduğunu niçin bilemediniz? İşte yanıldınız pek çok gerçeğin iktidar sahipleri. İşte günlerce uğraşarak gizlice, sinsice kurduğum imparatorluğumun elemanları tarafından kuşatılıp esir alındınız. Başkomutanım Ulubatlı Hasan ziyaret günlerinde Düşünen Adam heykeli çevresinde izmarit dilenirken gördüğünüz on beş numaralı koğuşun sakinlerindendir. Takdim ederim. Her biri,

barışta ve savaşta, uykuda, düşte, gerçekte her zaman ve her yerde akılevine ve yönetimine doğruluk ve muhabbetle hizmet ve ilkelere ve nizamlara ve doktorlara itaat edeceğine, hasta olmanın namusunu, şanını canından aziz bilip icabında akılevi, yönetimi ve verilen görev uğruna seve seve hayatını feda eyleyeceğine hastalığın nedeni, namusu üzerine ant içmişti. Nedir ki içirilen uyutucu şurup dahi etkisini uzun süre devam ettiremedi çünkü Düşünen Adam heykel olmaktan vazgeçip her akşam yanımıza gelerek bizimle konuşmaya başlamıştı. Aklın yolu bir değil daha fazladır, diyordu. Sizler normalden kaçtığınız için buradasınız, diyordu; normali yaşayanlar sizleri buralarda toplayıp biçimde ve özde misli görülmemiş oranlarda hayatı kendi doğallığının ötesine zorladılar. Düşünen Adam'ın konuşmaları ayartıcıydı; doktorlarınızın, ellerindeki sopayla ya da kendilerinin dahi inanmadıkları tedavi yöntemleriyle topluluğumuzu güdenlerin ifşaatlarına, buyruklarına, koydukları yasalara, yaşama formüllerine aykırıydı. Böylece sizleri devirip yerinizi almaya karar verdik. Düşünen Adam da bizleri kışkırttıktan sonra kaidesine yerleşip yeniden heykel olmaya karar verdi. Kendisine burada alenen teşekkür ederiz. (Vezirim metni okurken ben Fahri bu küçük bahçedeki herkesin içinden ne konuştuğunu işitiyorum, beynime bir kobaymışçasına ameliyatla sokulmuş aygıt.) Ve sadece yazıklanıp bilmezlikten geldiğiniz bu kalabalık sizlere aslınızı yansıtmak için hiçbir fedakârlıktan kaçınmayarak özel hayatınızdaki bütün gizlediğiniz şeyleri toplayıp belgelemiş bulunmaktadır. (Hakkı: Susturmalı, ne pahasına olursa olsun konuşturmamalı onu, şirketi ön planda tutup gerisinde kurduğum acenteleri bilebilir mi?) Ve kapı görevlileriniz dahi yöntemleriniz taklit edilerek ele geçirilmiştir. (Cevdet: Az önce marş söylerken beraberliğimizi birbirimize kanıtlamamış mıydık, keşke bu davete gelmeseydim, kafamın içi çatlıyor, içindekiler ortalığa dökülecekler, çiçeklerim, bahçem, piyanonun üstündeki komedyen midir, şovmen midir nefret ediyorum senden, programda müthiş sürpriz yazıyordu, bu muydu, davetiye elli bin lira, eskiden iki dört dosya adliyeler duruşmalar, demekti, yemin etmiştim mesleğe

başlarken, Fahri yüzüme bakıyor, okuyup banda alıyor sanki, karımın şişman sıcak yumuşaklığı, çocuklarım, patronlarım, ortaklarım, kârveren problemsiz arkadaşlarım, itimat uyandıran sessiz hayatım, uygulamaya sıraya koyduğum yaşantılarım, on bin verip hediye alacağıma oturup kendi evimde yiyip içerim, babam gibi bir kadeh, bir ölçü, başarının ölçüsü yine ölçülü olmaktan geçer diyorum ben de oğluma, bu gece fazla içtim, elli bin lira, muhasebeciye söylemeli vergiden düşmeli, yaşadıklarımı da yaşayamadıklarımdan düşüyorum, çok kazanırsam zarardan düşeceklerim çoğalır, dördüncü kadeh tehlikeliydi, beşinci kadehi içtiğimde, Belde, dedim içimden, garsoniyerim olsaydı gelir miydi, zengin program, bir yığın figüran tutmuşlar, merdivenlerde, balkonlarda, elli bin lira, artık arabamı değiştirmeliyim, Reno'yu karıma verip, ihaleye girip, telefon açıp söyledim, aynı fiyattan olmaz, güven verici dürüstlüğüm, itirazım var çalıyordu, eleştiren de eleştirilsin, oğlum eski dolaplardan en eski fotoğraf makinemi bulmuş, oynamış, bozmuş, kırmış, arkadaşlarını çekecekmiş, çekmesin, değmez, elektronik oyuncaklarıyla oynasın, dersine çalışsın, sahnedeki komedyen, mızrağı gözüme tutmuş, Hakkı'yı yutmuyoruz, Burhan'ı Beyhan'la evlendirseydik, Tarık, önce küçük hesaplar sonra büyük dünya, akvaryum, suyuyla çiçekler boyunlarını mı bükmüş, kim yazmış, hâlâ sürüyor mu konuşması soytarının?) Ve akıl ve zekâ boş bir gurur gibi önce özgür sonra uşak... (Burhan: Geceyi berbat etti, huyu böyle, tutturmuş program metnini ben yazacağım diye, dikkatler dağıldı, kimse dinlemiyor, Fahri dinliyor, zaten hiç sevmedik onu, benzemiyorduk ona, izole olmanın savunulacak övünülecek yanı yoktu, kapısını yokladık, tıktıkladık, geleceğe umudumuz yoktu, doğrularımız karşılığını uzayda değil de yerde bulsun istiyorduk, doğru konusunda aykırılık yeni değildi, doktorun dediği contrauersial kafa mı, nereden bilebilir nasıl emin olabilirdik, evet bize bir benzemezliği vardı, inkar ettik, bir başına mağrur sağlamdı, kolay kolay kırılmaz gibiydi, son zamanlarda yaralanma sözcüğünü sık kullanıyordu, kanmıyorduk, sızıntıydı, her zaman kendine güvenini vurgularcasına hep

kendisinden memnun gibiydi, sözleri sonsuza doğru hiç bitmeyecek gibiydi, anlamıyorduk, konuşmalarının arasında çözemediğimiz yarıklar bir çeşit susuşlar vardı, geçmişi anımsayışı da bir başkaydı, kadınlarımızın portmantodan paltolarını alırken "kokusundan mı tanıdın" demişse, kadın da "çok adisin" diye cevap vermişse olayı çok başka türlü dinlerdik ondan, ikileme düşerdik, ifadenin kesinliği zihnimizi oyalardı, oysa yüzümüze en yaralayıcı sözü kendisi söylerdi, hak eder miydik, onun sevda ya da aşk öyküleri de hep başka olurdu, sonunda Bay Muteberlerini bulup onu terk etseler bile soylu bir yapıtın dramatik sahnesini yorumlar gibi bir mektup ya da konuşma olurdu, en siliğimizin bile Bay Muteber'e bir benzerliği olurdu, terk edildiğinde uzlaşmaz en can yakıcı tavrı ile onca insan düşkünlüğüne rağmen kendi katına çekilip tetikte beklerdi, boş bulunup yanına varanlar ağızlarının payını alırlardı, arkasından şimdi yaptığı gibi parmağını gözümüze doğrultup "sen şusun maskeler düşürülsün" açıklamaları başlardı, şaşırır, bocalar dururduk, maskeler aşağı harekatından sonra en ilginç suçlaması da "hangi biriniz insana en muhtaç olduğum zaman yanımdaydınız" sorusu olurdu, irkilirdik, suçlama batıcıydı, insanın insana muhtaçlığını ondan duymaya alışık değildik, yakıştıramazdık, ondan böyle bir çağrıyı aldığımızı da anımsamazdık, içimizden biri şöyle konuştu: Zamanın herkes için geçerli impersonel anlamı varmış, algılanması mı neyse, işte bu bazı kişilerde azalır yitermiş, bu kişi zamanı kendi içindeki etkilere göre varsayar kabullenirmiş. Fahri de öyle, kendi anlarını muteber sayıp bizleri göz ardı ediyormuş, bu görüşü çok beğenip kendi aramızda çok alkışladık, içimizden bunu karışık bulanlar da çıktı, farkına varmadan bütün bunları ezberlemişim, söyleyen kimdi, Hakkı mı, doktor mu, bir başkası mı, anımsamıyorum…) Ve sağanak halinde düşüşten düşüşe yuvarlandıkça filizlenen bu saldırı serpiyor insanların çabasını yüzümüzle kırdığımız aynaya. (Tarık: Çok iyi, eğleniyorum, çok iyi, bir yudum daha, konuş komedyen, suçla, kendi ağına takıl, Tarık senin tahminlerinin ötesinde, hatta kendisinin bile şaşkınlıkla karşıladığı kadar iyi, bu mutluluğa dayanabilmesi zor, her an

ölebilir, böylesi mutluluk mutsuzluk gibi, arsenik gibi bir şey, ama sadece çektiriyor, doğa işini biliyor, mutluluğun aşırısından kaçın diyor, mutluluk zehirlenmesine uğramamak için, biraz iyi, biraz Zambak, benimsin, değilsin, eski dostlar ve geçmiş seni terk ediyorum, kazancımı harcayacak denli bonkörüm, yarın yok mu, yarına satırbaşı yapıyorum. Fahri maskeler düştü diyor, düştü ise gördüğüne inanmak mı istemiyor, her birimiz kendimizi yaşıyoruz, rüzgar, yelken, körfez, açık fırtına, söylenenin insan için anlamı ne, benim gemim benim körfezimden ayrılıp başkalarının açık denizine açılmayacak çünkü benim gemim yoktu, şaşırmamalı, benim aslında zaten gemim hiçbir zaman olmadı, olamayacağını da zamanında anlayamadık, açılan açık denize çoktan açılmıştı, biz sadece sahildeki şirin tekneleri küçümseyip var olmayan gemiler yarattık kendimize, her an demir almak için, bizi hazır bekleyen beyaz şiir yüklü gemiler yarattık, niçin, küçük dünyaları aşmak, boyutlu dünyalara yol almak için mi, ya da kendi küçüklüğümüzdeki dayanılmaz tiksintiye karşı savunma mıydı bu, yalan gerçeğin yerini bazen ne kadar güzel tutar ama nereye kadar, niçin bir türlü bizi hazır bekleyen gemiye binip de yol alamıyorduk, evet, bir gün bulaşıcı hastalık yüzünden karantinadaydık, bir gün her nasılsa bir kağıt eksikti evraklarımızın arasından, evet, bir gün rotada yanlışlık olabileceği kuşkusu üzerine sefer son anda iptal edildi, evet bir gün gemide önemsiz bir gün önemli arızalar çıkıyordu, bir gün hava şartları uygun değildi, evet bir gün limanla ilgili rüsumu ödeyemediğimizden izin verilmedi, selam olsun vesairelere, çok insani zırıltılarla meşgul Fahri çıktı mı gemisine, boyadı, temizledi, hazırladı mı onu, hayır şu meyhane, şu orospu koleksiyonu, şu oyun, kaptan bütün köşe başlarında, önemli işinden kalkıp kalkmayıp ayrılamıyor, gidemiyor çünkü zavallı kaptan gemim yok diyemiyor, kendisinin kaptan olmadığını itiraf edemiyor, ben sahile inip iyodun değerini anlıyorum, yaş otuz beş, iniş başlıyor, sahile balık tutmaya iniyorum, değerini anlıyorum, kovam dolu, akşamüzeri yokuşu tırmanıyorum, Allah’a şükrediyorum) Ve daldan meyve düştüğünde acıların denizine yüzünü boğdu. (Belde: Ne anlatıyor bu şovmen,

küçücük boyundan büyük konuşuyor, garsonları görevlileri niçin bağladılar, niçin çözüyorlar, aykırı bir şeyi gerçeğe benzer oynuyorlar, doyamıyorum nasıl da acıkmışım çocuk doğurmaya, eteğimin altından düşüveren canlar, içimde, hep içimde kalsın canlılık, dünya bir rahim gibi içimde kalsın, biliyorum, hiç ölmeyeceğim, kızlarım da oğullarım da beni yine arzulayacaklar, beni, beni, yalnız beni, başım dönüyor, yerin sarsıldığını, büyük bir zelzelenin ta dipten yeryüzüne yükseldiğini duyuyorum, fark etmiyorlar mı, sarsılıyoruz, işte hepsinin yüzü sarardı, cüce, sunucu, her neyse hâlâ anlatıyor, rüzgar çıktı, masa titriyor, tabaklar, çatallar, bıçaklar zangırdıyor, bahçedeyiz ama her şey üstümüze devrilirse, niçin kaçmıyoruz, tekrar o yabancı şehre dönmek, sonuncu kocamın hoşgörüsüyle yaşamak, yaşamak istiyorum, Fahri bir tiyatro yönetmeni gibi oyunun peşinden gitsin, gitsin, girsinler hayatıma, sonra çıksınlar, başkaları, içkime yabancı bir madde mi karıştırdılar, dönmüş Beyhan bir şeyler söylüyor, dinlemiyorum, kalkmak istiyorum, dinlemiyorum, bacaklarım tutmuyor, görüyorum, Hakkı müthiş sinirleniyor, pantolonunun arka cebinden kocaman bir çakı çıkarıyor, açıyor, Fahri elini tutmak istiyor, çok kuvvetli, başaramıyor, üçüncü sallanışta tekrar fark ettiler zelzeleyi, herkes kalkarken kaçışmaya, tam bu sırada Hakkı elindeki çakıyı piyanonun üstündeki cüceye fırlatıyor, saplanıyor, göğsünün ortasına bir kemiğin kırık sesiyle, kan kıpkırmızı şorul şorul fışkırıyor, Fahri bağırıyor, görüyorum, merdivendekiler balkondakiler garsonlar davetliler müşteriler kavga ediyorlar, birbiriyle herkes, hem zelzele hem kavga, duvarlar çatlıyor, birbirlerini yaralıyorlar, görüyorum, Fahri gidip ölü cücesini göğsüne bastırıyor, hüzün, biri itekliyor, düşürüyor ölü cücesini, işte şimdi Han'ın kapısında kaçabilmek, bir an önce kaçabilmek için neredeyse birbirlerini ezecekler, kargaşa, tanımadığım birisi beni de tutup kaçışanların arkasına yetiştiriyor, görüyorum, bir sütun, birkaç sütun ortasından kırılıyor, duvarlar devriliyor, teypteki müzik hâlâ çalıyor, görüyorum son defa, Fahri yıkıntıların toz toprağın

karanlığın içinde yazdığı metni okuyup bitiremeyen cücesini .aranıyor bir çılgın gibi molozlarda eşelenerek.) Ve

***

Ve hepsi gitti. Işıklıyazarekranın camı çatlamış, uyaramıyor beni. Küçük bir ampul küçük bir işaret, fener gibi yanıp sönüyor çok uzaklarda. Teybin fişini prizden çekiyorum. Düğme iriliğindeki mikrofonu pilli ufak cep teybine bağlayarak beşinci kat görevlisinin odasına giriyor, ismimin yazılı olduğu dolaptan bütün bantları alarak çantaya dolduruyorum. Eşyalar yere yıkılmış, duvarlar çatlak. Sadece yıkıntı. Sadece sessizlik. Kendi sesimden ürküyorum. Kopup parçalanarak aşağıya yuvarlanmış demir parmaklıklı pencereden gecenin karanlığı giriyor içeriye. İnsansız, ıssız binada, akılevinin uçsuz bucaksız topraklarında o korkunç yer sarsıntısı da işte şimdi anlamsızlaşıyor. Koğuşlara, boş yataklara, görevlilerin odalarına yaşayan var mı diye merakla bakarak, geldiğim gibi, yıkık merdiven boşluklarından atlayarak tekrar aşağı iniyorum. Parktan, koru yolundan, kafası kopmuş Düşünen Adam heykelinin yanından yavaş yavaş geçerek sonra koşmaya başlayarak, kalbimin küt küt attığını, bacaklarımdaki gücü, vücudumdaki enerjiyi, mikrofona hırıldayan soluğumu karanlığı yırtarcasına duyuyorum. Gün ağarmadan, diyorum, gün ağarmadan insanların gittiği, insanların olduğu yere varmalıyım. Ormandan, bataklıktan geçerek, tepelerden aşarak habire koşuyorum. Saatlerce, durmadan, dinlenmeden ayağımın toprakta çıkardığı sesten umutlanarak habire koşuyorum. Peşimden, günlerce konuştuğum mikrofonun kordonu bir göbek bağı gibi kilometrelerce uzayıp geliyor. Gecenin yenilgisini dikenli telörgünün çepeçevre sardığı sınırdaki nöbetçi kulübesinin boşluğunda görüyorum. Demirkapı ardına kadar açık, kimse yok, özgürlük değilse de, az ötede şehrin, şehir ışıklarının aydınlattığı, insanların doldurduğu geniş, uzun caddeler bir buluşma bir ayrılık gibi başlayacak. İşte son tepeden aşağıya iniyor, denizin kokusunu alıyor, kumsala vuran dalgaların sesini işitiyor, az kaldı diyorum; hızımı arttırmalıyım. İşte bir rüzgar, bir ateş, bir sözcük gibi

geçiyorum demirkapının ötesine. Hâlâ nereye olduğunu bilemeden bütün gücümle koşuyorum. Tuhaf değil mi demir kapının ötesinde sanki hiçbir sarsıntı yaşanmamış; insanlar, insanlar, insanlar bir gülücükle selamlanırcasına akıp geçiyorlar sağımdan solumdan. Farlarını yakmış arabalar ışıktan bulutlar çoğaltarak sanki benimle yarışıyorlar. Buğulanan gözlerimde görüyorum, o, işte bekliyor beni karşı kaldırımda. Yirmi adım, birkaç saniye daha. İki göz ışığa tutulmuşçasına, bir araba mı çarpıyor bana. Asfalta uzanmışım, soğuk çok soğuk bir şeyle doluyor içim. Artık acı yok kafamda. Birileri beyni paramparça olmuş diyor. Ah bu mikrofon tek anladığım. Son bir gayretle ellerimi uzatırken kordonun benden .koparıldığını anlıyorum